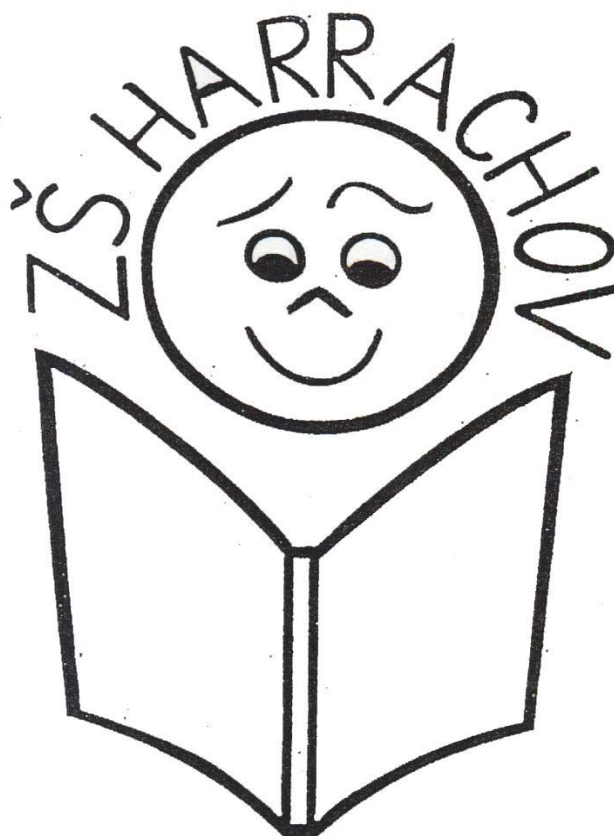

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLY DR. H. C. JANA MASARYKA
HARRACHOV

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Název programu: **Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Základní školy Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov – verze č. 2**

Předkladatel: Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka
Harrachov

1 Identifikační údaje

Název školy: Základní škola Dr.h. c. Jana Masaryka Harrachov

Adresa školy: Základní škola
Dr. h. c. Jana Masaryka
Nový Svět 77
Harrachov
512 46

Ředitel školy: Mgr. Alena Bervicová

Koordinátor tvorby ŠVP: Mgr. Ivana Portyková

Kontakty: telefon: 481 528 134
vedoucí školního stravování: 481 312 500
fax:
e-mail: skola@harrachov.cz
web: informace jsou k dispozici na webové stránce města Harrachov v oddíle
škola www.harrachov.cz

Zařazení do sítě škol: IZO 102 442 851
IČO 00 854 808
REDIZO 600 099 164

Zřizovatel: město Harrachov
512 46

Kontakt: telefon: 481 528 133
e-mail: mesto@harrachov.cz
web: www.harrachov.cz

Platnost dokumentu od: 1.9.2008

ŠVP byl projednán školskou radou dne: 25.6. 2008

Podpis ředitele školy:

Razítko:

Obsah:

1	Identifikační údaje školy	str. 1
2	Charakteristika školy	4
2.1	Úplnost a velikost školy.....	4
2.2	Vybavení školy.....	4
2.3	Charakteristika pedagogického sboru.....	5
2.4	Výchovné poradenství.....	5
2.5	Spolupráce s institucemi.....	6
2.6	Spolupráce s rodiči.....	6
2.7	Školská rada.....	6
2.8	Dlouhodobé projekty.....	7
2.9	Mezinárodní spolupráce.....	7
3	Charakteristika školního vzdělávacího programu	7
3.1	Zaměření školy.....	7
3.2	Obecné cíle vzdělávacího programu.....	8
3.3	Výchovné a vzdělávací strategie.....	9
3.4	Zabezpečení vzdělávání žáků se specifickými potřebami a nadaných žáků.....	11
4	Učební plán	13
4.1	Učební plán 1.stupně.....	13
4.2	Učební plán 2.stupně.....	14
4.3	Poznámky k učebním plánům.....	15
4.4	Dělení tříd na skupiny a vytváření skupin.....	16
5	Obsah vzdělávání v oborech vzdělávacích oblastí	17
5.1	Jazyk a jazyková komunikace.....	17
5.1.1	Český jazyk 1. – 5. ročník.....	17
5.1.2	Český jazyk 6. – 9. ročník.....	34
5.1.3	Cizí jazyk.....	46
5.2	Matematika a její aplikace.....	54
5.2.1	Matematika 1. – 5.ročník.....	54
5.2.2	Matematika 6. – 9.ročník.....	64
5.3	Informační a komunikační technologie.....	76
5.3.1	Informatika.....	76
5.4	Člověk a jeho svět.....	87
5.4.1	Prvouka.....	90
5.4.2	Přírodověda.....	97
5.4.3	Vlastivěda.....	102
5.5	Člověk a společnost.....	107
5.5.1	Dějepis.....	107
5.5.2	Výchova k občanství.....	118
5.6	Člověk a příroda.....	129
5.6.1	Fyzika.....	129
5.6.2	Chemie.....	142
5.6.3	Přírodopis.....	151
5.6.4	Zeměpis.....	162
5.7	Umění a kultura.....	176
5.7.1	Hudební výchova 1. – 5.ročník.....	176

5.7.2	Hudební výchova 6. – 9. ročník.....	181
5.7.3	Výtvarná výchova 1. – 5. ročník.....	186
5.7.4	Výtvarná výchova 6. – 9. ročník.....	191
5.8	Člověk a zdraví.....	200
5.8.1	Výchova ke zdraví.....	200
5.8.2	Tělesná výchova 1. – 5. ročník.....	209
5.8.3	Tělesná výchova 6. – 9. ročník.....	218
5.9	Člověk a svět práce.....	237
5.9.1	Pracovní činnosti 1. – 5. ročník.....	237
5.9.2	Pracovní činnosti 6. – 9. ročník.....	243
5.10	Doplňující vzdělávací obory.....	254
5.10.1	Druhý cizí jazyk.....	255
5.10.2	Pohybové a sportovní aktivity.....	261
6	Klíčové kompetence.....	267
7	Průřezová témata.....	270
7.1	Tabulky začlenění průřezových témat do výuky.....	272
7.2	Projekty, školní akce.....	276
8	Hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy	281
8.1	Hodnocení žáků.....	281
8.2	Vlastní hodnocení školy.....	285
9	Servisní služby.....	289
9.1	Školní družina.....	289
9.1.1	Plán vzdělávací a výchovné činnosti školní družiny.....	290
9.1.2	Řád školní družiny.....	291
9.2	Pronájem prostor.....	292
9.3	Školní jídelna.....	292
10	Přílohy.....	293
10.1	Školní řád.....	294
10.2	Pravidla pro hodnocení žáků.....	306
10.3	ŠVP školní družiny.....	319
10.4	Rozšiřující nabídka volitelných předmětů.....	346
10.5	Hodnocení klíčových kompetencí	370
10.6	Dodatek k ŠVP ZV č. 1/2013.....	378
10.7	Příloha ŠVP č. 1/2014 – ŠVP ZV - LMP.....	432

2 Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola Dr. h .c. Jana Masaryka Harrachov je úplná základní škola s devíti postupnými ročníky. Na prvním stupni po jedné třídě v 1. až 5. ročníku, na druhém stupni také po jedné třídě v každém ročníku. Součástí školy jsou také dvě třídy dětské ozdravovny, které jsou nyní z důvodu rekonstrukce provozovány vždy v 2. pololetí školního roku. Do dětské ozdravovny přijíždějí děti z různých míst České republiky na třítydenní pobyt. Těmto dětem je po dobu pobytu zajištěna výuka ve dvou speciálních třídách v objektu dětské ozdravovny. V současnosti navštěvuje školu přibližně 130 žáků. Škola má kapacitu a vybavení pro výuku až 300 žáků.

Pohybově nadaní žáci mohou být zařazeni do sportovní třídy zaměřené na lyžařské sporty. Žáci sportovní třídy mají výuku tělesné výchovy rozšířenu na čtyři vyučovací hodiny. Naši školu navštěvují také žáci z okolních obcí. Dojíždějícím žákům je umožněn vstup do budovy od 7.00 hodin. Škola nabízí stravování dětí ve školní jídelně a umístění dětí do školní družiny.

Škola se nachází v části obce zvané Nový Svět, v těsné blízkosti je autobusová zastávka. Pozemek okolo školy žáci využívají k trávení přestávek. V objektu školy je také umístěna veřejná městská knihovna, kterou žáci často navštěvují nejen v odpoledních hodinách, ale i o přestávkách mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. V knihovně je internet přístupný široké veřejnosti.

2.2 Vybavení školy

Prostorové vybavení

Areál školy sestává z hlavní (starší) budovy a několika přístaveb, zde jsou umístěny kmenové třídy a odborné učebny. Škola má k dispozici odbornou učebnu fyziky a chemie, dvě jazykové učebny, učebnu pro výuku ITC (informačních a komunikačních technologií) a dvě tělocvičny se zázemím (šatny, WC, sprchy, kabinet, nářadovny). V přízemí školy a v mezipatře jsou umístěny třídy prvního stupně, v prvním poschodí třídy druhého stupně.

Vyučující mají k dispozici kabinety a sborovnu.

V hlavní budově školy se nachází školní jídelna a školní družina . V jedné z přístaveb jsou umístěny prostory pro výuku pracovních činností (dílny, školní cvičná kuchyně,..).

Tělocvičny slouží potřebám školy i veřejnosti. Škola nemá bohužel žádné venkovní hřiště, k výuce tělesné výchovy využívá areál SKP tzv.“Kolečko“ a areál tělovýchovné jednoty Jiskra na Kamlu. U školy chybí vybavené dětské hřiště.

Škola není bezbariérová, přesto je možné integrovat žáka „vozičkáře“ či jinak hendikepované žáky.

Materiální a technické vybavení

Škola je poměrně dobře vybavena učebnicemi, každoročně se postupně obnovují řady učebnic a učební pomůcky, při výuce jsou využívány počítačové výukové programy a interaktivní tabule. Škola disponuje odbornými učebnicemi. Sbírkový materiál je postupně doplňován novými pomůckami.

Hygienické podmínky

Sociální zařízení prošlo rekonstrukcí v r. 2006 a vyhovuje nejnovějším hygienickým normám.

Žáci mohou využívat pitný režim poskytovaný školní jídelnou. Třetí přestávku (20 min.) tráví žáci za příznivých povětrnostních podmínek pod dohledem pedagogů na školním pozemku.

Personální podmínky

Ve škole pracuje v současnosti dvanáct pedagogických pracovníků (ředitel školy, zástupce ředitele, devět učitelů a vychovatelka školní družiny). Škola má hospodářku, dále zde pracují dvě uklízečky, dvě kuchařky a školník. Někteří ze správních zaměstnanců pracují na částečný úvazek.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitel školy, zástupce ředitele, výchovný poradce a přibližně deset pedagogů, dále jedna vychovatelka školní družiny. Ve sboru jsou zastoupeni převážně pedagogové s mnohaletou praxí a zkušenostmi a také pedagogové noví, kteří s prací ve školství teprve začínají. Kvalifikovaní a aprobovaní pedagogové tvoří přibližně 90% sboru. Do školy se nedaří získávat učitele potřebných aprobací především kvůli nedostatku bytů v obci. Stále se snižující počet žáků přináší problémy s organizací výuky, uplatněním aprobace pedagogů v plné šíři a s neaprobovaností výuky. Dyslektický asistent s příslušným vzděláním chybí. Garantem environmentálního vzdělávání na škole je pověřený pedagog.

Všichni pedagogičtí pracovníci se stále vzdělávají na různých seminářích, kurzech, školeních DVPP a v práci s informačními a komunikačními technologiemi.

2.4 Výchovné poradenství

Na škole pracuje výchovná poradkyně, která je zároveň hlavním garantem preventivních programů. Škola úzce spolupracuje s Pedagogicko - psychologickou poradnou v Jablonci nad Nisou, Pedagogicko - psychologickou poradnou v Semilech, Speciálním pedagogickým centrem v Turnově, s Úřadem práce v Semilech a s Policií ČR.

2.5 Spolupráce s institucemi

ZŠ Harrachov úzce spolupracuje s místní tělovýchovnou jednotou Jiskra např. při organizaci školních sportovních akcí - přespolní běhy, lyžařské závody,.. Ve spolupráci s TJ Jiskra byla ve škole zřízena sportovní třída, sdružující pohybově nadané žáky 4. – 9. ročníku ve volitelném, či nepovinném předmětu Pohybové a sportovní aktivity. V tomto předmětu se žáci věnují lyžařským disciplínám a všeobecné sportovní přípravě.

V oblasti environmentálního vzdělávání škola spolupracuje s pobočkami Správy KRNAPu a se Střediskem ekologické výchovy města Liberec.

Hudební kroužek ZŠ Harrachov se účastní kulturních akcí pořádaných ve spolupráci s Městským úřadem Harrachov.

Při organizaci některých akcí škola spolupracuje s Komisí pro mládež a sport při Městském úřadě v Harrachově (např. organizace Dětského dne), se Sborem dobrovolných hasičů v Harrachově (organizace Dne záchranného bezpečnostního systému), s Horskou službou (organizace Školního závodu ve sjezdu na lyžích, besedy o práci Horské služby, Den záchranného bezpečnostního systému,..).

Dále využíváme spolupráce s Policíí ČR, Českým červeným křížem v Jablonci nad Nisou, Besip –Teamem se sídlem v Liberci a dalšími organizacemi.

2.6 Spolupráce s rodiči

Informace o výsledcích vzdělávacího procesu zákonní zástupci žáka získávají prostřednictvím žákovských knížek, dvakrát ročně škola pořádá třídní schůzky, dvakrát ročně informace o prospěchu a chování, a 1 krát ročně „Den otevřených dveří“, kdy se mohou rodiče jít podívat na výuku. Dále po předchozí telefonické, písemné či osobní domluvě poskytují pedagogové individuální konzultace.

O plánu činnosti školy na celý rok, termínech akcí, schůzek, prázdnin, o zájmových útvarech, které na škole pracují, službách školy veřejnosti a dalších důležitých informacích se rodiče mohou také dovědět v informačním „Zpravodaji ZŠ Harrachov“, který škola každoročně na začátku školního roku vydává a rozesílá zákonným zástupcům žáků zdarma nebo na internetových stránkách MÚ Harrachov.

2.7 Školská rada

Dne 23.5.2006 byla po řádné volbě ustanovena školská rada sestávající ze šesti členů, vždy po dvou zástupcích z řad zákonných zástupců žáků, obce a pedagogického sboru. Úkolem školské rady je zprostředkovat užší spolupráci školy a veřejnosti.

2.8 Dlouhodobé projekty

Žáci celé školy jsou dlouhodobě zapojeni do projektů environmentálního vzdělávání: školní projekt **ŠKOPEK a TRÍDĚNÍ ODPADŮ** (sběr plastového odpadu, sběr papíru, soutěže, přednášky, ...).

V oblasti zdravotní prevence a fyzického rozvoje jsou žáci 1. stupně zapojeni do projektu **ZDRAVÉ ZUBY**, žáci celé školy do celoškolského projektu **SPORTOVNÍ DEN**.

V oblasti estetické výchovy jsou žáci celé školy zapojeni do projektu **OSLAVY VÁNOC, ŠKOLNÍ AKADEMIE a PREZENTACE ŽÁKOVSKÝCH PRACÍ**.

V oblasti prevence škola připravila projekty: **DEN ZÁCHRANNÉHO BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU, DEN DOPRAVNÍ VÝCHOVY, DEN PŘEKONÁVÁNÍ PŘEKÁŽEK**.

2.9 Mezinárodní spolupráce

Škola již několik let spolupracuje se Základní školou ve Sklářské Porebě (šestileté lyceum) v Polsku, každoročně pořádáme několik společných akcí převážně sportovního a kulturního charakteru (sportovní dny, atletický přebor, lyžařské závody, koncert hudebního sboru spolu s vystoupeními tanečních souborů, účast na akademii, účast na výtvarných soutěžích,..). Pedagogové ZŠ Harrachov měli možnost navštívit výuku v polské škole a pozorovat specifika polského vzdělávání

3 Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření školy

- vyvážené a kvalitní základní všeobecné vzdělání
- informační a komunikační technologie (výuka informatiky od 5. ročníku)
- výuka cizích jazyků (první cizí jazyk - od 3. ročníku, druhý cizí jazyk - od 7.ročníku)
- rozšiřující výuka tělesné výchovy pro sportovně nadané žáky (sportovní třída se zaměřením na lyžařské disciplíny - od 4.ročníku)

3.2 Obecné cíle vzdělávacího programu

Základní vzdělávání má žákům poskytnout kvalitní základ všeobecného vzdělání orientovaný především na praktický život a utvářet a rozvíjet u žáků klíčové kompetence.

V naší škole se snažíme o dosažení těchto cílů:

- poskytnout žákům znalosti a dovednosti potřebné k uplatnění v praktickém životě
- učivo nemá být cílem, ale prostředkem k dosažení klíčových kompetencí
- vést žáky k uvědomění si vlastní zodpovědnosti za své vzdělání a jeho potřebu pro uplatnění v profesním životě
- motivovat a podporovat žáky k aktivnímu učení se
- vést žáky k uvědomění si zodpovědnosti za své chování ke spolužákům, k dospělým osobám, k respektování autority a pravidel
- vést žáky ke schopnosti samostatně se rozhodovat, vyjadřovat vlastní postoje a prosazovat své zájmy a názory vhodným způsobem
- vést žáky ke schopnosti přiznat chybu, poučit se z ní a omluvit se
- vést žáky ke schopnosti vyjadřovat vhodnou formou kritické postoje k negativním jevům, k chápání principu demokracie a vytvářet základy občanského a právního vědomí
- vytvářet u žáků sociální dovednosti, normy společenského chování, úctu a respekt k ostatním, přátelský vztah, ochotu pomoci a poradit, způsoby jednání s ostatními a schopnosti řešit problémové situace
- důraz klást na všeobecné základy vzdělávání, podporovat žáky nadané v různých oblastech, vytvářet jim podmínky pro jejich rozvoj
- integrovat v rámci možností školy žáky s různými vývojovými poruchami učení či jinak postižené žáky, spolupracovat při integraci s odbornými institucemi a rodiči
- vést žáky k využívání informačních a komunikačních technologií, podporovat výuku na počítačích, motivovat žáky k využívání ITC při samostudiu a získávání informací a poskytnout jim nástroje k praktickému ovládnutí ITC
- posilovat mezipředmětové vztahy
- rozvíjet u žáků kritické myšlení a schopnost sebehodnocení
- vytvářet žákům pro jejich vzdělávání a výchovu příjemné a podnětné prostředí, ve kterém existuje vzájemná důvěra a respekt, kde vládou demokratická pravidla a vnitřní kázeň
- domluvit se, číst a psát ve světovém jazyce a položit základy dalšího cizího jazyka
- vést žáky k zodpovědnosti za ochranu vlastního zdraví a prostředí, ve kterém žijeme
- poskytnout žákům možnost rozvoje vlastních zájmů v co největším množství zájmových útvarů

3.3 Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávacími strategiemi rozumíme společné postupy, metody, formy práce a různé aktivity, které užíváme k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE	STRATEGIE POUŽÍVANÉ K UTVÁŘENÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ
KOMPETENCE K UČENÍ	<ul style="list-style-type: none"> - vybíráme a používáme vhodné metody a strategie pro aktivní a efektivní učení - zadáváme problémové a zajímavé úlohy - žáky vedeme k samostatnému získávání, zpracování a využívání informací z ITC a dalších zdrojů (encyklopedie, knihy, časopisy,média, ...) - zapojujeme žáky více do různých meziškolních soutěží, olympiád, ... - klademe důraz na praktickou výuku (pozorování, pokusy, názornost,..) - u žáků podněcujeme tvořivost, vlastní nápady - žákům dáváme možnost prožitku z úspěchu - žáky vedeme k sebehodnocení a prezentaci své práce - usilujeme o propojení informací a skutečného života - žáky vedeme k plánování vlastní práce - žáky učíme práci s chybou - rozvíjíme čtení s porozuměním a efektivní práci s textem
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU	<ul style="list-style-type: none"> - žáky vedeme k objevování vzájemných vztahů a příčin, k praktickému ověřování správnosti řešení problémů - žáky vedeme k hledání různých způsobů řešení situací a k vzájemné spolupráci při řešení problému - žáky zapojujeme do organizace některých školních akcí, dáváme jim možnost uplatnit vlastní nápady (školní akademie,...) - k řešení zadáváme problémové úlohy z praktického života - při řešení problémů žáky vedeme k využívání ITC - žáky vedeme k aplikaci osvědčených způsobů řešení na obdobné problémy
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	<ul style="list-style-type: none"> - žáky vedeme ke kultivovanému projevu a etice komunikace - více zapojujeme žáky do diskuze, vedeme je ke schopnosti prezentovat a obhájit vhodnou formou svůj názor a také ke schopnosti respektovat jiné názory - používáme metody řízené diskuze - žákům jsou zadávány úkoly k verbální prezentaci - žáky vedeme ke schopnosti komunikace moderními komunikačními prostředky - zapojujeme žáky více do týmové práce, podílejí se na utváření

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	<p>pravidel práce v týmu, jsou vedeni k respektování těchto pravidel</p> <ul style="list-style-type: none"> - žáky vedeme k pocitu osobní zodpovědnosti za výsledky společné práce - vedeme je ke schopnosti spolupráce, vytváření příjemné atmosféry při spolupráci a střídání rolí ve skupině - začleňujeme metody kooperativního učení - nabízíme žákům mimoškolní aktivity - žáky vedeme k respektování všeobecně uznávaných norem a pravidel chování - žáky zapojujeme do dobročinných či charitativních akcí (Srdíčkový den, Brýle pro Afriku,...)
KOMPETENCE OBČANSKÉ	<ul style="list-style-type: none"> - vedeme žáky ke zodpovědnosti za ochranu vlastního zdraví a prostředí, ve kterém žijeme, zapojujeme je do sběrových akcí - v rámci celoškolního projektu třídíme odpady - žáky vedeme k zdravému životnímu stylu (besedy, přednášky,...) - žáky vedeme k respektování odlišností a individualit - v rámci výuky či projektů se žáci učí na praktických příkladech adekvátní reakci v mimořádných situacích (Den dopravní výchovy, Den překonávání překážek, Den záchranného bezpečnostního systému,...) - při řešení každodenních situací vedeme žáky k samostatnému rozhodování a odpovědnosti za svá rozhodnutí a činy - při diskuzích, rozhovorech učíme žáky vhodnou formou prosazovat své zájmy a argumentovat - důraz klademe na vytváření mravních postojů a hodnot - při aktivitách různého charakteru (nejen sportovního) vedeme žáky k uvědomění si nutnosti dodržování a respektování pravidel
KOMPETENCE PRACOVNÍ	<ul style="list-style-type: none"> - zprostředkováváme žákům poznatky a jejich využití v různých oblastech společenského života prostřednictvím exkurzí, návštěv divadel, různých představení,... - v rámci výuky (práce ve školních dílnách, cvičné kuchyni,...) a exkurzí žáci poznávají manuální činnosti a učí se různým praktickým dovednostem - žákům zprostředkováváme poznání různých profesí (burzy škol, exkurze, přednášky,...) a vedeme je k reálnému posouzení svých možností při volbě profesní orientace

3.4 Zabezpečení vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

Vzděláváním žáků se specifickými vzdělávacími potřebami rozumíme vzdělávání žáků se zdravotním postižením, žáků se zdravotním znevýhodněním, žáků se sociálním znevýhodněním a žáků mimořádně nadaných.

Při zabezpečení výuky žáků se specifickými vzdělávacími potřebami respektujeme platný školský zákon a Vyhlášku MŠMT č. 73/2005 ve znění jejích pozdějších úprav..

Škola dlouhodobě spolupracuje s Pedagogicko - psychologickou poradnou (dále jen PPP) v Semilech, s PPP v Jablonci nad Nisou, PPP v Liberci, SPC v Turnově, odborem sociálně právní ochrany dítěte při MÚ v Tanvaldě a dalšími pracovišti, která zajišťují odbornou diagnostiku, poradenství a další služby. Věnujeme pozornost vytipování žáků se SVP a úzce spolupracujeme s rodiči. V rámci školy jde o vzájemnou spolupráci vyučujících, třídního učitele, metodika prevence, výchovné poradkyně a vedení školy. Dlouhodobé zkušenosti máme s integrací žáků s různými druhy postižení.

Pro integrované žáky vytváří vyučující individuální vzdělávací plány v předmětech, kde výkon žáka ovlivňuje charakter poruchy. Vyučující uplatňují individuální přístup, respektují individuální tempo práce, posilují motivaci, uplatňují odlišné metody výuky. V případě doporučení PPP nebo SPC redukuje rozsah a obsah učiva, zabezpečují specifické učební pomůcky. Dle potřeby zadávají vyučující specifické úkoly. Vzájemně pravidelně konzultujeme výsledky práce, dílčí úspěchy i neúspěchy a další formy a metody práce, postupy nápravy. Rodičům nabízíme individuální konzultace a možnost navštívit výuku. V případě potřeby škola usiluje o zajištění pedagogického či osobního asistenta.

Obecné zásady pro práci s žáky se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP):

- stanovení reálných cílů, pozvolné zvyšování nároků
- výsledky hodnotit vzhledem k individuálním možnostem a schopnostem žáka
- chválit za snahu a dosažené výsledky
- neustále motivovat
- při práci omezovat rušivé vlivy, usilovat o maximální soustředění žáka
- žákovi umožnit používat specifické pomůcky (přehledy, tabulky,...)
- při práci častěji střídát činnosti, respektovat rychlejší unavitelnost, umožnit odpočinek, odreagování
- dát dítěti možnost vyniknout
- zainteresovat spolužáky na pomoci při vzdělávání integrovaného žáka
- získat pro spolupráci zákonné zástupce žáků, domluvit pravidelné konzultace dle potřeby, umožnit jim častěji návštěvu výuky

Škola nabízí a zajišťuje při vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami:

1. Žáci se zdravotním postižením (žáci s vývojovými poruchami učení a chování, děti mentálně či tělesně postižené, děti s vadami sluchu, zraku a řeči, děti autistické, děti postižené více vadami)

- žáci jsou vzděláváni integrovaně v běžných třídách

- šetření žáka pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen PPP), speciálním pedagogickým centrem (dále jen SPC) na základě návrhu školy a se souhlasem zákonných zástupců žáka
- vypracování individuálního vzdělávacího plánu (včetně forem a metod práce, formy hodnocení, formy spolupráce s rodinou, způsobem předávání informací, časovým rozsahem individuální výpomoci ze strany vyučujícího – na základě doporučení poradenského zařízení, stanovení speciálních pomůcek ...)
- škola poskytuje reedukační péči – individuální práci učitele s žákem po vyučování, docvičování, procvičování učiva, zmírňování výukových obtíží...)
- úprava a přizpůsobování vzdělávacího obsahu v některých vzdělávacích oblastech tak, aby odpovídaly skutečným možnostem žáků
- u žáků s tělesným postižením lze žáka vzhledem k rozsahu postižení v některých předmětech na základě žádosti zákonného zástupce event. na základě doporučení lékaře nehodnotit, nebo uvolnit z výuky některého předmětu
- slovní hodnocení
- zajištění osobního asistenta, pedagogického asistenta
- u žáků s poruchami chování stanovení pravidel chování žáka a jejich důsledné dodržování, stanovení způsobu komunikace žáka s vyučujícími a spolužáky, systém pochval a sankcí

2. Žáci se zdravotním znevýhodněním (dlouhodobě nemocní žáci, žáci se zdravotním oslabením, žáci s lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování)

- užívání speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek
- individuální dopomoc vyučujících na základě doporučení poradenského zařízení a po dohodě se zákonnými zástupci žáka
- individuální konzultace
- individuální vzdělávací program
- přerušování vzdělávacího procesu nebo uvolnění z vyučování některého předmětu ze zdravotních důvodů na základě doporučení odborného pracoviště nebo lékaře
- konzultace se zákonnými zástupci žáka
- odložení klasifikace
- respektování času potřebného na rekonvalescenci
- zajištění pedagogického asistenta u žáka dle charakteru zdravotního znevýhodnění

3. Žáci se sociálním znevýhodněním (žáci vyrůstající v rodinném prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohroženém sociálně patologickými jevy, žáci s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, žáci s postavením azyllanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky)

- diagnostiku zajišťuje na základě doporučení třídního učitele a se souhlasem zákonných zástupců žáka
školské poradenské zařízení
- individuální dopomoc při zvládnutí výukových obtíží
- vhodné přístupy, formy a metody práce
- vytváření příznivého třídního klimatu
- důraz je kladen na úzkou spolupráci se zákonnými zástupci žáka
- rodině můžeme doporučit pomoc odborníků a zajistit kontakt se speciálními pracovišti

U žáků pocházejících z odlišného jazykového prostředí:

- navázání kontaktu s rodinou
- specifická péče vyučujících – doplňování jazykových znalostí a nedostatků v pochopení učiva
- individuální konzultace

4. U žáků mimořádně nadaných jsou vyučující kompetentní pomoci žákům rozvíjet jejich nadání a potenciál.

- je možné vytvořit individuální vzdělávací plán a prohlubovat a rozšiřovat vzdělávací obsah
- zapojit žáky do rozsáhlejších prací a projektů
- zadávat specifické úkoly
- vést je k účasti na olympiádách a nejrůznějších soutěžích
- po vykonání rozdílových zkoušek je možný přestup do vyššího ročníku.

Přestože škola není bezbariérová, je schopna za pomoci pedagogického asistenta zajistit vzdělávání žáka „vozičkáře“. Při integraci žáka s těžkým tělesným postižením jsme dosáhli výborných výsledků.

O zařazení dítěte s vážným zdravotním postižením do školy rozhoduje ředitel na základě žádosti zákonných zástupců dítěte na základě lékařského a speciálně - pedagogického vyšetření s přihlédnutím k materiálně technickým možnostem školy.

Dále škola nabízí pomoc při přechodu z jiného školního vzdělávacího programu na ŠVP Základní školy Harrachov (např. při přestěhování žáka).

4 Učební plán

4.1 Učební plán 1. stupeň

<i>Vzdělávací oblasti</i>	<i>Vyučovací předměty</i>							
		1.tř.	2.tř.	3.tř.	4.tř.	5.tř.	Minimální dotace	Celková dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	7+2	8+2	7+2	7+1	6+1	35	43
	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9	9
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1-2.pol.	4+1	4+1	20	23,5
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	-	1	1	1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	12	13,5
	Vlastivěda	-	-	-	2	2		
	Přírodověda	-	-	-	1+1-2.pol.	1+1		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2+1-1.pol.	2+1-1.pol.	2	10	11
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	5
	Min. - max. hodin týdně	18-22	18-22	22-26	22-26	22-26	118	118
	Celkem hodin	18+2	19+3	21+3	23+3	23+3	104+14 disponibilních hodin	118

4.2 Učební plán 2. stupeň

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	6.tř.	7.tř.	8.tř.	9.tř.	Mini- mální dotace	Celková dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4+1	4	3+1	4+1	15	18
	Anglický jazyk	3+1	3+1	3+1	3+1	12	16
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	3+1	15	16
Informační a komunikační technologie	Informatika	+1	+1	+1	1	1	4
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	1+1	11	12
	Výchova k občanství	1	1	1	1		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	1	21	25
	Chemie	-	-	2	1+1		
	Přírodopis	2	1	1+1	1+1		
	Zeměpis	1+1	2	1	2		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	10	10
	Výtvarná výchova	2	2	1	1		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	10	11
	Výchova ke zdraví	-	1	1	+1		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	+1	1	3	4
Doplňující vzdělávací obory /volitelné předměty/	Druhý cizí jazyk - německý	-	+2	+2	+2	6	6
	Soubor seminářů	-	+2	+2	+2		
	Pohybové a sportovní aktivity	-	+2	+2	+2		
	Min.- max. hodin týdně	28-30	28-30	30-32	30-32	122	
	Celkem hodin	25+4	26+4	24+7	23+9	98+24	122

4.3 Poznámky k učebním plánům

Na základě Rámcového učebního plánu (RUP), který je zakotven v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, vytvořila naše škola učební plán, při jehož tvorbě respektovala vymezení RUP a zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu formulované v tomto dokumentu.

Rámcový učební plán (RUP) pro základní vzdělávání závazně stanovuje:

- začlenění vzdělávacích oblastí a vzdělávacích oborů do základního vzdělávání na 1. a 2. stupni
- minimální časovou dotaci pro jednotlivé vzdělávací oblasti na daném stupni
- disponibilní časovou dotaci (škola rozhoduje o jejím využití)
- celkovou povinnou časovou dotaci na daném stupni vzdělávání
- povinnost zařadit a realizovat průřezová témata

Celková povinná časová dotace je v RUP stanovena pro 1. stupeň zákl. vzdělávání **118 hodin** a pro 2. stupeň **122 hodin** a zároveň je maximální povinnou týdenní dotací pro daný stupeň vzdělávání.

Disponibilní časová dotace:

Využití disponibilní časové dotace v učebním plánu ŠVP je závazné. Disponibilní časová dotace je vymezena pro 1. stupeň základního vzdělávání v rozsahu 14 hodin, pro 2. stupeň základního vzdělávání v rozsahu 24 hodin. Škola využívá disponibilní časovou dotaci k posílení výuky mateřského jazyka a cizích jazyků, výuky informačních a komunikačních technologií, výuky matematiky, přírodovědně zaměřených předmětů a tělesné výchovy.

Využití disponibilní časové dotace v učebním plánu 1. stupně:

- výuka Českého jazyka: 8 hodin
- výuka Matematiky: 3,5 hodiny
- výuka Tělesné výchovy: 1 hodina /z důvodu plaveckého výcviku 3. a 4. třídy v 1. pololetí školního roku/
- výuka Přírodovědy: 1,5 hodiny

Využití disponibilní časové dotace v učebním plánu 2. stupně:

- výuka Českého jazyka: 3 hodiny
- výuka Anglického jazyka: 4 hodiny
- výuka Matematiky: 1 hodina
- výuka Druhého cizího jazyka –německého, nebo Pohybových a sportovních aktivit, nebo souboru seminářů: 6hodin
- výuka Informatiky: 3 hodiny
- výuka Přírodopisu a Zeměpisu: 3 hodiny
- výuka Dějepisu: 1 hodina
- výuka Chemie: 1 hodina
- výuka předmětu Výchova ke zdraví: 1 hodina
- výuka předmětu Pracovní činnosti: 1 hodina

Doplňující vzdělávací obory: doplňují a rozšiřují obsah základního vzdělávání.

V učebním plánu 2. stupně jsou zařazeny předměty: Druhý cizí jazyk – německý, Pohybové a sportovní aktivity a soubor seminářů jako předmět povinně volitelný. Žák si vybírá jeden z těchto předmětů, přičemž předmět Pohybové a sportovní aktivity je přednostně určen pro žáky pohybově nadané. Žák je zařazen na základě doporučení a výběru trenéra, se souhlasem zákonných zástupců žáka do tzv. „sportovní třídy“ sdružující žáky více ročníků.

4.4 Dělení tříd na skupiny a vytváření skupin

V souladu se školním vzdělávacím programem lze na výuku některých předmětů dělit třídy na skupiny, vytvářet skupiny žáků ze stejných nebo různých ročníků nebo spojovat třídy.

Počet skupin a počet žáků ve skupině se určí zejména podle prostorových (vyhláška č. 108/2001 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz školy), personálních a finančních podmínek školy, podle charakteru činnosti žáků, v souladu s požadavky na jejich bezpečnost a ochranu zdraví a s ohledem na didaktickou a metodickou náročnost předmětu.

5 Obsah vzdělávání v oborech vzdělávacích oblastí

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v časové dotaci v 1. ročníku 9 hodin, ve 2. ročníku 10 hodin, ve 3. ročníku 9 hodin, ve 4. ročníku 8 hodin a v 5. ročníku 7 hodin týdně.

Vzdělávací obsah výuky je rozčleněn na 3 tématické okruhy Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární výchova.

Předmět Český jazyk má nezastupitelné postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu, neboť znalost mateřského jazyka je důležitá i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a uplatňovat výsledky svého poznávání, vytvářet předpoklady k srozumitelné a efektivní mezilidské komunikaci.

Cíle a pojetí výuky

Cílem komunikační a slohové výchovy je číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného slova.

V jazykové výchově je cílem získat vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka, proces osvojování vede k přesnému a logickému myšlení.

Cílem literární výchovy je poznat základní literární druhy prostřednictvím četby, dospívat k poznatkům a prožitkům, které mohou ovlivnit životní postoje, hodnotové orientace a obohatit duchovní život, rozvíjet čtenářské dovednosti, estetické cítění a podněcovat zájem o literaturu.

Na prvním stupni je prvořadým cílem vytvořit u žáka vzdělávací nástroje – čtení a psaní. Důraz klademe na čtení s porozuměním. Obohacujeme slovní zásobu a seznamujeme žáky se spisovnou podobou jazyka. Výuka gramatiky je chápána jako cesta k rozvíjení komunikační dovednosti. Vede ke kultivovanému projevu a podporuje sebedůvěru při vystupování na veřejnosti.

Formy a metody práce

Výuka probíhá v kmenových třídách, využívá projektových dnů školy, exkurzí, metod a forem práce založených na žákovské spolupráci (práce ve dvojicích a skupinách), ale i individuálního přístupu. Opírá se o zapojení všech smyslů – o názornost, sluchovou analýzu a syntézu, manipulaci s písmeny, pohybový doprovod apod. Žák pracuje s knihou, časopisem a texty na internetu.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák rozvíjí dovednosti potřebné k osvojování učiva
- systematicky třídí získané informace
- aplikuje naučená pravidla pravopisu
- používá osvojené dovednosti z jazykového vzdělávání v jiných oblastech

b/ Kompetence k řešení problémů

- hledá a využívá zdroje informací
- rozpozná chyby v textu a odůvodní správné řešení

c/ Kompetence komunikativní

- správně formuluje obsah sdělení
- vyjadřuje se souvisle a výstižně
- zná pravidla komunikace a zapojuje se do diskuse

d/ Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve dvojici i ve skupině
- vhodnou formou diskutuje
- vhodným způsobem žádá o pomoc

e/ Kompetence občanské

- uvědomuje si své povinnosti ve škole i mimo školu, vhodnou formou se domáhá svých práv
- uvědomuje si nutnost netolerovat hrubé zacházení a násilí
- oceňuje naše kulturní tradice, projevuje smysl pro kulturu a tvořivost
- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen empatie

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje hygienická pravidla pro čtení a psaní
- připraví si a udržuje svůj učební prostor

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tématické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Kreativita a Psychohygiena, Seberegulace a sebeorganizace
- v oblasti sociálního rozvoje tématické okruhy Komunikace, Kooperace a kompetice, Mezilidské vztahy
- v oblasti morálního rozvoje tématický okruh Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Mediální výchova** je začleněn tematický okruh Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - přednáší říkadla, vypráví známé pohádky - slyší hlásku na začátku a na konci slova - rozlišuje podobné tvary a hledá rozdíly - plynule čte s porozuměním textu přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - z hlediska možností své slovní zásoby se vyjadřuje spisovně, vyjádří svoji myšlenku, tvoří krátký mluvený projev - respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh 	<p>Jazyková, zraková a sluchová příprava</p> <p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - praktické čtení, hlasité - technika čtení (artikulace, srozumitelnost, plynulé spojování slabik a slova, délka hlásek,...) - četba textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - uplatnění přirozené intonace - členění textu (nadpis, řádek) - naslouchání (zaznamenat slyšené a reagovat na něj) <p>mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - základy techniky (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost,...) - komunikační situace: pozdrav, oslovení, prosba, omluva, žádost, vzkaz, zpráva, oznámení; dialog, mluví a posluchač - výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů; zdvořilostní obraty - rozvíjení znělého hlasu; nácvik přiměřeného tempa řeči - členění jazykového projevu - vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Komunikace</p> <p>Kreativita</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky (písmena) - čte slabiky - spojuje slabiky ve slov, slova dělí na slabiky - plynule čte ve vhodném frázování a tempu jednoduchý text s porozuměním, volně ho reprodukuje - přednese kratší básnický text - orientuje se v textu - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržování hygienických návyků správného psaní - osvojení psacího pohybu; odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu <p>Jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - hláskosloví hláska, písmeno malé, velké - slabika, analýza a syntéza slabik, slovo, věta - písmeno psané a tištěné - interpunkční znaménka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost, modulace řeči <p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvoj čtenářských dovedností - zážitkové čtení a naslouchání - rozpočítávadla, básně, hádanky, říkadla, pohádky, vyprávění, ... - reprodukce textu, přednes přiměřeného literárního textu - volná reprodukce textu, dramatizace pohádky, povídky nebo básně, vlastní výtvarný doprovod 	<p>Mezilidské vztahy</p> <p>Kreativita</p>	
---	---	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 2. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - plynule čte s porozuměním textu přiměřeného rozsahu a náročnosti - zdokonaluje svoji čtenářskou techniku - orientuje se v textu, vyhledá požadovanou informaci - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - dodržuje základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, dodržuje velikost a sklon písma, správně spojuje písmena i slabiky, dodržuje rozestup - písemný projev je čitelný a úhledný, žák dbá na celkovou úpravu 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - četba textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - uplatnění přirozené intonace - pozorné čtení - orientace v textu - věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní) <p>mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikační situace: omluva, prosba, žádost, vzkaz, zpráva, oznámení, dialog, mluví a posluchač - základní komunikační pravidla - výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů, zdvořilostní obraty - správné použití slovního přízvuku a vhodné intonace - rozvíjení znělého hlasu, nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání - členění jazykového projevu - vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací <p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržování hygienických návyků správného psaní - osvojení a postupná automatizace psacího pohybu, odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu - technika psaní (úhledný a čitelný písemný projev, formální úprava textu) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Komunikace Kreativita</p> <p>Sebeorganizace a seberegulace</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - kontroluje vlastní písemný projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - slovo rozdělí na slabiky, slabiky na hlásky, určuje druhy hlásek - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc - odlišuje jména obecná a vlastní, jména vlastní (osob, zvířat, místní vlastní jména) píše se správným pravopisem - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - užívá správná znaménka na konci vět - odliší větu a souvětí - dodržuje pořádek slov ve větě - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy, souvětí rozdělí na věty jednoduché 	<p>Jazyková výchova hláskosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdělení hlásek - abeceda - stavba slova, nauka o slově, pořádek slov ve větě slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy - význam slov - slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu - třídění slov, seznamování se s některými slovními druhy (podstatná jména, slovesa, předložky) - vlastní jména a jména obecná - druhy vět podle postoje mluvčího, výběr vhodných jazykových prostředků - věta a souvětí, funkce spojky 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Mezilidské vztahy</p>	
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - odůvodňuje a píše správně: i,í/y,ý po tvrdých a měkkých souhláskách, slova se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě; slova s ú/ů - správně dělí slova na konci řádků dle slabik - píše správně a odůvodní znělé a neznělé souhlásky na konci slov - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností - orientuje se v textu - rozlišuje prózu a poezii, odlišuje pohádku, hádanku, báseň... od ostatních vyprávění 	<ul style="list-style-type: none"> - pravopis i/y po měkkých a tvrdých souhláskách - výslovnost a psaní slov se skupinami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - pravopis slov s ú/ů - dělení slov na konci řádku - spodoba na konci slov Literární výchova - poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem volná reprodukce textu, přednes přiměřeného literárního textu, dramatizace pohádky, povídky nebo básně, vlastní výtvarný doprovod - základní literární pojmy pohádka, báseň, bajka, rozpočítadlo, hádanka, říkanka, ... verš, rým, přednes vyprávění, vypravěč, děj, příběh ilustrace, ilustrátor spisovatel, básník 	<p style="text-align: center;">Kreativita</p>	
--	--	---	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - plynule čte s porozuměním textu přiměřeného rozsahu a náročnosti - dbá na správnou intonaci - ve čteném a slyšeném textu nachází požadované informace - volně reprodukuje text - rozlišuje podstatné a okrajové - přemýšlí nad tím, na co je dotazován, odpovídá na položenou otázku - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru - vyjadřuje se spisovně - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - dodržuje základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, dodržuje sklon, tvary písma a rozestupy, kontroluje vlastní písemný projev 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - četba textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - uplatnění přirozené intonace - věcné čtení (čtení jako zdroj informací) - orientace v textu, reprodukce textu <p>naslouchání</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozorné, soustředěné, aktivní, zaznamenat slyšené, reagovat otázkami <p>mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadřování závislé na komunikační situaci - omluva, prosba, žádost, vzkaz, zpráva, oznámení, dialog, mluvčí a posluchač - střídání rolí - mluvčí, posluchač - výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů, zdvořilostní obraty - správné použití slovního přízvuku a vhodné intonace - rozvíjení znělého hlasu, nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání - členění jazykového projevu - souvislé jazykové projevy - jednoduchá osnova, vypravování podle osnovy <p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržování hygienických návyků správného psaní - technika psaní, odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu, automatizace psacího pohybu - plynulý a úhledný písemný projev 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Kreativita</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - dodržuje požadovanou úpravu - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, hlásky, slabiky, člení hlásky - řadí slova dle abecedního seznamu, seřadí slova se stejným počátečním písmenem - porovnává významy slov, vymyslí slova opačného významu, další slova souřadná, nadřazená a podřazená, synonyma, a slova podobného významu - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost - rozlišuje slovní druhy ohebné a neohebné - určuje pád podstatného jména, tvoří tvar v požadovaném pádu - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - píše správně běžně užívaná vlastní jména - spojuje věty do souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - zná funkci spojky ve větě jednoduché 	<ul style="list-style-type: none"> - žánry písemného projevu adresa, pozdrav z prázdnin, dopis, zpráva, vzkaz - vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací Jazyková výchova hláskosloví – opakování slovní přízvuk abeceda slovní význam - slova nadřazená, podřazená, souřadná a slova opačného významu, slova významem podobná, slova citově zabarvená třídění slov - slovní druhy, slovní druhy ohebné a neohebné podstatná jména - číslo, rod a pád - vlastní jména slovesa - osoba, číslo, čas věta a souvětí - stavba věty jednoduché - spojky a jejich funkce, spojka ve větě jednoduché i v souvětí 	<p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p>	
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - určuje jednotlivé části slov – kořen, předponovou část,... - vymýšlí a vyhledává slova příbuzná - správně odůvodňuje pravopis vyjmenovaných a příbuzných slov - pozorně vnímá slyšený text, odpovídá na otázky se vztahem ke slyšenému, odhaduje a domýšlí děj - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - orientuje se v textu - četbu chápe jako zdroj informací, zábavy a formu relaxace - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění - používá osvojené literární pojmy ve svém vyjadřování - hovoří o vlastní četbě - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<p>druhy vět podle postoje mluvčího, výběr vhodných jazykových prostředků</p> <p>stavba slova</p> <ul style="list-style-type: none"> - kořen, přípona, předpona, koncovka <p>vyjmenovaná slova</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyhledávání příbuzných slov - pravopis i/y po obojetných souhláskách <p>Literární výchova poslech literárních textů</p> <p>zážitkové čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprodukce textu, přednes přiměřeného literárního textu - líčení atmosféry příběhu <p>tvořivé činnosti s literárním textem</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní literární pojmy – poezie (rým, verš, sloka, báseň, básník, přednes), próza (pohádka, povídka, postava, děj, prostředí, spisovatel, čtenář) - dramaturgie pohádky, povídky nebo básně, vlastní výtvarný doprovod 	<p>Psychohygiena</p> <p>Kreativita</p>	
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti - sestaví za použití vhodných jazykových prostředků popis věci, zvířete,... - zaměřuje se na podstatné - porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová, rozlišuje citové zabarvení slov, určí jejich vhodnost použití - rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - určuje mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves, utvoří tvar slova požadovaných kategorií - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty - odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách 	<p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace ve stavbě textu, členění na odstavce, - formální úprava textu – omluvenka, pozvánka vypravování, popis - výběr jazykových prostředků - pravidla sestavování osnovy; členění textu <p>Jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - význam slov, slova jednoznačná, mnohoznačná, slova opačného a stejného významu, slova citově zabarvená,... - stavba slova (kořen, přípona, předpona, koncovka) - předpony - ob, -v, - pod, - nad, - od, ... - slovní druhy a jejich třídění, tvary slov, mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen - skladba - výstavba věty, základní větné členy, věta jednoduchá, souvětí, smysluplné uspořádání vět jednoduchých do souvětí - spojovací výrazy - vyjmenovaná slova (opakování) - koncovky podstatných jmen 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p>	
---	---	------------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu - správně odůvodní pravopis i/y po obojetných souhláskách, ví, jak odůvodnit pravopis v kořeni slova a v koncovce - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - hovoří o knihách, které čte na základě svých zájmů - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - rozlišuje žánry dětské literatury - dokáže jmenovat některé autory české i světové dětské literatury - používá základní literární terminologii 	<ul style="list-style-type: none"> - shoda přísudku s podmětem (i několikanásobným) - přímá řeč (věta uvozovací, řeč mluvčího) Literární výchova - zážitkové čtení a naslouchání, nalézání příčin věcí a porozumění jim - tvořivé činnosti s literárním textem, volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vystižení děje - vlastní tvorba na libovolné téma - druhy a žánry dětské literatury - literární pojmy: pověsti, bajka, divadelní představení, herec, režisér, kniha, čtenář, spisovatel, básník; přirovnání, básnické výrazy, přenesené výrazy, zastaralé výrazy, verš, rým 	<p style="text-align: center;">Kreativita Komunikace</p>	
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje úpravu svých písemností - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - rozlišuje slova dle významů, uvádí příklady antonym, synonym, homonym, ... - rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém projevu - určuje mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves, slovo převede do tvaru dle požadovaných kategorií - vyhledává základní skladební dvojici, určí vedlejší skladební dvojice, v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty - odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně doplní větu jednoduchou na souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách - zvládá syntaktický pravopis - určuje vzory přídavných jmen a správně odůvodní pravopis přídavných jmen 	<ul style="list-style-type: none"> - formální úprava - pravidla sestavování osnovy; členění příběhu Jazyková výchova - slovní význam (opakování), tvoření slov, homonyma, ... - stavba slova, slovtvorný základ, předpona, přípona, koncovka - slovní druhy a jejich třídění (neohebné slovní druhy) - tvary slov - mluvnické kategorie sloves a podstatných jmen - skladba - výstavba věty, základní větné členy, vedlejší skladební dvojice, větný člen holý, rozvitý, několikanásobný - věta jednoduchá, souvětí, smysluplné uspořádání vět jednoduchých do souvětí - spojovací výrazy - vyjmenovaná slova (opakování a docvičení) - shoda přísudku s podmětem - přídavná jména (druhy, pravopis koncovek) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p>	
--	---	------------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v pravidlech psaní předložek a předpon a v jejich významu - určuje druhy zájmen, tvoří jejich správné tvary, orientuje se v použití vykání ve společenském styku - v textu rozlišuje věty uvozovací a přímou řeč, řeč nepřímou převede na přímou, správně užívá interpunkční znaménka - vypráví o svých dojmech z četby - orientuje se v textu - vyhledává požadované informace - pracuje tvořivě s textem, domýšlí děj,... - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů - orientuje se v dětské literatuře a jejich žánrech - hovoří o své četbě - uvede autory české i světové dětské literatury - při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> -předložky s, z, se, ze, předpony s, z, vz - zájmena, druhy zájmen, skloňování některých osobních zájmen - přímá řeč (věta uvozovací, řeč mluvčího, interpunkční znaménka) <p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání, práce s literárním textem, orientace v textu - tvořivé činnosti s literárním textem, volná reprodukce, dramatizace textu, ilustrace k přečtenému, vystižení děje, vlastní tvorba na libovolné téma - literární druhy a žánry - literatura umělecká a naučná, lidová slovesnost - literární pojmy: pověsti, bajka, divadelní představení, herec, režisér, kniha, čtenář, spisovatel, básník; přirovnávání, básnické výrazy, přenesené výrazy, zastaralé výrazy; verš, rým 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita Psychohygiena</p>	<p>Návštěva městské knihovny</p>
--	---	--	----------------------------------

5.1.2 Český jazyk (6. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk je v 6. a 9. ročníku dotován pěti hodinami, v 7. a 8. ročníku čtyřmi hodinami týdně.

Vzdělávací obsah tohoto předmětu je rozdělen do oborů Jazyková výchova, Komunikační a slohová výchova a Literární výchova. Těmito obory prostupují Dramatická výchova (zejména v Komunikační a slohové výchově), Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova či Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Výchova v demokratického občana (zejm. v oborech Literární výchova a Komunikační a slohová výchova). Vzdelávací obsah jednotlivých složek se při výuce prolíná.

Cíle a pojetí výuky

Hlavním cílem je aktivní využívání češtiny při komunikaci, trvalé znalosti a dovednosti uplatňované v mluvené i písemné formě, vyjádření vlastního názoru, schopnost argumentace a diskuse, respektování odlišných názorů, rozvoj čtenářství a maximální rozvoj každého jednotlivce s ohledem na jeho individuální možnosti. Snažíme se o rozvoj kultivovaného projevu, emocionálního a estetického citění a vytváření pozitivního vztahu k umění.

Formy a metody práce

Využíváme metody a formy práce, v nichž žáci mohou projevit své vědomosti, schopnosti a dovednosti samostatně, ve dvojicích či ve skupinách např. při četbě, rozborech a následné interpretaci textů, do výuky často zařazujeme auditivní a audiovizuální ukázky, hry a výukové programy s jazykovým, slohovým či literárním zaměřením. Žáci se učí spolupráci a organizaci práce (např. při plánování referátů, projektů aj.), navzájem se motivují, řeší problémové úkoly, prezentují své názory a porovnávají je s názory ostatních.

Žáci jsou vedeni k rozvoji komunikačních dovedností, k vystižení obsahu a formy přečteného uměleckého nebo věcného textu, vyjadřují se ústně i písemně. S ohledem na špatnou dostupnost kulturních zařízení bohužel jen v omezené míře navštěvují kulturní akce. Žáci prakticky uplatňují pravopisné i gramatické poznatky, rozlišují spisovný jazyk a útvary nespisovného jazyka, zdůvodňují jejich užití. Samostatně pracují s jazykovými příručkami a slovníky, informace vyhledávají na internetových stránkách. Umí vyslovovat, psát a vhodně užívat běžně užívaná cizí slova.

Každý žák zná kritéria, podle kterých je hodnocen učitelem i spolužáky a jimiž objektivně hodnotí ústní i písemné projevy své i druhých.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák rozvíjí dovednosti potřebné k osvojování učiva
- své znalosti dokáže uvádět do souvislostí, systematicky vede a ukládá informace
- informace vyhledává z různých zdrojů
- žák si osvojuje učební postupy potřebné k efektivnímu studiu jazyka a literatury
- používá osvojené dovednosti v jiných oblastech, v ostatních předmětech

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák samostatně nalézá pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy, a využívá je
- jazykové jevy vysvětluje, vhodně argumentuje a odůvodňuje správné řešení

c/ Kompetence komunikativní

- žák si uvědomuje důležitost komunikace
- správně formuluje obsah sdělení, používá správnou a srozumitelnou stavbu větných celků
- žák se nebojí mluvit v neznámém prostředí, bez přípravy
- porozumí jednoduchým probíraným literárním textům a reaguje na ně
- zvyšuje celkovou úroveň svého vyjadřování, pomocí literárního i gramatického učiva si rozšiřuje slovní zásobu

d/ Kompetence sociální a personální

- žák využívá své jazykové dovednosti v kontaktu s druhými
- diskutuje v malých skupinách i v rámci celé třídy
- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování
- dokáže požádat o radu a pomoc a také ji poskytnout

e/ Kompetence občanské

- žák poznává naše slovesné dědictví a jeho význam v globálních souvislostech
- cítí potřebu literárního projevu, recitace, četby a tvůrčí činnosti
- formuje své postoje vedoucí k vzájemné toleranci, respektu a úctě ke kulturním hodnotám cizích národů

f/ Kompetence pracovní

- samostatně pracuje s učebnicemi, jazykovými příručkami a dalšími texty (kniha, časopis, internetové stránky), práci si zorganizuje
- v různých rolích efektivně spolupracuje ve skupině
- dodržuje hygienická pravidla pro čtení a psaní
- dbá na úpravu písemných projevů
- připraví si a udržuje v pořádku svůj učební prostor

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematické okruhy Hodnoty, postoje a praktická etika.

Z tématu **Výchova demokratického občana** jsou začleněny tematické okruhy Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** jsou začleněny tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.

Z tématu **Multikulturní výchova** jsou začleněny tematické okruhy Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity.

Z tématu **Environmentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka a prostředí.

Z tématu **Mediální výchova** jsou začleněny tematické okruhy receptivních činností Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Stavba mediálních sdělení, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií na společnost a tematické okruhy produktivních činností Tvorba mediálního sdělení a Práce v realizačním týmu.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - aktivně a samostatně pracuje se základními slovníky a jazykovými příručkami - rozlišuje spisovnou češtinu a útvary nespisovného jazyka, dle jazykových norem využívá vhodné prostředky pro danou situaci - zvládá správnou výslovnost, intonaci, tempo řeči, pauzy, frázování - uvádí do souvislosti pravopis spjatý se slovem, s jeho stavbou a tvořením - zvládá třídění slovních druhů, zná tvarosloví a pravopis podstatných a přídavných jmen, zájmen, číslovek a sloves orientuje se v pravidlech psaní velkých písmen v zeměpisných názvech (zejména jednoslovné názvy) - určuje podmět, přísudek, předmět, přívlastek a příslovečné určení, dokáže je charakterizovat, nalézá větné dvojice a pozná vztah mezi jejími členy určuje skladební skupinu 	<ul style="list-style-type: none"> - základy nauky o jazyce, jazyková rodina, složky jazykovědy, práce s jazykovými příručkami, spisovný a nespisovný jazyk - zvuková stránka jazyka tvarosloví: <ul style="list-style-type: none"> - stavba slova, tvoření slov odvozováním, terminologie - mluvnické kategorie a vzory podstatných a přídavných jmen, zájmen a číslovek - skloňování substantiv „oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena, prsa“ a jejich zdrobnělin a přívlastků - základní a přenesený význam, podstatná jména konkrétní a abstraktní, pomnožná, hromadná, látková, jména obecná a vlastní – osobní a místní - jmenné tvary a stupňování adjektiv - užívání slovesné osoby a čísla ve společenském styku (tykání, vykání, onikání...) pravopis: <ul style="list-style-type: none"> - souhláskové skupiny + dělení slov na konci řádku, spodoba, skupina bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně (v adjektivech), souhláskové skupiny vznikající při stupňování adjektiv, velká počáteční písmena adjektiv tvořených ze jmen vlastních skladba: <ul style="list-style-type: none"> - větné dvojice a členy (podmět, přísudek, předmět, přívlastek, příslovečné určení) - druhy větných členů a vztahy mezi nimi - shoda podmětu s přísudkem 	<p>Evropa a svět nás zajímá (praslovanština, jazyky s češtinou příbuzné)</p> <p>Formy participace občanů ve společenském životě (obec, názvy institucí a organizací v obci)</p> <p>Komunikace (komunikace v různých situacích, strategie, asertivita)</p>	<p>Popis cesty našim městem, důležité orientační body a městské instituce</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje větu hlavní a vedlejší - vhodně užívá přímou řeč - s ohledem na individuální dispozice využívá gramatické a stylistické znalosti ke správnému mluvnímu i písemnému projevu - dbá na správnou stavbu textů - zvládá grafickou úpravu členění textu – nadpis, odstavce, odkazy, uvádění zdrojů - odlišuje objektivní informace od subjektivně zabarvených textů - v mluveném i psaném projevu volí vhodný styl a využívá výstižné jazykové prostředky (prvky nespisovné češtiny, zejm. slang a nářečí, přímá řeč, dějová slovesa, ich-forma, er-forma), jimiž obohacuje text a zvýrazňuje expresivitu projevu a svůj komunikační záměr - umí vystihnout podstatu uměleckého i odborného textu - dokáže učivo slohu uplatnit v reálném životě - reprodukuje obsah ukázek a vyjadřuje jejich smysl - vytváří si vztah k historii a lidové slovesnosti - vnímá, hodnotí a srovnává prožitky své a prožitky postav z ukázek - oceňuje pozitivní mezilidské vztahy - respektuje práva druhých - přijímá poznatky o jiných kulturách a respektuje je - získává kladný vztah k přírodě - projevuje svou fantazii - dokáže odlišit humor a nadsázku od ironie a výsměchu - ovládá probírané literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - věta jednoduchá a souvětí, věta hlavní a vedlejší - skladební skupina - řeč přímá, nepřímá, polopřímá - rozvrstvení slovní zásoby - vypravování podle osnovy, podle obrázkové osnovy, tvoření osnovy - popis (předmětu, osoby, pracovních postupů, děje, pokoje, využívá fotografie, obrázky nebo nákresy) - zpráva, oznámení - inzerát, žádost, objednávka, reklamy (slova příbuzná - prvek zdůrazňování) - dramatizace, výrazný přednes - dopis – úřední, soukromý - práce s odbornými texty – výpisky, výtah - zásady kultivovaného mluvního projevu, mluvnická cvičení s přípravou - zásady verbální komunikace - praktické i věcné čtení a naslouchání základy literární teorie: <ul style="list-style-type: none"> - próza, poezie, drama, lyrika, epika - mýtus, báje, epos, pohádka, bajka (alegorie, personifikace), povídka, balada, cestopis, divadlo (role, replika, dialog, dějství) - nonsensová poezie praktické činnosti s textem: <ul style="list-style-type: none"> - výrazný přednes vybraných textů, přesah verše, mimika a gestikulace, zvukový doprovod, práce v kostýmu a s rekvizitami, způsoby interpretace, dramatizace 	<p>Kreativita (originalita nápadů, možnost vidět věci z několika úhlů, empatie)</p> <p>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (rozdíl mezi reklamou a zprávou, interpretace vlastních zážitků s reklamou, prvky signalizující hodnotu, opakované užívání prostředků ve zpravodajství, reklamě i zábavě) Vnímání autora mediálních sdělení a jeho záměru Tvorba jednoduchých mediálních sdělení</p> <p>Ekosystémy (les, vodní zdroje, lidské sídlo – naše obec)</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika Jsme Evropané Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Kulturní diference Multikulturalita</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace Kreativita (citlivost a důslednost)</p>	<p>Pozvánka na koncert hudebního kroužku</p>
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - skloňuje zpodstatnělá přídavná jména - časuje nepravidelná slovesa a užívá činný i trpný rod - rozeznává příslovečnou spřežku od předložky s podstatným jménem a od příslovce - chápe význam spojek pro vztah slov ve skladební skupině a vět v souvětí - pro oživení textu, zejm. expresivitu využívá částice a citoslovce - ovládá pravopis velkých písmen ve vlastních jménech (i víceslovných) - rozlišuje věty jednočlenné a dvojčlenné bezpečně určuje všechny větné členy a druhy vedlejších vět - zvládá substituci větného členu vedlejší větou a naopak 	<p>tvarosloví:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpodstatnělá přídavná jména a jejich skloňování - časování nepravidelných sloves <i>být, chtít, jíst, vědět</i> - slovesný rod činný a trpný - neohebné druhy slov - druhy, tvoření, stupňování <p>pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> - velká písmena ve vlastních jménech <p>skladba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy vět podle postoje mluvčího - otázky zjišťovací a doplňovací - věty jednočlenné (jmenné a slovesné) a věty dvojčlenné - způsobová a fázová slovesa v přísudku - přívlastek postupně rozvíjející a několikanásobný, těsný a volný - doplněk - vedlejší věta podmětná, předmětná, přísudková, příslovečné (+ druhy), přívlastková, doplňková - přístavek <p>nauka o významu slov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - slovo a sousloví, obrazná vyjádření – rčení, metafora, metonymie, synekdocha - slova jednoznačná a mnohoznačná, homonyma, synonyma, antonyma - odborné názvy (+ postavení přívlastku shodného v odborných názvech za substantivem) 	<p>Formy participace občanů ve politickém životě (region, názvy institucí a organizací v regionu)</p> <p>Komunikace (otevřená a pozitivní komunikace)</p>	<p>Historie našeho města, jeho význam v regionu, osobnosti (referát)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ovládá způsoby obohacování slovní zásoby a způsoby tvoření slov - zvládá lexikální, morfologický a syntaktický pravopis ve větě jednoduché - rozlišuje jednotlivé části textů - užívá vhodný styl a jazykové prostředky - umí postihnout základní znaky uměleckého díla - rozlišuje druhy charakteristiky - umí strukturovat formu životopisu, žádosti a pozvánky - vytvoří stručnou osnovu, výpisky nebo výtah z uměleckého i odborného textu - dokáže vypracovat hodnotný referát a interpretovat ho popř. s textovou oporou) před třídou - reprodukuje obsah ukázek a vyjadřuje jejich smysl - spontánně vyjadřuje své pocity - rozpoznává realitu a představy - porovnává a hodnotí téma zpracované v několika ukázkách literárních a ve filmu - oceňuje morální hodnoty člověka a jeho životní zkušenosti - obhájí své názory - aktivně spolupracuje - vnímá člověka jako individualitu i jako součást společnosti - znalosti základů literární teorie využívá v tvorbě vlastních textů 	<p>způsoby obohacování slovní zásoby a způsoby tvoření slov – odvozování, zkracování, skládání</p> <p>pravopis lexikální, morfologický a syntaktický</p> <ul style="list-style-type: none"> - vypravování (příběh z knihy, divadla, filmu) + prostředky zvýšení dějového napětí - charakteristika – vnější (popis) a vnitřní, přímá a nepřímá, užití přirovnání, metafory, rčení, řeč těla (nonverbální projevy) aj. - charakteristika předka, akrostych - vypravování s podrobnou charakteristikou postavy - přepis vypravování do podoby divadelní hry + realizace (skupinová práce) - popis uměleckého díla - líčení - vlastní životopis - žádost ústní a písemná, pozvánka, přihláška - osnova, výpisky, výtah, referát + porovnání, stručnost a věcnost záznamu - mluvnická cvičení bez přípravy - fantazie, pověst, dobrodružný román, poezie, hyperbola, divadelní hra (text + nonverbální komunikační prostředky) 	<p>Poznávání lidí (individualita, ve skupině)</p> <p>Sebezpoznaní a sebepojetí</p> <p>Mezilidské vztahy Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Sebezpoznaní a sebepojetí Komunikace Základní podmínky života</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Komunikace</p>	
---	---	--	--

<p>- ve své tvorbě respektuje práva druhých pozná básnické tropy a rozumí jim zapojuje se do diskuse, je schopen diskusi řídit, vědomě užívá pravidla komunikace, výstižně se vyjadřuje, věcně argumentuje</p> <p>- pozná prvky manipulace v masmédiích a kriticky je hodnotí, odlišuje fakta od názorů a hodnocení, dokáže si je ověřit, orientuje se v informačních zdrojích</p> <p>- reprodukuje obsah ukázek a vyjadřuje jejich smysl - rozlišuje základní literární druhy a žánry - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele</p> <p>- má pozitivní vztah k tradicím a zvykům, chápe význam ochrany kulturního dědictví, zná kořeny evropské kultury, nachází tytéž motivy v literatuře, hudbě a výtvarném umění</p> <p>- pozoruje individuální styl autora - zná postup vzniku literárního díla a filmu - porovnává týž námět v literárním, dramatickém a filmovém zpracování - je schopen recenzovat poznané umělecké dílo (literární, hudební, výtvarné, filmové) pozná historická místa Prahy vztahující se k místům a osobnostem z poznaných ukázek</p>	<p>- zásady dorozumívání, nonverbální komunikace, pantomima - odborný text, výklad, výtah z odborného textu, výpisky, tabulky, diagramy, přehledy - referát o četbě - podací lístek, poštovní poukázka, průvodka, - objednávka - úvaha</p> <p>- publicistika: zpráva, komentovaná zpráva, oznámení, přednáška, proslov, veřejný mluvený projev, recenze, kritika, rozhovor, reklama, realizace ankety</p> <p>kritické čtení a naslouchání prožitek z různých uměleckých děl</p> <p>základy literární teorie a historie: - bible, staročeská lyrika - poezie: verš, rým, rytmus, sloka - komedie, tragédie, rytířský román, parodie - film (předloha, literární a technický scénář, filmová adaptace literárních děl) - tropy (přirovnání, metafora, metonymie, synekdocha, epiteton) - grafická podoba básně + umělecké inspirace (spojení s hudbou a výtvarným uměním) - science fiction - publicistika</p> <p>tvořivé činnosti s textem struktura a jazyk literárního díla umělecké epochy a směry a odpovídající literární pojmy, ukázky a osobnosti do konce 18. století</p>	<p>Komunikace</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika Etnický původ Lidské vztahy Občanská společnost a škola Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Stavba mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Fungování a vliv médií ve společnosti Práce v realizačním týmu</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Kulturní diference Lidské vztahy</p> <p>Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	<p>Anketa ve městě</p> <p>Vědecká knihovna Liberec - exkurze</p>
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - ctí svobodu uměleckého projevu a autorská práva, rozlišuje autorsky hodnotné dílo, plagiát a kýč - dokáže ocenit autorské úsilí, s nímž dílo vzniká - samostatně s ohledem na účel textu vyhledává informace, orientuje se v odborné literatuře a na internetových stránkách dokáže efektivně spolupracovat ve skupině			
--	--	--	--

5.1.3 Cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučován jako první cizí jazyk ve třetím až devátém ročníku. Ve 3. až 5. ročníku je časová dotace tři hodiny týdně, v 6. - 9. ročníku čtyři hodiny týdně.

Obsahem předmětu je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Účelem je vybavit žáky slovní zásobou a frázemi potřebnými nejen při běžné komunikaci s lidmi na celém světě, ale i při práci s počítačem, internetem nebo s anglicky psanými studijními materiály.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je připravit žáky k praktickému užívání anglického jazyka jak při kontaktu s lidmi z různých částí světa, tak při získávání informací z různých oblastí. Proto klademe důraz především na rozvoj komunikačních dovedností. Též vedeme žáky k pochopení významu studia cizích jazyků pro jejich další studium i pro lepší uplatnění v budoucím profesním životě. Výuka angličtiny svým zaměřením na každodenní situace a zájmy dětí motivuje žáky k dalšímu učení. Žáci si osvojují též učební postupy, které jsou potřebné k efektivnímu studiu nejen cizích jazyků, ale i ostatních předmětů.

Formy a metody práce

Důraz se klade zpočátku (3. – 5.ročník) na dovednosti porozumět sdělení a přirozeně reagovat v běžných situacích. Při výuce se využívá pozorování, poslech, imitace, tvořivé činnosti, hry apod.

Na druhém stupni se pak kromě rozvoje ústního vyjadřování začíná klást větší důraz i na čtení s porozuměním a písemné vyjadřování. Žáci pracují často ve dvojicích nebo malých skupinkách. Ve větším rozsahu se seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí.

Hodnocení žáka sleduje jeho schopnost hovořit o praktických tématech, vést rozhovor v běžných situacích a přiměřeně reagovat na pokyny. Sleduje též jeho schopnost pracovat s anglickým textem a spolupracovat s ostatními.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu anglický jazyk směřujeme k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák chápe nezbytnost komunikace v angličtině pro další studium i praktický život
- propojuje probíraná témata a gramatické jevy
- hledá způsoby odstranění problémů při komunikaci
- vyhledává postupy vedoucí k efektivnímu studiu

b/ Kompetence k řešení problémů

- odstraňuje bariéry při kontaktu s cizím člověkem
- řeší problémové situace v cizojazyčném prostředí
- vyjádří myšlenku jiným způsobem, chybí-li slovní zásoba

c/ Kompetence komunikativní

- porozumí jednoduchému sdělení v angličtině a umí na ně reagovat
- zformuluje jednoduché myšlenky anglicky
- využívá osvojené dovednosti k navázání kontaktu či vztahu

d/ Kompetence sociální a personální

- vyžádá a poskytne pomoc, radu
- dodržuje při komunikaci pravidla slušného chování
- účinně spolupracuje v anglicky mluvící skupině na zadaném úkolu

e/ Kompetence občanská

- získává představu o tradicích a zvycích v anglicky mluvících zemích
- projevuje toleranci a úctu ke kulturním hodnotám cizích národů

f/ Kompetence pracovní

- samostatně pracuje s dvojjazyčným slovníkem
- efektivně pracuje ve skupině

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 3. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Komunikace, Kooperace a kompetice.
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Multikulturalita.

Z tématu **Environmentální výchova** je zahrnut tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - získá všeobecný přehled o anglicky mluvících zemích, zná základní údaje o UK - rozumí jednoduchým pokynům a větám - umí říct základní údaje o sobě, zeptat se na ně druhého - rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slov - hláskuje slova - vyslovuje a čte foneticky správně - umí napsat slova v rozsahu dané slovní zásoby - pochopí obsah jednoduché konverzace - používá správně osobní a přivlastňovací zájmena - časuje sloveso TO BE - užívá správné tvary slovesa TO BE 	<ul style="list-style-type: none"> - angličtina jako světový jazyk, slova přejatá z anglického jazyka, anglicky mluvící země - pozdravy, části dne - jednoduchá sdělení o sobě - abeceda - barvy - číslice 0 – 100 - tematické okruhy: třída, rodina, dům - osobní a přivlastňovací zájmena - časování slovesa TO BE - věta tázací, oznamovací, záporná, krátké odpovědi 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 4. a 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí známým slovům a větám se vztahem k probíraným tématům - rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrázkové materiály) - čte plynule jednoduché texty se známou slovní zásobou - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu a odpoví na otázku - umí použít uvedenou vazbu - časuje sloveso HAVE GOT,CAN - používá je ve větách - tvoří krátké věty kladné a záporné - používá dvojjazyčný slovník - sestaví gramaticky správně jednoduché písemné sdělení, vyplní své základní údaje do formuláře - reprodukuje přiměřeně obtížný text a jednoduchou konverzaci - obměňuje krátké texty se zachováním smyslu textu - zapojí se do jednoduché konverzace, poskytne požadovanou informaci 	<ul style="list-style-type: none"> - tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas a koníčky, domácí zvířata, oblékání , nákupy, příroda a počasí, tradice a zvyky, svátky... - pořádek slov ve větě - odlišnosti českého a anglického slovosledu - četba autentického textu, chápání slov v kontextu, volný překlad - četba textu z učebnice, vázání slov, intonace, předložky s časovými a místními údaji - vazba THERE IS, THERE ARE - časování slovesa HAVE GOT,CAN - otázky, záporné, kladné věty, krátké odpovědi - otázky, odpovědi a zápor v přítomném čase prostém a průběhovém - porovnání zvyků tradic v České republice a v anglicky mluvících zemích - četba autentických textů - minulý čas sloves být, míti, pravidelných sloves - řadové číslovky, data - vyjadřování budoucnosti s „ going to“ - vyjadřování ceny, věty s výrazem „ I'd like to” - pravidla komunikace v běžných každodenních situacích – pozdrav, poděkování, představování 	<p data-bbox="1303 322 1756 347">Komunikace, kooperace a kompetice</p> <p data-bbox="1303 475 1621 501">Rozvoj schopností poznávání</p> <p data-bbox="1303 689 1473 715">Multikulturalita</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - domluví se v běžných každodenních situacích - porozumí jednoduché konverzaci a hovoří o situacích, které ho běžně obklopují - vyžádá jednoduchou informaci - požádá o dovolení, o pomoc - popíše, co kdo dělá právě teď - hovoří o svém denním režimu, o svých zálibách - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích, v textech vyhledá informace a odpoví na otázky - písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty, krátké texty - dokáže říci, co dělal v minulosti - sestaví jednoduché sdělení o životě v rodině, škole a o dalších probíraných tématech - podá základní informace o svém bydlišti, městě, zemi - používá slovník k učebnici, dvojjazyčný slovník 	<ul style="list-style-type: none"> - jednoduchá sdělení - oslovení, reakce na oslovení, pozdrav přivítání, rozloučení - množné číslo podstatných jmen - sloveso být, mít - přivlastňovací a ukazovací zájmena - předložky místa - vazba there is, there are - číslovky, předložky s časovými údaji - sloveso can - přítomný čas průběhový - přítomný čas prostý, sloveso mít rád - zjišťovací otázky, doplňovací otázky - příslovce vyjadřující opakovanost děje - přítomný čas prostý a průběhový - minulý čas prostý - pravidelná, nepravidelná slovesa - sloveso být v minulém čase - tematické okruhy: rodina, škola, město, volný čas, nakupování 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace Kooperace a kompetice</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže vyjádřit, co dělal v minulosti - porovná a popíše vlastnosti předmětů a rozdílů mezi nimi - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovené promluvě a konverzaci, dokáže vyjádřit své zkušenosti - dovede si vyžádat jednoduché informace - je schopen domluvit se jednoduchým způsobem v běžných situacích - rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích, vyhledá potřebnou informaci - tvoří věty gramaticky správně - reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu i konverzace - sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení, které se týká situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy - používá dvojjazyčný slovník 	<ul style="list-style-type: none"> - minulý čas prostý - způsobové sloveso must , have to - počítatelná a nepočítatelná podstatná jména - vyjádření množství - stupňování přídavných jmen - dialog v přítomném a předpřítomném čase na každodenní téma - představování, omluva, reakce na omluvu, poděkování a reakce na poděkování - budoucí čas vyjádřený pomocí will - tvoření příslovcí, význam slov v kontextu - minulý čas průběhový - srovnání minulého a předpřítomného času - tematické okruhy: cestování, volný čas, svátky a oslavy, jídlo a pití, bezpečnost na silnici, první pomoc, oblíbené činnosti, sport, životní prostředí, život v budoucnosti - reálie Velké Británie - popis - práce se slovníkem 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace Kooperace a kompetice</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - hovoří o tom, co dělal v minulosti, jak pomáhal svému okolí - vyslovuje a čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu - rozumí jednoduché konverzaci a umí hodnotit své dojmy a preference - používá dvojjazyčný slovník, vyhledá význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - sestaví jednoduché sdělení o situacích souvisejících s probíranými tematickými okruhy - reprodukuje ústně i písemně smysl přiměřeně obtížného textu, promluvy a konverzace - vyžádá jednoduchou informaci, rozumí jednoduchým pokynům - domluví se v běžných každodenních situacích 	<ul style="list-style-type: none"> - otázky, odpovědi a zápor v minulém čase prostém, průběhovém, předpřítomný čas, modální slovesa, předložky a zájmena - četba textů s tematikou anglicky mluvících zemích, reprodukce textu - zdvořilé společenské fráze – rada, doporučení, prosba, žádost, sloveso prefer - četba časopisů, novin a jiných autentických materiálů, rozšiřování slovní zásoby - tematické okruhy: oblékání, bydlení, osobní dopis, cestování, prostředí anglicky mluvících zemí - odpovědi na otázky, reprodukce smyslu textu - základní vztahy - existenciální, prostorové, časové, rozkazovací způsob - jednoduché sdělení - prosba, blahopřání, žádost o pomoc, o svolení 	<p data-bbox="1305 323 1574 347">Evropa a svět nás zajímá</p> <p data-bbox="1305 627 1473 651">Multikulturalita</p> <p data-bbox="1305 874 1619 898">Rozvoj schopností poznávání</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - hovoří o svém současném životě a o svých zájmech - vyjmenuje běžná povolání a popíše, co je jejich náplní - vyžádá jednoduchou informaci - domluví se v běžných každodenních situacích - písemně, gramaticky správně tvoří i obměňuje věty a krátké texty - rozumí obsahu textů v učebnici i obsahu autentických materiálů, vyhledává odpovědi na otázky - odvodí pravděpodobný význam slov z kontextu - používá dvojjazyčný slovník, vyhledává význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - dokáže ústně i písemně popsat situace související s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy 	<ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas prostý a průběhový - stavová slovesa - žádost o pomoc, informaci, službu - základní vztahy - kvalitativní a kvantitativní - setkání, společenský program, souhlas, nesouhlas - stavba rozvitě věty, minulý čas prostý a průběhový, způsobová slovesa v minulém čase - předložky a spojky ve větách vedlejších, pravidla pořadí přídavných jmen, stupňování příslovcí, předpřítomný čas - předpony, přípony, frázová slovesa - četba časopisů, novin a jiných autentických materiálů - tematické okruhy: zájmová činnost, člověk a společnost (povolání), formulář, dotazník, sport a péče o zdraví, příroda, počasí, prostředí anglicky mluvících zemí 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, Kooperace a kompetice</p> <p>Multikulturalita</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

5.2 Matematika a její aplikace

5.2.1 Matematika (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v 1.– 5. ročníku v celkové časové dotaci 23,5 hodiny týdně, v 1. ročníku 4 hodiny, ve 2. ročníku 5 hodin, v 1. pololetí 3. ročníku 4 hodiny a ve 2. pololetí 5 hodin, ve 4. ročníku 5 hodin a v 5. ročníku 5 hodin.

Vzdělávací obsah je rozčleněn na 4 tematické okruhy: Závislosti, vztahy a práce s daty, Čísla a početní operace, Geometrie v rovině a prostoru a Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě, rozvíjí jejich intelektuální schopnosti, paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení, schopnost logického úsudku. Přispívá k vytváření vytrvalosti, pracovitosti a kritičnosti.

Žáci si postupně osvojují matematické pojmy, algoritmy, terminologii a způsoby jejich užití.

Cíle pojetí výuky

Cílem výuky je rozvoj počtářských dovedností a vědomostí pro orientaci a uplatnění v praktickém životě, prostorové a pamětné představivosti, kombinatorického a logického myšlení, vytváření návyků pro spolupráci při řešení problémových úloh vycházejících ze situací běžného života. Dalším z cílů je žákovo kritické sebehodnocení. Dále vytváření vlastního úsudku při vyslovování hypotéz, vedoucího k řešení úloh a rozvíjení diskuze nad možnými řešeními.

Žáky vedeme k srozumitelnému a věcnému vyjadřování pomocí matematického jazyka a symbolů, k používání rozdílných matematických postupů při řešení daného matematického problému a ke zdokonalování grafického projevu. Důraz klademe na aplikování vzorců a početních úkonů při řešení matematických situací v praktickém životě a na rozvoj volných vlastností (důslednosti, přesnosti, vytrvalosti, vynalézavosti, schopnosti sebekontroly).

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce. Nezastupitelnou roli hraje názorné vyučování, demonstrace, upevňování a prověřování učiva, praktické činnosti, samostatná práce, práce ve dvojicích a ve skupinách, soutěže, matematické hry, problémové vyučování, výukové počítačové programy, vysvětlování, rozhovor.

Klíčové kompetence

a/ Kompetence k učení

- žák aktivně vyhledává a třídí informace, propojuje je a systematizuje je
- na základě prožitků úspěchů ze studia zaujímá postoj k celoživotnímu vzdělávání

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledává různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, ověřuje je a srovnává
- organizuje vlastní činnosti, užívá vlastní úsudek, používá samostatné, iniciativní a tvořivé způsoby práce

c/ Kompetence komunikativní

- žák výstižně a logicky formuluje své myšlenky a názory
- dodržuje etiku komunikace (naslouchání, respektování odlišného názoru)
- vhodnou formou prosazuje své zájmy

d/ Kompetence sociální a personální

- žák dodržuje pravidla pro skupinovou práci v různých oblastech činnosti
- rozvíjí svou sebedůvěru, sebehodnocení a sebekontrolu
- respektuje práci i úspěchy vlastní i druhých, rozhoduje se samostatně a nese důsledky svých rozhodnutí

e/ Kompetence občanské

- respektuje pravidla soužití ve škole, práva, povinnosti, sankce

f/ Kompetence pracovní

- aplikuje zadané postupy, ale hledá i vlastní řešení v souladu s matematickými zákony

Začleněná průřezová témata

Jednotlivé okruhy průřezových témat jsou začleněny integrovaně do výuky matematiky a prolínají 1. – 5. ročníkem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tématické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a seboorganizace, Kreativita, Psychohygiena
- v oblasti sociálního rozvoje tématické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tématický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Multikulturní výchovy** je začleněn tématický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Enviromentální výchova** jsou začleněny tématické okruhy Vztah člověka k prostředí, Základní podmínky života.

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - používá přirozená čísla k modelování reálných situací - počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 20, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - zobrazí číslo na číselné ose - doplňuje tabulky, posloupnosti čísel - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - užívá matematické symboly potřebné k zápisu a řešení úlohy - orientuje se v základních prostorových vztazích - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa - nachází v realitě jejich reprezentaci - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině 	<ul style="list-style-type: none"> - manipulace s předměty, počítání prvků - čtení a zápis čísel do 20 - číselná řada - znaménka $<$, $>$, $=$ a jejich vztahy - orientace na číselné ose, pojmy před, za, hned před, hned za, mezi - určování desítek a jednotek - sčítání a odčítání v oboru 0 - 20 i s přechodem přes desítku - slovní úlohy s užitím osvojených početních operací - slovní úlohy se vztahy $o\ n - \text{více}$, $o\ n - \text{méně}$ - seznámení se symboly, matematické značky a zápisy, orientace a čtení matematických zápisů, vlastnosti početních operací s přirozenými čísly (záměna sčítanců) - orientace v prostoru (vpravo, vlevo, před, za, první, poslední, ...) - vyhledávání určitých tvarů v okolí, třídění předmětů podle tvarů, rovinné útvary - trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh - modelování geometrických útvarů podle zadání 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 2. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100, zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - orientuje se na číselné ose, zobrazí číslo na číselné ose, vyhledává pomocí číselné osy požadované údaje - vytváří soubory s požadovaným počtem prvků - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - užívá základní matematické pojmy: součet, součin,... - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - užívá matematické značky, symboly, orientuje se v matematických zápisech - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, posloupnosti čísel - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa - vyhledává jejich příklady v praxi - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky - orientuje se v čase, určuje čas 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení a zápis čísel, znaménka $<$, $>$, $=$ a jejich vztahy - orientace na číselné ose, pojmy před, za, hned před, hned za, mezi - určování desítek a jednotek - číselná řada 0 – 100 - vytváření souborů s počtem prvků do 100 - sčítání a odčítání v oboru 0 – 100 s přechodem, pojmy: součet, rozdíl - násobení a dělení v oboru malé násobilky, vlastnosti početních operací - příklady se závorkami - slovní úlohy s užitím osvojených početních operací - slovní úlohy se vztahy o n - více, o n – méně, n -krát více, n - krát méně - symboly, matematické značky a zápisy, orientace a čtení matematických zápisů - bod, přímka, úsečka, lomená čára, přímá čára, délka úsečky v cm a mm, označení bodů a úseček - geometrická tělesa (krychle, kvádr, koule,...) - poznávání a vyhledávání geometrických těles v praxi - modelování geometrických tvarů podle zadání - orientace v čase - den, hodina, sekunda 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose, orientuje se na číselné ose - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - zaokrouhluje čísla na desítky a stovky - rozloží čísla v desítkové soustavě - užívá algoritmy písemného sčítání a odčítání - provádí odhad a kontrolu výsledku - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - orientuje se v časových údajích, převádí jednotky času (rok - den - minuta - sekunda) na jednodušších příkladech - užívá matematické symboly a značky dle probíraných okruhů učiva, orientuje se v matematických zápisech - narýsuje úsečku požadované délky, měří úsečky a přenáší je, odhaduje délku - orientuje se ve čtvercové síti, pomocí ní konstruuje rovinné útvary (čtverec, obdélník) - rozlišuje rovinné útvary dle probíraného učiva, nachází příklady v praxi, sestrojí trojúhelník, narýsuje kružnici 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení a zápis čísel, znaménka $<$, $>$, $=$ a jejich vztahy - určování jednotek, desítek, stovek - číselná řada 0 – 1000 - orientace na číselné ose - sčítání a odčítání v oboru 0 – 1000, násobení a dělení v oboru násobilky i mimo ni, dělení se zbytkem - vlastnosti početních operací - zaokrouhlování čísel na desítky a stovky - rozklad čísla v desítkové soustavě - písemné algoritmy sčítání a odčítání - písemné násobení jednociferným činitelem - odhad a kontrola výsledku - slovní úlohy s užitím osvojených početních operací - určování času, rok, měsíc, týden, den, hodina, minuta, sekunda, seznámení s užívanými symboly času, jednoduché převody - symboly, matematické značky a zápisy, orientace a čtení matematických zápisů - bod, přímka, úsečka, měření délky úsečky, polopřímka - čtvercová síť, konstrukce některých rovinných útvarů pomocí čtvercové sítě - rovinné útvary, trojúhelník, konstrukce trojúhelníku, čtverec, obdélník, čtyřúhelníky, kružnice (konstrukce kružnice), kruh 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Komunikace</p>	<p>Mezipředmětové vztahy - prvouka</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje tělesa, pojmenuje je, nachází příklady z praxe - modeluje požadované geometrické útvary - orientuje se v jednotkách délky, objemu a hmotnosti - v jednoduchých příkladech provádí převody, odhaduje délku, hmotnost a objem - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel - popisuje jednoduché závislosti z praktického života, pokouší se o řešení různých rébusů a zajímavých úloh 	<ul style="list-style-type: none"> - tělesa: krychle, kvádr, koule, válec - modelování geometrických útvarů podle zadání - jednotky délky, převody - jednotky hmotnosti a objemu - zajímavé úlohy, rébusy, tabulky, diagramy - číselné a obrázkové řady 	<p>Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Kooperace a kompetice</p>	
---	---	---	--

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 100 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti, užívá lineární uspořádání - orientuje se na číselné ose, zobrazí číslo na číselné ose, dokáže používat číselnou osu pro sčítání a odčítání - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru do 100 000 - graficky znázorní a vypočítá část celku - orientuje se v tabulce přímé úměrnosti, sestaví ji, využívá ji k řešení úloh - řeší nerovnice, vypočítá průměr ze zadaných údajů - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace - při rýsování se snaží o estetický vzhled své práce a dodržuje pravidla hygieny - určí vzájemnou polohu přímek v rovině, rýsuje rovnoběžky a různoběžky - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí kolmici - sestrojí trojúhelník (různoramenný, pravoúhlý) 	<ul style="list-style-type: none"> - zápis a čtení čísel v oboru do 100 000, orientace na číselné ose – číselné řády, zápis čísel v desítkové soustavě, porovnávání čísel - sčítání a odčítání pamětné do 100 000, násobení do 100 000 (násobky 10, 1 000, 10 000, 100 000), násobení z paměti, závorky a jejich použití - písemné sčítání a odčítání, násobení jedno i dvojciferným činitelem v oboru do 100 000, písemné dělení jednociferným dělitelem - rovnice - zlomky (grafické znázornění, pojmy) - přímá úměrnost - nerovnice - průměr - zaokrouhlování, odhad a kontrola výsledků početních operací, - slovní úlohy s jednou a více početními operacemi s užitím osvojených početních operací (závorky) - přímka, polopřímka, úsečka (opakování) - osa úsečky a střed, grafický součet, rozdílný a násobek úsečky - vzájemná poloha přímek v rovině, rovnoběžky, různoběžky, lomená čára - kolmice, rovnoběžky a jejich rýsování - trojúhelníky, trojúhelníková nerovnost - pravý úhel, konstrukce pravoúhlého trojúhelníku - obvod trojúhelníku 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Mezilidské vztahy Psychohygiena Seberegulace a sebeorganizace Komunikace Kooperace a kompetice 	

<ul style="list-style-type: none"> - obvod trojúhelníka, čtverce a obdélníka určuje grafickým sčítáním úseček - sestrojí kružnici o daném poloměru - narýsuje a znázorní čtverec a obdélník - pomocí čtvercové sítě určuje obsah čtverce a obdélníku, po procvičení používá pro výpočet vzorec - užívá jednotek obsahu - užívá jednoduché konstrukce - určuje osovou souměrnost pomocí překládání papíru, ve čtvercové síti znázorňuje osově souměrné útvary, určuje osu souměrnosti - rozeznává, modeluje prostorové útvary kvádr a krychle, nachází jejich příklady v praxi - pomocí papírového modelu znázorní povrch, vypočítá ho pomocí vzorce - vyhledává, sbírá a třídí data, čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky 	<ul style="list-style-type: none"> - čtverec, obdélník, kružnice (průměr, poloměr), kruh - konstrukce obdélníku a čtverce - obvod čtverce, obdélníku - obsah čtverce a obdélníku (vzorce pro výpočet obsahu uvedených útvarů) - jednotky obsahu - osově souměrné útvary - jednotky délky a jejich převody - jednotky hmotnosti, objemu a jejich převody - prostorové útvary kvádr, krychle (modely těles) - znázornění povrchu pomocí papírového modelu - výpočet povrchu - zajímavé slovní úlohy, diagramy, tabulky, grafy - geometrické obrazce 	<p style="text-align: center;">Kreativita</p>	
---	--	---	--

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti, užívá lineární uspořádání - zobrazí číslo na číselné ose - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - vypočítá průměr ze zadaných dat - provádí operace s desetinnými čísly, nachází uplatnění desetinných čísel v praxi - zaokrouhluje čísla, provádí odhady a kontroly výsledků početních operací - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - řeší praktické úlohy se zlomky, uvádí příklady užití zlomků v praxi - čte a zapisuje římské číslice, uvede příklady jejich užití v praxi - sestrojí střed a osu úsečky, střed a osu úhlu, porovná velikosti úhlu pomocí fólie nebo průsvitky - konstruuje čtverec a obdélník, sestrojí jejich úhlopříčky - rozlišuje druhy trojúhelníků, při řešení konstrukčních úloh používá pravidlo trojúhelníkové nerovnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - zápis a čtení čísel v oboru do 1 000 000, orientace na číselné ose – číselné řady, zápis čísla v desítkové soustavě - početní operace v oboru do 1 000 000 - písemné sčítání a odčítání - písemné dělení dvojciferným dělitelem, násobení trojiciferným činitelem - výpočet průměru -desetinná čísla a operace s nimi (sčítání, odčítání, násobení, zaokrouhlování) - zaokrouhlování, odhady početních operací, kontroly početních operací - slovní úlohy s jednou a více početními operacemi s užitím osvojených početních operací – závorky - zlomky (praktické úlohy ze zlomky) - sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem - římské číslice - střed a osa úsečky (opakování a procvičování) - úhel, osa úhlu, porovnávání velikosti úhlu - čtverec, obdélník a jejich úhlopříčky - vlastnosti úhlopříček - trojúhelníky (rovnoramenný, různoramenný, pravouhlý) - jejich vlastnosti, konstrukce, trojúhelníková nerovnost) 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Mezilidské vztahy Psychohygiena Seberegulace a sebeorganizace Komunikace Kooperace a kompetice Vztah člověka k prostředí Základní podmínky života 	

<ul style="list-style-type: none"> - řeší konstrukční úlohy zaměřené na vzájemnou polohu dvou kružnic - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku určí sečtením délek jeho stran - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě, pro výpočet obsahu používá vzorec, užívá základní jednotky obsahu - orientuje se v jednotkách délky, hmotnosti a času a užívá je v praxi - modeluje a rozlišuje základní prostorové útvary, nachází jejich příklady v praxi - povrch krychle a kvádrů znázorní pomocí papírového modelu, poté vypočítá pomocí vzorce - orientuje se v jízdním řádu, vyhledává potřebné údaje - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácení peněz - vyhledává, sbírá a třídí data, čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy 	<ul style="list-style-type: none"> - kružnice (konstrukční úlohy), vzájemná poloha dvou kružnic, kruh - obvod mnohoúhelníku - plošné útvary, dvojrozměrné útvary - osově souměrné obrazce - obsah čtverce, obdélníku - jednotky obsahu - jednotky délky, hmotnosti, času - prostorové útvary – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec - prostorová představivost - povrch krychle, kvádrů - jízdní řády - praktické slovní úlohy s různými postupy - hotovostní a bezhotovostní forma platby, způsoby placení - zajímavé úlohy, rébusy, grafy, diagramy, tabulky, magické čtverce 	<p>Kreativita</p>	
---	--	-------------------	--

5.2.2 MATEMATIKA (6. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě a vytváří předpoklady pro úspěšné uplatnění při studiu na středních školách i profesní přípravě. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost a logické myšlení. Poznatky získané v matematice jsou předpokladem k poznávání přírodovědných oborů, techniky a ekonomiky. Přispívá k rozvoji vlastností jako jsou pracovitost, vytrvalost a kritičnost. V 6. - 9. ročníku je vyučována v časové dotaci 4 hodiny týdně.

Cíle a pojetí výuky

Vyučování matematice směřuje k tomu, aby se žáci naučili provádět početní operace s přirozenými čísly, desetinnými čísly a zlomky a to pamětně i písemně. Řešit úlohy z praxe včetně procentového počtu a jednoduchého úrokování. Rozvíjet logické myšlení. Provádět odhady výsledků řešení a posuzovat jejich reálnost, číst a užívat jednoduché statistické tabulky a grafy. Užívat proměnnou, chápat její význam, řešit rovnice a nerovnice a užívat je při řešení úloh. Zapsat a graficky znázornit závislosti kvantitativních jevů v přírodě a ve společnosti a pracovat s funkcemi při řešení úloh z praxe. Vypočítat obvody a obsahy rovinných obrazců, povrchy a objemy těles. Orientovat se v rovině a v prostoru, užívat soustavu souřadnic. Rozvíjet spolupráci při řešení problémových úloh.

Formy a metody práce

K seznámení žáků s novým učivem používáme frontální metodu, k procvičování a upevňování dovedností využíváme skupinové a kooperativní vyučování a diferencovaný přístup k žákům. Důležitou roli při nábízení dovedností zaujímají také praktické činnosti jako jsou odhady, měření a čtení grafů, užívání výpočetní techniky. Grafické a výtvarné činnosti se uplatní při vytváření náčrtků, grafů, tabulek, ale i při rýsování rovinných obrazců a těles. Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu jeho možností.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Matematika rozvíjíme především tyto kompetence:

a) Kompetence k učení

- žák je zodpovědný za své vzdělávání, připravuje se na celoživotní učení
- pracuje s chybou
- používá matematické dovednosti v praktických činnostech – odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjí paměť prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů

- identifikuje vlastní chybu, zjistí její příčinu, hledá a nalézá způsoby její nápravy
- pozná, kdy je pro učení vhodné spolupracovat a komunikovat a kdy se izolovat

b) Kompetence k řešení problémů

- žák se učí brát problém jako výzvu k hledání řešení
- hledá neobvyklé způsoby řešení
- dokáže pracovat v týmu při řešení náročnějších úkolů
- žák využívá moderní techniky
- formuluje předpoklady podmiňující řešení problémů
- navrhuje postup, který by mohl při řešení použít

c) Kompetence komunikativní

- klade důraz na zásady slušného chování při komunikaci
- dokáže prezentovat vlastní myšlenku, podpořit ji logickými argumenty
- efektivně pracuje ve skupině
- využívá vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení

d) Kompetence sociální a personální

- pracuje v týmech - přispívá svým dílem k úspěchu skupiny
- objektivně hodnotí práci svou i práci ostatních žáků, respektuje jejich úspěchy

e) Kompetence občanské

- netoleruje vulgární chování
- umí poskytnout pomoc spolužákovi
- přiměřeně uplatňuje svá práva a plní své povinnosti

f) Kompetence pracovní

- vytváří si pracovní návyky, které využije v profesním uplatnění: udržuje své pracovní místo i pomůcky v čistotě a v pořádku

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Kreativita,
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Komunikace, Mezilidské vztahy, Kooperace a kompetice

Z tématu **Enviromentální výchova** je začleněn okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí

<ul style="list-style-type: none"> - zná pojem násobek, dělitel - používá znaky dělitelnosti - rozumí pojmu prvočíslo, číslo složené - rozloží číslo na součin prvočísel - určuje a užívá násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v N - rozumí pojmu - narýsuje a změří daný úhel - graficky přenesení úhel a sestrojí jeho osu - rozlišuje a pojmenuje druhy úhlů - provádí početní operace s velikostmi úhlů (ve stupních i minutách) - pozná dvojice vedlejších úhlů a vrcholových úhlů, umí využít jejich vlastností - rozumí pojmu mnohoúhelník, - sestrojí pravidelný šestiúhelník a pravidelný osmiúhelník - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti - pozná útvary osově souměrné a shodné útvary - užívá jednotky obsahu, umí je převádět - vypočítá obsah čtverce a obdélníku - využívá znalostí (obsah čtverce, obdélníku) při výpočtech obsahů složitějších obrazců - charakterizuje jednotlivá tělesa (kvádr, krychle) 	<p>Dělitelnost přirozených čísel</p> <ul style="list-style-type: none"> - násobek, dělitel, znaky dělitelnosti - prvočíslo, číslo složené - společný násobek, společný dělitel <p>Úhel a jeho velikost</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem, rýsování a přenášení úhlu - osa úhlu - jednotky velikosti úhlu a měření velikosti úhlu - ostrý, tupý, pravý a přímý úhel - početní operace s velikostmi úhlů - vrcholové a vedlejší úhly - mnohoúhelníky – pojem, pravidelný šestiúhelník, pravidelný osmiúhelník (konstrukce, obvod) - osová souměrnost - shodné útvary - osově souměrné útvary <p>Obsah čtverce a obdélníku Povrch a objem krychle a kvádrů</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednotky obsahu - obsah čtverce a obdélníku - obsah složitějších obrazců (s využitím znalostí obsahu čtverce a obdélníku) - kvádr, krychle, síť těles 	<p>Kooperace a kompetice</p>	
--	--	------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - načrtne a narýsuje síť a z ní těleso vymodeluje - načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání - vypočítá povrch krychle, kvádrů - užívá jednotky objemu a vzájemně je převádí - odhaduje a vypočítá objem krychle, kvádrů - určí a znázorní různé druhy trojúhelníků a stanoví jejich vlastností - pojmenuje, znázorní a správně užívá základní pojmy (strana, výška, vnitřní a vnější úhly, ...) - sestrojí těžnice, střední příčky, výšky trojúhelníku - sestrojí trojúhelníku kružnici opsanou a vepsanou 	<ul style="list-style-type: none"> - zobrazování těles - povrch krychle, kvádrů - jednotky objemu - objem krychle, kvádrů Trojúhelník - pojem, druhy - vnitřní a vnější úhly trojúhelníku - těžnice, střední příčky, výšky - kružnice opsaná, vepsaná Závěrečné opakování 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p>	
---	---	------------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná a pojmenuje lichoběžník - sestrojí lichoběžník - vypočítá obvod a obsah lichoběžníku - rozezná a pojmenuje hranol - načrtne a narýsuje obraz tělesa v rovině - načrtne a narýsuje síť hranolu - odhadne a vypočítá povrch a objem hranolu - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové souměrnosti - určí středově souměrný útvar 	<p>Lichoběžník</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem - konstrukce <p>Povrch a objem hranolů</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem hranol - povrch a objem hranolu <p>Středová souměrnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - sestrojení obrazu obrazce ve středové souměrnosti <p>Závěrečné opakování</p>		
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování - rozliší shodné a podobné útvary - užívá věty o podobnosti trojúhelníků v početních a konstrukčních úlohách - charakterizuje jednotlivá tělesa - narýsuje síť a z ní těleso vymodeluje - vypočítá povrch a objem těles 	<p>Finanční matematika</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy finanční matematiky - jednoduché úrokování <p>Podobnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - podobnost - věty o podobnosti trojúhelníků <p>Tělesa</p> <ul style="list-style-type: none"> - kužel - jehlan - koule - povrch a objem těles <p>Závěrečné opakování</p>	<p>Kooperace a kompetice</p>	
---	---	------------------------------	--

5.3 Informační a komunikační technologie

5.3.1 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Informatika je vyučován v 5. až 9. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Žáci jsou vedeni k chápání a správnému užívání pojmů z oblasti hardware, software a práce v síti. Dále jsou vedeni k praktickému zvládnutí práce s grafikou, textem, s tabulkami, prezentacemi a k tvorbě jednoduchých webových stránek. Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které se učí vyhledávat na internetu. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je poskytnout žákům základ práce s počítačem, naučit se pracovat s informacemi. Informace pořizovat, třídit a zpracovávat. Dosáhnout schopnosti používat textový editor, tabulkový procesor a grafické programy. Cílem je získat základní uživatelské schopnosti a dovednosti při práci s počítačem a programy. Snahou je získat schopnost práce v síti a na internetu. Rozvíjí se schopnost analyzovat, pochopit, třídit, ukládat a vyhodnocovat informace důležité pro výuku i pro život v praxi. Žáci jsou vedeni k respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software a zaujetí odpovědného a etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či v jiných médiích.

Formy a metody práce

Žáci jsou seznamováni se základy práce s počítačem, poznávají základní pojmy a části počítače. Výuka zahrnuje prvky frontálního výkladu a především následné ověřování si získaných informací vlastní prací na svém počítači. Využívá se také skupinová práce, případně práce ve dvojicích. Při výuce se pracuje s dataprojektorem, počítačovou sítí a internetem.

Žáci se učí informace získávat, ukládat a systematicky zpracovávat - třídit, upravovat. Předmět je úzce zaměřen na praktické využití v budoucím životě.

Klíčové kompetence

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které ve vyučovacím předmětu Informatika užíváme, směřují k utváření klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák samostatně objevuje možnosti využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, spolupracuje s ostatními žáky, užívá nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.
- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák tvořivě přistupuje k řešení zadávaných úloh a projektů, chápe, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi bude často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- žák nalézá s pomocí vyučujícího řešení, které prakticky provede a ověří

c/ Kompetence komunikativní

- žák využívá pro komunikaci na dálku vhodné technologie - některé práce žák odevzdává prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci dodržuje vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

d/ Kompetence sociální a personální

- při práci uplatňuje kolegiální radu či pomoc, případně při projektech pracuje v týmu, rozdělí a naplánuje si práci, hlídá časový harmonogram apod.
- žák se podílí na hodnocení prací - hodnotí svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci je žák ohleduplný a taktní, chápe, že každý člověk má různé schopnosti a zručnost

e/ Kompetence občanské

- žák si uvědomuje vazby na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo,..)
- při zpracovávání informací se žák kriticky zamýšlí nad obsahy sdělení, ke kterým se může dostat prostřednictvím internetu i jinými cestami

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žák využívá ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Začleněná průřezová témata

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn do předmětu Informatika

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání a Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje Komunikace, Kooperace a Kompetice
- v oblasti morálního rozvoje Řešení problémů a rozhodovací dovednosti a Praktická etika

Z průřezového tématu **Mediální výchova** jsou do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Informatika začleněny tyto okruhy Fungování a vliv médií ve společnosti (práce s internetem, zpracování, získávání a úprava informací získávaných z internetu, výhody a nevýhody internetu,...), Kritické vnímání mediálních sdělení, Vztah mediálních sdělení a reality.

Ve vztahu k průřezovému tématu **Výchova demokratického občana** je zařazen okruh Právní aspekty užívání internetu (respektování autorských práv, využívání software, nákup licencí, etika práce s daty na internetu,...).

- dokáže napsat krátký text včetně dodržení základních typografických pravidel
- umí otevřít existující soubor, upravit vlastnosti písma a odstavce, příp. vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit jej v textu
- dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinam, příp. pod jiným názvem

- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware a software
- chrání data před poškozením, zneužitím či ztrátou

- jednoduchými a vhodnými cestami vyhledává potřebné informace na internetu

- textové editory
- pojem: textové editory (příklady: T602, NotePad, Write, Word ...)
- uložení, otevření souboru
- pohyb v dokumentu (klávesnice, myš)
- označení části textu do bloku psaní, oprava textu (velikost písma s diakritikou, další znaky)
- základní typografická pravidla (psaní mezer za interpunkčními a dalšími znaky)
- písmo - typ, velikost, tučné, kurzíva, podtržené, barva (panel nástrojů)
- zarovnání odstavce (panel nástrojů)
- vložení obrázku - WordArt, klipart – formát obrázku (velikost, barvy a čáry - výplň a ohraničení)

- seznámení s internetem a možnostmi komunikace
- vyhledávání informací na internetu, metody, nástroje

Fungování a vliv médií ve společnosti

<ul style="list-style-type: none"> - elektronickou poštu používá pro komunikaci i pro odesílání a přijímání souborů (prací, úkolů) - Web používá jako zdroj informací - dokáže vytvořit vlastní dokument nebo upravit existující a změny uložit - umí změnit vlastnosti písma a odstavců - do dokumentu vloží jakýkoliv obrázek, upraví jeho vlastnosti a vhodně jej umístí do textu - vytvoří jednoduchou tabulku, naplní ji údaji, upraví její vzhled podle potřeb a umístí ji do textu 	<ul style="list-style-type: none"> - seznámení s e-mailem, založení e-mailové adresy, odeslání pošty s přílohou - vyhledávání informací na internetu pro ostatní výuku na daná témata, jejich uložení a dopravení - využití schránky při práci se stahovanými a ukládanými informacemi, dodatečná finální úprava dokumentu 	<p>Komunikace</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - vytvoří jednoduchou tabulku, naplní ji údaji, upraví její vzhled podle potřeb a umístí ji do textu - pracuje s prohlížečem, dobře se orientuje při získávání a vyhledávání informací na internetu, stažené informace dokáže upravit a uložit 	<ul style="list-style-type: none"> - internet – historie internetu, IP adresa, domény, druhy připojení, HTML jazyk, www stránky - výhody a nevýhody internetu, hypertext - vyhledávače, prohlížeč Internet Explorer – orientace při vyhledávání informací a jejich přenos do Wordu, uložení dokumentu a jeho úprava 	<p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p>	
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informatika - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - respektuje pravidla bezpečného a správného používání počítače a řídí se jimi - pracuje zcela bezchybně se soubory a se složkami, chápe význam těchto pojmů - ovládá základní nastavení operačního systému, zvládá základní pojmy hardware a software - zvládá práci s textovým editorem, dokáže využít internetu k získání informací, uložit je do Wordu a upravit jejich formu, chápe neobjektivnost informací získávaných v síti - dokáže rozlišit jejich správnost, popřípadě škodlivost - rozlišuje rastrovou a vektorovou grafiku - ovládá stažení volně šiřitelných grafických programů a dokáže je využít k práci s grafickými soubory - ovládá nástroje grafických programů, vytváří koláže a fotomontáže, dokáže je komprimovat a odeslat e-mailem - zvládá práci s internetem, textovým a grafickým editorem, známé programy dokáže pomocí schránky propojit 	<ul style="list-style-type: none"> - zásady bezpečnosti práce a prevence rizik spojených s dlouhodobým užíváním počítače - zopakování a rozšíření základů informačních technologií – schránka, hledání v počítači, práce v síti, nastavení Windows, konfigurace nainstalované tiskárny, programový balík OpenOffice, operace se složkami a soubory, zopakování základů hardware - Word a internet – zopakování a rozšíření – využívání vyhledávačů obrázků - ukládání dat z internetu, spamming, on-line chat pomocí SKYPE, internetové rozhlasové a televizní vysílání, program Media Player - počítačová grafika – pojmy (rastr a vektor, bitmapa, zobrazení, DPI, barevná hloubka, formát JPEG a GIF, pixely) - práce s programem PhotoFilter pro zpracování rastrové grafiky (získávání a prohlížení fotografií, úpravy fotografií – oříznutí, otočení, zrcadlení, jas, kontrast) - vytváření koláží – výběr, schránka, vrstvy - fotomontáže – výřez objektu a přesun – zaretušování - text v grafickém programu a jeho úpravy - vektorová grafika (základní tvary, obrysy a výplně, efekty, fotografie jako objekt) - shrnutí a zopakování – propojení poznatků práce internetu, Wordu a počítačové grafiky (samostatná práce) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kritické vnímání mediálních sdělení Právní aspekty užívání internetu Praktická etika</p> <p>Kreativita</p>	<p>Řád učebny a pravidla chování žáků v učebně</p> <p>Estetické vnímání práce, důraz na detail, rozvoj technik provedení grafických úprav</p>

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informatika - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá práci s rastrovou i vektorovou grafikou - dokáže grafické soubory komprimovat a odesílat v příloze e-mailu - chápe a orientuje se v prostředí tabulkového procesoru - ovládá tvorbu tabulky, dokáže upravit formát tabulky - vytváří grafy, upravuje jejich vzhled - zvládá vzorce pro výpočet hodnot funkcí buňky - dokáže třídit a uspořádat výsledky výpočtů v tabulce - ovládá prostředí prezentačního programu, využívá různé režimy zobrazení - umí vkládat textová pole a pracuje s prezentací na dané téma - ovládá práci s různými grafickými efekty a aplikuje je do svých prezentací - zná pojem počítačový vir, umí se proti virům chránit - má přehled o základních antivirových programech, respektuje autorská práva - má základní vědomosti a praktické zkušenosti s různými typy programů - dokáže pracovat s informacemi na velmi dobré uživatelské úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> - počítačová grafika – zopakování a rozšíření (práce s digitální fotografií – její pořízení, komprimace a odeslání e-mailem) - tabulkový procesor –Excel – popis prostředí, základní operace s buňkami (typy buněk, pohyb po buňkách, oprava obsahu buňky, přepsání původního obsahu, vymazání obsahu, dlouhý text v buňce, nastavení šířky sloupce), práce s blokem (označení tabulky, sloupce, řádku, zrušení bloku), vzorce (tvorba napsáním, SUMA, úprava vzorce, funkce(MIN, MAX, KDYŽ, POČET), práce s listy a s filtry – výběrová kritéria a řazení, grafický formát buňky, grafy (tvorba grafů, úpravy grafů – přemístění, změna měřítko, změna typu, velikosti, popisků) - prezentační manažer – PowerPoint – pracovní plocha, snímek, režimy zobrazení, práce se snímky (přidání snímku, odebrání, prohazování pořadí), postup při tvorbě prezentace, nastavení rozvržení snímku, objekty na snímku (textové pole a rámy, obrázky, grafika, vložení objektů do prezentace), operace s grafickými objekty, efekty, rozšířené efekty, časování, spuštění prezentace - antivirová ochrana – základní pojmy, programy, aktualizace - shrnutí a systematizace učiva – propojení jednotlivých prací - závěrečné práce a cvičení 	<p>Rozvoj schopností poznávání Kreativita</p> <p>Komunikace Kooperace a kompetice Praktická etika – vliv vlastních prezentací prostřednictvím medií na své okolí, respektování pravidel slušného chování a etiky</p>	<p>Řád učebny a pravidla chování žáků v učebně</p>

5.4 Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět spoluutváří žákův celkový všeobecný náhled na člověka, rodinu, společnost, vlast, přírodu, kulturu, techniku a zdraví. Navazuje na znalosti žáků z předškolního věku, rozvíjí je a prohlubuje.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání a zahrnuje tyto vyučovací předměty: Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je shrnut do 5 tématických okruhů:

- Místo, kde žijeme

(rodina, škola, obec, společnost, dopravní výchova, místní a regionální skutečnosti, národní cítění a vztah k vlasti)

- Lidé kolem nás

(mezilidské vztahy, tolerance, pomoc, solidarita, snášenlivost, vzájemná úcta, rovnoprávnost mužů a žen, národní obyčeje, základní práva a povinnosti, soužití lidí, společnost a svět)

- Lidé a čas

(orientace v dějích a v čase, utváření historie věcí a dějů, události v rodině, obci a regionu, nejdůležitější okamžiky v historii naší země)

- Rozmanitost přírody

(planeta Země – součást sluneční soustavy, rozmanitost a proměnlivost živé a neživé přírody, rovnováha v přírodě, vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana a zlepšování životního prostředí)

- Člověk a jeho zdraví

(biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj člověka, denní režim, hygiena, zdraví a nemoci, první pomoc, bezpečné chování v různých životních situacích a při mimořádných událostech ohrožujících zdraví, zdraví – nejcennější hodnota v životě člověka).

Předmět Prvouka se vyučuje pouze v 1. - 3. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně v každém ročníku. Obsah vzdělávání je zaměřen na celkový a všeobecný přehled o světě.

Ve 4. a 5. ročníku žáci rozvíjí své poznatky v předmětech Vlastivěda a Přírodověda. Předmět Přírodověda je vyučován v časové dotaci: ve 4. ročníku v 1. pololetí 1 hodina týdně, v 2. pololetí 2 hodiny týdně, v 5. ročníku 2 hodiny týdně.

Předmět Vlastivěda je vyučován v časové dotaci: ve 4. ročníku 2 hodiny a v 5. ročníku také 2 hodiny týdně.

Cíle a pojetí výuky

Cílem vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je poskytnout, rozvíjet a doplnit žákům základní poznatky o světě kolem nás, o člověku a jeho zdraví, o mezilidských vztazích, o místě, kde žijeme, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí pozorovat a správně pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a aplikovat je v praktickém životě. Při osvojování poznatků a dovedností se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky, dojmy a reagovat na myšlenky, názory a podněty druhých. Postupují od jednoduchého ke složitějšímu.

Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v samostatné i skupinové činnosti.

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce: výklad, pozorování, pokusy, vycházky, exkurze, hry, křížovky, využití počítače – práce s internetem, výukové počítačové programy, řešení modelových situací, dramatizace, různé formy ověřování znalostí, zapojení do školních projektů. Nejčastěji se využívá názorné vyučování vycházející především z konkrétních prožitků žáků nebo modelových situací.

Klíčové kompetence

Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák samostatně pozoruje okolní svět, porovnává a vyhodnocuje získané poznatky
- získané poznatky dává do souvislostí a postupně si vytváří komplexní pohled na děje a vztahy v přírodě a společnosti
- aktivně vyhledávání informace z různých zdrojů, třídí je a propojuje

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, volí vhodné postupy řešení
- chápe problémy a nesrovnalosti, odhaluje jejich příčiny
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je si vědom zodpovědnosti za své činy a rozhodnutí

c/ Kompetence komunikativní

- rozvíjí dovednosti správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události v projevu ústním i písemném
- své komunikativní dovednosti využívá k účinné spolupráci s ostatními spolužáky
- využívá moderní komunikační technologie

d/ Kompetence sociální a personální

- pracuje ve skupině, dodržuje stanovená pravidla pro její činnost
- spolupodílí se na utváření pravidel práce skupiny
- buduje si svou sebedůvěru, je sebekritický a jedná tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- umí diskutovat a efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu
- respektuje různé názory a vytváří svůj vlastní postoj k životním situacím

e/ Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen empatie, uvědomuje si nutnost bránit se násilí
- je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu a nutnosti respektovat společenské a zákonné normy
- chápe význam kvalitního životního prostředí a potřebu ochrany přírody
- utváří si pozitivní postoj k našemu kulturnímu a historickému dědictví
- chápe význam ochrany svého zdraví a zodpovědnosti za něj

f/ Kompetence pracovní

- rozpozná možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vyvaruje si jich
- pracuje podle daného návodu, hledá vlastní postup

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy: Rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy: Mezilidské vztahy, Komunikace, Poznávání lidí, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematické okruhy: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Enviromentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

5.4.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Prvouka uvádí žáky do prostředí školy, pomáhá jim zvykat si na nový režim, řád a povinnosti, pomáhá jim formovat základní pracovní návyky, účelně si rozvrhnout čas a organizovat práci, odpočinek a zábavu.

Svým pojetím navazuje na zkušenosti žáků z předškolního vzdělávání, ze života rodiny a povědomí o okolním světě a vztazích v něm. Především pak žáci získávají nové poznatky a dovednosti z různých oblastí života, vytváří si představy o skutečnostech a zákonitostech ve společnosti a v přírodě. Témata jsou propojena do systému a žákům tak nabízejí a pomáhají tvořit komplexní pohled na dané skutečnosti a chápat jejich vzájemné vztahy. Žáci jsou vedeni k vnímavému pohledu na své okolí, formování vlastní osobnosti, vytváření vztahů k jiným lidem a svému okolí. Žáci se učí rozhodovat v běžných i méně obvyklých situacích, být zodpovědní a chovat se bezpečně a chránit zdraví své i jiných.

Svým zaměřením dává Prvouka podnět k utváření základních životních postojů a hodnotových orientací.

Osvojování učiva je založeno na různých činnostech podporujících tvořivé poznávání skutečnosti, pozorování, hry, vlastní výtvořky, pokusy, exkurze a vycházky do přírody, výstavky přírodnin, obrazový materiál, modely, ... Důraz je kladen na názornost.

Specifické cíle

Žáci pozorně vnímají věci kolem sebe, pozorují je, třídí, pojmenují je, popisují a vyprávějí o nich, hledají mezi nimi vzájemné vztahy. Získané poznatky si ověřují. Poznatky získávají z různých zdrojů – knihy, encyklopedie, naučné filmy a dokumenty, návštěvy ZOO a přírodních parků atd. Utvářejí si pozitivní a ohleduplný vztah k přírodě a svému okolí a chápou nutnost jejich ochrany.

V tematickém okruhu „Místo, kde žijeme“ žáci poznávají prostředí domova a školy, učí se orientaci v místě bydliště, bezpečnému zvládnutí cesty do školy, základním činností a chování ve škole. Poznávají podrobněji obec či město, ve kterém žijí, jeho minulost, okolní krajinu a životní prostředí.

V okruhu „Lidé kolem nás“ se žáci seznamují s životem a funkcí rodiny, příbuzenskými a mezigeneračními vztahy a učí se vzájemnému chování nejen v rodině, ale i ve společenství lidí.

V tematickém okruhu „Lidé a čas“ se učí orientaci v čase, určování času, chápání proměn života v minulosti a současnosti.

Tematický okruh „Rozmanitost přírody“ umožňuje žákům poznávat součásti živé a neživé přírody, základní projevy života a vnímat člověka jako součást živé přírody. Žáci poznávají některé rostliny a živočichy a postupně se seznamují se systémem třídění přírodnin.

V okruhu „Člověk a jeho zdraví“ si upevňují základní hygienické návyky, poznávají své tělo a učí se zásadám zdravého životního stylu.

Pozn. : Formy a metody práce, Klíčové kompetence a Průřezová témata jsou zpracována pro celou vzdělávací oblast.

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v prostorách školy - osvojí si vhodné chování a pracovní návyky - rozliší vhodné a nevhodné chování - zvládá bezpečný příchod a odchod ze školy - rozpozná druhy dopravních prostředků - pojmenuje členy rodiny - rozlišuje role jednotlivých členů rodiny - ví, v kterou dobu se slaví vánoční a velikonoční svátky - zná některé obyčeje spojené s těmito svátky - pojmenuje známá povolání a vysvětlí jejich náplň - osvojí si formou hry činnost nakupování a základy slušného chování v obchodě - orientuje se v časových údajích - rozlišuje děj v blízké minulosti, přítomnosti a budoucnosti - čte časové údaje a využívá své znalosti v praxi 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - škola - poznávání prostorů školy, školní režim a řád, základy sebekázně, vhodné formy chování, pracovní návyky, činnosti ve škole <p>- BESIP, dopravní prostředky, bezpečná cesta do školy</p> <ul style="list-style-type: none"> - domov - prostředí domova <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - život rodiny a její členové, práva a povinnosti členů rodiny, rodinné prostředí - chování lidí, vlastnosti, pravidla slušného chování <p>- národní obyčeje a svátky, zimní svátky, jarní svátky, atmosféra svátků</p> <p>- povolání a volný čas</p> <p>- obchod a nákupy</p> <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - časové údaje - den, části dne, týden, měsíc, rok, roční období - režim dne - význam slov: včera, dnes, zítra - čas, měření času - celé hodiny - kalendář, kalendářní a školní rok 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Kreativita</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka - 2. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si důležitost vzdělání a budování vztahů v prostředí školy - pochopí význam slova domov, zná svoji adresu - pojmenuje jednotlivé místnosti v bytě a vybavení bytu - zvládá bezpečný přechod silnice a Křižovatky - vysvětlí význam bank a jiných veřejných budov - zná důležitá telefonní čísla - orientuje se v okolí svého bydliště - zná nezákladnější údaje - pojmenuje členy rodiny, vysvětlí role členů rodiny a základní příbuzenské vztahy - zná datum svého narození, poblahopřeje k narozeninám a svátku - pojmenuje některé elektrické spotřebiče a nářadí, uvědomí si nebezpečí úrazu - zná některé typické obyčeje týkající se svátků - chápe význam práce a volného času - uvědomuje si vztah mezi surovinou a výrobkem 	<p>Místo kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - škola, činnosti ve škole - důležitost vzdělání, školní řád - domov - bydliště - adresa, telefon, okolí bydliště - dům, byt, členění bytu - město, vesnice, významné budovy - banka - hlavní město naší republiky, naše vlast <p>BESIP</p> <ul style="list-style-type: none"> - semafor, základní dopravní značky a jejich rozlišení - důležitá telefonní čísla <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - život rodiny , její členové a příbuzní - role členů rodiny - významné události v rodině, svátek matek - domácí práce, elektrické spotřebiče - národní obyčeje a svátky - vánoce, velikonoce, atmosféra svátků - chování lidí - práce a volný čas - surovina a výrobek 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena Mezilidské vztahy</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p> <p>Mezilidské vztahy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - čte časové údaje a využívá své znalosti v praxi - pochopí význam hodin a měření času - orientuje se v kalendáři - chápe rozdíl mezi dějem v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pozoruje, zapisuje a hodnotí proměny přírody v kalendáři přírody - zná některá domácí zvířata a pokojové rostliny, vypráví, jak o ně pečuje - popíše znaky života jednotlivých živočichů, stavbu jejich těla - určuje a třídí známé rostliny - popisuje život rostlin během roku - pozná druhy ovoce a zeleniny, zemědělské plodiny, ví, proč je pěstujeme - třídí známá hospodářská zvířata podle typických znaků, ví, proč je chováme - orientuje se v jednotlivých přírodních společenstvech, poznává typické zástupce rostlin a živočichů - popisuje jednotlivé části těla, které jsou vidět - zná lidské smysly - chápe rozdíl mezi nemocí a úrazem, zná nejznámější nemoci a úrazy - umí se vhodně chovat při jídle a stolovat - rozlišuje potraviny vhodné a nevhodné pro zdravé stravování 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - čas, měření času (přesný čas), časové údaje podle délky trvání, orientace v čase, roční období, kalendáře a jejich druhy, režim dne - současnost a minulost Rozmanitost přírody - péče o živočichy v zajetí a pokojové rostliny - proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, značky z kalendáře přírody - životní projevy živočichů během roku - živočišné druhy – savci, ptáci, hmyz - rostliny, stromy - zelenina, ovocné stromy, zemědělské plodiny - hospodářská zvířata a jejich mláďata, užitek - přírodní společenstva – louka, pole, les, voda Člověk a jeho zdraví - části těla, smysly - nemoc a úraz - zdravá výživa, jídlo během dne, stolování - pohybový režim 	<p>Ekosystémy Vztah člověka k prostředí</p>	
---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - rozliší přírodniny na živé a neživé, uvádí příklady - rozliší přírodniny a lidské výtvořry - zkoumá a ověřuje vlastnosti látek - třídí živé přírodniny - určí hlavní znaky života rostlin a živočichů - popíše části rostlinného a živočišného těla - určí typické zástupce jednotlivých přírodních společenstev (rostliny a živočichy) - vysvětlí změny počasí v průběhu roku - chápe podstatu a důležitost rovnováhy v přírodě - popíše stavbu lidského těla, vysvětlí etapy vývoje - objasní společné znaky života člověka a ostatních živočichů, rozdíly - vysvětlí význam péče o zdraví, zdravého životního stylu a pohybu - dodržuje zásady bezpečného chování ve škole i mimo ni tak, aby neohrožoval zdraví své ani spolužáků - umí požádat o pomoc pro sebe i jiné dítě - poskytne základní první pomoc - adekvátně reaguje na pokyny dospělých v případě mimořádných situací - uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - neživá příroda – voda, vzduch, půda - látky a jejich vlastnosti - Slunce, Země - rostliny, houby, živočichové - stavba rostlinného a živočišného těla - třídění živé přírody - přírodní společenstva - ochrana přírody - změny počasí v průběhu roku - rovnováha v přírodě Člověk a jeho zdraví - lidské tělo, stavba těla - růst a vývoj - péče o zdraví - zdravý životní styl - význam pohybu pro zdraví - základy první pomoci - krizové situace - bezpečné chování v silničním provozu (přechod, značky, semafor,...) 	<p>Ekosystémy</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiiena</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Praktická pozorování a pokusy s neživými a živými přírodninami</p>
---	--	--	---

5.4.2 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Přírodověda navazuje na poznatky žáků z výuky Prvouky, ale také využívá znalostí a zkušeností žáků z běžného života. Úkolem je tyto poznatky doplňovat, rozvíjet, systematizovat, uvádět do nových souvislostí a vzájemných vztahů, umožnit žákům aktivně a názorně poznávat přírodu a svět, zkoumat, pozorovat a řešit různé úkoly a problémy. Žáci se učí vnímat člověka jako součást živé přírody a uvědomovat si jeho postavení v ní. Vytvářejí si kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví, učí se o něj pečovat a jsou vedeni k ochraně životního prostředí jako celku. Žáci jsou vedeni k aktivnímu a tvořivému přístupu k výuce, je dán prostor jejich individualitě.

Specifické cíle

V tematickém okruhu „Rozmanitost přírody“ žáci poznávají různé látky vyskytující se v přírodě, zkoumají a porovnávají jejich vlastnosti a praktické využití. Poznávají součásti neživé přírody, význam vody a vzduchu pro život, některé nerosty a horniny a jejich hospodářské využití. Seznamují se s postavením Země ve vesmíru, sluneční soustavou, různými jevy ve vesmíru a důsledky pohybu Země .

Z oblasti živé přírody poznávají různé rostlinné a živočišné druhy, stavbu jejich těla, podmínky a způsob života a rozmanitost podmínek života na Zemi. Žáci jsou seznamováni s tím, co přírodu jako celek i její jednotlivé části ohrožuje, s problematikou ochrany přírody a nutnosti rovnováhy v přírodě .

V tematickém okruhu „Člověk a jeho zdraví“ se žáci seznamují s základními projevy života člověka jako živočišného druhu, odlišnostmi od ostatních živočichů, s lidským tělem a jeho funkcemi, vývojem jedince, získávají základy sexuální výchovy, učí se pečovat o své zdraví a zásadám zdravého životního stylu. Jsou vedeni k odmítání návykových látek a seznamují se s nebezpečím a důsledky jejich užívání, učí se bezpečnému chování v rizikových situacích a způsobu poskytnutí první pomoci.

Žáci jsou vedeni k chápání přírody jako celku a systému, jehož jednotlivé složky jsou v úzkém vztahu a vzájemně se ovlivňují.

Pozn.: Formy a metody práce, Klíčové kompetence a Průřezová témata jsou zpracována pro celou vzdělávací oblast.

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Přírodověda - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - popíše rozdíly mezi rostlinami a živočichy, živou a neživou přírodninou - popíše výživu rostlin, rozlišuje rostliny podle délky života - zná různé druhy hospodářských rostlin, třídí je, určuje jejich význam v životě člověka - nachází souvislosti soužití ve společenstvech živých organismů - pozná nejnámější živočichy a rostliny žijící v těchto společenstvech, uvědomuje si užitečnost a škodlivost živých organismů a umí o ní vyprávět, rozliší jedovaté houby od jedlých hub, zná význam lesů - popíše změny přírody v podzimním období - pojmenuje a popíše způsob přezimování různých druhů rostlin, savců, ptáků, ryb, obojživelníků a hmyzu - pomáhá přečkat zimní období volně žijícím živočichům - vysvětlí rozdíl mezi horninou a nerostem - roztrídí horniny podle vzniku do skupin, zná jejich zástupce, využití - zná některé nerosty, jejich využití 	<ul style="list-style-type: none"> - třídění živých organismů, příroda živá – neživá, základní podmínky pro život - třídění rostlin (kulturní, plané, užitkové, jednoleté, dvouleté, vytrvalé) - hospodářské rostliny (obilniny, okopaniny, luskoviny, olejniny, jeteloviny, pícniny, zelenina, průmyslové rostliny) - potravní vazby - řetězce - společenstva polí, vod, lesů - život rostlin a živočichů na podzim - život v přírodě v zimním období (rostliny, teplokrevní a studenokrevní živočichové) - pomoc člověka volně žijícím živočichům - neživá příroda, hornina, nerost - horniny magmatické, usazené, přeměněné - nerosty 	<p>Rozvoj schopností poznávání Komunikace</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Ekosystémy</p> <p>Vztah člověka k prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zná základní jednotky SI, používá různé měřicí přístroje k měření veličin, přiřadí správně veličinu, měřidlo, základní jednotku - pozná 15 druhů jarních bylin, popíše funkci všech částí rostliny - na příkladech vysvětlí význam kulturních i planě rostoucích rostlin pro člověka - uvede příklady změn v životě živočichů, různé způsoby rozmnožování, různé druhy hnízdišť - rozlišuje stavbu těla bezobratlých i obratlovců, umí ji popsat - popíše a pojmenuje některá známá plemena, péči o ně, zná o nich některé zajímavosti - rozezná některé druhy trav a léčivých bylin - uvědomuje si odpovědnost lidí při ochraně přírody i životního prostředí - chová se šetrně k přírodnímu prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - měření hmotnosti, teploty, času, délky - rostliny na jaře, části rostlin, části květu - rostliny a jejich význam pro člověka - proměny v životě savců, ptáků, plazů, obojživelníků, ryb a hmyzu na jaře - bezobratlí a obratlovci - domácí zvířata, pojmy – masožravec, všežravec, šelma, plemena - druhy trav a léčivých bylin - rostliny a živočichové v létě - základní životní podmínky a jejich nezastupitelná úloha - význam a ochrana živé a neživé přírody 		
---	---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Přírodověda - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje a odůvodní základní podmínky nezbytné pro život - umí rozdělit nerostné suroviny, zná jejich zástupce, využití, způsob a místa těžby - popíše vznik, složení a význam půdy, druhy půd - popíše způsoby využití elektrické energie - dodržuje zásady bezpečnosti při práci s elektrickými spotřebiči - pochopí nutnost využívání obnovitelných přírodních zdrojů - vyjmenuje planety sluneční soustavy - vysvětlí příčinu střídání ročních období, noci a dne - popíše fáze Měsíce při jeho oběhu kolem Země - uvede příklady rostlin a živočichů žijících v různých podnebných pásmech a typické podnebí - zná význam botanických a zoologických zahrad, ochrany životního prostředí - roztrídí živé organizmy do základních skupin podle jejich charakteristických znaků 	<p>Učivo:</p> <p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní podmínky života, jejich rozmanitost - části neživé přírody, horniny, nerosty a půda - dělení nerostných surovin - hospodářsky významné horniny a nerosty - vznik, složení, význam půdy - zdroje energie, náhradní zdroje energie - obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje - Vesmír a Země - sluneční soustava, planety sluneční soustavy - střídání ročních období, noci a dne - planety a jejich měsíce, výzkum vesmíru - podnebné pásy - globální problémy – přizpůsobivost rostlin a živočichů, ochrana ohrožených druhů - třídění živých organizmů - třídění rostlin, živočichů 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Základní podmínky života</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si důležitost rovnováhy v přírodě, ochrany životního prostředí, sám se chová k přírodě šetrně - ví, jak se zachovat v krizových situacích - popíše společné znaky života člověka a ostatních živočichů a rozdílů - pojmenuje jednotlivé soustavy, vysvětlí jejich funkci a význam - chová se ohleduplně k druhému pohlaví, získává celkový pohled na rodinu a partnerství - rozlišuje a popíše etapy vývoje lidského života - vysvětlí důležitost ochrany zdraví a péče o své tělo - uplatňuje základní dovednosti a návyky související se zdravým životním stylem - předchází poškozování svého organismu - chápe nebezpečí návykových látek - ví, na koho se obrátit v případě potřeby - dokáže na příkladech, jak si lidé usnadňují práci pomocí jednoduchých strojů a zařízení - orientuje se v pojmech průmysl, výroba, informační a komunikační technologie - využívá informačních a komunikačních technologií k získávání informací 	<ul style="list-style-type: none"> - vztah člověka k životnímu prostředí, ochrana a tvorba životního prostředí - odpady - globální problémy přírodního prostředí - chování při krizových situacích a situacích hromadného ohrožení Člověk a jeho zdraví <ul style="list-style-type: none"> - člověk součást živé přírody - základní životní potřeby a projevy - stavba těla (kostra, svalová, dýchací, oběhová, trávicí, vylučovací, kožní, smyslová, nervová a rozmnožovací soustava) - partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy (základy lidské reprodukce, vývoj jedince) - péče o zdraví i o své tělo - zdravá výživa, zdravý životní styl - úrazy a poranění, první pomoc - hygiena - návykové látky, hrací automaty,... - osobní bezpečí (šikana, týrání, sexuální zneužívání,...), brutalita a jiné formy násilí - služby odborné pomoci Lidé a čas <ul style="list-style-type: none"> - průmysl, výroba, moderní technika, počítače - jednoduché stroje a zařízení (páka, kladka, nakloněná rovina, kolo) 	<p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Sebezpoznání a sebepojetí</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Projekt – Den překonávání překážek</p>
---	---	--	---

5.4.3 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Vlastivěda rozvíjí vědomosti žáků z výuky v předmětu Prvouka a přináší jim nové poznatky ze života lidí a společnosti. Žáci získávají základy zeměpisného učiva, poznávají nejbližší okolí, svůj region, vlast a Evropu. Učí se vnímat základní vztahy ve společnosti, poznávají život v minulost i současnost. Přírodní, hospodářské, kulturní, společenské, historické i politické okolnosti života lidí uvádějí do souvislostí a zkoumají je. Vnímají vliv lidské společnosti na utváření prostředí a krajiny.

Žáci získávají zodpovědný vztah k národnímu kulturnímu dědictví a vědomí národní identity.

U žáků rozvíjíme schopnost soustředěné, aktivní, iniciativní práce a spolupráce. Žáci pozorují, analyzují, srovnávají informace, které jsou schopni získávat z různých zdrojů. Učí se být konkrétní, věcní, jevy výstižně pojmenovávat, uvádět do vztahů a souvislostí.

Specifické cíle

V tematickém okruhu „Místo, kde žijeme“ žáci poznávají blíže místní krajinu, minulost a současnost obce či města, seznamují se s regionálními památkami, s naší vlastí, její historií a současností, s jednotlivými regiony, jejich přírodními, hospodářskými, historickými zajímavostmi, získávají základní poznatky o politickém systému a státním zřízení naší republiky. Učí se pracovat s různými druhy map, vyhledávat na nich údaje, orientovat se podle nich. Poznávají i svět jako celek, jednotlivé světadíly a evropské státy.

V tematickém okruhu „Lidé kolem nás“ se seznamují žáci s aspekty mezilidských vztahů a společenského života, získávají základy právního povědomí především v oblasti dětských práv, právní ochrany občanů a majetku a vlastnických práv. Poznávají základní principy demokracie, různé podoby kultury a kulturní instituce a v neposlední řadě i současné globální problémy.

Pozn.: Formy a metody práce, Klíčové kompetence a Průřezová témata jsou zpracována pro celou vzdělávací oblast.

<ul style="list-style-type: none"> - pracuje s časovou osou - hledá rozdíly ve způsobu života a práce v minulosti a současnosti - pamatuje si vybrané osobnosti z naší historie - čerpá data z různých informačních zdrojů - uvědomuje si souvislost státních svátků s významnými událostmi v naší historii - vypráví o významu historických památek - zná některé naše historické památky - objasní pojem pověst - zapamatuje si některé pověsti a vypráví je - ví, co je počasí a co ho ovlivňuje - ví, co je podnebí - charakterizuje podnebí naší oblasti (mírný podnebný pás) - pochopí pojem chráněné území - vyjmenuje naše chráněná území a národní parky - seznámí se se základními pravidly chování v těchto územích a řídí se jimi 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - čas, časová osa, století, tisíciletí - nejstarší české dějiny od pravěku po první Habsburky na českém trůně - způsob života lidí v různých obdobích - významné osobnosti v naší historii - státní svátky a jejich spojení s minulostí - památky České republiky - archeologie – věda zkoumající minulost - význam historických památek (naše minulost, odkaz předků) a péče o ně - české a moravské pověsti v našich dějinách - báje, mýty, pověsti <p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasí a podnebí České republiky - ochrana přírody České republiky 	<p>Vztah člověka k prostředí</p>	
--	---	----------------------------------	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - popíše povrch kontinentu - má všeobecný přehled o evropských státech - orientuje se na mapě střední Evropy - uplatňuje své poznatky z rodinného cestování - popíše povrch naší Země - zapamatuje si neznámější cestovatele a jejich objevy - umí číst v mapě - orientuje se v základech hospodaření České republiky - objasní různé formy vlastnictví (osobní, veřejné, soukromé,...) - uvědomí si různorodost mezilidských vztahů, chová se v souladu s pravidly slušného chování, projevuje toleranci k odlišnostem - pracuje s časovou osou - pracuje s časovými údaji, rozeznává současné a minulé - informace o minulosti hledá v různých informačních zdrojích (muzea, knihovny, internet) 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa, EU - naši sousedé a ostatní evropské státy, jejich hlavní města, základní údaje a zajímavosti jednotlivých států <ul style="list-style-type: none"> - poznáváme svět - planeta Země, kontinenty, oceány - cestovatelé a objevitelé - práce s mapou Evropy a světa <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - hospodářství České republiky - různé formy vlastnictví a majetku, právní ochrana občanů a majetku - doprava, dopravní síť - průmysl - zemědělství - obchod, služby, cestovní ruch <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - soužití lidí různých etnických skupin, náboženského vyznání, politického smýšlení, lidí s handicapem <ul style="list-style-type: none"> - čas, časová osa, letopočet - generace - dějiny jako časový sled událostí 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Lidské vztahy</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí Poznávání lidí</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - zná mezní události českých dějin - zná významné osobnosti naší historie - uvědomuje si souvislost státních svátků s významnými událostmi z naší historie	<ul style="list-style-type: none"> - české dějiny v 19. a 20. století - významné osobnosti - státní svátky a jejich původ v naší historii		
--	--	--	--

5.5 Člověk a společnost

5.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět dějepis je součástí vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“ a je vyučován jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Prostřednictvím dějepisu žáci získávají základní poznatky o činech člověka v minulosti. Hlavním úkolem dějepisu je uchování historického vědomí a zachování přenosu historické zkušenosti, což je důležité zejména pro budoucí vývoj společnosti. Důraz je kladen na hlubší poznání dějin vlastního národa v souvislosti se světovým a evropským vývojem. V tomto kontextu se jedná především o dějiny 19. a 20. století, kde má své počátky mnoho současných společenských jevů. Nemalý význam pro porozumění historickým procesům má mimo jiné i zařazování regionální historie.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je vést žáka k pochopení dějinných procesů, které ovlivňují vývoj společnosti. Důraz je kladen na rozvoj historického vědomí. Výuka vychází z prvotního zájmu žáka o dějiny (příběhy), pokračuje utvářením „obrazu historie“ a směřuje k porozumění historickým jevům a dějům, které jsou vnímány komplexně. Výuka dějepisu je zaměřena na rozvíjení vlastního historického vědomí, vytvoření představy historického času, seznámení se s významnými událostmi a osobnostmi minulosti, které mají důležitý význam i pro orientaci v současném životě, poznání a pochopení hospodářských, sociálních, politických i kulturních změn v národních i světových dějinách a jejich důsledků pro současnost i budoucnost, pochopení prvořadé potřeby života v míru, vytvoření pocitu hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvarům minulosti, k úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům.

Formy a metody práce

Při výuce se užívají různé formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání. K preferovaným organizačním formám výuky patří dialog, samostatná práce s pomocí učebnice, atlasu či odborné literatury, poznávací vycházky, exkurze, menší projekty, křížovky, osmisměrky a jiné dějepisně zaměřené hry. Dále je také kladen důraz na zvládnutí orientace v různých informačních zdrojích - využívá se informací z internetu, encyklopedií, denního tisku atd. - čímž se žák učí samostatně vyhledávat, interpretovat, srovnávat, analyzovat, kriticky hodnotit a zpracovávat informace a zároveň se učí utvářet si vlastní názor, obhajovat a korigovat ho v diskusi.

Klíčové kompetence

a/ Kompetence k učení

- žák si osvojuje obecně užívané termíny, symboly a zkratky
- samostatně vyhledává, třídí a propojuje informace a na jejich základě vyvozuje závěry a využívá je k dalšímu učení
- poznává duchovní, kulturní a materiální výtvořiny minulosti
- rozvíjí si aktivní zájem o poznávání historie své vlasti, Evropy, světa

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák se učí základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z analýzy historických faktů
- přechází od smyslového poznávání k poznávání založenému na pojmech, prvcích teorií a modelech a chápe vzájemné souvislosti či zákonitosti historických faktů
- hledá vlastní postup při řešení problémů
- vyjadřuje závěry na základě získaných poznatků či údajů a umí je obhajovat
- rozvíjí si schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení

c/ Kompetence komunikativní

- žák pracuje ve skupinách takovým způsobem, který umožňuje kvalitní spolupráci a dosažení společného cíle
- komunikuje s ostatními žáky, respektuje jejich názory a diskutuje o nich
- formuluje své názory a myšlenky v písemné i mluvené formě
- sám zhodnotí výsledky své práce a reaguje na hodnocení ostatních, argumentuje, přijme kritiku
- stručně, přehledně i objektivně sděluje (ústně i písemně) postup, výsledky a závěry svých zjištění

d/ Kompetence sociální a personální

- žák sám stanovuje pravidla pro práci ve skupině (i samostatnou práci) a dodržuje je
- osvojuje si dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problému
- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování
- respektuje práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních
- má odmítavý postoj ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, lidmi, státy
- uvědomuje si, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle

e/ Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot
- je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- dodržuje principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění
- chápe důležité historické události a problémy, pohlíží na ně komplexně a bere si z nich ponaučení
- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

f/ Kompetence pracovní

- žák samostatně pracuje s atlasy všeho druhu, encyklopediemi, internetem a jinými informačními zdroji
- dodržuje vymezená pravidla při samostatné práci i při práci ve skupině
- využívá svých znalostí v běžné praxi

Začleněná průřezová témata

V dějepise se objevuje řada tematických okruhů průřezových témat a to zejména Multikulturní výchovy, Výchovy demokratického občana, Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech, ale také jsou zde začleněna např. témata Mediální a Environmentální výchovy.

Z tématu **Multikulturní výchova** jsou začleněny následující tematické okruhy Etnický původ, Lidské vztahy, Kulturní diference a Princip sociálního smíru a solidarity.

Z průřezového tématu **Výchova demokratického občana** jsou začleněna témata z tematického okruhu Občan, občanská společnost a stát.

Z průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** jsou začleněny tematický okruhy Objevujeme Evropu a svět a Jsme Evropané

Z průřezového tématu **Environmentální výchova** je začleněn tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Z průřezového tématu **Mediální výchova** je začleněn tematický okruh Fungování a vliv médií ve společnosti.

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Mezilidské vztahy a Komunikace.

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák uvede, jak, kdy a čím se člověk vyčlenil ze světa zvířat - zaznamená správně časový údaj na časovou přímku - orientuje se v dějepisné mapě (ukáže na mapě, přečte z mapy) - vyhledá informace - rozliší a seřadí vývojové typy pravěkého člověka - popíše život pravěkých sběračů a lovců - popíše způsob života v rodové společnosti - objasní, proč vzniklo náboženství - ukáže na mapě, kde se lidé začali zabývat zemědělstvím nejdříve - vysvětlí, které kovy začal člověk využívat nejdříve, objasní přednost kovů - popíše naše země v době železné, uvede příklady o vyspělosti Keltů na našem území - uvede některá archeologická naleziště u nás - vysvětlí vznik států, zdůvodní, proč vznikly v subtropickém pásmu - vysvětlí, co jsou městské státy - uvede příklady, co přinesly starověké státy Orientu světu - vysvětlí pojmy spojené s dějinami Řecka a Říma - antika, báje, epos - rozliší spartskou a aténskou výchovu - vysvětlí pojem demokracie - objasní vzestup a pád Makedonie - zná významné osobnosti starověkého Řecka a Říma 	<p>Člověk v dějinách</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidé a jejich přítomnost a minulost - význam dějin pro jedince i současnou společnost - čas v dějinách, dějepisná mapa - hlavní úkoly archivů, muzeí a knihoven <p>Pravěk – počátky lidské společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - starší doba kamenná, způsob života jednotlivých vývojových typů člověka - mladší doba kamenná, způsob života a obživy, počátky zemědělství - pozdní doba kamenná, rozvoj výroby, projevy duchovního života lidí - doba bronzová, první kovy, rozvoj řemesel a obchodu - doba železná, nové kovy, zdokonalení řemeslné výroby - střední Evropa a naše území v pravěku <p>Starověk</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblasti starověkého východu - charakteristické rysy oblasti - starověký Egypt, Indie a Čína - počátky písma, věd a první zákony - antické Řecko a Řím - přínos starověkých civilizací - střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	<p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Jsme Evropané</p> <p>Lidské vztahy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - doloží příklady vlivu řecké a římské vzdělanosti, vědy a umění na další vývoj v historii - dokáže srovnat vývoj starověkých států a střední Evropy - pracuje s dějepisnými mapkami a dějepisným atlasem			
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí vládu Jiřího z Poděbrad - vysvětlí, jak vznikla a působila jednota bratrská - popíše život v zemi, uvede změny ve výrobě a obchodu, vysvětlí pojem manufaktura, uvede nejvýznamnější vynálezy - osvojí si periodizaci novověku - seznámí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí - na mapě ukáže cesty mořeplavců, shrne význam objevných plaveb a jejich důsledků - objasní náboženské rozdělení Evropy na katolický a reformační blok - chápe podstatu pojmů absolutní moc, absolutismus - uvede významné osobnosti rudolfínské doby - vysvětlí úlohu českých stavů, popíše průběh stavovského povstání - zhodnotí osobnost Jana Amose Komenského a význam jeho díla - popíše průběh třicetileté války, zapojení jednotlivých států 	<p>Pozdní středověk</p> <ul style="list-style-type: none"> - doba poděbradská, jednota bratrská - Jagellonci na českém a uherském trůně - hospodářský a technický rozvoj v našich zemích a v západní Evropě - společnost, hospodářství a kultura pozdního středověku <p>Počátky novověku</p> <ul style="list-style-type: none"> - renesance a humanismus - objevné cesty a jejich společenské důsledky - změny hospodaření v 16.století - náboženská reformace - počátky absolutních monarchií - postavení českých zemí v habsburské monarchii - český stát v předbělohorské době - třicetiletá válka 	<p>Objevujeme Evropu a svět</p>	
--	---	---------------------------------	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák vysvětlí pojem konstituční monarchie - uvede podstatu průmyslové revoluce, objasní základní pojmy, zdůvodní vznik průmyslové společnosti - vysvětlí pojmy vztahující se k absolutismu v Evropě, sestaví přehled absolutistických států a provede jejich srovnání - rozpozná základní prvky barokní kultury a jmenuje nejvýznamnější české a evropské památky a představitele tohoto období - chápe pojem osvícenství, jmenuje významné představitele tohoto období, ujasní si pojem osvícenský absolutismus - vymezí význam kolonií - rozpozná a na konkrétních příkladech doloží projevy porušování lidských práv - popíše boj za nezávislost a vysvětlí vznik občanské společnosti - stanoví příčiny, popíše průběh a zhodnotí význam francouzské revoluce - srovná hospodářskou vyspělost států, doloží nerovnoměrnost vývoje států - vysvětlí pojmy klasicismus a romantismus - chápe národní obrození jako jev celoevropský, jehož výsledkem je utvoření novodobých národů - stanoví předpoklady, úkoly a cíle národního obrození, posoudí úlohu buditelů - objasní procesy sjednocování v Itálii a v Německu, jmenuje významné představitele těchto událostí, vysvětlí význam sjednocení pro další vývoj 	<p>Období od 2. poloviny 17. stol. do konce 18. stol.</p> <ul style="list-style-type: none"> - počátky novověku v Evropě - anglická revoluce - zrod moderní vědy, průmyslová společnost - absolutismus v Evropě - Francie, Rusko, Prusko, Anglie - barokní kultura a životní styl tohoto období - osvícenství - upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce - české země za vlády Marie Terezie a Josefa II. a jejich reformy a patenty - koloniální panství evropských zemí, konflikty mezi velmocemi - vznik USA <p>Novověk od konce 18. století do r. 1914</p> <ul style="list-style-type: none"> - velká francouzská revoluce - napoleonské války a jejich důsledky - průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury - klasicismus a romantismus - národní a osvobozenécké hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj - utváření novodobého českého národa - revoluční rok 1848 v Evropě a v Čechách - postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. polovině 19. století - procesy sjednocování v Německu a v Itálii 	<p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Objevujeme Evropu a svět Kulturní diference Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Etnický původ</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - popíše příčiny a průběh občanské války a určí důsledky pro další vývoj USA - charakterizuje postavení českých zemí v habsburské monarchii v 2. polovině 19. století, základní rysy české politiky, jmenuje nejvýznamnější osobnosti tohoto období - charakterizuje vývoj v českých zemích a ve světě v předvečer 1. světové války	<ul style="list-style-type: none"> - občanská válka v USA - vývoj v habsburské monarchii – bachovský absolutismus, vznik Rakousko - Uherska - kultura v druhé polovině 19. století a její rozrůzněnost - České země a svět v poslední třetině 19. století		
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák uvede vztahy mezi velmocemi (jejich rozpory a lokální střety) - rozliší pojmy záminka a příčina - popíše průběh války, posoudí její výsledek a důsledky - vysvětlí boj o samostatnost, uvede formy odboje a hlavní představitele - rozliší politické proudy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení - posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy - vysvětlí pojem fašismus, objasní vznik a cíle fašistického hnutí, zhodnotí vnitřní situaci země i mezinárodní vztahy - uvede projevy, snahy o řešení a důsledky krize - rozpozná souvislost našich a světových dějin, rozliší postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro nás a svět - popíše život za protektorátu - uvede hlavní etapy, rozhodující bitvy, postup spojenců, zhodnotí výsledek a důsledky druhé světové války - vysvětlí pojmy antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - uvede příklady projevů odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního - objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech (od hospodářství až po kulturu) - objasní politický převrat a jeho důsledky 	<p>Situace v letech 1914 – 1948</p> <ul style="list-style-type: none"> - první světová válka - vznik ČSR, hospodářsko - politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy - mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech 20. století - počátky fašistického hnutí - SSSR v meziválečném období - světová hospodářská krize a její důsledky - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek - kultura, věda a technika před vypuknutím druhé světové války - cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky - Protektorát Čechy a Morava - druhá světová válka, domácí a zahraniční odboj - mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa - poválečné Československo v letech 1945-1948 (únorový převrat 1948) 	<p>Jsme Evropané</p> <p>Etnický původ</p> <p>Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - posoudí závislost ČSR na vlivu SSSR - vysvětlí pojem studená válka, určí zařazení do vojenských bloků - s pomocí mapy uvede změny koloniálního systému - zhodnotí vnitřní situaci v Československu v r. 1968 - na příkladech rozliší totalitní a demokratický systém - objasní spojitost Čechů a Slováků v historii i důvody rozdělení v r. 1993 - posoudí vnitřní i mezinárodní postavení ČR v současnosti - sleduje tisk, vyhledává informace, má přehled o nejvýznamnějších objevech, vynálezech, dílech a jejich autorech 	<p>Dějiny od poloviny 20. století do současnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavení ČSR - studená válka - rozdělení světa do vojenských bloků - rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - vnitřní situace v zemích východního bloku - charakteristika západních zemí - krize sovětského impéria („perestrojka“) - obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ 1989 - rozpad ČSR, vznik ČR 1993 - Česká republika na přelomu tisíciletí - technika, věda a kultura ve 2. polovině 20. století, evropská integrace, globalizace 		
--	--	--	--

5.5.2 Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět výchova k občanství je zařazen do výuky v 6. – 9. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Jeho obsahem je naplňování výstupů vzdělávací oblasti Člověk a společnost a souvisejících tematických okruhů průřezových témat RVP ZV.

Předmět se zaměřuje na osvojování znalostí a rozvoj dovedností potřebných pro aktivní zapojení žáka do života v demokratické společnosti, vytváření postojů a schopností pro začleňování do společenských vztahů a vazeb. Je prostředkem k pochopení sebe sama i druhých lidí, jejich postojů a jednání v běžném životě, vztahů v rodině a společnosti. Žáci se učí respektovat pravidla společenského soužití a morální principy, přebírat zodpovědnost za své chování a názory a jejich důsledky. Žáci se seznamují s činnostmi důležitých politických institucí a orgánů, rozvíjejí své občanství a právní vědomí.

Cíle a pojetí výuky

Cílem vzdělávání v tomto vzdělávacím oboru je utváření pozitivního hodnotového systému v souladu s obecně uznávanými normami, utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, akceptování vlastní osobnosti a osobnosti druhých lidí. Získávání orientace v aktuálním dění, rozvíjení zájmu o veřejné události, vytváření úcty k vlastnímu národu i národům jiným, respektování kulturních i jiných odlišností lidí, skupin, společenství, uvědomování si zodpovědnosti za vlastní život.

Formy a metody práce

Při výuce jsou využívány různé formy a metody práce vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí. Základní formou je vyučovací hodina, ve které se uplatňuje výklad, diskuse, testy, hry, skupinová práce, žákovské referáty, aktuality, rozbor mediálních sdělení atd. Dále organizujeme pro žáky besedy a exkurze.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace z různých zdrojů, propojuje je do souvislostí
- vytváří si komplexní pohled na společenské a kulturní jevy

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá problémové situace, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách
- problémy pojmenuje a hledá způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen svá rozhodnutí a jednání obhájit a nést za ně zodpovědnost

c/ Kompetence komunikativní

- žák výstižně a kultivovaně vyjadřuje své myšlenky
- naslouchá druhým, vhodně na ně reaguje a zapojuje se do diskuse
- využívá všechny dostupné komunikační technologie

d/ Kompetence sociální a personální

- žák se projevuje jako svobodná a zodpovědná osobnost
- uplatňuje svá práva a plní své povinnosti
- efektivně spolupracuje v týmu
- respektuje názory druhých
- v případě potřeby poskytne pomoc druhým či o ni požádá

e/ Kompetence občanské

- žák je schopen vcítit se do situace druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení
- chápe principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy a řídí se jimi ve škole i mimo školu
- zajímá se o poznávání kulturního a historického odkazu minulosti
- má pozitivní vztah k lidem, soucítí se sociálně slabšími a hendikepovanými lidmi
- ohleduplně se chová k životnímu prostředí

f/ Kompetence pracovní

- efektivně organizuje vlastní práci
- chápe význam práce v životě člověka a důležitost rozhodování o své budoucnosti
- činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu a Kreativitu
- v oblasti sociálního rozvoje Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje a praktická etika.

Z tématu **Výchova demokratického občana** jsou začleněny tematické okruhy Občanská společnost a škola, Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** jsou začleněny tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.

Z tématu **Multikulturní výchova** jsou začleněny tematické okruhy Kulturní diference, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity.

Z tématu **Enviromentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Vztah člověka a životního prostředí, Lidské aktivity a životní prostředí, Ekosystémy.

Z tématu **Mediální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Kritické vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vliv médií ve společnosti.

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Výchova k občanství - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák uplatňuje vhodné způsoby chování ve škole - uznává pravidla pro život ve škole, v rodině, ve společnosti a řídí se jimi - zná nejdůležitější kulturní památky, přírodní zajímavosti a historii své obce, dokáže nalézt zdroje informací o obci a její historii, s těmito zdroji pracuje - zná státní symboly, jejich funkci a využití - kriticky přistupuje k mediálním informacím, uvědomuje si jejich vliv na myšlení a chování člověka - uplatňuje vhodné způsoby komunikace v různých životních situacích a konflikty řeší vhodným způsobem - sebekriticky hodnotí své jednání a řídí se pravidly a normami společenského chování 	<ul style="list-style-type: none"> - naše škola - naše obec - zajímavá a památná místa <ul style="list-style-type: none"> - místní tradice - kulturní památky - přírodní objekty - instituce MÚ, obecní zastupitelstvo - naše vlast - vlast a vlastenectví <ul style="list-style-type: none"> - státní symboly - státní svátky - významné dny - kulturní život - kulturní tradice <ul style="list-style-type: none"> - kulturní instituce - komunikace a masmédia - vztahy mezi lidmi - mezilidská komunikace - člověk jako jedinec - projevy chování <ul style="list-style-type: none"> - osobnostní vlastnosti - sebepoznání - sebehodnocení - osobní zodpovědnost 	<ul style="list-style-type: none"> Občanská společnost a škola Mezilidské vztahy Lidské aktivity a životní prostředí obce Ekosystémy Občan, občanská společnost a stát Kulturní diference Kritické vnímání mediálního sdělení Poznávání lidí Kreativita, Komunikace Řešení problémů, rozhodovací dovednosti Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Hodnoty, postoje, praktická etika 	

<ul style="list-style-type: none"> - respektuje osobní vlastnictví a chrání ho - chápe význam hospodárného zacházení s majetkem a finančními prostředky - zná státní symboly, chápe jejich význam	<ul style="list-style-type: none"> - majetek, vlastnictví - osobní vlastnictví<ul style="list-style-type: none"> - hmotné vlastnictví - právo na vlastnictví - peníze - hospodaření s penězi - stát a právo - státní symboly		
--	--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Výchova k občanství - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák zná nejdůležitější přírodní a kulturní památky regionu - dokáže nalézt zdroj informací a využít ho - kriticky přistupuje k informacím, vyjádří svůj postoj k působení reklamy na názory lidí - rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování - usměřňuje své chování, kultivuje své charakterové a volní vlastnosti, rozvíjí osobní přednosti pěstuje zdravou sebedůvěru - vysvětlí a chápe nutnost tolerance a respektu ve společnosti vůči kulturním zvláštnostem a odlišným názorům, zájmům, způsobům myšlení a chování lidí 	<ul style="list-style-type: none"> - náš region - zajímavá a památná místa <ul style="list-style-type: none"> - regionální tradice - významní rodáci - kulturní památky - přírodní objekty - regionální instituce - euroregion NISA - kulturní život <ul style="list-style-type: none"> - masová kultura - masmédia - prostředky masové komunikace - zásady lidského soužití <ul style="list-style-type: none"> - morálka a mravnost - pravidla chování - člověk jako jedinec <ul style="list-style-type: none"> - osobní potenciál - seberozvoj - člověk ve skupině 	<p>Lidské aktivity, životní prostředí a ekosystémy regionu Kulturní diference</p> <p>Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality Vliv médií ve společnosti Komunikace</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Sebepoznání, sebepojetí Seberegulace, sebeorganizace, psychohygienu Kreativita</p> <p>Poznávání lidí, Komunikace, Řešení problémů Kooperace a kompetice Kulturní diference Lidské vztahy Občan, občanská společnost a stát Etnický původ</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně uplatňuje svá práva, respektuje práva druhých a uvědomuje si rizika jejich porušování - vyjadřuje vlastní postoje vhodným přátelským způsobem, aniž by omezil druhé - orientuje se v základních mravních hodnotách - projevuje kritický postoj k negativním společenským jevům - chápe význam zdravého životního stylu a snaží se jej dodržovat - chápe význam spolupráce mezi národy a státy v hospodářské, kulturní a politické oblasti - orientuje se v globálních problémech současnosti, vyjádří na ně svůj názor a zamýšlí se nad možnostmi řešení 	<ul style="list-style-type: none"> - stát a právo - lidská práva <ul style="list-style-type: none"> - práva dítěte - právní dokumenty - porušování lidských práv - šikana , diskriminace - prevence užívání návykových látek - evropská integrace - Evropská unie - globalizace - globální problémy současnosti 	<p>Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané Multikulturalita Vztah člověka a prostředí</p>	
--	--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Výchova k občanství - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák zná kulturní památky, přírodní zajímavosti a historii Libereckého kraje, dokáže nalézt zdroje informací a využít je - rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy chování - zná základy občanského a právního vědomí, chápe důsledky porušování pravidel - má pozitivní vztah ke starým, nemocným a hendikepovaným lidem, soucítí se sociálně slabšími - uvědomuje si přínos spolupráce lidí, navrhuje řešení a diskutuje o návrzích - rozvíjí a využívá svůj osobní potenciál, chápe význam výchovy a vzdělání pro uplatnění v životě - při překonávání překážek a dosahování cílů užívá svých volných vlastností - orientuje se v základních právech a povinnostech občana České republiky 	<ul style="list-style-type: none"> - náš kraj - instituce <ul style="list-style-type: none"> - zajímavá a památná místa - tradice, kulturní památky - přírodní objekty - lidská setkání - sociální rozdíly <ul style="list-style-type: none"> - postavení mužů a žen - solidarita - zásady lidského soužití - dělba práce a činností - člověk jako jedinec - životní cíle a plány <ul style="list-style-type: none"> - životní perspektiva - předpoklady - význam výchovy a vzdělávání - osobní hodnoty - stát a právo - státní občanství ČR <ul style="list-style-type: none"> - občanskoprávní vztahy - práva občana - základní práva a povinnosti občana ČR 	<p>Lidské aktivity a životní prostředí, ekosystémy kraje Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Lidské vztahy Principy sociálního smíru a solidarity Poznávání lidí</p> <p>Mezilidské vztahy Kooperace a kompetice</p> <p>Sebepoznání, sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu, komunikace, řešení problémů, rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika Občan, občanská společnost a stát</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů a uvede příklady možných řešení na lokální úrovni - uvede příklady některých projevů globalizace a jejich důsledky	<p>- globalizace - globální problémy současnosti</p>	<p>Multikulturalita Vztah člověka a prostředí</p>	
--	--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Výchova k občanství - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák zná nejvýznamnější státní instituce a jejich pravomoci - zná kulturní a přírodní zajímavosti, historii a tradice našeho státu - vyhledává informace z různých zdrojů a využívá je - chápe význam práce v životě člověka a důležitost rozhodování o své budoucnosti - na základě objektivního sebehodnocení pozitivně rozvíjí vlastní osobnost, svého potenciálu využívá k utváření kvalitních vztahů s druhými lidmi - stále kultivuje své charakterové a volní vlastnosti - rozlišuje různé formy vlastnictví a způsoby jejich ochrany - dodržuje zásady hospodárnosti - zná funkci bank a služby, které občanům poskytují - dokáže vysvětlit podstatu fungování trhu - zná úkoly jednotlivých složek státní moci, orgánů a institucí, právní normy - je si vědom významu úpravy důležitých právních vztahů, které se ho týkají /rodinných, pracovních, vlastnických, .../ - dodržuje právní ustanovení, rozpozná protiprávní jednání a jeho různé formy a důsledky - ví, jakým způsobem se domoci vlastních práv 	<ul style="list-style-type: none"> - naše vlast - stát a státní instituce - člověk jako jedinec - vůle a osobní kázeň při seberozvoji - adaptace na životní změny - sebezměna - systém osobních hodnot - předsudky v pohledu na druhé - tržní hospodářství - rozpočet - daně - formy placení - právní formy podnikání - stát a právo - právní instituce - ústava ČR - složky státní moci, jejich orgány a instituce - státní správa a samospráva - principy demokracie - právní řád ČR - orgány právní ochrany - protiprávní jednání - trestní postizitelnost 	<p>Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí Sebeorganizace a seberegulace Psychohygiena Mezilidské vztahy Řešení problémů Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Občan, občanská společnost a stát Principy demokracie</p> <p>Komunikace, kooperace a kompetice</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - popíše vliv začlenění ČR do Evropské unie a dalších mezinárodních organizací na každodenní život občanů, objektivně posuzuje výhody a nevýhody - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství k nimž má ČR vztah - uvědomuje si hrozbu mezinárodního terorizmu a zaujímá k němu negativní postoj - uvědomuje si svrchovanost a práva každého státu - projevuje zdravým způsobem národní hrdost 	<p>- mezinárodní spolupráce - mezinárodní organizace</p>	<p>Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p>	
--	--	---	--

5.6 Člověk a příroda

5.6.1 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Fyzika je vyučován od 6. do 9. ročníku, časová dotace v 6., 7. a 8. ročníku je 2 hodiny týdně, v 9. ročníku 1 hodina týdně. V předmětu Fyzika si žáci osvojují, především na základě pozorování, měření a experimentování, nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění fyzikálním jevům a procesům. Předmět významně přispívá k rozvoji rozumových schopností žáků, k přechodu od názorného poznání k přesnému vyjadřování, rozvíjí jejich specifické zájmy a zasvěcuje do pochopení technologií a zákonitostí přírodních procesů. Jako součást vzdělávací oblasti Člověk a příroda je úzce spojen se vzdělávacím obsahem předmětu Chemie a Přírodopis a významně se zde uplatňují mezipředmětové vztahy. Žáci poznávají přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny.

Cíle a pojetí výuky

Cílem předmětu Fyzika je nejen osvojení si poznatků z vybraných okruhů učiva, ale také pochopení přínosu fyziky pro vytváření vědeckého obrazu světa. Žáci si osvojují dovednosti potřebné při řešení fyzikálních problémů a úloh, dokáží objasňovat podstatu fyzikálních jevů vyskytujících se v přírodě, denním životě i technické či technologické praxi a to při samotném provádění jednoduchých pokusů a laboratorních pracích. Žáci mají příležitosti k rozvíjení logického uvažování a myšlení, učí se pracovat s jasně vymezenými pojmy a učí se kriticky hodnotit svá řešení. Žáci jsou vedeni k porozumění souvislostí mezi lidskou činností a stavem životního prostředí. Uvědomují si postupně nutnost co nejširšího využívání obnovitelných přírodních zdrojů.

Formy a metody práce

Fyzika používá pro poznávání fyzikálních objektů a procesů tyto vědecké metody – pozorování, měření, vytváření experimentů, zpracování získaných údajů, jejich hodnocení a vyvozování závěrů z těchto údajů. Důraz je kladen na racionální a empirickou složku, dochází k neustálé konfrontaci teoretických a empirických poznatků, jejich vzájemná kontrola zabezpečuje spolehlivé fyzikální poznávání.

Klíčové kompetence

a/ Kompetence k učení

- žák si osvojuje obecně užívané symboly, značky a jednotky fyzikálních veličin
- dodržuje logické postupy řešení fyzikálních úloh
- propojuje vědomosti přírodopisných předmětů (matematiky, chemie)
- pracuje ve skupině a vyhodnocuje svoje řešení

b/ Kompetence k řešení problémů

- chápe možnost více řešení jednoho problému
- dokáže kontrolovat své postupy a výsledky řešení úloh
- hledá vlastní postupy a řešení
- správně formuluje a vyjadřuje své závěry a názory

c/ Kompetence komunikativní

- umí číst v grafech a tabulkách
- chápe logiku řešení a dbá na správné jednotky fyzikálních veličin
- pracuje ve skupině při řešení problémů a při laboratorních pracích, účinně komunikuje se členy skupiny
- respektuje pravidla práce ve skupině

d/ Kompetence sociální a personální

- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování
- poskytuje pomoc při práci ve skupině
- chápe své povinnosti a zodpovědnost za svou práci

e/ Kompetence občanské

- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy lidstva
- dodržuje a chápe význam pravidel zdravého životního stylu

f/ Kompetence pracovní

- udržuje své pracovní místo a pomůcky v čistotě a pořádku
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce
- nese zodpovědnost za výsledky své práce a ke svému hodnocení přistupuje kriticky

Začleněná průřezová témata

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu jsou začleněna tato průřezová témata:

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání, Kooperace a kompetice, Řešení problémů.

Z tématu **Environmentální výchova** je začleněn okruh Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Fyzika - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí rozdíl mezi vlastnostmi látek pevných, kapalných a plyných - rozlišuje termín těleso a látka - na příkladech objasní, kdy dochází k vzájemnému silovému působení těles - chápe důležitost působení gravitačního pole Země na život na této planetě - změří siloměrem velikost síly - dovede vysvětlit a pokusně dokázat jev – difúzi - objasní pomocí částicové stavby rozpínavost plynů, tekutost kapalin i plynů a stálý tvar krystalických látek - zná složení atomu - vyhledává prvky v periodické soustavě prvků - chápe rozdíl mezi atomem, molekulou, prvkem a sloučeninou - umí elektrovat těleso třením, dotykem a tento jev vysvětlit - určí, jak se budou k sobě navzájem chovat elektrovaná tělesa - chápe shodné i odlišné vlastnosti silového gravitačního a elektrického pole 	<ul style="list-style-type: none"> - stavba látek – látky pevné, kapalné a plynné - vzájemné působení těles - síla, gravitační síla a gravitační pole - měření síly - částicová stavba látek - vzájemné silové působení částic - atomy a molekuly - elektrické vlastnosti látek - elektrovaní těles - elektrické pole 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 	<p>Seznámení s řádem učebny, poučení o bezpečnosti práce v učebně fyziky</p>

<ul style="list-style-type: none"> - odliší na magnetu magnetické póly, netečné pásmo - pokusně znázorní magnetické pole a znázorní ho indukčními čarami - používá kompas k určování světových stran - zná značku a jednotku fyzikální veličiny délka, její násobky, délku změří a vyjádří odchylku měření - změří rozměry obdélníkové plochy i hranolů - určí objem tělesa odměrným válcem i výpočtem - ovládá určení hmotnosti tělesa laboratorními váhami - volí při všech činnostech vhodné měřidlo - umí minimalizovat chyby vzniklé při měření - určí hustotu pevného i kapalného tělesa na základě změřených veličin - používá odvozeného vzorce pro výpočet hustoty k výpočtu hmotnosti i objemu 	<ul style="list-style-type: none"> - magnetické vlastnosti látek - magnety přírodní a umělé - magnetické póly - magnetické pole, magnetické pole Země - magnetizace látky - měření fyzikálních veličin / Význam Mezinárodní soustavy jednotek SI / - délka, základní jednotka, odvozené jednotky - objem - hmotnost - hustota - výpočet hmotnosti a objemu 		<p>Poučení před první laboratorní prací</p> <p>Laboratorní práce – Měření hmotnosti tělesa</p> <p>Laboratorní práce – Určení druhu látky podle hustoty</p>
---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - změří čas stopkami - ovládá převádění jednotek času - vysvětlí důsledky změn objemu těles při změnách teploty - změří teplotu kapalného tělesa a tělesnou teplotu - z naměřených hodnot sestrojí graf - rozlišuje elektrické vodiče a nevodiče - rozliší jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod, elektrický proud a elektrické napětí - znázorní působení elektrické síly - ověří a porovná účinky stejnosměrného elektrického proudu - popíše a vysvětlí funkci tepelných elektrických spotřebičů, elektrické pojistky - používá pravidla bezpečného užívání elektrických zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> - jednotky času - měření času - změna objemu pevných, kapalných a plyných těles při zahřívání a ochlazování - měření teploty - změna teploty vzduchu v průběhu času - vodiče a izolanty - elektrický proud a napětí – značky a jednotky těchto fyzikálních veličin - měření elektrického proudu a napětí - jednoduchý a rozvětvený elektrický obvod, sestavení těchto obvodů a měření proudu a napětí v obvodech - působení proudu na vodič – elektromagnety - tepelné elektrické spotřebiče, pojistka - pravidla bezpečného používání elektrických zařízení 		<p>Laboratorní práce – Změna teploty v čase</p> <p>Laboratorní práce – Měření elektrického proudu v rozvětveném a nerozvětveném obvodu</p>
---	---	--	---

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Fyzika - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe pojem relativní v souvislosti s klidem a pohybem těles - popíše a odliší pohyb podle tvaru trajektorie - odlišuje pohyb rovnoměrný od pohybu nerovnoměrného - ovládá vzorec pro výpočet rychlosti, dráhy a času - vypočítá průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu tělesa - užívá grafu k zjišťování rychlosti i dráhy a času - chápe souvislost mezi gravitační silou Země a hmotností tělesa - určí výslednou sílu, která působí na těleso - experimentálně určí těžiště tělesa - ovládá jednoduché vysvětlení Newtonových pohybových zákonů - chápe význam jednoduchých strojů v denní praxi - výpočtem určuje velikost tlaku, tlakové síly i plochy - chápe tlak jako fyzikální veličinu, kterou lze měnit podle potřeby - experimentálně určí velikost třecí síly - určuje, kdy je nutné třecí sílu zvětšit a zmenšit 	<ul style="list-style-type: none"> - pohyb a klid tělesa vzhledem k vztažné soustavě - pohyb posuvný a otáčivý - přímočarý a křivočarý pohyb částic - rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - rychlost rovnoměrného pohybu - odvození vzorce pro výpočet rychlosti, jednotky rychlosti a převodní vztahy - výpočet průměrné rychlosti - graf přímé úměrnosti dráhy a času při rovnoměrném pohybu - síla - vzájemné silové působení, gravitační síla a hmotnost. - znázornění síly, skládání sil - těžiště - posuvné účinky síly, pohybové zákony I. Newtona - otáčivé účinky síly : rovnováha na páce, užití páky v praxi. - kladka volná, pevná, kladkostroj - tlaková síla, tlak, tlak v praxi - tření, třecí síla v praxi 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Seznámení s řádem učebny, poučení o bezpečnosti práce v učebně fyziky</p> <p>Laboratorní práce – Určení rychlosti nerovnoměrného pohybu tělesa</p> <p>Laboratorní práce – Určení rovnovážné polohy páky</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zná zdroje světla a rozlišuje jeho druhy - charakterizuje různá optická prostředí, objasňuje vznik stínu a zatmění Slunce a Měsíce - zná rychlost světla - chápe zákon odrazu světla a používá je při objasňování principu zobrazení zrcadlem - zná zákon lomu a dokáže vysvětlit optické klamy - rozlišuje různé druhy čoček a dokáže objasnit princip zobrazení lupou - chápe význam Pascalova zákona v souvislosti s hydraulickými zařízeními - umí vysvětlit důsledky působení gravitační síly Země na kapalinu - výpočtem určuje velikost hydrostatického tlaku 	<ul style="list-style-type: none"> - zdroje světla, druhy optických prostředí - odraz světla – zákon odrazu - lom světla na rozhraní optických prostředí - zobrazení zrcadly, čočky - zrakové vady - rozklad světla optickým hranolem - mechanické vlastnosti kapalin - přenášení tlaku v kapalinách - užití výsledků Pascalova zákona - působení gravitační síly na kapalinu - tlaková síla působící na tělesa ponořená do kapaliny, hydrostatický tlak 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p>	
--	---	------------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - určuje velikost vztlakové síly v kapalině výpočtem i experimentálně 	<ul style="list-style-type: none"> - Archimédův zákon, vztlaková síla 	<p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Laboratorní práce – Archimédův zákon</p>
<ul style="list-style-type: none"> - aplikuje Archimédův zákon i pro plyny - objasní Torricelliho pokus - chápe podstatu tlakoměrů 	<ul style="list-style-type: none"> - mechanické vlastnosti plynů – Archimédův zákon pro plyny - měření atmosferického tlaku, manometry 		<p>Laboratorní práce – Změna atmosférického tlaku v závislosti na nadmořské výšce</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní na čem závisí teplo přijaté tělesem při tepelné výměně - rozumí vztahu mezi teplem přijatým a odevzdaným - početně zjistí množství přijatého i odevzdaného tepla - z tohoto vzorce vyjádří i ostatní veličiny 	<ul style="list-style-type: none"> - teplo přijaté a odevzdané při tepelné výměně 		
<ul style="list-style-type: none"> - chápe za jakých podmínek dochází k jednotlivým změnám skupenství - aktivně pracuje s fyzikálními tabulkami - objasní činnost pístových spalovacích motorů - vysvětlí působení elektrického pole na vodič i izolant - chápe analogie i odlišnosti gravitačního a elektrického pole <ul style="list-style-type: none"> - ovládá zapojit ampérmetr do obvodu a určit velikost elektrického proudu - změří velikost elektrického napětí různými typy měřičů - vysvětlí elektrický odpor jako vlastnost vodiče - zapojí spotřebiče a využívá odlišnosti zapojení 	<ul style="list-style-type: none"> - změny skupenství látky - tání a tuhnutí - vypařování, var, kapalnění - pístové spalovací motory <ul style="list-style-type: none"> - elektrický náboj, elektrické pole, elektrické vlastnosti látek, elektroskop, jednotka elektrického náboje - vodič a izolant v elektrickém poli, siločáry elektrického pole <ul style="list-style-type: none"> - elektrický proud - elektrické napětí - Ohmův zákon - elektrický odpor - zapojení spotřebičů za sebou - zapojení spotřebičů vedle sebe - pravidla bezpečného používání elektrických zařízení - reostat, potenciometr 	<p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Laboratorní práce – Tání thiosíranu sodného</p>

<ul style="list-style-type: none"> - určuje severní a jižní pól cívky, kterou prochází elektrický proud - vysvětlí činnost elektromotoru - objasní podstatu elektromagnetické indukce - objasňuje vznik střídavého napětí i činnost generátorů - vysvětlí činnost transformátoru - chápe princip výroby elektrické energie 	<ul style="list-style-type: none"> - elektromagnetické jevy, magnetické pole cívky, kterou prochází elektrický proud, elektromotor - elektromagnetická indukce - změna magnetického pole cívky - střídavý proud, časový průběh střídavého napětí a proudu - transformátory - rozvodná elektrická síť 		
<ul style="list-style-type: none"> - určí základní meteorologické prvky - chápe nutnost ochrany ovzduší 	<ul style="list-style-type: none"> - počasí kolem nás, meteorologie, atmosféra Země a její složení. - základní meteorologické jevy a jejich měření - znečišťování atmosféry 	<p>Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

--	--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Fyzika - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje pokusně vodič od izolantu a polovodiče - vysvětlí podstatu vedení elektrického proudu v různých látkách - jednoduše vysvětlí rozdílné vlastnosti elektromagnetických vln o různých vlnových délkách a jejich využití v praxi - zapojí diodu v propustném a závěrném smyslu - jednoduše vysvětlí tranzistorový jev 	<ul style="list-style-type: none"> - vedení elektrického proudu v kapalinách, plynech, polovodičích - elektromagnetické vlny a záření - polovodičové materiály, jejich využití - dioda, tranzistory 	<p>Základní podmínky života – energie, přírodní zdroje, vlivy na prostředí</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>	<p>Seznámení s řádem učebny, poučení o bezpečnosti práce v učebně fyziky</p>

<ul style="list-style-type: none"> - určí nutné podmínky pro vznik a šíření zvuku - chápe nutnost ochrany organismu před přílišným hlukem - určí vztah mezi výškou tónu a kmitočtem 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastnosti zvuku - zvukové jevy, šíření zvuku, ochrana před nadměrným hlukem - tón, výška tónu, kmitočty 	<p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Laboratorní práce – Hmotnost kapky vody</p>
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v mapě hvězdné oblohy - určí tělesa, která tvoří sluneční soustavu s hlavním zaměřením na planety - objasní význam kosmického výzkumu pro lidstvo - vysvětlí pojem radioaktivita - odliší vlastnosti různých druhů záření - chápe význam využití jaderné energie - dokáže vysvětlit nebezpečí zneužití jaderné energie - vysvětlí výhody a nevýhody užívání různých zdrojů energie z hlediska jejich vlivu na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - Země a vesmír, sluneční soustava, naše galaxie, kosmický výzkum - hvězdy a planety, meteority, komety, meteoroidy - radioaktivita, využití jaderného záření, jaderná energetika, ochrana před zářením - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie 	<p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ukládání odpadu jaderných elektráren)</p>	<p>Laboratorní práce – Určení objemu tělesa využitím Archimédova zákona</p>

--	--	--	--

5.6.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Chemie je vyučován od 8. do 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Tento předmět vede žáky k poznávání vybraných chemických látek a reakcí, které jsou součástí přírody a každodenního života. Žáci získávají informace o bezpečném, účelném a ekonomickém zacházení s chemickými látkami. Jsou vedeni k ochraně přírody a vlastního zdraví.

Předmět Chemie poskytuje žákům co nejvíce příležitostí k tomu, aby pochopili, že bez základních znalostí o chemických látkách a jejich reakcích se člověk neobejde v žádné oblasti své činnosti, aby si uvědomili významné uplatnění chemie v budoucnosti a aby poznávali nezbytnost ochrany životního prostředí. Žáci se učí hledat souvislosti mezi poznáváním přírody a praktickým životem.

Cíle a pojetí výuky

Žáci zkoumají přírodní děje a jejich souvislosti s praktickým životem. Výuka je cílevědomě řízena tak, aby žáci postupně získávali základní poznatky z různých oborů chemie a ekologie, osvojují si dovednosti spojené s pozorováním vlastností látek a chemických reakcí. Provádí jednoduché chemické pokusy a učí se vysvětlovat chemické děje, příčiny a průběh různých přírodních procesů. Žáci jsou seznamováni se zásadami bezpečné práce s chemikáliemi a umí poskytnout první pomoc při úrazech způsobených těmito látkami.

Formy a metody práce

V předmětu chemie je kladen důraz na praktické zkušenosti a dovednosti. Učivo je zaměřeno na získání teoretických základů, včetně minima chemických výpočtů a znalost názvosloví chemických sloučenin. Velký důraz se klade především na experimentální činnosti a na řešení problémových úloh, které mají vztah k praxi. Typickým rysem je méně výkladu učitelem a více nácviku tvořivosti a správné orientace žáků v běžném životě. V průběhu školního roku se provádí 5 laboratorních prací k procvičování zručnosti a probíraného učiva.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Chemie využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák si osvojuje užívané termíny, názvy prvků, vzorce sloučenin
- objasní význam poznání chemických dějů pro praktický život
- vytváří si komplexní pohled na přírodní vědy a ekologii
- pracuje v týmu, experimentuje, řeší a vyhodnocuje výsledky své práce

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák chápe význam pozorování, měření a vyhodnocení získaných údajů
- kontroluje dosažené výsledky
- rozezná bezpečnostní rizika a vyhýbá se jim
- získává informace, které vedou k dosažení cíle, z různých zdrojů
- řeší zadaný úkol podle pracovních postupů, hledá různá řešení k ověření faktů

c/ Kompetence komunikativní

- pracuje a účinně komunikuje v týmu, usiluje o dosažení společného cíle
- dokáže spolupracovat při řešení složitějších úloh a laboratorních cvičeních

d/ Kompetence sociální a personální

- respektuje pravidla bezpečnosti
- spolupracuje ve skupině a respektuje pravidla práce skupiny, dělbu práce

e/ Kompetence občanské

- uvědomuje si význam své školní práce pro budoucí život
- zdůvodní ekologické souvislosti a snaží se hledat řešení těchto problémů
- respektuje a chápe pravidla zdravého životního stylu

f/ Kompetence pracovní

- dodržuje pořádek na svém pracovním místě
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce

Začleněná průřezová témata

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání
- v oblasti sociálního rozvoje Kooperace a kompetice.

Z tématu **Environmentální výchova** je začleněn okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí /vliv činnosti člověka na životní prostředí, otázky znečišťování a ochrany životního prostředí, globální problémy lidstva a pomoc chemie při ozdravení životního prostředí,.../, Vztah člověka a prostředí a Základní podmínky života.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Chemie - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná změny skupenství látek (včetně sublimace) - popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek - navrhne a provede jednoduché pokusy a zaznamená jejich výsledek - vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách - rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek - uvede zásady bezpečné práce ve školní laboratoři (pracovně), poskytne a přivolá první pomoc při úrazech - rozliší R-věty a S-věty a uvede důvod jejich zápisu na obalech nebezpečných látek - rozlišuje druhy směsí - v souvislostech používá pojmy rozpustnost, koncentrovanější, nasycený a nenasycený roztok - aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu reaktantů na rychlost reakce, uvede situace z běžného života - vypočítá hmotnostní zlomek složek v roztocích 	<ul style="list-style-type: none"> - úvod do chemie - vlastnosti látek (barva, skupenství, rozpustnost ve vodě, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, hustota) - chemické děje - bezpečnost při experimentální činnosti - příklady nebezpečných látek a přípravky (podle zákonů a vyhlášek) - mimořádné události - různorodé a stejnorodé směsi (roztoky) - složení roztoků – hmotnostní zlomek - ředění roztoků 	<p>Rozvoj schopností poznávání Kooperace a kompetice</p> <p>Lidské aktivity a životní prostředí.</p>	<p>Poučení o bezpečnosti práce v učebně chemie, seznámení s řádem učebny.</p> <p>Poučení o bezpečnosti před laboratorními pracemi.</p> <p>Laboratorní práce: Filtrace</p>

<ul style="list-style-type: none"> - provede filtraci a destilaci ve školních podmínkách - navrhne postup oddělování složek směsí (o známém složení) a uvede příklady oddělování složek směsí v běžném životě - rozliší vodu destilovanou, pitnou (včetně stolní), užitkovou, odpadní, uvede příklady jejich výskytu a použití - prokáže znalost o složení vzduchu (i kvantitativně) - popíše, co je teplotní inverze a smog, a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti - uvědomuje si nutnost ochrany životního prostředí - umí popsat několik způsobů čištění odpadních vod - uvede příklady (z praxe) dokazující, že látky se skládají z pohybujících se částic - používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech, slovně popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů 	<ul style="list-style-type: none"> - oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace, chromatografie, extrakce...) - voda a vzduch - částicové složení látek (molekuly, atomy, protony, neutrony, atomové jádro, elektrony, elektronový obal, valenční elektrony, ionty) 	<p>Vliv činnosti člověka na znečištění životního prostředí a možnosti ochrany čistoty ovzduší. Znečištění vody a vzduchu jako jeden z globálních problémů lidstva.</p>	<p>Laboratorní práce: Sublimace a desublimace</p> <p>Laboratorní práce: Destilace</p> <p>Laboratorní práce: Vlastnosti aktivního uhlí</p> <p>Laboratorní práce: Důkaz vydechovaných plynů</p>
--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků (Ag, Al, Au, Br, C, Ca, Cl, Cu, F, Fe, H, He, Hg, I, K, Mg, Mn, N, Na, O, P, Pb, S, Si, Zn), vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým protonovým číslům a naopak - používá pojmy chemický prvek a chemická sloučenina ve správných souvislostech a rozliší chemickou značku (prvku) a chemický vzorec (včetně jejich kvalitativního i kvantitativního významu) - uvede příklady praktického využití kovů (Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au) a slitin (mosazi, bronzu, duralu) a nekovů (H, O, N, Cl, S, C). - popíše hlavní rozdíly mezi kovy a nekovy a jednoduchými pokusy ověří jejich vlastnosti - rozliší periody a skupiny v PSP - rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a v konkrétních příkladech je správně určí - provede jednoduché chemické reakce ve školních podmínkách - uvede zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využívá ho při řešení úloh - zapíše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce, přečte chemické rovnice včetně použití látkového množství - osvojí si pojmy látkové množství, molární hmotnost 	<ul style="list-style-type: none"> - protonové číslo, chemické prvky - chemická vazba, chemické sloučeniny - chemické prvky a periodická soustava chemických prvků - chemické reakce, chemické slučování a rozklad - sledování průběhu chemických reakcí - faktory ovlivňující průběh chemických reakcí - Zákon zachování hmotnosti - chemické rovnice - výpočet látkového množství - ovlivňování průběhu (rychlosti) chemické reakce 		
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech, sulfidech a v halogenidech, z názvů zapíše vzorce a naopak - popíše vlastnosti vybraných oxidů a chloridu sodného a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí - rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH, orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem - uvede, jak se bezpečně ředí koncentrované kyseliny, jak se bezpečně rozpouští hydroxidy a poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami - ředí (s dodržováním zákonů, vyhlášek a pravidel bezpečné práce) roztoky kyselin a hydroxidů - zapíše vzorce a popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin a hydroxidů - vysvětlí, jak vznikají v přírodě kyselé deště, jak jim lze předcházet 	<ul style="list-style-type: none"> - oxidy (siřičitý, sírový, dusnatý, dusičitý, uhelnatý, uhličitý, vápenatý) - halogenidy (chlorid sodný) - sulfidy - kyselost a zásaditost roztoků, pH - kyseliny (sírová, chlorovodíková, dusičná) - hydroxidy (sodný, draselný, vápenatý) 	<p>Vztah člověka k životnímu prostředí, otázky znečištění a ochrany životního prostředí.</p>	
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Chemie - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zopakuje si základní osvojené pojmy z 8. ročníku - popíše postup práce s vybranými dostupnými chemickými látkami při zachování bezpečnosti práce - ovládá základy první pomoci při popálení, potřísnění pokožky kyselinou, hydroxidem, pořezání se - využívá dostupných informačních zdrojů, analyzuje informace, vyčleňuje z nich podstatné a předává je ostatním žákům - bezpečně provede neutralizaci roztoků známých kyselin a hydroxidů (pro žáky povolených), uvede názvy a vzorce výchozích látek a produktů a zapíše je chemickými rovnicemi - uvede příklady uplatnění neutralizace v praxi - rozliší, které látky patří mezi soli - provede jednoduché přípravy solí - osvojí si názvosloví solí, hydrogen solí a hydrátů - uvede vlastnosti a použití vybraných solí (hlavně se zaměřením na průmyslová hnojiva) - popíše vlastnosti a použití nejznámějších stavebních pojiv - osvojí si pojmy: látkové množství, molární hmotnost - vypočítá hmotnost výchozí látky a produktu - vypočítá molární koncentraci roztoku 	<ul style="list-style-type: none"> - opakování - názvosloví, vlastnosti některých kyselin a hydroxidů, klasifikace oxidů, orientace v periodické soustavě prvků, základní chemické reakce - syntéza a analýza, Zákon zachování hmotnosti - bezpečnost práce v chemické laboratoři - neutralizace - soli - průmyslová hnojiva - stavební pojiva (vápno, cement, sádra, keramika) - výpočet hmotnosti z chemické rovnice - výpočet molární hmotnosti 	<p>Rozvoj schopností poznávání Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí.</p>	<p>Poučení o bezpečnosti práce v učebně chemie, seznámení s řádem učebny. Poučení o bezpečnosti před laboratorními pracemi.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - rozhodne, které ze známých reakcí patří mezi redoxní - popíše princip výroby surového železa a oceli - popíše, co je koroze, příklady činitelů ovlivňujících její rychlost a uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí - experimentálně ověří vliv různých činitelů na průběh koroze - uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv a popíše jejich vlastnosti a použití - používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti a plynové kahany při školních experimentech - posoudí vliv spalování různých paliv (včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí - rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - rozliší exotermické a endotermické reakce - orientuje se v problematice ekologie (ochrana život. prostředí, recyklace odpadů) - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití - uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy a zemního plynu 	<ul style="list-style-type: none"> - redoxní reakce (oxidace, redukce) - galvanické články - elektrolýza - galvanické pokovování - energetické změny při chemických reakcích - přírodní zdroje uhlovodíků (paliva, výhřevnost) - jaderná chemie - uhlovodíky (methan, ethan, propan, butan, ethylen, propylen, acetylen, benzen, naftalen a jejich zdroje) 	<p>Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí - globální problémy lidstva</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Laboratorní práce: Elektrolýza</p> <p>Laboratorní práce: Koroze</p> <p>Laboratorní práce: Důkaz uhlíku a vodíku v organických látkách</p> <p>Laboratorní práce: Těkavost organických látek</p>
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - rozliší a zapíše vzorce methanolu, ethanolu, kyseliny mravenčí a octové, uvede jejich vlastnosti a použití - uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí - uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy - rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy a vitamíny, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a hodnotí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy - rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady jejich názvů, vlastností a použití - posoudí vliv používání plastů na životní prostředí - rozpozná názvy přírodních a syntetických vláken a uvede jejich výhody i nevýhody při jejich používání - doloží na příkladech význam chemických výrob pro naše hospodářství a pro člověka - uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby - uvede příklady otravných látek a způsoby ochrany proti nim - vysvětlí princip hašení požáru a uvede příklady jejich způsobu hašení - uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše následky, kterým se vystavuje jejich konzument - na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet 	<ul style="list-style-type: none"> - deriváty uhlovodíků - přírodní látky - plasty a syntetická vlákna - chemie a společnost - látky uměle vyrobené – detergenty, léky, drogy, jedy, hnojiva - hořlaviny 	<p>Vztah člověka k prostředí.</p>	<p>Laboratorní práce: Faktory poškozující bílkovinu</p> <p>Mezipředmětové vztahy: Člověk a zdraví – Ochrana člověka za mimořádných událostí, Integrovaný záchranný systém.</p>
--	--	-----------------------------------	--

5.6.3 PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět přírodopis je součástí vzdělávací oblasti „Člověk a příroda“ a je vyučován jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku. V 6., 8. a 9. ročníku v časové dotaci dvě hodiny týdně a v 7. ročníku je dotován jednou hodinou týdně.

Předmět přírodopis je jedním z vyučovacích předmětů, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako celku, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci se seznamují s živou a neživou přírodou, s různými formami života na Zemi, učí se chápat spjatost života člověka s přírodou. Na pokusech a pozorováních při vycházkách, exkurzích a laboratorních pracích si prakticky ověřují poznatky o přírodě a jejich zákonitostech. Na tomto poznání je založeno i chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě.

Vzdělávání v předmětu přírodopis směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny, poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům, učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě, vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích a seznamuje žáka se stavbou živých organismů.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je rozvíjet pozitivní vztah žáků k přírodě a jejím jednotlivým složkám. Žáci si vytvářejí představu o vzniku Země a vývoji života na Zemi a učí se chápat spojitost života člověka s přírodou. Jsou vedeni k citlivému vnímání okolního prostředí a odpovědnosti za zachování života na Zemi. Je upřednostňován komplexní pohled na daná témata s využitím mezioborových vztahů, kde žáci dostávají příležitost poznávat přírodu jako systém. Žáci se učí porozumět zákonitostem přírodních jevů. Osvojují si vědomosti o přírodě, na jejich základě si vytvářejí a ověřují hypotézy a získávají praktické dovednosti při pozorování a zkoumání. Je podporována otevřenost myšlení.

Formy a metody práce

Při výuce se užívají různé formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání. Jedná se zejména o frontální výuku s demonstračními pomůckami, dialog, skupinovou práci - s využitím přírodnin, odborné literatury, pracovních listů - přírodovědné vycházky s pozorováním, menší projekty, křížovky, osmisměrky a jiné přírodovědně zaměřené hry. Dále se také využívá výukových programů na PC, informací z internetu, encyklopedií atd. - důraz je tedy kladen také na zvládnutí orientace v různých informačních zdrojích.

Klíčové kompetence

a/ Kompetence k učení

- žák si osvojuje obecně užívané termíny, symboly a znaky
- samostatně vyhledává, třídí a propojuje informace
- samostatně pozoruje a porovnává dosažené výsledky a získané informace
- nalézá souvislosti s jinými předměty a skutečnostmi

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák získává informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- hledá vlastní postup při řešení problémů
- vyjadřuje závěry na základě získaných poznatků či údajů a umí je obhajovat
- chápe význam kontroly dosažených výsledků

c/ Kompetence komunikativní

- žák je schopen pracovat ve skupinách takovým způsobem, který umožní kvalitní spolupráci, a tak i dosažení společného cíle.
- komunikuje s ostatními žáky, respektuje jejich názory a diskutuje o nich
- formuluje své myšlenky v písemné i mluvené formě
- má možnost sám zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku

d/ Kompetence sociální a personální

- žák stanovuje pravidla pro práci ve skupině (ale i samostatnou práci) a dodržuje je
- využívá skupinového vyučování ke spolupráci při řešení problému
- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování

e/ Kompetence občanské

- žák chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlíží na ně komplexně
- poskytuje podle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích
- zdůvodní výhody dodržování pravidel zdravého životního stylu
- dodržuje pravidla slušného chování

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodními
- samostatně pracuje s atlasy všeho druhu, s klíči k určování přírodnin, encyklopediemi, internetem a jinými informačními zdroji
- uvědomuje si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu
- práci si sám organizuje, navrhne postup a časový rozvrh

Začleněná průřezová témata

V přírodopise se objevuje řada tematických okruhů průřezových témat, které prolínají učivem 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Environmentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

Z tématu **Multikulturní výchova** je v 8. ročníku začleněn tematický okruh Etnický původ.

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** je v oblasti sociálního rozvoje začleněn v 8. ročníku tematický okruh Komunikace.

<ul style="list-style-type: none"> - porovná stavbu těla tasemnice a škrkavky - rozlišuje vnitřní a vnější parazity - podle charakteristických znaků rozlišuje plže, mlže, hlavonožce - pochopí vývojové zdokonalení stavby těla hlavonožců - rozlišuje vodní a suchozemské druhy měkkýšů - pozná vybrané zástupce (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) - popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů - vysvětlí význam žížaly v přírodě - dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců - rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků - uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd - dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu - rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou - orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce - pochopí význam ostnokožců z vývojového hlediska 	<ul style="list-style-type: none"> - měkkýši - plži <ul style="list-style-type: none"> - mlži - hlavonožci - kroužkovci – výskyt, význam - členovci - pavoukovci <ul style="list-style-type: none"> - korýši - vzdušnicovci (hmyz) - ostnokožci 		<p>Laboratorní práce: Pozorování žížaly (či vzdušnicovců)</p> <p>Laboratorní práce: Přírodopisná vycházka</p>
--	---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Přírodopis - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování - vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí - pozná vybrané zástupce ryb - rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby - rozumí postavení ryb v potravním řetězci, chápe význam ryb v potravě člověka - vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí - pozná vybrané zástupce obojživelníků - pozná vybrané zástupce plazů - seznámí se s exotickými druhy plazů a možnostmi jejich chovu v teráriích - chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu - pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví, atd.) - zná zástupce tažných a přezimujících ptáků - vysvětlí vývoj rostlin - dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu - zná příklady výtrusných rostlin - vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kaprad'orosty - vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě - vysvětlí rozdíl mezi výtrusnými a semennými rostlinami 	<p>Zoologie</p> <ul style="list-style-type: none"> - strunatci – původ názvu, společné znaky <ul style="list-style-type: none"> - pláštěnci - bezlebeční - obratlovci - kruhoústí – stavba těla, zástupci - paryby - stavba těla, zástupci - ryby - stavba těla, rozmnožování, vývin, zástupci - obojživelníci – přizpůsobení prostředí, stavba těla, zástupci - plazi - stavba těla, přizpůsobení prostředí, zástupci - ptáci - stavba těla, zástupci podle jednotlivých ekosystémů - přizpůsobení prostředí, vznik a vývoj <p>Botanika</p> <ul style="list-style-type: none"> - vývoj rostlin, přechod rostlin na souš - vyšší rostliny - fyziologie dýchání, růst, rozmnožování, fotosyntéza - výtrusné rostliny – kaprad'orosty - plavuně, přesličky, kapradiny; <ul style="list-style-type: none"> - mechorosty - semenné rostliny 	<p>Ekosystémy</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Laboratorní práce: Podmořský svět, určování ryb</p> <p>Laboratorní práce: Pozorování ptačího vejce a určování ptáků</p> <p>Laboratorní práce: Pozorování pokožky listu</p>

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla - kořen, stonek, list, květ, plod - podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin - zná význam lesa a způsoby jeho ochrany - vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady - rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin - zná významné zástupce jednotlivých čeledí a dokáže je rozřadit - vysvětlí význam různých ekosystémů a popíše jejich život - zná příklady a využití kulturních plodin - dokáže pracovat s atlasy a klíči rostlin 	<ul style="list-style-type: none"> - anatomie a morfologie rostlin – kořen, stonek, list, květ, semeno, plod - nahosemenné rostliny – výskyt, význam, ochrana – ekosystém les - krytosemenné rostliny, třídění rostlin, významné čeledi + druhy, jejich výskyt, význam a ochrana <p>Ekosystémy - louka, mokřady, pole atd.</p>		<p>Laboratorní práce: Botanická vycházka</p>
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - umí pojmenovat a popsat části dýchací soustavy - vysvětlí činnost dýchací soustavy v klidu a při zátěži - zná příčiny nemocí dýchací soustavy, prevence, zásady první pomoci - dovede vysvětlit, jak tělo získává energii - umí pojmenovat a popsat části trávicí soustavy a zná jejich funkci - popíše nemoci trávicí soustavy, jejich příčiny, prevence a zásady první pomoci - popíše stavbu a funkci vylučovací soustavy - zná příčiny onemocnění vylučovací soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci - zná význam a stavbu kůže - zná příčiny onemocnění kožní soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci - zná stavbu nervové soustavy - umí popsat činnost nervové soustavy - umí popsat části mozku a jejich význam - zná příčiny nemocí nervové soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci - zná stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí, příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci - zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu 	<ul style="list-style-type: none"> - dýchací soustava – stavba, funkce, péče o dýchací soustavu - trávicí soustava – stavba, funkce, výživa a nemoci, zdravý životní styl - vylučovací soustava – stavba, funkce, nemoci - kožní soustava - stavba, funkce, poškození - nervová soustava - stavba nervové tkáně, nervová činnost, stavba a funkce mozku - smyslové orgány - žlázy s vnitřní sekrecí - hormony 		<p>Laboratorní práce: Dermatoglyfika</p>
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Přírodopis - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák umí popsat stavbu a funkci mužské a ženské pohlavní soustavy - vysvětlí způsob oplození - je si vědom nebezpečí přenosu pohlavních chorob - popíše jednotlivé etapy života - vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu - vysvětlí teorii vzniku Země - rozliší prvky souměrnosti krystalu - orientuje se ve stupnici tvrdosti - podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty - zná využití a výskyt některých nerostů - rozliší horniny vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku - zná výskyt a využití vybraných hornin - rozliší vnitřní geologické děje, jejich příčiny a důsledky - uvede konkrétní příklad vnitřních geologických dějů - popíše stavbu sopky, umí vyjmenovat a lokalizovat konkrétní sopky - rozliší vnější geologické děje, jejich příčiny a důsledky - uvede konkrétní příklad vnějších geologických dějů a jejich vliv na horniny a nerosty - objasní význam půdotvorných činitelů - rozliší hlavní typy a druhy půd - vysvětlí význam půdy pro přírodu i společnost 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmnožovací (pohlavní) soustava – stavba, funkce, vznik a vývoj jedince, puberta a pohlavní nemoci - celkové shrnutí biologie člověka – nemoci, úrazy, prevence, léčba - základy genetiky - Země - vznik, stavba - mineralogie - nerost, krystal, fyzikální a chemické vlastnosti nerostů, třídění nerostů, jejich výskyt a význam - petrologie – horniny vyvřelé, usazené, přeměněné; jejich výskyt, význam - vnitřní geologické děje – pohyby litosférických desek → pohyb kontinentů, zlomy a vrásy, sopečná činnost, zemětřesení - vnější geologické děje - pedologie – složení, vlastnosti, typy a význam půdy 	<p>Základní podmínky života</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Vztah člověka k životnímu prostředí</p> <p>Ekosystémy</p>	<p>Laboratorní práce: Poznávání nerostů</p> <p>Laboratorní práce: Poznávání hornin</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uvede příklady devastace a rekultivace půdy - popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi - rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů - orientuje se v geologické stavbě a geologickém vývoji území ČR - orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, populace, společenstvo) - rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí - vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní příklady parazitizmu a symbiózy - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů - rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - orientuje se v globálních problémech lidstva 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik a vývoj života na Zemi – vývoj organismů - geologické éry vývoje Země - geologický vývoj a stavba ČR – Český masiv a Západní Karpaty - základy ekologie, ochrana životního prostředí – živé složky a neživé složky životního prostředí, přírodní zdroje, globální problémy lidstva - významní biologové a jejich objevy (Ch. Darwin, J. Barrand, J. G. Mendel, J. E. Purkyně) 		<p>Laboratorní práce: Práce s geologickou mapou</p> <p>Laboratorní práce: Terénní vycházka</p> <p>Návštěva hornického muzea a štol</p>
--	---	--	--

5.6.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. V 6., 7. a 9. ročníku v časové dotaci dvě hodiny týdně, v 8. ročníku jedna hodina týdně.

Zeměpis svým pojetím navazuje především na žákovské výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět na 1. stupni a rovněž na výstupy ostatních vzdělávacích oblastí. Zdůrazněné jsou možnosti celkového pohledu na danou problematiku, z hlediska přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a faktorů života lidí na Zemi, zejména v regionálním a politickém zeměpisu, s využitím vazeb a vztahů z jiných oborů. Žáci si osvojují vědomosti a znalosti o Zemi, používají různé druhy map pro orientaci a prakticky využívají jejich možnosti. Popisují jevy, které je možné pozorovat v přírodě a ve společnosti, vytvářejí si vztah k přírodě a lidské společnosti a seznamují se s odlišnostmi mezi národy. Poznávají význam mezinárodních organizací a jejich činnost.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je kvalitní orientace žáků v geografickém prostředí, žáci se seznamují s geografickými objekty, jevy a používanými pojmy. Zeměpis přináší pestřejší přehled o Zemi jako vesmírném tělese, o přírodních, hospodářských, sociálních podmínkách a faktorech vyskytujících se v různých regionech světa včetně naší vlasti, všeobecnou orientaci v problematikách současného světa, učí žáky získat respekt k přírodním hodnotám a podporovat ochranu životního prostředí, poznávat vlastní krajinu, zemi a různé oblasti světa, poznatky z geografie využívat v praktickém životě.

Formy a metody práce

Ve výuce převažuje frontální výuka doprovázená demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem (např. atlas, encyklopedie, odborná literatura, internet, atd.). Poměrnou část náplně hodin tvoří i výuka ve skupinách (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu). Žáci mají možnost své znalosti a zkušenosti využít na zeměpisných vycházkách, exkurzích a projektech.

Úvodní část zeměpisu je věnována opakování znalostí žáků z předmětů vlastivěda a přírodověda. Žáci si prohloubí vlastní přehled o Vesmíru, Zemi a jejich přírodních krajinách, orientují se v základních geografických pojmech. V této části převažuje výkladová forma učitele doplněna skupinovou výukou. Individuální výuka je zařazena ve formě samostatných prací, jako jsou referáty, získávání různých geografických informací, atd.

Základní etapa zeměpisu je vyplněna fyzickogeografickou a sociogeografickou charakteristikou regionu světa. Získané znalosti jsou východiskem pro snazší pochopení charakteristiky České republiky. Výkladová forma práce je intenzivněji doplněna skupinovou a individuální metodou výuky. Žáci jsou výrazněji samostatně zapojeni do výuky. Pracují na referátech, přípravách na hodiny, obstarávají informace pro výuku, jsou vedeni k diskuzím a samostatnému rozhodování a řešení problémů. Skupinová výuka je využita pro projektovou výuku a další podobné formy práce.

Shrnutí dosažených znalostí a vědomostí je náplní závěrečného ročníku. Důraz je kladen především na fyzickogeografickou a sociogeografickou sféru zeměpisu. Žáci jsou aktivněji zapojeni do výuky. Jsou připravováni na diskuse a řešení různých problematik spojených se životem lidí na Zemi. Žáci se učí vyslovovat své domněnky, ověřovat své názory a odpovědi správně formulovat.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis využíváme různých forem a metod práce pro utváření těchto klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák vybírá a využívá vhodné způsoby propojení získaných poznatků do širších celků
- posuzuje získané poznatky, porovnává je a vyvozuje z nich závěry
- uvědomuje si smysl a cíl učení
- vyhledává, shromažďuje, třídí a porovnává informace
- používá odbornou terminologii
- nalézá souvislosti mezi získanými poznatky a poznatky z praxe
- využívá vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

b/ Kompetence komunikativní

- žák vyjadřuje a formuluje své myšlenky a názory v logickém sledu, souvisle a kultivovaně
- naslouchá druhým lidem a dokáže vhodně reagovat na jejich názory a myšlenky, které respektuje
- provádí interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

c/ Kompetence k řešení problémů

- žák rozpozná problém, vyhledá k němu vhodné informace a diskutuje o možnostech řešení
- zdůvodní a hájí svá rozhodnutí
- vyhledá informace z různých informačních zdrojů
- používá metody, při kterých sám dochází k objevům, řešením a závěrům
- argumentuje a diskutuje na dané téma, obhájí své výroky
- rozpozná otevřené otázky
- aplikuje práci s chybou

d/ Kompetence sociální a personální

- žák ve skupinové výuce na základě daných pravidel upevňuje dobré mezilidské vztahy, pomáhá ostatním a je schopen o pomoc požádat
- je zodpovědný za svá jednání
- spoluúčastní se na vytváření kritérií hodnocení a na následném hodnocení svých výsledků

e/ Kompetence občanské

- žák respektuje názory druhých, uvědomuje si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace
- odpovědně se chová k životnímu prostředí
- dodržuje pravidla slušného chování
- ohleduplně se chová k ostatním
- vytváří si osobní představy o geografickém a životním prostředí

f/ Kompetence pracovní

- pracuje co nejefektivněji, vzhledem ke svým možnostem
- dodržuje pravidla bezpečného chování v terénu
- vyhledává a využívá různých zdrojů informací

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Výchova demokratického občana** jsou začleněny tematické okruhy Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** jsou začleněny tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.

Z tématu **Multikulturní výchova** jsou začleněny tematické okruhy Kulturní diference, Lidské rasy, Etnický původ.

Z tématu **Environmentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Zeměpis - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - objasní postavení Země ve vesmíru, popíše planetární systém a tělesa sluneční soustavy - aplikuje poznatky o vesmíru a o sluneční soustavě v pohledu na zemské těleso - používá pojmy: planeta, hvězda, planetky, měsíce, meteorická tělesa, komety, Galaxie, cizí galaxie - prokáže na příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů - hodnotí důsledky otáčení Země kolem vlastní osy a oběhu Země kolem Slunce pro praktický život na Zemi - vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období - využije znalosti o jarní a podzimní rovnodennosti, zimním a letním slunovratu - charakterizuje polohu, povrch, pohyby Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce - používá glóbus jako zmenšený a zjednodušený model planety Země k demonstraci rozmístění oceánů, kontinentů a základních tvarů zemského povrchu - používá různé druhy map, umí je orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle různých měřítek - seznámí se se znázorněním výškopisu a polohopisu na mapách - prokáže znalost smluvených značek, vrstevnic, výškových kót, nadmořské výšky, hloubnic 	<p>Planeta Země</p> <ul style="list-style-type: none"> - planeta Země jako součást vesmíru - tvar a rozměry Země - pohyby Země - Měsíc - zeměpisná poloha <p>Základní pojmy v geografii - geografické, topografické a kartografické pojmy, mapa – obraz zemského povrchu</p> <ul style="list-style-type: none"> - co je to mapa, prvky mapy, tvoření map, druhy map, základní topografické útvary, jazyk mapy 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Kreativita Mezilidské vztahy Komunikace Koooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Páce s globusem, školním atlasem a výukovým programem</p> <p>Zeměpisná vycházka s využitím osvojených poznatků - určování světových stran, orientace pomocí mapy v prostoru, využití busoly, náčrtky okolní krajiny</p>

<ul style="list-style-type: none"> - používá základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících - porovnává získané geografické informace tvořené grafy, diagramy, tabulkami a jinými statistickými údaji - popíše stavbu zemského tělesa a dna oceánů - posuzuje zemský povrch - reliéf jako výsledek složitého působení endogenních a exogenních činitelů a lidských činností - seznámí se s rozložením vody na Zemi - vyhledá na mapách pojmy: oceán, moře, pohyby mořské vody, vodní toky, ledovce, podpovrchová voda, bezodtokové oblasti, jezera, bažiny, umělé vodní nádrže - vymezí a vyhledá na mapách podnebné pásy a porovnává je - používá pojmy: počasí, podnebí, meteorologie - popíše celkový oběh vzduchu v atmosféře - popíše složení půdy, půdní typy a druhy a jejich využití, rozumí pojům: mateční hornina, humus, eroze půdy - vymezí geografická šířková pásma na Zemi - orientuje se v objektech, jevech a procesech v jednotlivých složkách přírodní sféry - rozpoznává souvislosti mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s mapou, určování azimutu, měření a orientace na mapách - statistická data a jejich vyjádření v grafech a tabulkách, zdroje dat v geografii /internet) Přírodní obraz Země - skladba planety Země - pohyby litosférických desek, vznik pohoří a ostrovů - voda na Zemi - atmosféra, podnebí - pedosféra - přírodní krajiny na Zemi 	<p>Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Procvičování učiva s využitím výukových programů, využití internetu</p> <p>Názorné ukázky – obrazový materiál (internet, video)</p>
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si vlivy člověka na přírodní prostředí - posoudí postavení a funkci člověka v obci, státě, světadílu a na Zemi - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou skladbu světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu, pohyby populace - posoudí souvislosti přírodních podmínek s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství - lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech 	<ul style="list-style-type: none"> - člověk a příroda Život člověka na Zemi - domov – obec, stát, světadíl, Země - lidé na Zemi, lidské rasy - sídla, život ve městech - význam lesů a vody, zemědělství, doprava, služby - přírodní zdroje - svět podle vyspělosti / porovnání života člověka ve světě a v České republice / 	<p>Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ</p>	
--	---	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Zeměpis - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje základní přírodní a společenské znaky jako faktory pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - na mapách vyhledá hlavní oblasti, kde je soustředěno obyvatelstvo a hospodářství v jednotlivých kontinentech, regionech a modelových státech - u modelových států popíše a porovná jejich sektorovou, odvětvovou a územní strukturu a zvažuje souvislost s přírodními poměry - porovnává polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti jednotlivých světadílů, regionů a modelových států - zvažuje, jaké změny probíhají ve vybraných regionech a proč nastaly - určí geografickou polohu oblastí a vyhledá je na mapách - uvede význam Arktidy a Antarktidy - seznámí se s globálními problémy hrozící polárním oblastem - posoudí význam mezinárodní politické a vědecké spolupráce při výzkumu a využívání polárních oblastí 	<p>Zeměpis světadílů – Afrika, Amerika, Austrálie Oceánie, Asie + evropská část Ruska</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afrika, Amerika, Austrálie a Oceánie, Asie + evropská část Ruska - fyzickogeografická charakteristika - Afrika, Amerika, Austrálie a Oceánie, Asie + evropská část Ruska - sociogeografická charakteristika - Afrika, Amerika, Austrálie a Oceánie, Asie + evropská část Ruska – regionalizace, charakteristika států <p>Zeměpis světadílů – polární oblasti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arktida, Antarktida (polární oblasti a člověk: objevování, výzkum, globální problémy, polární oblasti v budoucnosti) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět</p> <p>Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Práce se slepou mapou v různých regionech</p>

<ul style="list-style-type: none"> - na mapách vyhledá a vymezi světové oceány - geograficky oceány zařadí a jednotlivě mezi sebou porovná - uvede čím je důležitý a významný oceán pro člověka - zopakuje si probírané učivo, systematicky si utřídí poznatky a vytvoří si celkový náhled na geografické učivo 	<p>Světové oceány</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atlantický oceán, Indický oceán, Tichý oceán, Severní ledový oceán (význam vody na Zemi, porovnání pevnina – voda) <p>Opakování</p>		
---	---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Zeměpis - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- rozlišuje zásadní přírodní a společenské znaky jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů Evropy</p> <p>- na mapách vyhledá hlavní soustředění obyvatelstva a hospodářství v jednotlivých regionech a modelových státech, popíše a porovná jejich sektorovou, odvětvovou a územní strukturu a zvažuje souvislost s přírodními poměry</p> <p>- porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých regionů a modelových států</p> <p>- zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech Evropy nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p> <p>- s pomocí mapy určí geografickou polohu České republiky</p> <p>- porovná rozlohu České republiky s rozlohou vybraných států světa a s rozlohou sousedních států</p> <p>- popíše a dobově zařadí důležité události ve vývoji státního území</p>	<p>Zeměpis světadílů - Evropa</p> <p>- Evropa - fyzickogeografická charakteristika</p> <p>- Evropa - socioekonomická charakteristika hospodářství</p> <p>- Evropa – regionalizace, charakteristika států</p> <p>Česká republika</p> <p>- geografická poloha v Evropě (rozloha, členitost území)</p> <p>- vývoj státního území</p>	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p> <p>Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p>	<p>Práce se slepou mapou Evropy</p> <p>Využití obrazového materiálu z probíraných regionů a modelových států (encyklopedie, video, internet)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - hodnotí a porovnává přírodní podmínky, surovinové zdroje, geologický a geomorfologický vývoj území ČR - popíše s pomocí obecně zeměpisných a tématických map vznik a vývoj reliéfu - určí a vyhledá horopisné celky, charakterizuje podnebí, vodstvo, půdy, rostlinstvo a živočišstvo - zhodnotí stav životního prostředí, vymezí NP a CHKO a pochopí jejich důležitost - vyhledá, popíše a zdůvodňuje na mapách největší a nejmenší soustředění obyvatelstva v České republice - na mapách lokalizuje největší a nejvýznamnější sídla v České republice a určí jejich lokalizační faktory - charakterizuje hlavní demografické údaje pro ČR - porovná život ve městě a na venkově - rozlišuje a porovnává předpoklady, rozmístění a perspektivu hospodářských aktivit v České republice - jednotlivě charakterizuje oblasti hospodářství České republiky: průmysl, zemědělství, služby, dopravu a spoje, zahraniční obchod, cestovní ruch 	<p>Přírodní podmínky ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - geologie, geomorfologie, surovinové zdroje, flora, fauna - ochrana přírody v ČR <p>Obyvatelstvo a osídlení v ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozmístění obyvatelstva - sídelní poměry (kolik kde žije obyvatel, život ve městě a na venkově, migrace obyvatel) a demografická charakteristika České republiky <p>Hospodářské činnosti v České republice</p> <ul style="list-style-type: none"> - zemědělství, průmysl, služby, doprava, obchod, cestovní ruch 	<p>Ekosystémy Základní podmínky, lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p> <p>Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ</p> <p>Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice</p>	
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - popíše vývoj správních jednotek v ČR - lokalizuje na mapách jednotlivé regiony a administrativní celky v České republice - charakterizuje přírodní podmínky, hospodářství, zvláštnosti, kulturní zajímavosti jednotlivých regionů a porovnává jejich hospodářskou funkci a vyspělost - zjistí historii, vývoj a statistické údaje vztahující se k obci - popíše a posoudí regionální zvláštnosti, typické znaky přírody, osídlení, hospodářství a kultury místního regionu a jejich možné perspektivy, pracuje aktivně s turistickou mapou místního regionu 	<p>Regiony České republiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj, Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Zlínský kraj, Moravskoslezský kraj <p>Můj domov</p>		<p>Referáty na téma „Charakteristika vybraného regionu v ČR“. Prezentace referátů před třídou.</p> <p>Školní nástěnka na téma „Můj domov“.</p>
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - respektuje vzájemné odlišnosti jednotlivých skupin obyvatel ve světě, dokáže charakterizovat základní znaky jejich jedinečnosti - na konkrétních příkladech popíše příčiny, pozitiva a negativa stěhování obyvatelstva do měst a rozpozná důsledky této migrace - orientuje se v hlavních trendech světového hospodářství - používá základních ekonomické pojmy - lokalizuje nejvýznamnější průmyslové oblasti světa a je schopen určit hlavní příčiny jejich rozvoje - rozčlení a určí odvětví průmyslu ve světě - lokalizuje nejvýznamnější zemědělské oblasti světa a je schopen určit hlavní příčiny jejich rozvoje - rozčlení a určí odvětví zemědělství ve světě - vysvětlí postavení a význam dopravy, služeb, cestovního ruchu a zahraničního obchodu ve světě - rozlišuje vzhled, funkci a znaky přírodních a kulturních krajin, uvede konkrétní příklady - posuzuje působení přírodních krajinotvorných procesů a vzájemný vztah mezi přírodou a lidskou společností na krajinu a na životní prostředí - zhodnotí jak společenské a hospodářské vlivy lidské společnosti působí dlouhodobě v prostoru a v čase na krajinu a životní prostředí, uvede kladné a záporné příklady 	<ul style="list-style-type: none"> - národy, jazyky, lidské rasy, světové náboženství Hospodářství ve světě - průmysl (význam a postavení, členění a rozmístění, hlavní oblasti, zdroje nerostných surovin, průmyslová odvětví) - zemědělství (význam a postavení, rozmístění, rostlinná a živočišná výroba, rybolov a lesní hospodářství) - doprava (význam a postavení, druhy dopravy), služby a cestovní ruch, zahraniční obchod Krajina a životní prostředí - typy a složky krajiny (životního prostředí) - společenské a hospodářské vlivy na krajinu a na životní prostředí 	<p>Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ</p> <p>Kreativita</p> <p>Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p>	
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí dodržování zásad ochrany přírody a životního prostředí na lokální i globální úrovni - navrhne možná řešení problematiky životního prostředí - provede prostorové rozmístění hlavních ekosystémů - porozumí pojmům ekologie, trvale udržitelný rozvoj - hodnotí postavení člověka v ekosystému - aktivně se podílí na ochraně životního prostředí - respektuje řády chráněných území, chápe příčiny jejich ustanovení - vymezí aktuální globální problémy dneška, popíše jejich příčiny a možné důsledky - navrhne a vymezí trasu pro naučnou stezku - lokalizuje významné přírodní nebo jiné body naučné stezky do tématické mapy - zpracuje informační obsah tak, aby stezka byla využitelná jak pro výuku zeměpisu a jiných předmětů, tak i pro poučení veřejnosti - využije veškerých geografických a podobných pomůcek, se kterými se žáci seznámil na 2. stupni během výuky zeměpisu a jiných přírodovědných předmětů 	<p>Globální problémy lidstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - populační problémy, ohrožení atmosféry, vod a půd, obnovitelné a neobnovitelné zdroje, odpady a recyklace, ochrana přírody a životního prostředí <p>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny</p> <p>Návrh trasy naučné stezky (Harrachov a okolí)</p>	<p>Mezilidské vztahy Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
--	--	--	--

5.7 Umění a kultura

5.7.1 Hudební výchova (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v 1. – 5. ročníku v celkové dotaci 5 hodin týdně, tj. po jedné hodině v jednotlivých ročnících.

Předmět Hudební výchova napomáhá k všestrannému rozvoji osobnosti žáka a jeho hudebních schopností a dovedností. Pomáhá žákovi seberealizovat se a rozvíjet jeho estetické cítění.

Vzdělávací obsah výuky začleňuje vokální činnosti, instrumentální činnosti, hudebně pohybové činnosti a poslechové činnosti, které rozvíjejí hudební schopnosti a dovednosti žáků.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je získat hudební schopnosti a dovednosti: sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně pohybové a poslechové. V hudební výchově dáváme žákům možnost projevit se, být tvořiví a podnětujeme jejich fantazii. Žáci mají možnost projevit se hudebně i pohybově. Žáci poznávají kulturní tradice a dědictví našeho národa, ale i národů jiných. Žáky vedeme k tomu, aby hudbu chápali jako jeden z prostředků, který pomáhá překonávat bariéry při komunikaci.

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány mimo jiné následující formy a metody práce: zpěv, poslech, rytmické a pohybové ztvárnění melodie, hra na hudební nástroje (zobcová flétna, Orfovy nástroje), návštěvy koncertů, vystupování na školních koncertních představeních, různé hry, křížovky, seznamování se s hudební teorií a terminologií.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- žák poznává hudební terminologii a aktivně ji používá
- poznatky z hudební výchovy dává do souvislostí s poznatky z jiných oborů kultury a umění a využívá jich i v jiných vyučovacích předmětech

b/ Kompetence k řešení problémů

- aplikuje získané dovednosti v dalších činnostech
- organizuje vlastní činnosti, je samostatný, iniciativní a tvořivý

c/ Kompetence komunikativní

- žák dodržuje etiku komunikace (naslouchání, respektování odlišného názoru)
- nabytých zkušeností využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení do společenského dění

d/ Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině, spoluutváří pravidla práce ve skupině a pozitivně ovlivňuje výsledky kolektivní práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty ke druhým žákům
- v případě potřeby požádá o pomoc nebo ji poskytne

e/ Kompetence občanské

- žák rozvíjí svůj pozitivní postoj k uměleckým dílům
- respektuje názory druhých
- rozvíjí schopnost empatie
- oceňuje naše tradice, kulturní a historické dědictví a aktivně se zapojuje do kulturního dění

f/ Kompetence pracovní

- využívá své znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Psychohygienu, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchovy** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Environmentální výchova** je začleněn tematický okruh Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase</p> <p>- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem</p> <p>- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře</p> <p>- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie</p> <p>- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby</p> <p>- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální</p>	<p>Vokální činnost</p> <p>- pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu</p> <p>- hudební rytmus – realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu</p> <p>- hudební hry</p> <p>- nota jako grafický znak pro tón</p> <p>Instrumentální činnost</p> <p>- hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.</p> <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <p>- taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance</p> <p>- orientace v prostoru – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách</p> <p>Poslechové činnosti</p> <p>- kvalita tónů – délka, síla, barva, výška</p> <p>- hudební výrazové prostředky (rytmus, melodie, pohyb melodie)</p> <p>- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj</p> <p>- hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.</p>	<p>Rozvoj schopností poznávání Psychohygiena Evropa a svět nás zajímá Vztah člověka k prostředí</p> <p>Komunikace</p> <p>Kreativita Mezilidské vztahy</p> <p>Lidské vztahy</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova - 4. - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti, realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p> <p>- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (doprovodnou hrou na nástroje) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p> <p>- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní</p>	<p>Vokální činnosti</p> <p>- pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu</p> <p>- dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.</p> <p>- intonace, vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.)</p> <p>- záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), notový zápis, zápis rytmu</p> <p>- jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně</p> <p>Instrumentální činnosti</p> <p>- rytmižace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)</p> <p>- záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů</p>	<p>Rozvoj schopností poznávání Psychohygiena Evropa a svět nás zajímá Vztah člověka k prostředí</p> <p>Komunikace</p>	

<p>- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (hrou a tancem) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not</p> <p>- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace</p> <p>- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby</p> <p>- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace</p> <p>- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny</p>	<p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků - orientace v prostoru – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - vztahy mezi tóny – souzvuk, akord - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu - hudební formy – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace - interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková) 	<p>Kreativita Mezilidské vztahy</p> <p>Lidské vztahy Evropa a svět nás zajímá</p>	
---	---	---	--

5.7.2 Hudební výchova (6. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova je samostatným vyučovacím předmětem v 6. – 9. ročníku. Probíhá 1 hodinu týdně. Vede žáky k poznávání hudební kultury, rozvíjí jejich umělecké dovednosti a schopnost vnímat umělecká díla v historických a společenských souvislostech. Vytváří kritický vztah ke kulturním hodnotám artificiální i nonartificiální hudby.

Hudební výchova zahrnuje vokální, instrumentální, pohybové a poslechové činnosti, které se vzájemně prolínají, vedou k aktivnímu vnímání a interpretaci hudby. Žáci chápou různé funkce hudby.

Hudební výchova se dotýká i témat Osobnostní a sociální výchovy (seberealizace, zvyky a tradice, chování na kulturních akcích, originalita versus napodobování apod.), Multikulturní výchovy (slohové a stylové zařazení), Environmentální výchovy, Mediální výchovy a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech. V hudební výchově se široce využívají znalosti z dějepisu, zeměpisu, výtvarné výchovy a literatury.

Cíle a pojetí výuky

Cílem hudební výchovy je především aktivní prožívání hudby ve vokálních, instrumentálních, pohybových a poslechových činnostech. Žáci získávají základní přehled v hudebních žánrech a hudebních dějinách. Tento předmět směřuje též k tomu, aby žáci získali povědomí o hudební kultuře české i jiných národů a poznali, že hudba má schopnost emocionálně působit a spojovat lidi na celém světě. Vyjádření vlastního názoru se opírá o nabyté znalosti. V diskusích jsou žáci s ohledem na specifika hudebního prožitku vedeni k respektování odlišných názorů, zájmů a vkusu.

Formy a metody práce

Metody a formy práce jsou založeny zejména na spolupráci, ale nabízejí i možnost individuální prezentace uměleckých schopností žáků. Umožňují jim ve všech hudebních činnostech uplatnit své vědomosti, schopnosti a dovednosti samostatně (zejména v teoretických disciplínách), ve dvojicích či ve skupinách (především v praktických činnostech). Samozřejmostí jsou auditivní a audiovizuální ukázky, hudebně-pohybové hry a jednoduché tance. Úzké spojení s výtvarnou, literární a slohovou výchovou se projevuje např. v přípravě aktualit a referátů o výrazných osobnostech, žáci předvádějí ukázky své oblíbené hudby, hudba je inspirací k výtvarným a literárním činnostem (plakáty, recenze, psaní příběhu nebo malba podle poslouchané hudby apod.). Žáci si zejména při praktických činnostech uvědomují, jak je v hudbě nutná spolupráce a souhra, které ovlivňují výsledek činností.

Při rozboru poslechových ukázek vedeme žáky hlavně k pochopení obsahu uměleckého díla, své prožitky vyjadřují ústně i písemně. Samostatně pracují s příručkami, hudebními přehledy a slovníky, informace vyhledávají také na internetových stránkách. Vzhledem ke špatné dostupnosti kulturních zařízení v našem městě navštěvují kulturní akce jen v omezené míře.

Každý žák zná kritéria, podle kterých je hodnocen. Hodnocení vychází z celkového kulturního projevu dítěte a z jeho aktivního a tvořivého přístupu k hudebním činnostem.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu hudební výchova využíváme pro rozvoj klíčových kompetencí strategie, které mají žákům umožnit:

a/ Kompetence k učení

- žák vyhledává informace a vhodně je využívá při tvůrčích činnostech
- rozumí obecně užívaným termínům, znakům a symbolům z hudební oblasti
- kriticky hodnotí výsledky práce a diskutuje o nich

b/ Kompetence k řešení problémů

- vyjadřuje a obhájí svůj názor na hudební dílo
- získává dostatek hudebních prožitků i prostoru k tomu, aby si uvědomil, že různí lidé vnímají stejnou věc různým způsobem

c/ Kompetence komunikativní

- vnímá hudbu a zpěv jako svébytný prostředek komunikace a využívá ho
- kultivuje pěvecký i mluvní projev v souvislosti s posilováním správných pěveckých návyků
- vyslechne názory druhých a vhodně na ně reaguje

d/ Kompetence sociální a personální

- podřídí svůj individuální hlasový potenciál skupinovému zpěvu nebo souborové hře
- akceptuje zásady vhodného chování na kulturních akcích
- respektováním názoru každého žáka buduje v ostatních dětech sebedůvěru

e/ Kompetence občanské

- vytváří si postoje vedoucí k vzájemné toleranci a k úctě ke kulturním hodnotám
- aktivně se zapojuje do kulturního dění

f/ Kompetence pracovní

- spolupracuje efektivně ve skupině
- využívá znalosti a zkušenosti získané při hudebních aktivitách k rozvoji vlastní osobnosti

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace a Kreativita

- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice

- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** jsou začleněny tematické okruhy Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.

Z tématu **Multikulturní výchova** jsou začleněny tematické okruhy Kulturní diference a vlastní kulturní identita, Lidské vztahy, Etnický původ a respekt k zvláštnostem různých etnik, Multikulturalita, Princip sociálního smíru a solidarity.

Z tématu **Environmentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Základní podmínky života, Vztah člověka a prostředí / Prostředí jako zdroj inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot/.

Z tématu **Mediální výchova** jsou začleněny tematické okruhy receptivních činností Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Fungování a vliv médií ve společnosti.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova - 6. a 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže využít své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - získané pěvecké dovednosti a návyky uplatňuje nejen při zpěvu, ale i při mluvním projevu; je schopen podle svých dispozic přednést jednohlasý i vícehlasý repertoár /kánon/ - dokáže reprodukovat dle svých možností jednoduché hudební motivy, témata, volí jednoduché doprovody - využívá získaných dovedností při setkávání s hudbou jiných stylů a žánrů - rozpozná některé z tanců různých stylových období a na základě individuálních předpokladů předvede jednoduché pohybové prvky polka, valčík - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období - hledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění 	<ul style="list-style-type: none"> - vokální aktivity individuální i společné, techniky vokálního projevu, rozšiřování hlasového rozsahu - pěvecký a mluvní projev - hlasová hygiena, hlasový rozsah - tóniny C, G a F dur, dynamika a její proměny, intonace a vokální improvizace - instrumentální aktivity, hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, jednoduchá improvizace - rytmické a melodické zákonitosti - orientace v notovém záznamu, jeho proměny vzhledem k žánru a charakteru hudby, chápání funkcí různých hudebních stylů a žánrů vzhledem ke kulturním tradicím - pohybový doprovod hudby - taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění, pantomima, rozvoj pohybové paměti, pohybové hry - analýza podstatných prvků hudební skladby (zvukomalba, pohyb melodie, pravidelnost, nepravidelnost hudební formy), jejich význam pro pochopení hudebního díla - hudební dílo a jeho autor - skladba v souvislosti s dobou vzniku a životem autora - chápání funkcí hudby vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům 	<p>Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kreativita Komunikace</p> <p>Komunikace Kooperace a kompetice Mezilidské vztahy</p> <p>Evropa a svět nás zajímá Hodnoty, postoje, praktická etika Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova - 8. a 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže využít své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - získané pěvecké dovednosti a návyky uplatňuje nejen při zpěvu, ale i při mluvním projevu; je schopen podle svých dispozic přednést jednohlasý i vícehlasý repertoár /dvojhlas/ - reprodukuje dle svých možností jednoduché hudební motivy, témata, volí doprovody dle svých možností - využívá získaných dovedností při setkávání s hudbou jiných stylů a žánrů - rozpozná některé z tanců různých stylových období a na základě individuálních předpokladů předvede pohybové prvky /latinsko-americké tance, moderní tance/ - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období - hledá souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění 	<ul style="list-style-type: none"> - vokálně instrumentální aktivity individuální i společné - pěvecký a mluvní projev – hlasová hygiena, mutace, techniky vokálního projevu - intonace, tóniny, improvizace jednoduchých hudebních forem - hudební rytmus, souvislost rytmu řeči a hudby - hra jednoduchých motivků, témat, písní - notový záznam hudby, kontrasty vzhledem k žánru a stylu, hudebně dramatické projevy - taneční kroky, pohybové vyjádření hudby, pantomima, improvizace - hudební styly a žánry - rozpoznání hlavních výrazových prostředků skladby, zvukomalba, dušmalba - interpretace znějící hudby - hudební dílo a jeho autor – souvislosti s dobou vzniku a životem autora, inspirace, epigonství, módnost a modernost - hudební skladba v souvislosti s jinými hudebními a nehmudebními díly, vytváření vlastních soudů 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace – hudba jako prostředek komunikace</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení Fungování a vliv médií Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané Kulturní diference Etnický původ Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity Základní podmínky života Vztah člověka a prostředí Prostředí jako zdroj inspirace</p>	

5.7.3 Výtvarná výchova (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v časové dotaci v 1., 2. a 3. ročníku po jedné hodině týdně, ve 4. a 5. ročníku po dvou hodinách týdně.

Žáci se seznamují prostřednictvím výtvarných činností s výrazovými prostředky, učí se s nimi tvořivě pracovat, užívají je jako prostředek k sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s uměleckými díly, učí se je chápat, rozpoznávat, interpretovat. Umožňují jim uplatňovat osobní pocity a prožitky.

Cíle a pojetí výuky

Cílem předmětu Výtvarná výchova je podněcovat zájem žáků o výtvarnou práci, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování vhodnou motivací, volbou výtvarných technik a námětů, seznamovat je s problematikou výtvarné kultury a umění. Vést je k spontánnosti a rozvoji vlastní fantazie a představivosti, odstraňovat zábrany způsobené kritičností k vlastní výtvarné činnosti. Dalším z cílů je rozvoj vnímavosti a estetického cítění.

Vzdělávací obsah výuky přispívá k uplatňování subjektivity, tvořivého myšlení, prožívání, představivosti a fantazie.

Formy a metody práce

V předmětu Výtvarná výchova používáme tyto formy práce: kresba, malba, akvarel, hra s barvou, kombinovaná technika, kolorovaná kresba, prostorová tvorba, jednoduché grafické techniky, prezentace výtvarných děl. Žáci v hodinách pracují individuálně nebo ve skupinách, spolupodílí se na hodnocení prací. Využíváme různých materiálů a technik.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova rozvíjíme a utváříme tyto klíčové kompetence:

a/ Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace, na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je využívá ke své práci, v procesu učení, tvůrčích činnostech a v praktickém životě
- žák kriticky posuzuje nebo zhodnotí výsledky své práce i práce spolužáků

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák aplikuje získané dovednosti v dalších činnostech
- organizuje vlastní činnosti samostatně, iniciativně a tvořivě

c/ Kompetence komunikativní

- žák dodržuje etiku komunikace (naslouchání, respektování odlišného názoru)
- nabytých zkušeností využívá ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení do společenského dění

d/ Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje ve skupině, spoluutváří pravidla práce ve skupině a pozitivně ovlivňuje výsledek kolektivní práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty ke druhým žákům
- v případě potřeby požádá o pomoc nebo ji poskytne

e/ Kompetence občanské

- rozvíjí pozitivní postoj k uměleckým dílům
- respektuje názor druhých
- rozvíjí schopnost empatie

f/ Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla
- plní povinnosti a závazky
- adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Psychohygienu, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchovy** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Enviromentální výchova** je začleněn tematický okruh Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zhotovuje výtvarné práce na základě svých schopností, dovedností a životních zkušeností - subjektivitu vlastního vnímání uplatňuje ve své tvorbě - rozpozná, pojmenuje a využije ve své práci tyto prvky – linie, tvary, barvy, objemy,... - objekty řadí do celků na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém i dynamickém vyjádření - vyjadřuje rozdíly vnímané skutečnosti - vysvětlí obsah své tvorby - umí pohovořit o své práci - kriticky hodnotí práci svou i spolužáka - zná některé dětské ilustrátory a malíře - nalézá vhodné prostředky pro svá vizuálně obrazná vyjádření, rozvíjí svoji kreativitu a estetické cítění 	<ul style="list-style-type: none"> uplatňování subjektivity - výtvarné vyjádření skutečnosti, představ, zážitků, příběhů, emocí, pocitů, nálad, fantazie - typy vizuálně obrazných vyjádření hračky, předměty, zvířata,... - hledisko motivace, fantazijní vnímání rozvíjení smyslové citlivosti - prvky vizuálně obrazného vyjádření využití linie, tvarů, barev a jejich vlastností, kombinací a proměn v ploše - uspořádání objektů do celku dekorativní práce, lidový dekor, zobrazení jednotlivých prvků a jejich zařazení do tématického celku, popředí, pozadí figurální zobrazení – stále přesnější vyjádření pohybu a proporcí - zapojování zrakového vnímání a ostatních smyslů (tvar, velikost, poměr, osa symetrie, barva – světlostní a teplotní kontrast) - dětské ilustrátory a malíře - výtvarné techniky: kresba (tuš, pastelka, voskový pastel, křída, dřívko...) malba (krycí vodové barvy, temperové barvy, pastel, voskový pastel...) kombinované techniky (koláže, tiskátka, frotáže...) 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Vztah člověka k prostředí Psychohygiena Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Kreativita Komunikace 	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 4. a 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zhotovuje výtvarné práce na základě svých schopností, dovedností a životních i získaných zkušeností - osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě - nalézá vhodné prostředky pro svá vyjádření - ztvární námět prostorově i plošně správně - seznamuje se s proporcemi lidského těla a hlavy - zachytí lidské tělo v pohybu a umístí je v prostoru - vyjadřuje rozdíly vnímané skutečnosti v ploše i v prostoru - umí pohovořit o své práci, snaží se pochopit osobitost práce druhých - vhodnou formou zhodnotí práci svou a spolužáka 	<ul style="list-style-type: none"> uplatňování subjektivity - prostředky pro výtvarné vyjádření skutečnosti, představ, zážitků, přírodnin, příběhů, pocitů a nálad - typy vizuálně obrazných vyjádření - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko vnímání – statické, dynamické rozvíjení smyslové citlivosti - využití linie (různé druhy), tvarů, objemů, světlostních kontrastů, barev (podobnost, kontrast, rytmus) a jejich kombinace a vztahy dekorativní práce (symetrie, asymetrie) - uspořádání objektů do celku podle jejich výraznosti, velikosti, vzájemného postavení a proporčních vztahů - figurální zobrazení, zpřesňování proporcí lidské postavy, proporce hlavy, nadsázka – pohádkové vyjádření - pohyb těla a jeho umístění v prostoru - zapojování zrakového vnímání a ostatních smyslů (tvar, velikost, poměr, osa symetrie, barva – světlostní a barevné vztahy, jejich kombinace) - smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření umělecká tvorba, televize, tiskoviny, reklama, média - obsah vlastní tvorby (záměr, využití výtvarných technik a prostředků) - osobní postoj k práci své i spolužáka 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Psychohygiena Vztah člověka k prostředí Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Mezilidské vztahy Lidské vztahy Evropa a svět nás zajímá Kooperace a kompetice 	

<ul style="list-style-type: none"> - zná některé dětské ilustrátory a malíře - volí vhodné materiály a techniky, kombinuje je, porovnává a hodnotí jejich účinky - porovnává interpretace vizuálně obrazných vyjádření, uplatňuje vlastní subjektivitu - nalézá a do komunikace s ostatními zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření 	<ul style="list-style-type: none"> - dětské ilustrátory a malíři a jejich tvorba - techniky kresba (pero, dřívko, štětec, uhlí, tužka...) malba (krycí vodové barvy, temperové barvy, pastel, akvarel...) kombinované techniky (koláž, frotáž, textilní techniky...) ověřování komunikačních účinků - interpretace vizuálně obrazných vyjádření (práce jedince i skupinová práce) - osobní postoj v komunikaci, porovnávání s interpretací jiných 		
---	--	--	--

5.7.4 Výtvarná výchova (6. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahem vyučovacího předmětu Výtvarná výchova je naplňování výstupů vzdělávací oblasti Umění a kultura a souvisejících tematických okruhů průřezových témat. Předmět je vyučován v časové dotaci 2 hodiny týdně v 6. a 7. ročníku, 1 hodina v 8. a 9. ročníku.

Předmět Výtvarná výchova rozvíjí schopnost žáků esteticky vnímat, prožívat a hodnotit krásu umění, přírody, předmětů a života. Dále tříbí jejich estetický vkus a vytváří tím předpoklady pro aktivní zapojení do kulturního života.

Cíle a pojetí výuky

Cílem je vést žáky k vyjádření osobních prožitků a uplatnění osobního přístupu a osobní účasti v procesu tvorby, rozvíjet vlastní vnímání, cítění, myšlení, představivost, fantazii a intuici. Dále je cílem předmětu rozvíjet výtvarnou tvořivost, výtvarné zkušenosti, vědomosti a dovednosti, výtvarné cítění a myšlení. Žáci by měli mít vytvořena estetická hodnotová kritéria k umění a věcem, které je obklopují prostřednictvím vnímání výtvarných děl, pozorování reality a vlastního prožívání. Žáci jsou vedeni k ochraně a hledání krásy kolem sebe, chápání tradic, kritickému přístupu ke skutečnosti a vytvoření kladného vztahu ke kulturním hodnotám .

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce. Uplatňuje se zde individuální, ale i kolektivní práce pod vedením vyučujícího. Preferujeme tvořivé metody, které dávají žákovi prostor pro uplatnění vlastních nápadů a vyjádření vlastního vnímání skutečnosti.

V počáteční fázi se využívá výklad, vypravování a rozhovor orientující pozornost žáka na vybrané jevy. Další důležité místo zde má metoda řízeného pozorování, demonstrace postupu práce a zpracování materiálu, ale i ukázka nové výtvarné techniky. Své uplatnění najdou i jiné druhy umění např. literatura, film atd. Používáme různé výtvarné techniky a materiály: kresbu, malbu, práci s papírem, textiliemi, modelování, práci s přírodninami atd.

Těžiště ovšem spočívá v samostatné práci žáků, ověřování a hledání řešení výtvarného problému.

Při kolektivních činnostech je kladen důraz na pozitivní atmosféru v pracovním týmu, spolupráci při řešení společného úkolu a vzájemné respektování práce ostatních. Žáci jsou systematicky vedeni k osvojování si postupně náročnějších technik a postupů.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme strategii pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- aktivně si osvojuje různé výtvarné techniky
- kriticky hodnotí výsledky své práce
- vnímá umělecká díla v jejich historickém kontextu

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledává vazby mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti jejich znaků a témat, která jsou jimi zpracována
- volí vhodné výtvarné vyjadřovací prostředky
- kriticky posuzuje umělecké dílo

c/ Kompetence komunikativní

- žák přistupuje k výtvarné činnosti jako ke způsobu dorozumívání
- dokáže vhodnou formou vést dialog nebo diskusi o uměleckém díle a dovede naslouchat názorům druhých

d/ Kompetence sociální a personální

- žák účinně pracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- je schopný slušnou formou požádat o pomoc
- respektuje práci druhých
- je schopný vést diskusi a podle potřeby poskytnout pomoc druhému

e/ Kompetence občanské

- žák má pozitivní postoj ke kulturnímu dědictví naší vlasti a chrání ho
- chápe a respektuje odlišnosti kulturních hodnot
- zná významná výtvarná díla a jejich autory
- má potřebu návštěvy výstav výtvarných prací
- zajímá se o kulturní dění

f/ Kompetence pracovní

- pracuje nejen podle zadaného postupu, ale hledá i vlastní vyjádření
- kriticky hodnotí výsledky své práce

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího vyučovacího předmětu a prolínají učivem 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematický okruh Komunikace
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Hodnoty, postoje, praktická etika.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - dokáže samostatně stylizovat vizuální skutečnost - umí vhodně rozvrhnout hlavní motivy na ploše - uvědomuje si možnost kompozičních přístupů a postupů - užívá vizuálně obrazného vyjádření k zachycení skutečnosti svými smysly - žák volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření - rozvíjí své estetické cítění - diskutuje s ostatními o vybraných vizuálních obrazných vyjádření v sociálních vztazích 	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti vizuálně obrazné vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - linie - tvaru - uspořádání prvků v ploše a jejich vztahy - podobnost <p>uspořádání objektů do celků v ploše</p> <p>reflexe a vztahy zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - vědomé vnímání všemi smysly <p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - umělecká výtvarná tvorba (fotografie, film, tiskoviny, televize) <p>Uplatňování subjektivity prostředky pro vyjádření pocitů, nálad</p> <ul style="list-style-type: none"> - manipulace s objekty <p>typy vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - hračky - objekty - volná malba <p>Ověřování komunikačních účinků osobní postoj v komunikaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - jeho utváření a zdůvodňování 	<p>Rozvoj schopnosti poznání</p> <p>Kreativita</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Komunikace</p>	<p>Pozorování předmětů v okolí žáka</p> <p>Pozorování uměleckého díla a beseda o něm</p> <p>Práce s reprodukcí</p> <p>Skupinová práce</p>

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - vybírá, užívá a pojmenovává co nejširší škálu vizuálně obrazových prvků - správně uplatňuje techniku kresby a zachycuje prostor - uplatňuje mimovizuální podněty při vlastní tvorbě - užívá vizuálně obrazná vyjádření - v tvorbě užívá metody uplatňované v digitálních médiích a v reklamě - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření - užívá vizuálně obrazná vyjádření k vyjádření svých pocitů 	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - objemy - rytmus - kontrast <p>uspořádání objektů do celků</p> <ul style="list-style-type: none"> - v objemu - v prostoru <p>reflexe a vztahy zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě <p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektronická média - reklama <p>Uplatňování subjektivity prostředky pro vyjádření pocitů, představ a osobní zkušenosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb těla a jeho umístění v prostoru - uspořádání prostoru 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Kreativita</p>	<p>Rytmické řazení prvků Tisk</p> <p>Prostorová tvorba – hlína, modurit</p> <p>Ilustrace, práce s knihou, reprodukce i originálem</p> <p>Reklamní plakát</p> <p>Figurální kresba</p> <p>Návštěva knihovny</p>

<ul style="list-style-type: none"> - hodnotí účinky svého vlastního vyjádření a porovnává ho s účinky již existujících vizuálně obrazných vyjádření - zvládá zachycení pomíjivého okamžiku - uvědomuje si zásady slušné komunikace - ohodnotí, obhájí a zdůvodní vlastní výtvarnou práci - nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci 	<p>typy vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilustrace textů - volná malba <p>přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením</p> <ul style="list-style-type: none"> - hledisko jejich vnímání - vizuální - statické - dynamické <p>Ověřování komunikačních účinků</p> <p>osobní postoj v komunikaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření a kritéria jejich porovnání 	<p>Komunikace</p>	<p>Umělecká díla na škole</p> <p>Obhajoba vlastní práce</p>
--	---	-------------------	--

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zná účinek barev na lidskou psychiku - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů - uplatňuje svůj osobitý přístup k realitě - uvědomuje si na konkrétních příkladech různorodost zdrojů pro vlastní tvorbu - odhaluje vědomé i nevědomé účinky uměleckého díla - užívá vizuálně-obrazného vyjádření k zachycení vizuálních zkušeností, získaných vlastními smysly - dokumentuje a prezentuje proměny vlastního výtvarného projevu 	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti prvky vizuálně obrazného vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - světlostní a barevné kvality: textury, objemu, prostoru, kontrastu, časového průběhu <p>uspořádání objektů do celku v prostoru a v časovém průběhu</p> <ul style="list-style-type: none"> - vztahy pohybu a proměn mezi objekty <p>reflexe a vztahy zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> - reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních a dramatických) <p>smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě <p>Uplatňování subjektivity</p> <p>akční tvar malby a kresby typy vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - sochařství - plastika - animovaný film - comics - fotografie 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Kreativita</p>	<p>Pozorování Reprodukce, originál Fotografie</p> <p>Kresba, vyjadřující postupný děj</p> <p>Koncert, poslech hudebního díla Divadelní představení</p> <p>Dramatizace</p>

<p>- k tvorbě užívá některých z moderních metod současného výtvarného umění</p> <p>- zobrazuje vlastní fantazijní představy</p> <p>- uplatní své vědomosti a dovednosti při návrzích designu jednoduchých předmětů</p> <p>- využívá média jako zdroj informací a inspirace pro vytváření uměleckých hodnot</p> <p>- respektuje kulturní a etnické odlišnosti výtvarného díla</p> <p>- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti a minulosti</p>	<p>přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením</p> <ul style="list-style-type: none"> - hlediska jejich motivace - fantazijní - symbolická - racionálně konstruktivní - expresivní <p>Ověřování komunikačních účinků</p> <p>komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření - kritéria jejich porovnávání a jejich zdůvodňování 	<p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Komunikace</p>	<p>Obhajoba vlastních prací</p> <p>Výstavka prací žáků a beseda o nich</p>
---	--	---	---

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání svých vizuálních zkušeností - uvědomuje si vztahy vlastního těla a jeho pohybů jako je tanec, sport - vytváří kompozice v prostoru - své představy dokáže převést do prostoru - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření - utváří svůj vlastní názor na svět kolem sebe a dokáže ho uplatnit ve svém výtvarném projevu - užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů a užívá digitální média - užívá vizuálně obrazná vyjádření a vychází při tom ze svých osobních zkušeností a prožitků 	<p>Rozvíjení smyslové citlivosti</p> <p>prvky vizuálně obrazného vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - dynamické proměny - statické a dynamické vizuálně obrazné vyjádření <p>uspořádání objektů do celků</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjádření vztahů - vyjádření pohybu - vyjádření proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické prostorové prostředí) <p>Uplatňování subjektivity</p> <p>prostředky pro vyjádření pocitů, nálad, fantazie</p> <ul style="list-style-type: none"> - představa osobních zkušeností - uspořádání prostoru a celku vizuálně obrazných vyjádření a jejich proměn <p>vizuálně obrazná vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjádření proměn (výběr, uplatnění, interpretace) <p>typy vizuálně obrazných vyjádření</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektronický obraz - vizualizované dramatické akce - komunikační grafika 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Kreativita</p> <p>Kreativita</p>	<p>Televize, video Animace</p> <p>Didaktická technika - projektor, video, televize</p> <p>Návštěva galerie, případně sklářského muzea</p>

<ul style="list-style-type: none"> - umí zacházet s dostupnými zobrazovacími prostředky - porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření - porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření v historické, sociální a kulturní souvislosti 	<p>přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením</p> <ul style="list-style-type: none"> - reflexe a její vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech <p>Ověřování komunikačních účinků</p> <p>proměny komunikačního obsahu</p> <ul style="list-style-type: none"> - záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění - historické, sociální a kulturní souvislosti 	<p>Kreativita</p>	
--	--	-------------------	--

5.8 Člověk a zdraví

5.8.1 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví je zařazen samostatně v 7., 8. a 9. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Navazuje na žákovské výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět na 1. stupni.

Náplň předmětu Výchova ke zdraví vychází z definice zdraví, které je charakterizováno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Žáci se s jednotlivými složkami zdraví seznamují, upevňují si hygienické, stravovací, pracovní a zdravotně preventivní návyky a učí se je aktivně rozvíjet, chránit se, předcházet úrazům, správně se chovat v situacích ohrožení a být za své zdraví zodpovědní, včetně odmítání škodlivých látek, neboť zdraví je základním předpokladem pro aktivní a spokojený život. Rozšiřují si poznatky o společenstvích, ve kterých žijí /rodina, škola, skupina vrstevníků,.../ a vzájemných vztazích členů skupin.

Cíle a pojetí výuky

V předmětu Výchova ke zdraví se žáci se učí vypěstovat nezbytné dovednosti a návyky a hlavně nezbytné životní postoje. Jsou seznámeni se základními potřebami v oblasti zdraví a zdravého životního stylu, významem zdravé výživy, prevence nemoci, cvičení a sportu, hygieny a ve vyšších ročnících se věnují problémům v partnerských vztazích, rodinném životě a rodičovství. Jsou vedeni k zodpovědnému přístupu při zakládání vlastní rodiny. Učí se také dovednosti odmítat návykové látky, předcházet úrazům, přijímat zodpovědnost nejen za bezpečí své, ale i druhých. Důraz je také kladen na empatii, toleranci, pomoc starším a nemocným lidem. Učí se rozpoznávat základní životní hodnoty, uvědomit si priority a zaujmout k nim správné postoje.

Formy a metody práce

Předmět Výchova ke zdraví využívá různé metody a formy práce: rozehrávání situačních her, rozvíjení dialogu na téma kamarádství, přátelství a láska, komunikace ve dvojicích, někdy též neverbální komunikace, metody rozhovoru, besedy na různé téma, zodpovídání anonymních otázek z oblasti sexuálního chování, diskuse o problémech mezi partnery, referáty na dané téma, jejich zhodnocení a diskuse o nich. V těchto vyučovacích hodinách jde především o aktivní zapojení všech žáků do vyučovacího procesu. Žáci vyhledávají a třídí informace z odborných zdrojů. Dále provádí nácvik vedení komunikace s linkou důvěry, nácvik dovednosti přivolat pomoc a sami pomoc druhému poskytnout, ale i ve skupinkách pracují na tvorbě antireklamních plakátů a plakátů propagující zdravý životní styl.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výchova ke zdraví využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák samostatně vyhledá informace z různých zdrojů a dovede je použít
- pracuje ve dvojici nebo ve skupině pod vedením učitele
- aplikuje naučená pravidla v praktickém životě
- uvádí různé poznatky do souvislostí
- chápe potřebu dalšího vzdělávání pro uplatnění v budoucím životě

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá různé problémové situace doma i ve škole a volí vhodné způsoby řešení
- vyhledává různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, ověřuje je, srovnává je a poučí se z úspěchu a neúspěchu
- naslouchá druhým, vyslechne jejich názor, je schopen diskuse a obhájení svého názoru

c/ Kompetence komunikativní

- správným způsobem vyjádří své myšlenky a názory
- vyjadřuje se vhodným způsobem, slušně komunikuje se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole a mimo ni
- ke komunikaci využívá moderní komunikační technologie
- rozumí běžně užívaným gestům a jiným komunikačním prostředkům
- jasně a výstižně formuluje a vyjadřuje své myšlenky v ústním i písemném projevu

d/ Kompetence sociální a personální

- žák spolupracuje s ostatními členy skupiny a pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- dodržuje pravidla, zákony a normy platné pro činnost skupiny
- zná a dodržuje zásady slušného chování ve společnosti a na kulturních akcích
- uplatňuje svá práva, ale neomezuje práva druhých
- plní si své povinnosti
- respektuje práci a úspěch druhých

e/ Kompetence občanské

- žák je schopen vcítit se do situace druhých lidí
- respektuje pravidla chování ve společnosti
- je otevřený a citlivý k lidem, chápe a respektuje jejich odlišnosti
- projevuje kritické postoje k negativním společenským jevům
- odmítá fyzické a psychické násilí a uvědomuje si potřebu postavit se proti bezpráví
- přejímá osobní zodpovědnost za své zdraví a chápe význam ochrany zdraví
- svůj životní styl přizpůsobuje potřebě kvalitního fyzického a psychického zdraví
- podílí se zodpovědně na ochraně životního prostředí

f/ Kompetence pracovní

- využívá znalosti a zkušenosti, které získal i samovzděláváním
- chápe význam práce v životě člověka
- dodržuje hygienická pravidla

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 7. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace a Psychohygienu
- v oblasti sociálního rozvoje tematický okruh Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh : Hodnoty, postoje a praktická etika, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Multikulturní výchova** Princip sociálního smíru a solidarity.

Z tématu **Mediální výchova** Fungování a vliv médií ve společnosti.

Z tématu **Environmentální výchova** Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák respektuje přijatá pravidla pro pozitivní komunikaci - vysvětlí vztahy mezi členy rodiny, v třídním kolektivu - uvede příklady, kde se může setkat s negativními vlivy společnosti - vysvětlí vliv složení stravy, způsob stravování na rozvoj civilizačních nemocí - uplatňuje zdravé stravovací návyky - zná zásady osobní hygieny a dodržuje je - dovede relaxovat - uvědomuje si význam otužování a pohybu pro své zdraví - dodržuje svůj denní režim - dovede předcházet úrazům svým bezpečným chováním - vysvětlí na příkladech souvislosti mezi tělesným a duševním zdravím - chová se zodpovědně v různých nebezpečných situacích a situacích ohrožujících zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> vztahy ve dvojici -kamarádství, přátelství a láska vztahy a pravidla soužití v komunitě - rodina - škola výživa a zdraví - zásady zdravého stravování - vliv výživy na zdraví - poruchy příjmu potravy tělesná a duševní hygiena - zásady osobní, intimní a duševní hygieny - otužování - význam pohybu pro zdraví režim dne ochrana před nemocemi a úrazy - bezpečné způsoby chování - úrazy v domácnosti při sportu v dopravě stres a jeho vztah ke zdraví - relaxační a regenerační techniky k překonání únavy a stresu - posilování duševní odolnosti autodestruktivní závislosti - doping ve sportu 	<ul style="list-style-type: none"> Mezilidské vztahy Komunikace Mezilidské vztahy Komunikace Psychohygiena Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Sebezpoznání a sebepojetí Hodnoty , postoje, praktická etika 	

<ul style="list-style-type: none"> - zná a uplatňuje pravidla zdravého životního stylu a rizika spojená s užíváním návykových látek - dovede se rychle rozhodovat a pomoci druhým podle svých možností - vyjádří svůj názor na zdravý způsob života a dovede o něm diskutovat - dodržuje zdravý životní styl - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - dovede zvládnout stres, případně vyhledat odbornou pomoc - zná cíle nevhodné reklamy nenechá se jimi manipulovat 	<p>ochrana člověka za mimořádných událostí</p> <ul style="list-style-type: none"> - živelní pohromy <p>celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci</p> <ul style="list-style-type: none"> - složky zdraví a jejich interakce <p>psychohygiena</p> <ul style="list-style-type: none"> - sociální dovednosti pro zvládnání stresu - hledání pomoci při problémech <p>manipulativní reklama</p> <ul style="list-style-type: none"> - reklamní vlivy 	<p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p>	
---	---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák vysvětlí pravidla soužití v partnerství a jeho problematiku - používá pozitivní komunikaci a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů - rozpozná svoje negativní projevy dospívání a snaží se je minimalizovat - zhodnotí svoje chování v souvislosti s přenosnými civilizačními a jinými chorobami - chová se zodpovědně v nebezpečných situacích - rozezná příznaky civilizačních chorob - dovede vyhledat odbornou pomoc - zdůvodní zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek - uplatňuje sociální dovednosti při kontaktu s problémovými osobnostmi - odmítne nabízenou drogu - při problémech dovede vyhledat odbornou pomoc - bezpečně komunikuje nejen se svými vrstevníky, ale i s neznámými lidmi - vyhýbá se konfliktním situacím 	<ul style="list-style-type: none"> Vztahy ve dvojici <ul style="list-style-type: none"> - kamarádství - partnerské vztahy dětství, puberta, dospívání <ul style="list-style-type: none"> - tělesné a duševní změny ochrana před chorobami <ul style="list-style-type: none"> - zdravotní preventivní a lékařská péče - odpovědné chování v situacích ohrožujících život civilizační choroby <ul style="list-style-type: none"> - zdravotní rizika autodestruktivní závislosti <ul style="list-style-type: none"> - zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek - trestná činnost - bezpečnost v dopravě - patologické hráčství skryté formy individuálního násilí <ul style="list-style-type: none"> - odborná pomoc bezpečné chování <ul style="list-style-type: none"> - komunikace s vrstevníky - komunikace s neznámým i lidmi - pohyb v rizikovém prostředí - konfliktní a rizikové situace 	<ul style="list-style-type: none"> Poznávání lidí Komunikace Psychohygiena Hodnoty a postoje, praktická etika Komunikace Mezilidské vztahy Sebepoznání a sebepojetí. Komunikace 	

<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí a nenechá se ovlivnit pochybnými informacemi - předchází konfliktům a rizikovým situacím - dovede je řešit - vyhodnotí možný manipulační vliv sekt - uplatní dovednosti proti manipulaci - zná pravidla silničního provozu a řídí se jimi - společně se spolužáky přispívá k bezpečnému prostředí ve škole - žák vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví 	<p>manipulativní informace - působení sekt</p> <p>do držování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví - znalost pravidel silničního provozu - bezpečné prostředí ve škole</p> <p>celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci - základní lidské potřeby a jejich hierarchie</p>	<p>Sebepoznání a sebepojetí</p>	
---	---	---------------------------------	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák vysvětlí problematiku rodinného soužití - stanoví cíle a úkoly dnešní rodiny - uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na rodinu - orientuje se v problémech sexuálního chování - zná zásady zodpovědného chování k sobě a své svému sexuálnímu partnerovi s ohledem na své a partnerovo zdraví - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti agresi - dovede vyhledat odbornou pomoc - posoudí na základě svých znalostí a zkušeností, jak se zachovat za mimořádné situace - uvědomuje si význam zdraví - přistupuje k němu zodpovědně, chrání ho - dovede podle svých možností působit na ozdravení prostředí - účastní se programů na podporu zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> vztahy ve dvojici - manželství a rodičovství sexuální dospívání - předčasná sexuální zkušenost - těhotenství - rodičovství - poruchy pohlavní identity skryté formy individuálního násilí - formy sexuálního zneužívání dětí - sexuální kriminalita - odborná pomoc ochrana člověka za mimořádných událostí - terorismus podpora zdraví a její formy - působení na změnu kvality prostředí - odpovědnost jedince za zdraví podpora zdraví v komunitě - programy podpory zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> Sebepoznání a sebepojetí Poznávání lidí Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodování Mezilidské vztahy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Sebepoznání a sebepojetí Vztah člověka k prostředí Sebepoznání s sebepojetí 	

5.8.2 Tělesná výchova (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v 1. – 5. ročníku v celkové časové dotaci 10 hodin týdně, výuka Tělesné výchovy je navíc posílena ve 3. a 4. ročníku v prvním pololetí o jednu hodinu, a to z důvodu plaveckého výcviku.

Součástí základního vzdělávání je rozvoj a ochrana zdraví, neboť zdravotní stav hraje důležitou roli v životě člověka. Předmět Tělesná výchova napomáhá k všestrannému rozvoji člověka po fyzické, pohybové a morální stránce, vytváří kladný vztah k pohybu, což je základní předpoklad pro další aktivní život.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je rozvíjet u žáků spontánní pohyb, propojovat pohybové činnosti s mezilidskými vztahy a základními morálními postoji. Při různých pohybových aktivitách (spontánní pohyb i řízená pohybová činnost) je zdůrazňován vliv cvičení na zdravý vývoj jedince, tělesný i duševní. Rozvíjíme pohybové nadání žáků, žáci též poznávají význam korektivních, regeneračních a kompenzačních cvičení a zařazují je do svého pohybového režimu. Žáci se seznamují i s tím, co zdraví prospívá a co zdraví ohrožuje. Cílem výuky je též probudit u žáků zájem o pravidelnou pohybovou aktivitu.

Formy a metody práce

V předmětu Tělesná výchova si žáci osvojují nové poznatky a rozvíjí své pohybové dovednosti formou individuálního cvičení, cvičení ve dvojicích a cvičení ve větších nebo menších týmech. Nezastupitelnou roli zaujímají hry a soutěže. Součástí výuky je i cvičení na různém sportovním nářadí a použití rozmanitého sportovního náčiní. Při hodnocení je přihlíženo k individuálnímu pohybovému nadání, možnostem a schopnostem žáka.

Klíčové kompetence

a/ Kompetence k učení

- žák používá pohybových aktivit pro upevnování svého zdraví, pro svůj osobní rozvoj a vytváření duševní pohody
- rozvíjí svoji houževnatost, vytrvalost, učí se vyrovnávat se s úspěchy i neúspěchy

b/ Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejruznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí
- přemýšlí nad možnostmi zvyšování své zdatnosti a zdokonalování techniky prováděných činností

c/ Kompetence komunikativní

- uplatňuje komunikativní dovednosti potřebné ke kvalitní spolupráci s ostatními žáky

d/ Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině, spoluutváří pravidla práce ve skupině a pozitivně ovlivňuje výsledky kolektivní práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty ke druhým žákům
- v případě potřeby požádá o pomoc nebo ji poskytne

e/ Kompetence občanské

- uplatňuje základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- při pohybových aktivitách v přírodě respektuje požadavky na ochranu životního prostředí
- jedná v zájmu podpory a ochrany zdraví svého i ostatních

f/ Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla bezpečnosti při cvičení na nářadí z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Psychohygiena, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Environmentální výchova** je začleněn tematický okruh Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Výchova ke zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím - dodržuje pravidla bezpečnosti při cvičení v tělocvičně i na venkovních sportovištích, sportovní aktivity provádí ve vhodném oblečení a obuvi - uplatňuje hlavní zásady hygieny při pohybových činnostech - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci - pod vedením připraví svůj organismus na pohybové aktivity, po ukončení pohybových aktivit provádí relaxační a kompenzační cvičení - do svého pohybového režimu zařazuje korektivní cvičení a jiné pohybové aktivity zlepšující kondici - zvládá s souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích 	<p>význam pohybu pro zdraví (pohybový režim žáků)</p> <p>bezpečnost při pohybových činnostech, organizace cvičebního prostoru</p> <p>hygiena pohybové činnosti (vhodné oblečení a obutí, sprchy, šatny)</p> <p>komunikace v TV, signály, povely, tělocvičné názvosloví</p> <p>příprava organismu před pohybovými činnostmi (průpravná cvičení, protažení hlavních svalových skupin), uklidnění po zátěži (uvolňovací a relaxační cvičení)</p> <p>zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití (správné držení těla, kompenzační cvičení)</p> <p>pohybové hry se zaměřením na koordinaci, pohyblivost, rychlost, vytrvalost, rovnováhu,...</p> <p>základy gymnastiky - průpravná cvičení, akrobacie, cvičení na náradí a s náčiním</p> <ul style="list-style-type: none"> - kotoul vpřed, vzad - odraz z trampolínky a výskok, odraz z můstku, přeskok – snížená bedna - lavička – překonávání různými způsoby 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p>	<p>Poučení o bezpečném chování v hodinách tělesné výchovy, při cvičení na náradí a s náčiním a při manipulaci s náradím a náčiním</p>

<p>- v případě potřeby přivolá pomoc - nepřeceňuje své síly</p> <p>- usiluje o estetický projev a držení těla - pohybové aktivity ve spojení s hudbou vnímá jako formu relaxace - předvede polkový a valčíkový krok - pokouší se o vlastní pohybové ztvárnění jednoduché melodie</p> <p>- v tabulce najde své výkony a porovná je s ostatními</p> <p>- využívá nabízené příležitosti</p>	<p>- zimní turistika - sjezd - základní pohyby, průprava techniky</p> <p>rytmické a kondiční cvičení - základy estetického pohybu (chůze, běh, obraty, poskoky, změny poloh, obměny tempa a rytmu,...) - vyjádření rytmu a melodie pohybem, rytmizovaný pohyb, nápodoba pohybem - jednoduché tance založené na kroku poskočném, přísunném,... - kondiční cvičení s hudbou</p> <p>zásady jednání a chování při sportu, zdravé soutěžení ve smyslu fair play - průběžně</p> <p>postupné seznamování s pravidly osvojovaných pohybových činností - průběžně</p> <p>měření a posuzování pohybových výkonů, pohybové testy</p> <p>nabídka informací o pohybových činnostech v místě</p>	<p>Psychohygiena Kreativita</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p>	<p>Poučení o bezpečném chování při lyžování</p>
--	--	--	---

Vzdělávací oblast: Výchova ke zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 4. - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam sportu pro rozvoj vlastního zdraví a funkci pohybu ve zdravém životním stylu - plánuje svůj pohybový režim, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti - projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti - dodržuje základní bezpečnostní a hygienická pravidla při sportu - adekvátně reaguje při úrazu spolužáka - užívá základní terminologii spojenou s osvojovanými činnostmi - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží - připraví svůj organizmus na pohybové aktivity, po ukončení pohybových aktivit provádí relaxační a kompenzační cvičení - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti (hry) - vytváří varianty osvojených pohybových her - zorganizuje nenáročnou pohybovou hru na úrovni třídy - rozvíjí svou tělesnou zdatnost a zdokonaluje pohybové aktivity nejen při školní TV, ale i při mimoškolním sportu 	<p>význam pohybu pro zdraví (pohybový režim, délka a intenzita pohybu)</p> <p>bezpečnost při pohybových činnostech, organizace cvičebního prostoru, základy první pomoci v podmínkách TV</p> <p>hygiena pohybové činnosti</p> <p>komunikace v TV, základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály</p> <p>zdravotně zaměřené činnosti (správné držení těla, správné zvedání zátěže, průpravná, relaxační a zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití)</p> <p>příprava organismu před pohybovými činnostmi (průpravná , napínací a protahovací cvičení), uvolnění po zátěži (relaxační a kompenzační cvičení)</p> <p>pohybové hry s různým zaměřením pohybová tvořivost netradiční pohybové hry a aktivity</p> <p>rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybů a pohybové tvořivosti při osvojování jednotlivých sportovní disciplín</p>	<p>Psychohygiena</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Sebezpoznání a sebepojetí</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>	<p>Poučení o bezpečném chování v hodinách tělesné výchovy, při cvičení na náradí a s náčiním a při manipulaci s ním</p>

<p>- požadované pohybové činnosti zvládá v souladu s individuálními předpoklady, usiluje o zdokonalení techniky</p> <p>- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka, dokáže upozornit na chyby a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti</p> <p>- jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží</p> <p>- pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje</p> <p>- respektuje při pohybové činnosti opačné pohlaví</p> <p>- zorganizuje nenáročnou sportovní hru na úrovni třídy</p> <p>- dodržuje základní pravidla pobytu v přírodě, v dopravních prostředcích a pravidla bezpečnosti v silničním provozu</p> <p>- poskytne adekvátní pomoc při úrazu v přírodě, přivolá pomoc</p> <p>- orientuje se v terénu za pomoci turistických značek a jednoduché mapy</p>	<p>základy gymnastiky průpravná cvičení, akrobacie, cvičení na nářadí a s náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti)</p> <p>- kotoul vpřed, vzad a jejich modifikace</p> <p>- stoj na hlavě a na rukou s dopomocí</p> <p>- jednoduchá akrobatická řada</p> <p>- přeskok – snížená bedna, koza, skrčka, roznožka</p> <p>- lavička – překonávání různými způsoby</p> <p>průpravné úpoly přetahy, přetlaky</p> <p>základy atletiky</p> <p>- běžecká abeceda</p> <p>- rychlý běh 60 m, vytrvalý běh v terénu do 1500 m, polovysoký a nízký start</p> <p>- skok z místa do dálky</p> <p>- hod míčkem z rozběhu</p> <p>základy sportovních her</p> <p>- manipulace s míčem rukou i nohou, herní činnosti jednotlivce, zdokonalování techniky, přihrávky, vedení míče, střelba</p> <p>- základní organizace utkání dle zjednodušených pravidel minisportů</p> <p>turistika a pohyb v přírodě</p> <p>chování v dopravních prostředcích při přesunu, zásady táboření, chůze v terénu a ochrana přírody</p> <p>turistické značky, mapa</p> <p>chůze a běh v terénu po vyznačené trase</p> <p>ochrana přírody</p> <p>první pomoc při úrazu v přírodě</p>	<p>Psychohygiena</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Projektový den – Den překonávání překážek</p>
---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - při sportu dodržuje herní pravidla, pozná a označí přestupky, soutěží v duchu fair play - změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky (délka výkonu pomocí pásma, odečítá čas ze stopek) - orientuje se v informacích o pohybových aktivitách ve škole a místě bydliště - samostatně získá potřebné informace 	<p>zásady jednání a chování při sportu, zdravé soutěžení v duchu fair play, olympijské myšlenky</p> <p>pravidla osvojovaných pohybových činností, soutěží, her, závodů</p> <p>měření výkonů a posuzování pohybových dovedností, základní pohybové testy</p> <p>zdroje informací o pohybových činnostech</p>	<p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
---	---	--	--

5.8.3 Tělesná výchova (6. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tělesná výchova je vyučována jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9.ročníku v časové dotaci dvě hodiny týdně.

Předmět vytváří u žáků kladný vztah ke zdravotně orientované zdatnosti a celoživotní pohybové aktivitě. Vede žáky k poznávání konkrétních pohybových činností, osvojování nových pohybových dovedností, využití a ovládání různého náradí a náčiní. Předmět seznámí žáky s významem pohybové prevence proti jednostrannému zatížení organismu. Žák je veden ke schopnosti samostatně ohodnotit úroveň své pohybové zdatnosti, je veden k pohybu jako prostředku pro uspokojování vlastních pohybových potřeb a zájmů a prostředku pro regeneraci sil a podporu zdraví. Žák se učí v různém prostředí rychle a správně rozhodovat, využívat naučených organizačních schopností, spolupracovat v týmu a svými činy zodpovídat za sebe i ostatní.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody. Žáci by měli chápat pohyb jako radostný prožitek doplněný vhodnou atmosférou a prostředím. Cílem je vést žáky k vlastnímu jednání a rozhodování. Dále pak spolupracovat ve skupinách s ostatními jedinci. Žáci jsou vedeni k základní orientaci v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje. Ve výuce směřujeme k chápání vyrovnané fyzické i duševní pohody jako významného předpokladu pro zapojení do budoucího života.

Formy a metody práce

V tělesné výchově je převážně využíváno metod práce založených na žákovské spolupráci (hry a soutěže v týmech, družstvech). Tyto formy práce jsou doplňovány individuální metodikou, kde je učivo zaměřeno na rozvoj schopností a dovedností jednotlivce v různých sportech.

Spolupráce žáků je nezbytná především při osvojování sportovních her a netradičních pohybových her zahrnutých v osnovách. Tato forma výuky je pak využitelná i při atletice, gymnastice, lyžování, plavání a úpolech.

V úvodní etapě druhého stupně základního vzdělávání v tělesné výchově je metodika založena na seznámení s pohybovými činnostmi v různých sportovních odvětvích. Skupinové sporty jsou zaměřeny na rozvoj herních činností jednotlivce a průpravných her. Individuální sporty zahrnují rozvoj základních průpravných cviků a pohybů bez využití náradí a náčiní nebo s využitím náradí a náčiní nebo jiných prvků používaných v tělesné výchově.

Základní část využívá širšího rozvoje pohybových dovedností ve všech formách výuky. Žáci jsou vedeni ke zlepšení individuálních výkonů. Mají přehled v pravidlech vyučovaných sportů. Při kolektivních hrách se seznamují s herními situacemi a kombinacemi. V individuálních sportech snižují míru souhybů.

Shrnutí pohybových činností je výsledkem závěrečné etapy. Výuka je směřována k doladění individuálních výkonů ve všech pohybových činnostech. Komplexnost předmětu je doplněna o pochopení významu předmětu, znalosti organizace, významu kooperace, ohodnocení sebe sama a zodpovědnosti za své činy a ostatní.

Organizace výuky

Při výuce tělesné výchovy na 2. stupni dochází obvykle ke spojování žáků dvou sousedních ročníků (např. dívek 6. a 7. ročníku), výuka probíhá zpravidla ve dvouhodinových blocích.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova rozvíjíme především tyto kompetence:

a/ Kompetence k učení

- žák poznává vlastní pohybové schopnosti a rozvíjí je
- porovná souvislosti mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou
- sleduje vývoj své fyzické zdatnosti

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledá chyby při zvládnutí cviku, sportovního prvku a chyby se snaží odstranit
- určí vhodnou taktiku v individuálních i kolektivních sportech

c/ Kompetence k řešení problémů

- žák vyslechne a přijme pokyny vedoucího družstva
- aktivně diskutuje o taktice družstva
- žák určí a rozpozná individuální i kolektivní chyby ze sportovních činností pořádané na obrazových záznamech a materiálech

d/ Kompetence sociální a personální

- žák dodržuje pravidla fair-play
- objasní myšlenky olympijského hnutí
- rozvíjí spolupráci uvnitř kolektivu sportovního družstva
- rozděluje a přijímá úkoly v rámci sportovního družstva

e/ Kompetence občanské

- žák aktivně sportuje, uvědomuje si přínos sportu k rozvoji vlastního zdraví
- dodržuje základní hygienu při tělesných aktivitách
- poskytne první pomoc při úrazech, které mohou nastat během tělesné výchovy
- žák vysvětlí škodlivost požívání drog a jiných návykových látek, sám se chová tak, aby neohrožoval své zdraví

F/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje sportovní pravidla
- rozpozná možná rizika při pohybových činnostech a hledá způsob jejich odstranění
- změří a porovná dosažené výkony ve vybraných sportech

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 6. – 9. ročníku

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematické okruhy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje a praktická etika.

Z tématu **Environmentální výchova** je zařazen okruh Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 6. – 9. ročník - Atletika	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - změří si tepovou frekvenci a podle ní určí intenzitu výkonu - dovede ukázat základní startovní povely - absolvuje různé druhy štafetových běhů - ovládá speciální běžecká cvičení – běžecká abeceda (6. – 9. ročník) - provádí starty z bloků a polovysoký start (6. – 9. ročník) - zvládá základní běžecké techniky - šlapavý a švihový způsob běhu (do 100 m) (6. – 9. ročník) - rozliší tempo při vytrvalostních bězích na dráze od 1500 do 3000 m (6. – 9. ročník) - ovládá techniku běhu v dráze, v zatáčce (6. – 9. ročník) - zvládá běžet v terénu do 20 minut (6. – 9. ročník) - ovládá techniku předávky při štafetovém běhu (7. – 9. ročník) - ukáže techniku přeběhu překážek - provádí průpravná cvičení skoku dalekého (6. ročník) - zná stupňovaný rozběh, ovládá odrazovou a letovou fázi (6. – 9. ročník) - zvládá propojit část rozběhovou s odrazem (6. – 9. ročník) - dovede optimálně odhadnout vzdálenost pro rozběh (6. – 9. ročník) - zná průpravná cvičení pro střížnou techniku a flop (6. – 9. ročník) - zvládá techniku rozběhu, fáze odrazu a letu (flop) (6. – 9. ročník) 	<p>Atletika – běhy (základní dovednosti a znalosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> - běhy (základní průprava, nácvik techniky) - běhy (krátké, dlouhé, střední) - běhy (štafety) - běhy (rozšiřující učivo) Atletika – skoky <ul style="list-style-type: none"> - skok daleký (průprava, fáze skoku – rozběh, odraz, let, dopad, technika) - skok vysoký (průprava, fáze skoku – rozběh, odraz, let, dopad, technika pro střížný způsob a flop) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Psychohygienu</p> <p>Poznávání lidí</p> <p>Kreativita</p>	<p>Účast na atletických závodech</p> <p>Školní závody v přespolním běhu</p> <p>Účast na atletických závodech</p>

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 6. – 9. ročník - Gymnastika	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - používá základní akrobatické názvosloví (6. – 9. ročník) - dává záchranu a pomoc při jednoduchých cvicích (7. ročník) - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (8. ročník) - předvede akrobatické řady (9. ročník) - provede kotoul vpřed, vzad a jeho obměny (6. ročník) - předvede kotoul letmo (6. ročník) - dokáže kotoul vzad do zášvihů (7. ročník) - ukáže základní průpravná cvičení pro nácvik stoje na rukou a stoje na lopatkách (6. ročník) - předvede stoj na rukou a na lopatkách (7. ročník) - provádí základní průpravná cvičení pro nácvik přemetu stranou (7. ročník) - předvede přemet stranou na obě strany (8. ročník) - ukáže rondat a přemet vpřed (9. ročník) - zvládá skoky na místě i z místa (8. ročník) - popíše pojmy z dané oblasti (6.- 9. ročník) - ukáže, jak provést záchranu a pomoc (7. ročník) - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (8. ročník), snaží se o odstranění nedostatků - předvede cvičení pro nácvik gymnastického odrazu z můstku a trampolinky (6. ročník) 	<p>Gymnastika - akrobacie (základní dovednosti a znalosti)</p> <ul style="list-style-type: none"> - akrobacie (kotouly) - akrobacie (stoje) - akrobacie (mety) - akrobacie (mety - rozšiřující učivo) - akrobacie (skoky) Gymnastika - cvičení s náčiním Gymnastika - přeskoky (můstek, trampolínka) (základní dovednosti a znalosti) - přeskoky (průpravná cvičení) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kreativita</p>	<p>Vytvoření vlastní akrobatické sestavy (8. – 9. ročník)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zvládá skoky odrazem z trampolínky – prosté (6. ročník) - zvládá skoky odrazem z trampolínky – s pohyby nohou (7. ročník) - skáče odrazem z trampolínky – s obraty (8. ročník) - provede roznožku přes kozu našíp a nadél odrazem z můstku, trampolínky (6. ročník) - ukáže skrčku přes kozu našíp odrazem, z můstku, trampolínky (6. ročník) - provede roznožku a skrčku přes kozu našíp s oddáleným odrazem (7. ročník) - provede roznožku přes bednu nadél (CH), (8. ročník) - používá pojmy z dané oblasti (6. – 9. ročník) - nacvičuje záchranu a dopomoc (8. ročník) - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (8. ročník) - používá základní průpravná cvičení na nízké hrazdě (6. ročník) - zvládá náskok do vzporu – zákmihem seskok a sešin na hrazdě po čelo (6. ročník) - ukáže výmyk – odrazem jednož (7. ročník) - zvládá přešvihy únožmo ve vzporu (8. ročník) - provede podmet (8. ročník) - provede toč jízmo (9. ročník) - používá pojmy z dané oblasti (6. – 9. ročník) - nacvičuje záchranu a dopomoc (8. ročník) - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny (8. ročník) 	<ul style="list-style-type: none"> - přeskoky (roznožka, skrčka) Gymnastika - hrazda (po čelo) - základní dovednosti a znalosti - hrazda (průpravná cvičení) - hrazda (výmyk, podmet, přešvih, toč vzad) Gymnastika - kladina (převážně pro dívky) 		
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - chodí po kladině bez dopomoci (6. ročník) - ukáže chůzi s doprovodnými pohyby paží (6. ročník) - provádí chůzi s obraty (7. ročník) - ukáže rovnovážné polohy (7. ročník) - provádí náskoky , seskoky a poskoky (8. ročník) - sestaví jednoduché vazby a sestavy (9. ročník) - používá pojmy z dané oblasti (7. ročník), - nacvičuje záchranu a pomoc (8. ročník) - komihá ve svisu (6. ročník) - ukáže houpaní se seskokem v záhupu (7. ročník) - provádí houpaní s obraty u předhupu a záhupu (8. ročník) - předvede svis vznesmo, střemhlav (8. ročník) 	<ul style="list-style-type: none"> - kladina (průpravná cvičení) - kladina (rovnovážné polohy, skoky, sestavy) Gymnastika - kruhy - kruhy (základní pohyby, cvičení) - kruhy (svisy) 		
---	---	--	--

Jednotlivé učivo se během školního roku prolíná. Závěrečný 9. ročník je určen ke shrnutí naučených dovedností během 6. – 8. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 6. - 9. ročník - Lyžování	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - dovede objasnit pojmy související s osvojovanými dovednostmi, výstrojí a výzbrojí (6. – 9. ročník) - je obeznámen se základními pravidly pohybu v zimní krajině a chování na společných zařízeních – vleky, sjezdovky, běžecké tratě – a řídí se jimi (6. – 9. ročník) - zvládá mazání a údržbu lyží (6. – 9. ročník) - dovede užít základy první pomoci v improvizovaných podmínkách (7.- 9. ročník) - je obeznámen s tím, jak se připravit na horskou túru (7. – 9. ročník) 	<p>Lyžování - základní dovednosti a znalosti (lyžařská výbava, údržba lyží, první pomoc, zimní turistika)</p> <p>Lyžování - běžecký výcvik</p> <ul style="list-style-type: none"> - klasická technika (základní cvičení pohybů) - klasická technika (způsoby zvládnutí techniky) - klasická technika (běh na různé vzdálenosti) - volná technika (základní cvičení pohybů) - volná technika (způsoby zvládnutí techniky) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Kreativita</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Poznávání lidí</p>	<p>Lyžařský výcvik v 7. ročníku</p> <p>Školní závody v běhu na lyžích</p>

<ul style="list-style-type: none"> - zvládne jízdu ve středně náročném terénu do 15 km. (8. – 9. ročník) - zvládá základní dovednosti na lyžích – chůze, výstupy, obraty, přenášení váhy (6. – 7. ročník) - ovládá všeobecnou lyžařskou přípravu – základní lyžařský postoj, oblouk ke svahu, sesouvání, odšlapování ke svahu, bruslení (6. – 7. ročník) - provádí jízdu v pluhu a oblouk v pluhu (7. ročník) - provádí oblouk z přívratu vyšší a nižší lyží (7. ročník) - ovládá základní složný oblouk – krátký, střední, dlouhý (7. – 8. ročník) - nacvičuje modifikované oblouky a carvingový oblouk (7. – 9. ročník) 	<ul style="list-style-type: none"> - volná technika (běh na různé vzdálenosti) Lyžování – sjezdový výcvik - sjezd (základní cvičení pohybů a průprava techniky) - sjezd (způsoby jízdy – pluhem, v oblouku) - sjezd (oblouky) 		<p>Školní závody ve sjezdovém lyžování a snowboardingu</p>
--	--	--	--

Jednotlivé učivo se během školního roku prolíná. Závěrečný 9. ročník je určen ke shrnutí naučených dovedností během 6. – 8. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova 6. – 9. ročník - Sportovní hry	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zná základní pravidla (6. – 9. ročník) - ovládá průpravná cvičení a hry pro pohyb s míčem (6. ročník) - zvládá základní herní činnosti jednotlivce – házení, chytání míče a střelba na bránu (6. – 7. ročník) - nacvičuje herní činnosti jednotlivce – uvolňování s míčem, bez míče, přihrávka vrchní jednoruč, střelba vrchní jednoruč, obsazování s míčem a bez míče (7. – 8. ročník) - zvládá střelbu na branku (pravou i levou nohou) (7.ročník) - zná postoje brankáře – vyrážení, chytání (7.ročník) - nacvičuje herní kombinace – útočné, obranné (7. ročník) - zvládá standardní situace (obránné i útočné (8. – 9. ročník) - ovládá základní pravidla (6. – 9. ročník) - popíše základní organizační body pro fotbalový turnaj a dovede korigovat zápas (8. – 9. ročník) - provádí průpravná cvičení a hry pro pohyb s míčem (6. ročník) - nacvičuje vedení míče (pravou i levou nohou), slalom s míčem (7. ročník) - ovládá herní činnosti jednotlivce – přihrávky a zpracování míče na krátkou vzdálenost (6.ročník) - zvládá střelbu na branku (oběma nohama) (7.ročník) 	<p>Sportovní hry – házená</p> <ul style="list-style-type: none"> - házená (průprava s míčem a bez míče) - házená (herní činnosti jednotlivce) <p>- házená (herní kombinace)</p> <p>Sportovní hry – fotbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - fotbal (průprava pro pohyb s míčem) - fotbal (herní činnosti jednotlivce – střelba, přihrávka a zpracování míče) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Kreativita</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Poznávání lidí</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Účast na fotbalovém turnaji</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ovládá herní činnosti jednotlivce – návaznost a zpracování míče na krátkou vzdálenost, slalom s míčem, vedení míče – zakončení střelbou na branku (7. ročník) - zvládá přihrávky „na jeden dotek“ (8.ročník) - zpracuje míč na větší vzdálenost, nácvik zpracování míče při přechodu z obranné fáze do útočné fáze (8. ročník) - zvládá standardní situace (obránné i útočné), rohový kop, přímý kop, situace při nepřímém kopu (8. – 9. ročník) - ovládá základní pravidla (6. – 9. ročník), - dovede korigovat basketbalový zápas (8. – 9. ročník) - provádí průpravná cvičení a hry pro pohyb s míčem (6. ročník) - ovládá základní herní činnosti jednotlivce – základní postoj, driblíng pravou, levou rukou, přihrávka obouruč, trčením, obouruč nad hlavou, chytání míče v klidu a v pohybu (6. – 7. ročník) - ovládá útočné činnosti jednotlivce – střelba z místa a v pohybu, dvojtakt, uvolňování bez míče, doskakování (7. – 8. ročník) - ovládá obranné činnosti jednotlivce – obranný postoj, krytí útočníka s míčem, bez míče, clonění (7. – 8. ročník) - provádí základní herní kombinace – obranné, útočné (7. ročník) - ovládá základní pravidla (6. – 9. ročník) - umí řídit zápas (9. ročník) - zná průpravné hry (přehazovaná) a cvičení 	<ul style="list-style-type: none"> - fotbal (herní kombinace) Sportovní hry – basketbal - basketbal (průprava pro pohyb s míčem) - basketbal (základní herní činnosti jednotlivce) - basketbal (útočné herní činnosti jednotlivce) - basketbal (obránné herní činnosti jednotlivce) - basketbal (herní kombinace) Sportovní hry – volejbal - volejbal (průpravné hry a cvičení) - volejbal (základní herní činnosti – odbití, příjem, podání) 		
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní herní činnosti jednotlivce – základní postoj, odbití vrchem a spodem (ve dvojicích), příjem, podání spodem (6. – 7. ročník) - nacvičuje další herní činnosti jednotlivce a herní kombinace – podání vrchem, smeč na síti (8. – 9. ročník) - zná základní herní kombinace – hra v poli (obrana), hra na síti (nahrávka, bloky) (6. – 7. ročník) 	<p>- volejbal (herní kombinace)</p>		
--	-------------------------------------	--	--

Jednotlivé učivo se během školního roku prolíná. Závěrečný 9. ročník je určen ke shrnutí naučených dovedností během 6. – 8. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova 6. – 9. ročník – Netradiční pohybové hry	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zná základní pravidla hry (6. – 9. ročník) - používá florbalovou hůl a míček - ovládá průpravné hry (6. ročník) - správně střílí a přihrává backhandem, forehandem - je obeznámen s herními činnostmi jednotlivce (6. – 7. ročník) - ovládá herní kombinace útočné i obranné (8. – 9. ročník) <ul style="list-style-type: none"> - zná základní pravidla hry (7. – 9. ročník) - předvede házení, chytání (6. ročník) a odpal (7. ročník) - ovládá průpravné hry (6. – 7. ročník) - ovládá herní dovednosti jednotlivce v různých rolích ve hře (7. ročník) - používá základní pravidla ve dvojhře (6. - 9. ročník) i ve čtyřhře (7. – 9. ročník) - provádí základní odpaly spodem, vrchem, podání (6. ročník) - ovládá základní herní kombinace ve dvojhře a čtyřhře (7. – 9. ročník) 	<p>Netradiční pohybové hry – florbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - florbal (průprava) - florbal (herní činnosti jednotlivce – střelba, přihrávka) - florbal (herní kombinace) <p>Netradiční pohybové hry – softbal</p> <ul style="list-style-type: none"> - softbal (herní činnosti jednotlivce, průpravné hry) - softbal (funkce jednotlivců) <p>Netradiční pohybové hry – badminton</p> <ul style="list-style-type: none"> - badminton (herní činnosti a kombinace) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice Poznávání lidí Mezilidské vztahy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	Účast na florbalovém turnaji

Jednotlivé učivo se během školního roku prolíná. Závěrečný 9. ročník je určen ke shrnutí naučených dovedností během 6. – 8. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova 6. – 9. ročník – Rytmická a kondiční gymnastika	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - ovládá základní prvky cvičení s náčiním při hudebním nebo rytmičtém doprovodu (6. ročník) - zvládá změny poloh, obměny tempa, rytmu (6. ročník) - provádí základní taneční kroky (6. ročník) - ovládá základy techniky pohybů i pohybů s náčiním (7. ročník) - zvládá základy aerobiku (7. ročník) - provádí základní taneční kroky a držení těla (7. ročník) - vymyslí jednoduchou pohybovou skladbu (8. ročník) - vymyslí vlastní pohybovou skladbu s hudebním doprovodem (9. ročník) - provádí různé modifikace aerobiku (9. ročník) 	<p>Rytmická a kondiční gymnastika - rytmičké a kondiční gymnastické činnosti s hudbou, tanec (převážně pro dívky)</p> <ul style="list-style-type: none"> - rytmičká a kondiční gymnastika (základní, průpravná cvičení) - rytmičká a kondiční gymnastika (pohybové skladby) 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání,</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kreativita</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p>	

Jednotlivé učivo se během školního roku prolíná. Závěrečný 9. ročník je určen ke shrnutí naučených dovedností během 6. – 8. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova 6. – 9. ročník - Úpoly	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam sebeobrany (6. ročník), - dbá bezpečnosti při úpolových činnostech - dovede pojmenovat osvojované činnosti (7. ročník), - vysvětlí právní aspekty, využití a zneužití úpolových činností (8. ročník) - rozumí základní filozofii bojových a sebeobránných činností (8. ročník) - ovládá průpravná cvičení k úpolům (6. ročník) - zvládá základní postoje, úchopy a vyproštění z držení (7. ročník) - ukáže základní postoje v karate a jejich pohyby (9. ročník) - ovládá pády – pád vzdat do kolébky, pád kotoulem přes rameno (6. ročník) - předvede přímý úder (7. ročník) - zvládá vnější kryt (7. ročník) - předvede kop vpřed (7. ročník) - ovládá obranu proti škrcení a objetí zepředu (7. ročník) 	<p>Úpoly (převážně chlapci)</p> <p>Úpoly (průpravná cvičení)</p> <p>Úpoly (pády, údery, kopy, obranné cviky)</p>	<p>Rozvoj schopnosti poznávání,</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kreativita</p> <p>Komunikace</p>	

Jednotlivé učivo se během školního roku prolíná. Závěrečný 9. ročník je určen ke shrnutí naučených dovedností během 6. – 8. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 6. – 9. ročník – Základní poznatky z Tělesné výchovy a sportu	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam pohybu jako zdravého životního stylu v rekreační i výkonnostní formě (6. – 9. ročník) - aktivně organizuje vlastní pohybový režim, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem (6. – 9. ročník) - využívá vlastní schopnosti pro zlepšení své tělesné zdatnosti (6. – 9. ročník) - uvědomuje si význam rovnoměrného zatěžování svalových skupin (6. – 9. ročník) - je obeznámen s významem protahovacích cvičení jako přípravou pro následující pohybovou činnost (6. – 9. ročník) - odmítá drogy a jiné škodlivé látky neslučitelné se sportovní etikou a zdravím (6. - 9. ročník) - individuálně zhodnotí pohybovou aktivitu vzhledem k momentálnímu stavu ovzduší (6. – 9. ročník) - je veden k vhodnému a bezpečnému chování i v méně známém prostředí, předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost (6. – 9. ročník) - uvědomuje si důležitost poskytnutí první pomoci ve standardních i nestandardních podmínkách (6. – 9. ročník) - užívá tělocvičné názvosloví používané při hodinách TV (6. – 9. ročník) 	<ul style="list-style-type: none"> - pohyb a zdraví (význam pohybu pro žáky, rekreační a výkonnostní sport) - zdravotně orientovaná zdatnost - zatěžování žáků při sportu (jednostranné zatížení, svalová dysbalance) - průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení - hygiena a bezpečnost v TV a sportu (základy první pomoci) 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopnosti poznávání Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Komunikace Kooperace a kompetice 	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Tělesná výchova 6. – 9. ročník – Turistika a pobyt v přírodě	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá pohyb v terénu (v různém období roku) i se zátěží (6. ročník) - dovede se orientovat v turistické nebo podobné mapě (6. ročník) - popíše základy první pomoci a orientuje se v pojmech z této oblasti (6. ročník) - dovede se orientovat s pomocí buzoly v terénu (7. ročník) - účastní se orientačního běhu (7. – 9. ročník) - dodržuje zásady pobytu v přírodě, k přírodnímu prostředí se chová ohleduplně 	Turistika a pobyt v přírodě (orientace v krajině, první pomoc, pohyb v přírodě)	Rozvoj schopnosti poznávání Komunikace Kooperace a kompetice Poznávání lidí Sebepoznání a sebepojetí Vztah člověka k prostředí	Propojení hodiny zeměpisu s hodinou TV - zeměpisná vycházka (práce žáků na přípravě a realizaci školního výletu, exkurze)

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova – Plavání

Ročník: 6. – 9.

Učivo tohoto tematického celku je zařazováno do vzdělávání ve 4. ročníku na I. stupni jako vícetýdenní kurz. Škola nemá vhodné podmínky pro výuku plavání, proto se na II. stupni nevyučuje.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět: Tělesná výchova – Bruslení

Ročník: 6. – 9.

Učivo tohoto tematického celku není zařazováno do vzdělávání z důvodu nevhodných podmínek pro bruslení.

5.9 Člověk a svět práce

5.9.1 Pracovní činnosti (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v 1. – 5. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně v každém ročníku. Předmět pracovní činnosti využívá znalostí získaných v jiných oblastech vzdělávání, zkušeností žáků z běžného praktického života a jejich manuálních dovedností. Formuje jejich motorické a tvořivé schopnosti a dovednosti. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti, zásady bezpečnosti a hygieny při práci. Předmět rozvíjí u žáků schopnost komunikace a spolupráce ve skupině.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je rozvoj pozitivního vztahu žáků k práci. Žáci získávají základní praktické pracovní dovednosti a návyky, učí se vážit si výsledků své práce i práce spolužáků a odpovědnosti za kvalitu své i společné práce. Poznávají různé materiály a pomůcky. Žáci jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Samostatně i v kolektivu plánují, organizují a hodnotí výsledky své práce. Rozvíjejí vytrvalost, pečlivost, tvořivost a uplatňují vlastní nápady. Osvojují si potřebné poznatky a dovednosti pro možné uplatnění v budoucnosti a orientují se v různých oborech lidské činnosti.

Dalším cílem je poznávání okolního světa, utváření pozitivních postojů k životnímu prostředí a aplikování získaných pracovních návyků a dovedností v běžném životě.

Formy a metody práce

V předmětu pracovní činnosti jsou používány tyto metody a formy práce: stříhání, lepení, trhání, ohýbání, ... papíru; určování vlastností materiálu; rozlišování přírodních a technických materiálů; navlékání, svazování, šití, ... při práci s textiliemi. Barvení, modelování, hnětení, ... při práci s různými modelovacími hmotami; sestavování modelů, demontážní práce; ohýbání a tvarování různých materiálů; sázení a přesazování rostlin atd.

Žák je veden k tomu, aby dle instrukcí a návodu pracoval převážně samostatně. Při pracovních činnostech se uplatňuje jak individuální žákova práce, tak práce skupinová.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Pracovní činnosti využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák poznává vybrané materiály a jejich vlastnosti, poznatky uvádí do širších souvislostí a aplikuje je v jiných vyučovacích předmětech
- volí vhodné pracovní postupy, práci plánuje, pracuje systematicky
- kriticky hodnotí výsledky své práce a plánuje další postupy
- získává poznatky a dovednosti důležité pro jeho budoucí uplatnění

b/ Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve svém okolí, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí nad způsobem jeho řešení
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky přemýšlí, činí uvážlivá rozhodnutí
- ví, na koho se obrátit v případě potřeby pomoci

c/ Kompetence komunikativní

- jasně a srozumitelně vyjadřuje své myšlenky a názory, naslouchá druhým, respektuje pravidla komunikace, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje

d/ Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

e/ Kompetence občanské

- respektuje základní společenské normy a zákony, odlišné názory druhých lidí
- chápe potřebu šetření s materiálem jako jednu z možností ochrany přírody

f/ Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály a nástroje, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- plánuje pracovní postupy a volí varianty
- tvořivě přistupuje k zadaným úkolům
- kriticky hodnotí svoji práci
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny při práci
- uvědomuje si význam práce v životě člověka
- při práci přihlíží k funkčnosti, estetickému vzhledu, kvalitě a hospodárnosti

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání a Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy a Kooperace a kompetice.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Enviromentální výchova** je začleněn tematický okruh Vztah člověka k prostředí.

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zhotovuje různé výrobky z daných materiálů - zvládá jednoduché pracovní postupy - pracuje podle slovního návodu, demonstrace a přiměřeně náročné předlohy - dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami - udržuje si v pořádku pracovní prostor - sestaví modely podle vlastní fantazie i předlohy - pečuje o pokojovou rostlinu - pozoruje a zapisuje výsledky sledování růstu rostlin - prostře stůl -vhodně se chová při jídle 	<ul style="list-style-type: none"> Práce s drobným materiálem - různé druhy papíru, provázky, nitě, krabičky, korek, špejle, textil, různé druhy přírodnin a modelovacích hmot, korálky, knoflíky - pracovní postupy skládání, ohýbání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, obkreslování, šití, navlékání, propichování, svazování, hnětení, válení, přidávání a ubírání hmoty - pracovní nástroje a pomůcky nůžky, tužka, pravítko, lepidlo, nůž, špachtle, podložka, nit, tupá jehla - tematicky zaměřené práce (Velikonoce, Vánoce, Svátek matek...) Konstrukční činnosti -stavebnice (plošné, prostorové), krabičky Pěstitelské práce - základní péče o pokojové rostliny - pěstování rostlin ze semene, různé fáze vývoje Příprava pokrmů - jednoduchá úprava stolu - pravidla slušného stolování 	<ul style="list-style-type: none"> Kreativita Rozvoj schopností poznávání Mezilidské vztahy Kooperace a kompetice 	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 4. a 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zhotovuje různé výrobky z daných materiálů, využívá své představivosti - zvládá složitější pracovní postupy - pracuje podle slovního návodu a předlohy - dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami - udržuje si v pořádku pracovní prostor - podle použitého materiálu zvolí vhodné pracovní pomůcky a nástroje - využívá prvky lidových tradic - sestaví modely podle vlastní fantazie, slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - provádí montážní a demontážní práce - pečuje o rostliny podle jejich specifických potřeb - pro práci volí vhodné pomůcky a nástroje 	<p>Práce s drobným materiálem</p> <ul style="list-style-type: none"> - různé druhy papíru, provázky, nitě, krabičky, korek, špejle, textil, různé druhy přírodnin a modelovacích hmot, knoflíky, drát a jejich vlastnosti - pracovní postupy skládání, ohýbání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, obkreslování, šití, navlékání, propichování, svazování, hnětení, válení, přidávání a ubírání hmoty - organizace práce - pracovní nástroje a pomůcky nůžky, tužka, pravítko, lepidlo, nůž, špachtle, podložka, niť, tupá jehla, drát - tematicky zaměřené práce (Velikonoce, Vánoce, Svátek matek...) - tradice, řemesla, lidové zvyky <p>Konstrukční činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavebnice (prostorové, konstrukční), krabičky - práce podle předlohy, návodu, jednoduchého náčrtu <p>Pěstiteleské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - půda a její zpracování - výživa rostlin - péče o pokojové rostliny podle daných zásad 	<p>Kreativita</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Lidské vztahy</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - pozoruje a zapisuje výsledky sledování růstu rostlin - vyjmenuje zástupce daných rostlin - zná základní vybavení kuchyně - připraví jednoduché pohoštění - vhodně se chová při stolování - při všech činnostech dodržuje zásady bezpečnosti práce, umí si zorganizovat pracovní plochu, zvládá poskytnutí první pomoci při úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> - pěstování rostlin ze semene, různé fáze vývoje - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie na rostliny Příprava pokrmů - základní vybavení kuchyně, elektrospotřebiče (historie, současnost) - výběr, nákup a skladování potravin - příprava pokrmu - úprava stolu - pravidla slušného stolování 	<p>Mezilidské vztahy</p>	
---	---	--------------------------	--

5.9.2 Pracovní činnosti (6. – 9. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět pracovní činnosti je vyučován od 6. do 9. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně. Předmět volně navazuje na předmět Pracovní činnosti vyučované v 1. – 5. ročníku. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Člověk a svět práce.

Na 2. stupni je rozdělen na tematické okruhy: Práce s technickými materiály, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce a Design a konstruování. Navíc je zařazen mimo nabídku tematických okruhů RVP ZV tematický okruh Péče o dítě a to do 8. ročníku.

Žáci získávají soubor vědomostí, dovedností a pracovních návyků, potřebných pro jejich další život. Postupně se také dovídají informace potřebné k odpovědnému rozhodování o dalším studiu a jejich budoucím povolání.

Cíle a pojetí výuky

Předmět Pracovní činnosti přispívá k vytváření pozitivního vztahu žáků k práci, chápání práce jako činnosti nutné pro uspokojování svých potřeb v budoucím životě a jako příležitost k seberealizaci.

V tematickém okruhu **Práce s technickými materiály** směřujeme k tomu, aby žáci získali základní pracovní dovednosti a správné návyky při praktických činnostech s běžně užívanými materiály, osvojili si používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci a bezpečně zacházeli s těmito nástroji. Žáky vedeme k tomu, aby si práci účelně plánovali, pořídili náčrt a uměli se orientovat v technické dokumentaci. Žáci se učí chápat význam estetického vzhledu výrobku.

V tematickém okruhu **Pěstitelské práce a chovatelství** se žáci seznamují se základy pěstitelství okrasných i užitkových rostlin, s významem některých rostlin pro výživu, či rostlin léčivých, jsou vedeni k užívání vhodných pracovních pomůcek a postupů, dodržování zásad bezpečnosti práce a získávají základní poznatky o chovu drobných domácích zvířat při dodržení bezpečného kontaktu s nimi.

V tematickém okruhu **Provoz a údržba domácnosti** se žáci připravují na zvládnutí běžných činností v domácnosti, ovládnutí běžně užívaných spotřebičů a jejich údržbu, učí se pracovat s fiktivním rozpočtem domácnosti, seznamují se s možnostmi ekonomického provozu domácnosti atd.

V tematickém okruhu **Příprava pokrmů** žáci poznávají běžný kuchyňský inventář, učí se ho používat, dodržovat zásady bezpečného zacházení s některými přístroji a nástroji, dodržovat zásady hygieny, seznamují se se zásadami zdravého stravování a prakticky připravují jednoduché pokrmy. Učí se výběru vhodných potravin, nákupu a jejich skladování. Žáky vedeme k dodržování společenského chování při stolování.

V tematickém okruhu **Svět práce** žáci získávají informace o pracovních činnostech vybraných profesí, možnostech dalšího studia, učí se posuzovat objektivně své možnosti a předpoklady pro výběr vhodného povolání. Učí se prezentovat svoji osobu a seznamují se s různými informačními zdroji a poradenskými službami. Žáky vedeme k pochopení významu vzdělání a celoživotního vzdělávání.

V tematickém okruhu **Péče o dítě** vedeme žáky k uvědomění si významu a postavení rodiny ve společnosti, seznamujeme je se základní funkcí rodiny, s důležitostí uvážlivého výběru partnera, odpovědnosti při plánování a výchově svých dětí, s průběhem vzniku nového života, přípravou na příchod nového člena rodiny, se zásadami péče o kojence, batole a dítě předškolního věku, jeho vývojem a výchovou. V tomto tematickém okruhu se výrazně uplatňují mezipředmětové vztahy s předmětem Přírodopis v 8. ročníku.

V tematickém okruhu **Design a konstruování** se žáci učí montáži a demontáži jednoduchých zařízení a jejich údržbě. Jsou vedeni k dodržování zásad bezpečnosti práce. Sestavují podle návodu, náčrtu či plánu daný model, tvoří konstrukční prvky a ověřují jejich funkčnost. Seznamují se se základy technického kreslení a rozvíjejí své estetické cítění.

Formy a metody práce

Formy a metody práce jsou voleny s ohledem na charakter a povahu převážně praktických činností, které slouží k osvojování učiva a vytváření klíčových kompetencí. Zaměřujeme se na názornost, možnost žáka prezentovat se, pracovat individuálně i ve skupině. Prostor je dán žákově kreativě a tvůrčím aktivitám.

Klíčové kompetence

V předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí využívány zejména tyto strategie:

a/ Kompetence k učení

- žák vybírá a volí pro své činnosti efektivní postupy
- plánuje a organizuje svou práci, vyhledává, třídí a používá potřebné informace
- pořizuje náčrt, plány pro své činnosti
- poznatky uvádí do širších souvislostí
- kriticky zhodnotí své dosavadní výsledky a naplánuje si další strategie

b/ Kompetence k řešení problémů -

- vyhledává informace k řešení problémů, pracuje na jejich odstranění, poučí se z chyby
- vnímá problémové situace ve svém okolí, přemýšlí o příčinách, pracuje na jejich odstranění
- kriticky přemýšlí, činí uvážlivá rozhodnutí, uvědomuje si zodpovědnost za své konání

c/ Kompetence komunikativní

- žák jasně a srozumitelně vyjadřuje své myšlenky a názory, kultivovaně se vyjadřuje
- zapojuje se do diskuse, vhodnou formou obhájí své názory
- rozumí požadovaným technickým pojmům souvisejícím s obsahem učiva
- dovede využít širokých možností informačních a komunikačních prostředků

d/ Kompetence sociální a personální

- žák dovede spolupracovat ve dvojici i ve skupině, podílí se na utváření pravidel práce týmu, je platným členem pracovního týmu
- vyjadřuje své názory, argumentuje ve skupině
- respektuje práci druhých
- poskytne pomoc druhým, umí o ni požádat

e/ Kompetence občanské

- respektuje pravidla chování dané školním řádem a řádem odborných učeben, ve kterých pracuje
- chápe vliv různých činností člověka na životní prostředí
- chápe potřebu šetření materiálu jako jednu z možností ochrany životního prostředí

f/ Kompetence pracovní

- žák používá bezpečně a účinně nástroje, přístroje a materiály, se kterými pracuje
- provede práci co nejlépe s přihlédnutím k funkčnosti, kvalitě a hospodárnosti
- předkládá srovnání hospodárnosti různých postupů
- žák plánuje své pracovní postupy, volí varianty
- používá při práci technickou dokumentaci
- tvořivě přistupuje k zadaným úkolům
- kriticky hodnotí svoji práci
- používá ochranné prostředky
- chápe význam práce v životě člověka
- má představu o různých pracovních profesích a jejich náplni
- činí uvážlivá rozhodnutí v souvislosti se svým dalším studiem a zaměstnáním
- orientuje se v základní problematice podnikání

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem od 6. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematický okruh Poznávání lidí, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Environmentální výchova** je začleněn tematický okruh Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí, Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 7. ročník	Průřezová témata:	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - provádí jednoduché operace domácího účetnictví - orientuje se v ekonomice domácnosti - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu - vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele - provádí drobnou domácí údržbu - třídí odpad - užívá jednoduché elektrické spotřebiče - orientuje se v návodech k obsluze domácích spotřebičů - dodržuje hygienická a bezpečnostní pravidla - dovede poskytnout první pomoc při úrazu elektrickým proudem 	<p>Provoz a údržba domácnosti</p> <p>finance</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpočet - příjmy a výdaje - úspory - nakládání s penězi - hotovostní a bezhotovostní platební styk <p>provoz a údržba domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - ekonomika domácnosti - rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich Odlišnosti <ul style="list-style-type: none"> - základní práva spotřebitelů <ul style="list-style-type: none"> - údržba oděvů a textilií - úklid - odpad a jeho ekologická likvidace - spotřebiče v domácnosti <p>elektrotechnika v domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - elektrická instalace - elektrické spotřebiče - sdělovací technika - funkce, ovládání, užití, ochrana a údržba techniky v domácnosti - nebezpečí úrazu elektrickým proudem 	<p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>	<p>Řád učebny, poučení o bezpečnosti práce s náradím a nástroji</p>

<ul style="list-style-type: none"> - umí připravit jednoduché pokrmy - dodržuje základní postupy při úpravě pokrmů - dodržuje základní principy stolování a společenského chování 	<p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - úprava pokrmů za studena - základní způsoby tepelné úpravy - základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů <p>Úprava stolu a stolování</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduché prostírání - slušné chování u stolu - slavnostní stolování - zdobné prvky a květiny na stole 	<p>Kreativita</p>	
--	---	-------------------	--

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 8. ročník	Průřezová témata:	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák objasní funkci rodiny - vysvětlí pojem plánované rodičovství - vypočítá plodné dny - zná různé způsoby ochrany - vymezí dobu těhotenství a její význam pro budoucí život - popíše vývoj dítěte od novorozence až po předškolní věk - zdůvodní význam odměn a trestů pro výchovu dítěte - dovede pečovat o nemocné dítě - navrhne nejvýhodnější druh promítání - narýsuje nárys, půdorys, případně bokorys jednoduchých těles 	<p>Péče o dítě</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina a její funkce - plánované rodičovství, ochrana před nežádoucím početím - početí a těhotenství - porod <p>vývoj dítěte</p> <ul style="list-style-type: none"> - novorozenec - kojeneček - batole - předškolní věk <p>odměny a tresty</p> <p>péče o nemocné dítě</p> <ul style="list-style-type: none"> - běžné dětské nemoci <p>Design a konstruování</p> <p>technické kreslení</p> <ul style="list-style-type: none"> - volné rovnoběžné promítání - pravouhlé promítání - sdružené průměty jednoduchých těles 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Komunikace</p> <p>Kreativita</p>	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 9. ročník	Průřezová témata:	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si význam vzdělání pro uplatnění na trhu práce - objektivně posuzuje své možnosti při výběru střední školy a možnosti uplatnění v profesním životě - orientuje se v pracovní náplni jednotlivých profesí - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby na trhu práce - na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny - popíše vliv inflace na hodnotu peněz - uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) - uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing) - vysvětlí význam úroku placeného a přijatého) - uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit 	<p>Svět práce</p> <p>zaměstnání</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovní příležitosti v regionu - způsoby hledání zaměstnání <p>životopis</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohovor u zaměstnavatele - problémy nezaměstnanosti - úřad práce - povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů <p>podnikání</p> <ul style="list-style-type: none"> - nejčastější formy podnikání - drobné a soukromé podnikání <p>Peníze</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvorba ceny - inflace <p>Finanční produkty</p> <ul style="list-style-type: none"> - služby bank, aktivní a pasivní operace - produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků - pojištění - úročení 	<p>Poznávání lidí</p> <p>Komunikace</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Burza středních škol</p>

<ul style="list-style-type: none"> - sestaví podle návodu daný model - navrhuje konstrukční prvky a ověří jejich funkčnost - provádí montáž a demontáž jednoduchých zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce 	<p>Desing a konstruování</p> <p>stavebnice</p> <ul style="list-style-type: none"> - konstrukční - elektrotechnická - elektronická - sestavování modelů - montáž a demontáž <p>návod, předloha, náčrt, plán, schéma, program</p> <p>bezpečnost a hygiena práce</p>	<p>Kreativita</p>	
--	--	-------------------	--

5.10 Doplnující vzdělávací obory

5.10.1 Druhý cizí jazyk – německý

Charakteristika vyučovacího předmětu

Druhý cizí jazyk - německý je vyučován od 7. do 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat RVP ZV. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, především evropských zemí. Důraz klademe na rozvoj komunikačních dovedností, který se opírá o znalosti základních gramatických pravidel jazyka a slovní zásoby potřebné k dorozumívání v běžném životě.

Vedeme žáky k pochopení významu znalostí cizích jazyků pro další studium, profesní a osobní život.

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k chápání a objevování skutečností, snižuje jazykové bariéry, umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice německy mluvících zemí a prohlubuje mezinárodní porozumění.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází dalšího cizího jazyka, opírající se o znalosti elementárních pravidel gramatiky. Při práci s jednoduchými texty rozvíjet čtenářské dovednosti i schopnost psaní. Rozvoj slovní zásoby, porozumění a interpretace slyšených a čtených textů a konverzační dovednosti vycházejí z tematických okruhů postihujících každodenní situace a zájmy žáků.

Žáci se seznamují také se základními reáliemi německy mluvících zemí.

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce: opakování slyšeného slova, poslech audio - nahrávek, dialogy, četba, překlady textů, výklad, reprodukce textu, dramatizace, hry, soutěže, nácvik básniček, písní, práce s jednoduchými texty a obrázky, pexeso, výukové programy, křížovky atd.

V první fázi výuky se soustředíme na osvojení zvukové podoby jazyka, zvládnutí vztahů mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka na podkladě rozvíjení základních řečových dovedností. Dovednost porozumět vyslechnutému sdělení a ústně na ně reagovat a vyjadřovat se je v 1. etapě nadřazeno dovednostem vyjadřovat se písemně. Dovednosti čtení a psaní jsou rozvíjeny postupně po audioorálním procvičení základních jazykových jevů.

Rozvoj řečových dovedností, čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu. Žáci si začínají uvědomovat strukturu německého jazyka a odlišnosti od struktury mateřského jazyka. V této fázi se zavádějí formy a metody práce, které vyjadřují uvědomělý přístup žáka k osvojování lexikálního a gramatického učiva, více se uplatňuje logičnost a tvořivá samostatná práce žáků.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Druhý cizí jazyk – německý využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák si uvědomuje důležitost schopnosti komunikovat v cizím jazyce pro další studium i praktický život
- propojuje probraná témata a jazykové jevy
- samostatně vyhledává nástroje k odstranění problémů při komunikaci
- žák si osvojuje učební postupy potřebné k efektivnímu studiu cizích jazyků

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák má umět řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- opíše obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba

c/ Kompetence komunikativní

- žák se nebojí mluvit německy v neznámém prostředí
- porozumí jednoduchým promluvám a textům v německém jazyce a umí na ně reagovat
- umí zformulovat jednoduché myšlenky
- zvyšuje celkovou úroveň svého vyjadřování

d/ Kompetence sociální a personální

- využívá dovedností osvojených v německém jazyce k navázání kontaktu, vyžádání rady, pomoci
- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování
- spolupracuje v německy hovořící skupině na jednoduchém úkolu

e/ Kompetence občanské

- žák postupně získává představu o zvycích v německy mluvících zemích
- formuje postoje vedoucí k vzájemné toleranci, respektu a úctě ke kulturním hodnotám cizích národů

f/ Kompetence pracovní

- žák umí samostatně pracovat s dvojjazyčným slovníkem
- efektivně pracuje ve skupině, spolupracuje s ostatními členy skupiny

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 7. – 9. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání,
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Komunikace, Kooperace a kompetice.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Multikulturalita.

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Druhý cizí jazyk - německý - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - písemně gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a texty - reprodukuje obsah přiměřeně obtížné promluvy, textu, konverzace /ústně i písemně/ - vyžádá si a poskytne informaci, jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích - rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů - vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci, odpoví na otázku - aktivně se zapojí do přiměřeně obtížné konverzace - projevuje pozitivní postoj ke kulturní rozmanitosti a k tradičním evropským hodnotám 	<ul style="list-style-type: none"> - slovesa s odlučitelnou předponou - další silná slovesa - slovesa sein a haben v préteritu - věty s neurčitým podmětem „man“, vazba „es gibt“ - další předložky se 3. a 4. p. - perfektum pravidelných sloves - číslovky do 1000 - časové údaje /různé způsoby jejich vyjádření/ - přivlastňovací zájmena v množném čísle - perfektum nejužívanějších silných sloves /dle probrané slovní zásoby/ - reálie německy mluvících zemí / jednoduchou formou/ - tematické okruhy: prázdniny, cestování, roční období, počasí 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Multikulturalita</p>	

5.10.2 Pohybové a sportovní aktivity

Charakteristika předmětu

Volitelný předmět Pohybové a sportovní aktivity /dále PSA / je vyučován v 7. až 9. ročníku, žáci zařazení do tohoto předmětu tvoří při výuce PSA jednu třídu. Tento volitelný předmět je určen žákům, kteří byli pro zařazení doporučeni trenéry TJ Jiskra na základě výsledků v déle probíhajícím tréninkovém procesu, výkonnostních výsledků a na základě předpokladu úspěšného rozvoje pohybových aktivit. Předmět PSA mohou také navštěvovat žáci 4. až 6. ročníku jako nepovinný.

Výuku v tomto předmětu navštěvují především žáci, kteří se věnují **skoku na lyžích, běhu na lyžích, severské kombinaci a sjezdovému lyžování.**

Osnovy předmětu navazují na osnovy tělesné výchovy, dále jsou zařazeny specifické činnosti pro rozvoj pohybových dovedností a schopností v uvedených sportovních odvětvích. Předmět PSA je realizován v hodinové dotaci 2 hod./týdně.

Cíle a pojetí výuky

Cílem je získat kladný vztah k fyzickým aktivitám a sportu, vytvářet návyky zdravého životního stylu, dodržování sportovní etiky a pravidel jednání fair-play. Důraz je kladen na rozvoj praktických dovedností, samostatnosti a odpovědnosti žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících s rozvojem zdraví a jeho ochranou. Poznání účinků pohybových činností na tělesnou zdatnost a duševní zdraví. Optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, uspokojování vlastních pohybových potřeb a zájmů, regenerace sil, kompenzace zatížení a schopnost sebehodnocení. Na základě aktivit v kolektivu rozvoj příznivých mezilidských vztahů.

Formy a metody práce

Organizace - výuka probíhá ve školní tělocvičně, v přírodě, ve sportovním areálu a na hřišti SKP („Kolečko“). O místě konání výuky jsou žáci předem informováni.

Vzdělávací obsah předmětu obsahuje: a/ činnosti zaměřené na všeobecný rozvoj zdraví - příprava organismu, rozvoj pohyblivosti, síly, obratnosti, rychlosti, koordinace pohybu atd.

b/ činnosti zaměřené na dodržování bezpečnosti, hygieny, dodržování herních pravidel, zdravotně preventivní chování,...

c/ činnosti zaměřené na všeobecný rozvoj pohybových dovedností - základy gymnastiky, atletiky, míčové hry, pohybové hry,...

d/ specifické činnosti k rozvoji daného sportovního odvětví

Klíčové kompetence

V předmětu Pohybové a sportovní aktivity chceme rozvíjet tyto kompetence:

a/ Kompetence k učení

- žák si má osvojit základní tělocvičné názvosloví
- žák poznává vlastní pohybové schopnosti a aktivně se podílí na jejich rozvoji
- provádí samostatně cviky a aktivity dle návodu a pokynů
- umí změřit pohybové výkony a porovnávat sportovní výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách, umí samostatně získávat a vyhledávat informace
- podílí se na plánování svých sportovních aktivit a způsobů zlepšování svých výkonů

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák vnímá problémovou situaci a plánuje způsob řešení
- uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a je schopen je obhájit
- hledá a volí vhodnou taktiku v individuálních i kolektivních sportech

c/ Kompetence komunikativní

- žák spolupracuje při skupinových pohybových aktivitách, týmových činnostech, soutěžích, hrách
- žák reaguje na povely, pokyny
- umí zorganizovat jednoduchou pohybovou soutěž

d/ Kompetence sociální a personální

- žák dodržuje pravidla, jedná v duchu fair-play
- spoluutváří pravidla aktivit v kolektivu
- spolupracuje s ostatními členy kolektivu

e/ Kompetence občanské

- žák je ohleduplný a taktní, pomáhá ostatním
- žák projevuje vůli a úsilí pro zlepšení úrovně své zdatnosti
- odmítá drogy a jiné škodlivé látky jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje uvědoměle zásady bezpečnosti a hygieny při pohybových činnostech
- dokáže poskytnout první pomoc při úrazech lehčího charakteru, přivolá pomoc

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu .

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny tematické okruhy

- v oblasti osobnostního rozvoje Rozvoj schopností poznávání /cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění/, Sebepoznání a sebezpečí /moje tělo, moje psychika, zdravé a vyrovnané sebezpečí,../, Seberegulace a sebeorganizace / cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání a prožívání, vůle, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení,../, Psychohygiena /dovednosti zvládnutí stresových situací, dobrá organizace času, uvolnění - relaxace,..../

- v oblasti sociálního rozvoje jsou začleněny tematické okruhy Mezilidské vztahy /respektování, podpora, pomoc v sociální skupině,../, Kooperace a kompetice /rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci, vedení a organizování činností skupiny, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situace, soutěž, konkurence,../, Komunikace /komunikace při řešení různých situací a konfliktů/

- v oblasti morálního rozvoje jsou začleněny okruhy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti /dovednosti řešení problémů a rozhodování v mezilidských vztazích,../, Hodnoty, postoje, praktická etika / dovednost rozhodování v eticky problematických situacích,..../.

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Pohybové a sportovní aktivity - 7. - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák svoji pravidelnou pohybovou činnost spojuje s upevňováním tělesného zdraví a rozvojem zdatnosti - uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při sportovních činnostech, adekvátně reaguje při úrazu spolužáka - odmítá drogy a jiné škodlivé látky neslučitelné se sportovní etikou - dodržuje pravidla zdravého životního stylu - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu - do pohybového režimu zařazuje korektivní cvičení, samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky - usiluje o rozvoj pohyblivosti, obratnosti, vytrvalosti a celkové tělesné zdatnosti - osvojené pohybové dovednosti zvládá dle osobních dispozic, aplikuje je při konkrétních činnostech, usiluje o zlepšení svých výkonů, uplatňuje bezpečné chování, posoudí úroveň provedené činnosti, označí příčiny nedostatků, pracuje na jejich odstranění - samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji v souladu s požadavkem na zatěžované svaly - změří základní pohybové výkony a výsledky porovnává s předchozími - aktivně přistupuje k pohybovému režimu, zařazuje některé pohybové činnosti s pravidelným opakováním za konkrétním účelem 	<ul style="list-style-type: none"> - význam pohybu pro zdraví - zdravotně orientovaná zdatnost - hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - tělocvičné názvosloví - průpravná, kondiční, koordinační a tvořivá cvičení pro rozvoj kloubní pohyblivosti a obratnosti - cvičení pro správné držení těla - prevence a korekce jednostranného zatížení - vytrvalostní cvičení - cvičení kompenzační, relaxační - cvičení motivační - tvořivá - nácvik strečinku před i po ukončení cvičební jednotky - pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové aktivity <p>Atletika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atletická abeceda - rychlý běh na krátkou trať/10m, 60m, 300m/ - vytrvalostní běh v terénu - rychlý start - člunkový běh - průprava pro skokanské disciplíny (skok z místa, výskoky z místa) - hod kriketovým míčkem - koulařská gymnastika - posilování horních a dolních končetin, švihadlo 	<p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena</p> <p>Rozvoj schopností poznávání Pozornost, soustředění</p>	<p>Soustředění Homole a Lomnice nad Pop. /červen/</p> <p>Návštěva bazénu a sauny</p> <p>Regenerace a masáže</p> <p>Lanové centrum</p> <p>Krakonošův přespolní běh / září x říjen /</p> <p>Testy FTVS</p> <p>Posilovna</p>

<ul style="list-style-type: none"> - žák zvyšuje kondici a koordinaci pohybových činností - dodržuje pravidla, spolupracuje s ostatními v kolektivu a jedná v duchu fair-play - samostatně zorganizuje hru, soutěž na úrovni třídy, skupiny - navrhuje varianty osvojených pohybových her - uplatňuje vhodné a bezpečné chování na běžecké, sjezdové trati, na méně známém sportovišti a v přírodě, předvídá rizikové situace, předchází možnosti úrazu a k tomu přizpůsobuje svoji pohybovou aktivitu - orientuje se v informačních zdrojích o sportovních akcích - objektivně hodnotí své výkony, zamýšlí se nad nedostatky, podílí se na plánování sportovních aktivit a činností, vedoucích ke zvýšení výkonnosti - žák chápe nutnost důsledného rozcvičení, zvládnutí základů ohebnosti a rovnováhy těla a posilování jednotlivých partií - koordinuje pohybové činnosti při akrobacii 	<p>Sportovní hry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy spojené s osvojovanými činnostmi - sportovní hry /kopaná, vybíjená,.../ - základní pravidla jednotlivých her - sportovní hry pro rozvoj herních dovedností, herního myšlení <p>Lyžování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - běžecký výcvik - obeznámení se s technikou běhu na lyžích /klasický běh, volný styl/ - průpravná cvičení na běžeckých lyžích - sjezdový výcvik - obeznámení se s technikou sjezdu na lyžích, carvingový oblouk - průpravná cvičení na sjezdových lyžích - snowboardový výcvik - obeznámení se s technikou jízdy na snowboardu, základní postavení, jízda svahem - soutěže ve sjezdu na snowboardu <p>Gymnastika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protahovací cviky - základní cvičební polohy těla - akrobacie - přeskok - hrazda - posilování, šplh /procvičování na zemi, rovnováha, cviky ohebnosti, technika cviků, posilování jednotlivých svalových partií,.../ 	<p>Mezilidské vztahy</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Komunikace</p>	<p>Turnaj v nohejbalu, volejbalu, kopané</p> <p>Poučení o bezpečném pohybu na horách</p> <p>Soustředění běh, skok, alpské disciplíny</p>
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - opakováním probraných témat přechází na vyšší stupeň úrovně výuky - žák chápe, že pohyb je velmi důležitý pro zdravý vývoj jeho organismu a nácvik jakéhokoliv pohybu se zdokonaluje jen stálým opakováním - aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, - žák sám dává přednost těm činnostem, - které rozvíjí kulturu ducha a těla - aktivně přistupuje k jednotlivým tématům, zdokonaluje techniku jednotlivých sportovních disciplín, samostatně přistupuje ke zlepšení své tělesné zdatnosti, uplatňuje vhodné a bezpečné chování na sportovišti, naplňuje základní olympijské myšlenky (čestně soupeřit, pomáhat slabším a handicapovaným, respektovat ostatní) - uplatňuje vhodné a bezpečné chování v přírodě, předvídá možné nebezpečí úrazu - zpracovává informace o naměřených datech, dokáže uplatňovat vytrvalost a cílevědomost - je schopen používat a reagovat na odborné názvosloví na úrovni sportovce, rozhodčího a diváka - posuzuje kvalitu provedení pohybové činnosti - provede samostatně přípravu k tréninkové jednotce, komunikuje vhodnou formou v kolektivu - sport chápe jako aktivitu, která spojuje lidi různých národů ve zdravém zápolení, pomáhá vytvářet a navazovat příznivé vztahy a přátelství a vzbuzuje národní hrdost 	<p>Zdokonalování jednotlivých praktických činností:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kondiční, koordinační, kompenzační cvičení - atletická příprava - sportovní hry - lyžování - gymnastika <p>Lyžování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - běžecký výcvik - osvojení a zdokonalování techniky klasického běhu a volného stylu, zdolávání terénních nerovností,.../ - odšlapování - jízda odpichem soupaž - bruslení - jízda v mírně a středně těžkém terénu - sjezd, sjezdový oblouk, slalom mezi brankami - hry na lyžích <p>Opakování probraných tělesných dovedností a jízda na kole:</p> <ul style="list-style-type: none"> - běžecká abeceda - horské kolo - jízda ve skupině - jízda na horském kole v terénu <p>Jízda na kolečkových bruslích:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základy osvojení jízdy na kolečkových bruslích - jízda vpřed: dvojooporová jednooporová zatáčení na bruslích jízda na rychlost do 30 m jízda na vytrvalost do 400 m 	<p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika, sportovní etika</p>	<p>Posilovna</p> <p>Kontrolní testy</p> <p>Kontrolní závody běh, skok a alpské disciplíny</p> <p>Kontrola techniky přes video</p> <p>Školní závody v běhu a sjezdu</p> <p>Cyklistická túra do Jizerských hor a do Českého ráje</p> <p>Nácvik u přehrady Souš</p>
---	--	---	--

6 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou souhrnem vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění člověka ve společnosti.

Osvojování klíčových kompetencí je dlouhodobý proces, který začíná již v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v průběhu dalšího života.

Cílem vzdělávání je vybavit žáka klíčovými kompetencemi na úrovni, která je pro něj dosažitelná, připravit jej na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti a naučit ho účinně využívat získaných kompetencí v praktickém životě.

Rozvoj klíčových kompetencí prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Cílem je podporovat a rozvíjet aktivní přístup žáka ke vzdělávání, chápání potřeby vzdělání pro budoucí život a profesní uplatnění, ale také pro obohacení své osobnosti, lepší chápání postavení sebe sama ve společnosti, mezilidských vztahů a odpovědnosti za kvalitu svého života.

Kompetence k učení

- žák si vybírá a užívá způsoby a metody svého učení vedoucí k co největší efektivitě
- plánuje a organizuje samostatně svoje učení
- samostatně vyhledává informace z různých zdrojů a třídí je, používá k tomu nejmodernější informační technologie
- získané poznatky z různých vzdělávacích oblastí uvádí do souvislostí, systematizuje je a využívá v procesu dalšího učení
- aplikuje naučená pravidla při výuce i v praktickém životě
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a dokáže se poučit z chyb
- chápe smysl celoživotního učení pro uplatnění v budoucím životě, k chápání potřeby dalšího studia je veden i mimo jiné na základě prožitků z úspěchů

Kompetence k řešení problémů

- žák se orientuje v různých učebních situacích, uplatňuje základní myšlenkové operace a volí vhodné postupy řešení
- dokáže rozpoznat a zapamatovat si podstatná fakta, začlenit je do systému a využít je
- chápe problémy a nesrovnalosti, odhaluje jejich příčiny, danou situaci samostatně nebo kooperativně řeší
- ověřuje výsledky své práce, obhájí je a je schopen nést za ně zodpovědnost
- při řešení problémů využívá potřebné strategie a metody, logické, matematické a empirické postupy
- seznamuje se s různými zdroji informací, které mohou vést k řešení problému, ověřuje je a srovnává, poučí se z úspěchu i neúspěchu
- organizuje vlastní činnosti, je schopen úsudku, samostatnosti, iniciativy a tvořivosti
- vyslechne názor druhých, je schopen konstruktivní diskuse, vyjádří vlastní názor, argumentuje

Kompetence komunikativní

- žák komunikuje vhodným způsobem se spolužáky, učiteli, přáteli a ostatními dospělými ve škole i mimo ni v souladu s uznávanými společenskými normami a etickými pravidly komunikace
- jasně, výstižně a logicky formuluje a vyjadřuje své myšlenky v projevu ústním i písemném
- vhodnou formou obhajuje své názory, dovede naslouchat názorům jiných a je k nim tolerantní
- je si vědom potřeby komunikace také v cizích jazycích pro další studium, profesní uplatnění, společenský život
- ke komunikaci žák využívá také moderní komunikační technologie (PC, internet,...)

Kompetence sociální a personální

- žák účinně pracuje ve skupině, pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce, dodržuje pravidla pro činnost skupiny
- podílí se na utváření přátelské atmosféry ve třídě
- je schopný vést diskusi slušnou formou, řešit krizové situace, požádat o pomoc, podle potřeby poskytnout pomoc druhému
- objektivně posuzuje své možnosti, chová se asertivně, je schopen sebekontroly a sebehodnocení
- respektuje práci a úspěch druhých
- ve spolupráci s ostatními nachází poučení a inspiraci pro sebe
- přijímá ve skupině střídavě různé role, vyjadřuje své názory, argumentuje, toleruje odlišné názory a respektuje rozhodnutí většiny
- uplatňuje svá práva, plní své povinnosti
- je schopen nést důsledky svého rozhodnutí, své zájmy prosazuje vhodným způsobem, aniž omezí druhé
- dodržuje morální zásady a pravidla chování
- orientuje se v reálných situacích, je otevřený vůči vnějším podnětům

Kompetence občanské

- žák respektuje pravidla soužití ve školním kolektivu (podílí se na jejich tvorbě), skupině, společnosti, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo ni
- ve svém chování se řídí principy společenských a zákonných norem, zodpovídá za své chování
- respektuje pravidla chování stanovená školním řádem
- dovede se vcítit do situace druhých, respektuje přesvědčení jiných
- chápe principy demokracie, má základy občanského a právního vědomí
- je otevřený a citlivý k lidem, chápe a respektuje odlišnosti kulturních a duchovních hodnot

- má pozitivní postoj ke kulturnímu dědictví naší vlasti, chrání historické dědictví svého národa a seznamuje se s kulturními tradicemi jiných národů
- projevuje kritické postoje k negativním společenským jevům, odmítá fyzické a psychické násilí, uvědomuje si potřebu postavit se proti bezpráví
- v krizových situacích poskytne dle svých možností pomoc ostatním
- uvědomuje si osobní zodpovědnost za své zdraví, chápe význam ochrany zdraví a svůj životní styl přizpůsobuje potřebě kvalitního fyzického a psychického zdraví
- chápe potřebu ochrany přírody a spoluzodpovědnost za kvalitu životního prostředí

Kompetence pracovní

- žák ovládá základní pracovní dovednosti a návyky, plánuje a organizuje vlastní činnost
- používá účinně nástroje, materiály, dodržuje logické pracovní postupy a pravidla bezpečnosti práce, chrání zdraví své i druhých
- zodpovědně používá ochranné pracovní pomůcky
- dodržuje hygienická pravidla, připraví si a udržuje svůj pracovní prostor
- k pracovní činnosti přistupuje s ohledem na funkčnost a kvalitu, ale i hospodárnost, společenský význam a ochranu životního prostředí
- pracuje nejen podle zadaného postupu, ale hledá i vlastní postupy v souladu s danými pravidly
- chápe význam práce v životě člověka
- kriticky hodnotí výsledky své práce (nalézá klady i zápory), při přípravě na profesní život využívá zkušeností z různých oblastí svých zájmů
- má představu o náplni jednotlivých pracovních profesí
- je schopen objektivně posoudit své možnosti v profesní orientaci

7 Průřezová témata

Průřezová témata postihují aktuální problémy současného světa a jsou důležitou součástí vzdělávání. Prolínají vzdělávacími oblastmi a propojují vzdělávací obory. Žáci si tak utvářejí ucelený pohled na danou problematiku.

Průřezová témata umožňují žákům individuální uplatnění, ale i vzájemnou spolupráci, pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot, dále dovednosti, vědomosti, schopnosti a tvořivost. Učivem se stávají běžné situace a problémy každodenního života.

Forma začlenění do výuky

Průřezová témata jsou ve vzdělávacím programu školy integrována do vyučovacích předmětů, obsah některých témat je realizován formou projektů.

Začlenění průřezových témat je uvedeno v osnovách, pro přehlednost je zpracováno i v tabulce.

Přínos tématu pro rozvoj a formování osobnosti

Osobnostní a sociální výchova

- smyslem tohoto tématu je pomáhat žákovi utvářet praktické životní dovednosti, vytvářet dobré vztahy se svým okolím i k sobě samému
- žák se učí komunikovat vhodnou formou
- učí se zvládat vlastní chování a kultivovat ho
- učí se toleranci, nesobeckým postojům, pozitivnímu vnímání okolí
- žák je veden k uvědomování si mravních norem a nutnosti je respektovat
- učí se úspěšně řešit různé situace a problémy

Výchova demokratického občana

- žák získává orientaci v problematice demokratické společnosti, vědomí o svých právech a povinnostech žáka, občana a příslušníka státu
- žák se učí spravedlivému a odpovědnému jednání a respektu k zákonům
- učí se uvědomovat si vlastní postavení ve skupině a společnosti, povinnosti a práva z tohoto postavení vyplývající
- učí se respektovat názor většiny, významu dodržování pravidel, obhajování práv a svobod, respektování kultur a etnických odlišností a toleranci
- žák se učí diskutovat o problémech, prezentovat a obhajovat svůj názor vhodnou formou a vést dialog, respektovat názory jiných
- učí se sledovat, popisovat a hodnotit společenské jevy a utvářet si k nim vlastní postoj

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- smyslem tématu je rozvoj chápání vlastní identity žáka nejen jako občana jednoho státu, ale i jako člověka žijícího ve společenství evropských států
- žák se seznamuje s evropskou a světovou kulturou a učí se respektovat kulturní odlišnosti národů
- učí se chápat smysl existence nadnárodních institucí, náplň a význam jejich činnosti
- žák si uvědomuje význam znalosti cizích jazyků a vzdělávání pro své budoucí uplatnění v evropském, ale i mezinárodním měřítku ve sféře pracovní i osobní
- žák si uvědomuje důsledky globálních vlivů na životní prostředí a nutnost ochrany životního prostředí

Multikulturní výchova

- žák se seznamuje s různými kulturami a jejich tradicemi
- uvědomuje si vlastní kulturní identitu, příslušnost k národu, historické a kulturní tradice svého národa
- žák se učí toleranci, solidaritě, respektování různých etnických, náboženských, národnostních i jiných skupin, jejichž projevy nemají rasistický, diskriminační či jinak intolerantní charakter
- učí se vnímat projevy rasové nesnášenlivosti a zaujmout k nim kritický postoj
- učí se uvědomit si důsledky svých verbálních i neverbálních projevů a nést za ně zodpovědnost

Environmentální výchova

- žák si uvědomuje spoluzodpovědnost za úroveň našeho životního prostředí a nutnost odpovědného přístupu k jeho spoluvytváření
- žák si uvědomuje důsledky a dopad lidské činnosti na životní prostředí a nutnost šetrného přístupu k přírodě a životnímu prostředí
- žák si uvědomuje souvislosti mezi lokálními a globálními problémy, důležitost vztahu každého člověka k prostředí, způsobů jeho jednání a aktivně a zodpovědně přistupuje k ochraně životního prostředí
- žák se seznamuje s principy udržitelného rozvoje společnosti
- vnímá souvislost mezi kvalitním životním prostředím a vlastním zdravím

Mediální výchova

- žák si uvědomuje důležitost objektivně vnímat informace z různých médií
- žák se učí informace zpracovat, vyhodnotit a používat je
- uvědomuje si silný vliv médií na názory občanů
- rozpozná sdělení manipulativního charakteru
- je veden k vhodné volbě využití média jako zdroje vzdělávání, zábavy, odpočinku,...
- žák je veden k rozvoji svých komunikačních dovedností, vnímání různých způsobů vyjadřování v médiích a citlivosti vůči těmto vyjádřením
- mediální výchova pomáhá žákovi osvojit si základní pravidla komunikace a uvědomovat si zodpovědnost za své projevy

7.1 Tabulky začlenění průřezových témat do výuky

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (OSV)
--

TEMATICKÉ OKRUHY	ROČNÍK					
	1. - 3.	4. - 5.	6.	7.	8.	9.
1. Rozvoj schopností poznávání	Hv, Tv, M, Čj, Prv, Aj, Vv	Inf – 5, Hv, Tv, M, Čj, Př, VI, Aj, Vv	Hv, Aj, M, Inf, F, Z, Vv, Tv, Pč	Nj, Psa, Hv, Aj, Inf, F, Čj, Z, Vv, Tv, Pč	Nj, Psa, Hv, Aj, F, Ch, Inf, Z, Vv, Tv, Pč	Psa, Hv, Aj, Nj, M, Ch, Inf, F, Z, Vv, Tv, Pč
2. Sebepoznání a sebepojetí	Tv, Prv	Tv, Př, VI	Vo, Vv, Tv	Vo, Psa, Čj, Vz, Vv, Tv	Vo, Psa, Vz, Tv, Pč	Vo, Psa, Vz, Vv, Tv
3. Seberegulace a sebeorganizace	Tv, M, Čj	Tv, M	Čj, Hv, Tv	Psa, Hv, Vz, Tv	Psa, Tv	Psa, Vz, Tv
4. Psychohygienu	Hv, Tv, Čj, Prv, Vv	Hv, Tv, M, Čj, Př, Vv	Vo, Tv, Pč	Vo, Psa, Vz, Tv	Vo, Psa, Vz, Tv	Vo, Psa, Tv
5. Kreativita	Hv, Tv, M, Čj, Prv, Vv	Inf – 5, Hv, Tv, M, Čj, Vv	Vo, Hv, M, Čj, Z, Vv, Tv	Vo, Hv, M, Inf, Vv, Tv, Pč	M, Inf, Čj, Z, Vv, Tv, Pč	M, Inf, Čj, Z, Vv, Tv, Pč
6. Poznávání lidí		VI	Vo, Tv	Vo, Čj, Tv	Vo, Čj, Vz, Tv, Pč	Vz, Tv, Pč
7. Mezilidské vztahy	Hv, Tv, Čj, Prv, Prv	Hv, Tv, M, Př, VI, Vv	Vo, D, Hv, Z, Tv	Psa, Hv, Čj, M, Vz, Tv	Vo, Psa, Čj, Vz, Tv, Pč	Vo, Psa, Z, Tv
8. Komunikace	Hv, M, Čj, Prv, Aj, Vv	Hv, M, Čj, Př, VI, Aj	Vo, Hv, Aj, D, Inf, Čj, Z, Vv, Tv	Vo, Nj, Psa, Hv, Aj, M, Čj, Vz, Vv, Tv	Vo, Nj, Psa, Hv, Př, M, Čj, Z, Vz, Pč, Vv, Tv	Vo, Psa, Hv, Aj, Inf, Z, Vz, Tv, Pč
9. Kooperace a kompetice	Tv, M, Čj, Prv, Aj	Tv, M, Aj, Hv, Vv	Aj, M, Hv, F, Z, Tv	Vo, Nj, Hv, Psa, Aj, M, F, Tv	Vo, Nj, Psa, Ch, F, Z, Tv	Vo, Psa, Aj, M, Ch, Inf, F, Vz, Tv
10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, Prv, Aj, Hv, Vv	Př, VI, Hv, Vv	Vo, M, Inf, F, Z, Tv	Vo, Psa, M, F, Vz, Tv	Vo, Psa, M, F, Tv	Vo, Psa, M, F, Ch, Z, Vz, Tv, Pč
11. Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj, Prv	Tv, VI	Vo, Čj, Hv, Tv	Vo, Psa, Hv, Čj, Vz, Tv, Pč	Vo, Psa, Inf, Čj, Vz, Vv, Tv, Pč	Vo, Psa, Inf, Vz, Tv

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA (VDO)

TEMATICKÉ OKRUHY	ROČNÍK					
	1. - 3.	4. - 5.	6.	7.	8.	9.
1. Občanská společnost a škola			Vo		Čj	
2. Občan, občanská společnost a stát			Vo, D	Vo	Vo, D, Z	Vo, D, Čj, Z
3. Formy participace občanů v politickém životě			Čj	Čj	Vo, Čj	Vo, Čj, Z
4. Principy demokracie jako forma vlády a způsoby rozhodování						Vo, Čj, Z

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (EGS)

TEMATICKÉ OKRUHY	ROČNÍK					
	1. - 3.	4. - 5.	6.	7.	8.	9.
1. Evropa a svět nás zajímá	Hv,	Hv, VI, Vv	Hv, Čj	Vo, Hv, Čj, Z	Aj, Čj, Z	Nj, Aj, Čj, Z
2. Objevujeme Evropu a svět			Čj	Vo, D, Z	D, Hv, Čj, Z	Vo, Hv
3. Jsme Evropané			D, Čj	Vo	Hv, Čj, Z	Vo, D, Hv, Čj, Z

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA (MKV)

TEMATICKÉ OKRUHY	ROČNÍK					
	1. - 3.	4. - 5.	6.	7.	8.	9.
1. Kulturní diference			Vo, Čj, Z	Vo, Z	D, Hv, Čj, Z	Hv, Z
2. Lidské vztahy	Hv	Hv, VI, Vv	D, Z	Vo, D, M, Z	Hv, Z	Hv, Z
3. Etnický původ			Z	Vo, D, Z	Př, D, Hv, Čj, Z	D, H, Z
4. Multikulturalita		Aj,	Čj	Vo	Vo, Aj, Hv	Nj, Aj, Hv, Čj
5. Princip sociálního smíru a solidarity					Vo, Hv	Vo, D, Hv, Čj

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (EV)

TEMATICKÉ OKRUHY	ROČNÍK					
	1. - 3.	4. - 5.	6.	7.	8.	9.
1. Ekosystémy	Prv	Př	Vo, Př, Čj, Z, Pč	Vo, Př	Vo, Př, Z	Př, Z
2. Základní podmínky života	Prv	M, Př	Př, Z, Pč	Čj	Hv, F, Z	Př, Hv, Ch, F, Z
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prv	Př	Vo, D, Z	Vo, M, Aj, Z, Pč	Vo, D, M, Ch, F, Čj, Z	Př, Ch, F, Aj, Z
4. Vztah člověka k prostředí	Hv, Tv, Prv, Vv	Hv, Tv, M, Př, VI, Vv	Př, Z, Tv, Pč	Vo, Př, Z, Tv	Vo, Hv, Př, Ch, Z, Tv	Hv, Př, Ch, F, Čj, Z, Vz, Tv

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (MV)

TEMATICKÉ OKRUHY	ROČNÍK					
	1. - 3.	4. - 5.	6.	7.	8.	9.
1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení		Čj	Vo, Hv	Inf, Hv	Hv, Inf, Čj	Hv, Čj
2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality			Hv, Čj	Vo, Hv, Inf	Čj	Čj
3. Stavba mediálních sdělení					Čj	Čj
4. Vnímání autora mediálních sdělení			Čj			Čj
5. Fungování a vliv médií ve společnosti		Inf – 5	Inf	Vo, Inf, Vz	D, Hv, Čj	D, Hv, Čj
6. Tvorba mediálního sdělení			Čj			Čj
7. Práce v realizačním týmu					Čj	Čj

Vysvětlivky použitých zkratk názvů předmětů:

Čj - Český jazyk

M - Matematika

Inf - Informatika

Prv - Prvouka

Př - Přírodověda /1. – 5. ročník/

Přírodopis /6. – 9. ročník/

VI - Vlastivěda

D - Dějepis

Vo - Výchova k občanství

F - Fyzika

Ch - Chemie

Z - Zeměpis

Hv - Hudební výchova

Vv - Výtvarná výchova

Vz - Výchova ke zdraví

Tv - Tělesná výchova

Pč - Pracovní činnosti

Nj - Druhý cizí jazyk -německý

Psa - Pohybové a sportovní aktivity

Aj - Anglický jazyk

7.2 Projekty, projektové dny a školní akce

NÁZEV AKCE	METODY A FORMY PRÁCE	CÍLE AKCE, PŘÍNOS PRO ROZVOJ OSOBNOSTI, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY	URČENO PRO
Den překonávání překážek - projekt	Soutěž družstev složených z žáků různých ročníků, plnění úkolů z oblasti první pomoci, ochrany přírody, orientace v terénu, fyzické zdatnosti, obratnosti,.. na stanovištích.	Z okruhů PT: - kooperace a kompetice - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - ochrana životního prostředí - ochrana zdraví Rozvoj fyzické zdatnosti.	1. – 9. ročník 1 x za 3 roky
Sportovní den - projekt (lehkoatletický přebor školy)	Soutěže jednotlivců v různých atletických disciplínách, turnaje tříd v míčových hrách.	Z okruhů PT: - seberegulace a sebeorganizace - komunikace - rozvoj disciplinovanosti - respektování pravidel - zdravá soutěživost Rozvoj fyzické zdatnosti.	1. – 9. ročník každý rok - červen
Školní přespolní běh – školní akce	Soutěž jednotlivců - běh v terénu.	Rozvoj zdravé soutěživosti, závodění v duchu fair-play, respektování pravidel, ochrana zdraví Rozvoj fyzické zdatnost.	1. – 9. ročník každý rok - září
Školní závod v běhu na lyžích - školní akce	Soutěž jednotlivců v běhu na lyžích volnou technikou.	Rozvoj sportovních dovedností a fyzické zdatnosti, vytrvalosti, sebedůvěry. Zdravé soutěžení.	1. – 9. ročník každý rok - únor
Školní závod ve sjezdu - školní akce	Soutěž jednotlivců ve slalomu na lyžích a snowboardu.	Rozvoj sportovních dovedností, odvahy. Rozvoj fyzické zdatnosti.	1. – 9. ročník každý rok – březen/ duben

NÁZEV AKCE	METODY A FORMY PRÁCE	CÍLE AKCE, PŘÍNOS PRO ROZVOJ OSOBNOSTI, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY	URČENO PRO
Oslavy Vánoc - projekt	Koncert hudebního kroužku, vystoupení žáků 1. stupně, výroba pomůcek na vystoupení, výzdoba školy, lidové zvyky a tradice, výstava cukroví,..	Z okruhů PT: - rozvoj dovedností pro spolupráci - rozvoj estetického vnímání - úcta ke kulturním tradicím	1. – 9. ročník každý rok - prosinec
Den dopravní výchovy – projekt	Nácvik pravidel silničního provozu, praktická cvičení na dopravním hřišti, poskytování první pomoci, výtvarná soutěž.	Z okruhů PT: - zvládnutí vlastního chování - dovednosti pro řešení různých situací - respektování pravidel - první pomoc - ochrana zdraví - rozvoj smyslového vnímání - sebekontrola a sebeovládání	1. – 9. ročník 1 x za 3 roky duben
Třídění odpadů - projekt	Ve spolupráci s firmou Marius Pedersen sběr plastů a papíru.	Z okruhů PT: - důsledky lidských činností na prostředí - význam ochrany životního prostředí - význam recyklace	1. – 9. ročník celoročně
Den záchranného bezpečnostního systému – projekt	Ve spolupráci se Sborem dobrovolných hasičů v Harrachově, Policií ČR a Horskou službou - praktické ukázky práce hasičů, hasicí techniky s výkladem, rozsah činnosti hasičů, beseda s příslušníky Policie ČR,.. - činnost integrovaného záchranného systému - práce členů Horské služby, krizové situace na horách	Z okruhů PT: - prevence sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování - obrana proti agresi - chování v mezních situacích - respektování zákonů a pravidel - ohleduplnost, ochota poskytnout pomoc - ochrana životního prostředí	1. – 9. ročník 1x za 3 roky červen

NÁZEV AKCE	METODY A FORMY PRÁCE	CÍLE AKCE, PŘÍNOS PRO ROZVOJ OSOBNOSTI, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY	URČENO PRO
Školní akademie - projekt	Každá třída samostatně nebo ve vzájemné spolupráci připraví – hudební, recitační, dramatické, ... činnosti k prezentaci své třídy.	Z okruhů PT: - rozvoj dovedností kooperace Rozvoj estetického cítění.	1. – 9. ročník 1 x za dva roky květen
Škopek (Školní program ekologické výchovy) - projekt	Každoročně je vyhlášeno 5 témat např. Voda, Odpady,.. Žáci k těmto tématům zpracovávají různé úkoly, soutěží, vytvářejí výtvarné práce, referáty, ...	Z okruhů PT: - ochrana životního prostředí - lidské aktivity a jejich dopad na životní prostředí - základní podmínky života	1. – 9. ročník celo - ročně
Celoroční prezentace žákovských prací - projekt	Výstavy výtvarných prací, lidové zvyky, tradice, výzdoba školy, hudební a literární činnosti. Prezentace žákovských prací v Info – centru MÚ.	Z okruhů PT: - úcta ke kulturním tradicím národa - kulturní tradice jiných národů Rozvoj estetického vnímání a cítění	1. – 9. ročník celo - ročně
Dětský den - projektový den	Soutěže, hry, výtvarné aktivity, sportovní aktivity - žáci se účastní aktivit dle vlastního výběru.	Z okruhů PT: - rozvoj soutěživosti v duchu fair – play - respektování pravidel hry - řešení problémů a rozhodovací dovednosti - komunikace - seberegulace a sebeorganizace - kreativita - kooperace	1. – 9. ročník každý rok – červen

NÁZEV AKCE	METODY A FORMY PRÁCE	CÍLE AKCE, PŘÍNOS PRO ROZVOJ OSOBNOSTI, MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY	URČENO PRO
Zdravé zuby - projekt	Žáci samostatně či ve skupinách plní úkoly, kvízy, vyplňují pracovní listy, diskutují, vytvářejí výtvarné práce (reklama na výrobky k ústní hygieně, plakáty), hrají různé hry, seznamují se s různými pomůckami k provádění zubní a ústní hygieny, zapojí se do celostátní soutěže, ...	Zlepšení zubního zdraví u dětí, upevňování návyků zubní hygieny, zdravého životního stylu, zdravé výživy, motivace žáků k pravidelným preventivním prohlídkám a aktivní ochraně svého zdraví, uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví.	1. – 5. ročník každý rok

Pozn.: Každý projekt, projektový den a školní akce uvedené v předchozí tabulce mají zpracovánu samostatnou projektovou dokumentaci, která je přílohou tohoto ŠVP.

8 Hodnocení žáků a vlastní hodnocení školy

8.1 Hodnocení žáků

Při hodnocení výsledků vzdělávání postupuje škola v souladu s ustanoveními § 51-53 Školského zákona.

Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č.48/2005 Sb., o základním vzdělávání, v souladu s novelou č. 454/2006 Sb.

Cíle hodnocení

Cílem hodnocení je poskytnout žákům, zákonným zástupcům žáků i učiteli samému informaci o tom, jak žák zvládá vzdělávací proces, které učivo a v jaké míře si osvojil, v čem chybuje, co je třeba zlepšit, doplnit, procvičit. Jak osvojené učivo dokáže aplikovat a v jaké míře. Jak plní školní povinnosti a jak se připravuje na výuku. Jaké je jeho chování a schopnost soužití v kolektivu.

Dalším z cílů je motivace ke zlepšování výsledků, vytváření schopnosti objektivního sebehodnocení.

Společným znakem všech forem a metod hodnocení je upevňování pozitivního vztahu žáků ke škole, k vlastnímu vzdělávání a uvědomění si potřeby vzdělávat se pro budoucí uplatnění v praxi.

Součástí celkového hodnocení žáka je také hodnocení jeho chování a projevu.

Zásady hodnocení

Při hodnocení průběžném i celkovém vyučující uplatňuje přiměřenou náročnost, přihlíží k věkovým zvláštěnostem a aktuálnímu zdravotnímu stavu žáka, jeho předpokladům a možnostem. Respektuje přirozené rozdíly ve způsobu učení.

Způsoby hodnocení

Při hodnocení převažuje klasifikace známkou, v některých případech je zvoleno slovní hodnocení (viz. příloha Klasifikační řád školy). Vyučující může zvolit i jinou formu hodnocení např. bodové,...

Získávání podkladů k hodnocení

Podklady ke klasifikaci a hodnocení vyučující získává:

- soustavným sledováním výkonů žáka, jeho připravenosti na výuku, zapojení do práce
- různými druhy zkoušek písemných, ústních, praktických, pohybových,...
- hodnocením práce školní i zadaných prací domácích (různého rozsahu)
- analýzou výsledků činností žáka
- konzultacemi s ostatními vyučujícími a dle potřeby i s odbornými pracovníky PPP a SPC
- sledováním zájmu žáka o předmět

Při hodnocení učitel sleduje:

- míru a kvalitu dosažených očekávaných výstupů a kompetencí formulovaných v osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu
- projev zájmu žáka o obohacování vědomostí a dovedností
- schopnost aplikovat získané vědomosti a dovednosti při řešení úkolů a v praktických situacích
- schopnost komunikovat, formulovat myšlenky, vyjadřovat se věcně, klást otázky, zapojit se do rozhovoru
- úroveň písemného projevu
- schopnost samostatného myšlení, chápání souvislostí, vztahů, schopnost analýzy a syntézy poznatků, vyvozování závěrů
- schopnost samostatně pracovat, vyhledávat informace, třídít je, používat,...
- jak si žák utváří kritéria k rozeznání dobrých a špatných názorů, postojů a činů, jak se chová ke spolužákům, dospělým, jak dodržuje základní pravidla kulturního chování a lidského soužití, zda je vstřícný a tolerantní k ostatním
- jak žák plní své povinnosti a připravuje se na výuku

Kritéria hodnocení

Kritéria hodnocení prospěchu

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Účelně si organizuje vlastní práci. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost, originalita a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Dokáže pracovat s informacemi a spolupracovat s ostatními. Je schopen samostatně studovat vhodné texty – dokáže se učit. Plní domácí práce a na výuku chodí připraven. Uvědoměle dodržuje bezpečnostní pravidla.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost, někdy originalita. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Žák je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty. Při práci s informacemi má drobné problémy, zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje pouze drobnou podporu nebo pomoc. Uvědoměle dodržuje bezpečnostní pravidla. Plní zadané domácí práce a na výuku chodí připraven.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Má problémy s organizací vlastní práce. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, neoriginální, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele. Při práci s informacemi má častější problémy, jak při jejich získávání a třídění, ale zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje podporu nebo pomoc. Nedostatky se projevují v domácí přípravě. Dodržuje bezpečnostní pravidla.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Nedokáže si samostatně zorganizovat vlastní práci, vyžaduje výraznou pomoc učitele. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Při práci s informacemi má zásadní problémy, často je nedovede zpracovat. Při spolupráci s ostatními vyžaduje výraznou podporu nebo pomoc ostatních. Zanedbává domácí přípravu, méně dbá na dodržování bezpečnostních předpisů.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele a ani nemá zájem na jejich odstranění. Nedovede samostatně studovat. Nedovede pracovat s informacemi, a to i při jejich vyhledávání. Nedokáže spolupracovat s ostatními i přes jejich pomoc a podporu. V domácí přípravě a práci jsou závažné nedostatky. Nedodržuje pravidla bezpečného chování.

Hodnocení chování žáka

Klasifikaci chování žáka navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel školního řádu během klasifikačního období a také reprezentace školy na veřejnosti. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka. K uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Škola hodnotí a klasifikuje žáky především za jejich chování ve škole. Jsou-li však závažné a prokazatelné důvody udělit žákovi výchovné opatření vedoucí k posílení kázně, jeví se objektivní hodnotit žáka za chování zejména ve škole, ale ve vážných případech přihlídnout k chování i mimo školu. Jedná-li se např. o případy, jejichž projednávání se škola přímo účastní.

Kritéria hodnocení chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování stanovená školním řádem a všeobecně uznávaná pravidla chování. V jeho chování je zřetelná slušnost, respektování ostatních, takt, zdvořilost, ohleduplnost. Ojediněle se dopouští drobných přestupků proti pravidlům školního řádu a požadovaného chování.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žák se opakovaně dopustí méně závažných přestupků proti školnímu řádu nebo pravidlům chování. Případně se dopustí závažnějšího přestupku. Narušuje práci a vztahy kolektivu, nepoučí se z kázeňských opatření. Žák je však přístupný výchovnému působení ze strany školy a projevuje snahu své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti školnímu řádu nebo pravidlům chování, nebo se opakovaně dopouští přestupků po udělení výchovného opatření, není přístupný výchovnému působení. Svým chováním a jednáním negativně ovlivňuje soužití ve třídě nebo škole.

Hodnocení žáků s VPU

Na základě doporučení PPP nebo SPC **má žák nárok na toleranci klasifikace tehdy, pokud se sám aktivně podílí na zlepšování svých výsledků a zodpovědně, v rámci svých možností se připravuje na výuku.** K ověřování výsledků vzdělávání se používají specifické formy a metody, přihlíží se k druhu a rozsahu poruchy. Při celkovém hodnocení žáka s VPU lze na základě žádosti zákonných zástupců žáka užít slovní hodnocení.

Dále viz. příloha ŠVP – Klasifikační řád ZŠ Harrachov

8.2 Vlastní hodnocení školy

Jejím cílem je sledovat a analyzovat výchovně vzdělávací proces školy a zabezpečit kvalitní a efektivní realizaci ŠVP. Získané informace slouží jako zpětná vazba a prostředek ke stanovení strategií školy, vedoucích ke stálému zkvalitňování její práce.

Cíle vlastního hodnocení školy:

- zkvalitňovat výchovně vzdělávací proces
- zvýšit zájem zákonných zástupců žáků o dění ve škole
- rozšiřovat nabídku zájmových útvarů
- zvýšit zapojení žáků do zájmové činnosti
- zapojit žáky do prezentace školy na veřejnosti
- vytvářet podmínky pro úspěšnost žáků v dalším studiu

Sledované oblasti:

- výsledky vzdělávacího procesu
- průběh výuky a soulad se ŠVP (naplňování cílů vzdělávání, rozvoj klíčových kompetencí, efektivita vzdělávacího procesu,..)
- péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami
- klima školy
- spolupráce pedagogických pracovníků
- spolupráce s rodiči, obcí, tělovýchovnou jednotou, radou školy
- materiálně technické zabezpečení
- účast na soutěžích, olympiádách,...
- uplatnění vědomostí a dovedností žáků na akcích školy vzdělávacího, kulturního i jiného charakteru a sledování projevů žáků na těchto akcích
- prezentace školy na veřejnosti
- řízení školy, kvalita personální práce, stabilizace kádrů
- vlastní hodnocení školy

Kritéria vlastního hodnocení školy:

- dobré uplatnění absolventů školy
- spokojenost zákonných zástupců žáků s prací školy
- účast zákonných zástupců žáků na školních akcích
- individuální péče o jednotlivé žáky
- spolupráce učitelů
- kvalifikovanost pedagogického sboru
- účast pedagogických pracovníků na dalším vzdělávání

Nástroje vlastního hodnocení školy:

- testy Cermat, ročníkové testy
- přehled klasifikace a hodnocení chování žáků
- další znalostní, dovednostní, srovnávací testování žáků i ve spolupráci s regionálními školami
- hospitační činnost, vzájemné náslechy pedagogů
- „Otevřené hodiny“ (možnost rodičů navštívit výuku)
- sledování individuální péče a péče o žáky se SVP
- sledování účasti zákonných zástupců žáků na třídních a informačních schůzkách a akcích školy
- dotazníkové šetření
- výsledky v soutěžích, olympiádách,...
- výroční zpráva

Časové rozvržení vlastního hodnocení školy:

Oblasti vl. hodnocení	Cíle a kritéria	Nástroje vlastního hodnocení	Časové rozvržení	Zodpovídá
výsledky vzdělávacího procesu	zjištění úrovně výchovně vzdělávacího procesu, naplňování očekávaných výstupů, zkvalitňování vlastní práce	porovnávání výsledků vzdělávání s regionálními školami, ročníkové testy, přehled klasifikace prospěchu a chování, pedagogické rady, výsledky soutěží a olympiád, testy Cermat, Scio,..	červen čtvrtletně únor - duben	ŘŠ ZŘŠ
průběh výuky a soulad se ŠVP	naplňování očekávaných výstupů ŠVP, rozvíjení klíčových kompetencí, výměna zkušeností	hospitační činnost pedagogické rady	po celý školní rok čtvrtletně	ŘŠ ZŘŠ
péče o žáky se specifickými vzdělávacími potřebami	naplňování očekávaných výstupů dle individuálních vzdělávacích plánů, rozvíjení klíčových kompetencí	kontrola individuálních vzdělávacích plánů, hospitační činnost, pedagogické rady, konzultace s PPP a SPC (zprávy z kontrolních šetření)	do ½ října každé čtvrtletí	ŘŠ ZŘŠ VP
klima školy	vytvoření příjemného a vstřícného prostředí	dotazníkové šetření (žáci, zákonní zástupci žáků) příspěvky ve schránce důvěry	1x za 2 roky průběžně	ŘŠ VP
vzájemná spolupráce pedagogických pracovníků	zvýšení vzájemné spolupráce mezi pedagogickými pracovníky, propojování výuky a spolupráce mezi třídami	vzájemné náslechy – 2 x za rok, rozhovory, výměna testů, srovnávací prověrky, společné akce více tříd	průběžně	ŘŠ ZŘŠ

Oblasti vl. hodnocení	Cíle a kritéria	Nástroje vl. hodnocení	Časové rozvržení	Zodpovídá
spolupráce s rodiči, obcí, tělovýchovnou jednotou, školskou radou	zlepšování spolupráce rodiny, školy a ostatních subjektů	sledování: zájmu zákonných zástupců žáků o studijní výsledky, chování žáků a celkového dění ve škole, spolupráce s Radou školy, TJ, ... účasti zákonných zástupců žáků na třídních schůzkách a Dnech otevřených dveří, spoluúčasti na školních akcích	na konci každého čtvrtletí	ŘŠ ZŘŠ vyuč. Tv zástupci školy ve školské radě
materiálně technické zabezpečení	zvyšování vybavenosti školy učebními pomůckami, zkrášlování prostředí školy, modernizace učeben, ...	sledování účelnosti čerpání rozpočtu, sledování a vyhodnocování využívání učebních pomůcek, ... SWOT analýza	červen, prosinec, září	ŘŠ ZŘŠ 1 x za 2 roky
účast na závodech, soutěžích, olympiádách	zvýšení podílu účasti žáků školy na soutěžích, olympiádách, osobnostní růst žáků	sledování účasti žáků, evidence výsledků, sledování úspěšnosti žáků na mimoškolních akcích, prezentace na nástěnkách, v tisku, na webových stránkách	průběžně	vyuč. Tv TU
uplatnění vědomostí a dovedností žáků na akcích školy, sledování projevů žáků	kultivovaný projev žáka ve škole i mimo ni	sledování ohlasů veřejnosti na akce pořádané školou, sledování projevů žáků pedagogickými pracovníky	průběžně	všichni pedagogičtí pracovníci
prezentace školy na veřejnosti	zvýšení zájmu veřejnosti o dění ve škole a zájmu zákonných zástupců žáků o akce školy a vzdělávání jejich dětí	sledování návštěvnosti internetových stránek školy, prezentace v místním i regionálním tisku, sledování návštěvnosti školních akcí	průběžně	všichni pedagogičtí pracovníci

Oblasti vl. hodnocení	Cíle a kritéria	Nástroje vl. hodnocení	Časové rozvržení	Zodpovídá
řízení školy, kvalita personální práce, stabilizace kádrů	stabilizace kvalifikovaných kádrů, další vzdělávání pedagogic. pracovníků, zvyšování odbornosti,..	dotazníkové šetření, SWOT analýza, sledování účasti vyučujících na DVPP,...	1 x ročně na konci školního roku SWOT analýza – 1 x za 2 roky	ŘŠ ZŘŠ
vlastní hodnocení školy vnější analýza	na základě zhodnocení práce školy stanovení dalších strategií k rozvoji školy	celkové hodnocení práce školy ve výroční zprávě zprávy ČŠI, audit hospodaření, kontroly zdravot. pojištění, důchod. zabezpečení, dotazníkové šetření mezi zákonnými zástupci žáků,...	na konci škol. roku 1 x za 2 roky	ŘŠ

9 Servisní služby

9.1 Školní družina

Školní družina je určena pro žáky 1. - 3. ročníku.

Provoz školní družiny: 11.45 - 15.45 v pracovní dny, mimo státem uznané svátky
- v době vedlejších prázdnin je možné na základě zájmu zákonných zástupců žáků zajistit provoz ŠD od 7.30 do 15.45 v případě, že se do družiny přihlásí nejméně 10 žáků (provoz školní jídelny není v této době zajištěn).

O přijetí žáka do školní družiny žádají na začátku školního roku zákonní zástupci žáka vyplněním přihlašovacího lístku.

Poplatek za školní družinu činí 150,- Kč na měsíc. Poplatek vybírá vychovatelka školní družiny do 5. dne v měsíci.

Činnosti žáků ve školní družině

Zařazené činnosti mají převážně charakter relaxační a zájmové činnosti a volně navazují na předměty ŠVP především výchovného zaměření. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu. Pokud žáci chtějí, mohou se samostatně připravovat na výuku.

Převažující činnosti

Individuální hry a odpočinek, společné hry ve skupinách, výtvarné a hudební činnosti, vycházky, sportovní činnosti při pobytu venku nebo v tělocvičně, čtení a poslech pohádek,...

Materiální zabezpečení

Školní družina má pro svoji činnost vyčleněnu školní třídu, šatnu, sociální zařízení, dále využívá tělocvičnu a prostor dvora školy. Škola zabezpečuje materiál na výtvarné činnosti, tělovýchovné činnosti, dále je družina vybavena různými stavebnicemi, hrami, hračkami, knihami atd.

Organizace činností

Po skončení vyučování odcházejí žáci s třídní učitelkou do šatny, kde si vezmou obuv a oblečení a pod dohledem třídní učitelky odcházejí do školní družiny. V prostoru chodby před informační tabulí na žáky již čeká vychovatelka školní družiny, která si je převezme. Na oběd odcházejí žáci ve 12.00 pod dohledem vychovatelky. Mají-li žáci výuku delší, odcházejí samostatně po obědě do ŠD.

Pro žáky ŠD je zajištěn pitný režim.

Nepřítomnost žáka v ŠD omlouvá zákonný zástupce žáka: telefonicky, osobně nebo prostřednictvím omluvenky na samostatném lístku.

Dokumentace školní družiny: - třídní kniha školní družiny (docházka, přehled výchovně vzdělávací práce v jednotlivých dnech)

- zápisové lístky (informace rodičů pro vychovatelku o docházce, vyzvedávání žáků, uvolňování žáků a telefonní čísla na zákonné zástupce žáka, jména osob, které budou žáka vyzvedávat).

Vyzvedávání žáků: zákonný zástupce žáka informuje vychovatelku na začátku školního roku písemně prostřednictvím zápisového lístku: kdo bude žáka ze ŠD vyzvedávat, kdy, zda smí žák odejít samostatně. Pokud má žák odejít ze ŠD jinak, než je obvyklé či s jinou osobou, je třeba informovat vychovatelku ŠD předem a písemně. **Samostatný odchod žáka ze ŠD pouze na základě telefonického rozhovoru není vzhledem k bezpečnosti možný.**

9.1.1 Plán vzdělávací a výchovné činnosti školní družiny

Výtvarné činnosti: malba, kresba, hry s barvami, kolorovaná kresba tuší, použití různých výtvarných technik, výroba trojrozměrných předmětů,.....

Jazykové a literární aktivity: jazykové hry - procvičování správné výslovnosti, rozvíjení slovní zásoby - vyprávění, reprodukce, četba, poslech pohádek

Sportovní činnosti: kolektivní pohybové hry, soutěže, hry s míčem, švihadlem, rozvoj morálních vlastností - dodržování pravidel,...

Hudební činnosti: rytmická cvičení, procvičování intonace, zpěv písní s aktuální tematikou (roční období), sladění zpěvu s pohybem.....

Různé: udržování pořádku ve třídě, péče o společné hračky, šetrné zacházení s hračkami, dodržování pravidel chování, potlačování agresivity, příklad chování ostatních dětí,...

9.1.2 Řád školní družiny

- žák bez vědomí vychovatelky školní družinu neopouští
- ze školní družiny odchází žák dle pokynů uvedených na zápisovém lístku
- za žáka, který byl ve škole a do školní družiny se nedostavil, vychovatelka nezodpovídá
- pokud žák svým chováním narušuje soustavně činnost školní družiny, ohrožuje zdraví ostatních žáků nebo porušuje závažným způsobem školní řád, může být rozhodnutím ředitele školy ze školní družiny vyřazen
- při svém chování ve školní družině i akcích ŠD pořádaných mimo budovu školy se žáci řídí platným školním řádem
- zákonní zástupci žáka v zápisovém lístku vyplní dobu odchodu žáka ze školní družiny v jednotlivé dny a také, kdo bude dítě vyzvedávat (zákonní zástupci žáka, prarodiče,..). Samostatný odchod žáka z družiny je povolen na základě zápisového lístku nebo písemné žádosti zákonných zástupců žáka. Na základě pouhého telefonického hovoru nelze dítě z bezpečnostních důvodů pustit domů samostatně.
- pokud si žáka nikdo ze zákonných zástupců nevyzvedl a žák samostatně dle pokynů v zápisovém lístku domů odcházet nemůže, kontaktuje vychovatelka telefonicky zákonné zástupce žáka, případně další osoby, oprávněné, dle pokynů zákonných zástupců žáka na zápisovém lístku, vyzvedávat dítě ze škol. družiny (prarodiče, sourozence a jiné osoby). V případě, že nejsou tyto osoby k zastížení, kontaktuje vychovatelka ředitelku školy, v případě jejího nezastížení Policii ČR
- pro provoz školní družiny jsou vymezeny prostory: školní družina, šatna, tělocvična, hřiště před knihovnou
- přihlášení a odhlášení do školní družiny se uskutečňuje po dohodě s vychovatelkou školní družiny a vyplněním zápisového lístku
- úhrada za jeden měsíc pobytu dítěte ve školní družině činí **150,- Kč**. Poplatky vybírá do 5. dne v měsíci vychovatelka školní družiny.
- v prostorách užívaných školní družinou je zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví žáků
- pravidla styku se zákonnými zástupci žáka: zákonní zástupci žáka mohou navštívit vychovatelku kdykoliv v době provozu školní družiny, dále mohou použít telefonní linku 481 528 134, popřípadě záznamník během celého dne

9.2 Pronájem prostor

Škola nabízí pronájem prostor v odpoledních hodinách a o víkendech, jedná se především o pronájem dvou tělocvičen. Tělocvičny jsou využívány ve všední den do 21.00 hodin, o víkendech dle dohody. Dále je možné sjednat pronájem učeben za účelem např. přednáškové činnosti a pod.

Úhrada za **pronájem tělocvičen** je stanovena od 1.4.2006 takto:

malá tělocvična: 1 hodina 290,- Kč

velká tělocvična: 1 hodina 390,- Kč

V ceně je započteno užívání šaten, WC, event. sprch za příplatek 10,- Kč na osobu.

Úhrada za **pronájem učeben**: 1 hodina 350,-Kč.

Pronájem o sobotách a nedělích je možný po dohodě s ředitelkou školy a školníkem.

Telefon: škola 481 528 134

9.3 Školní jídelna

Škola nabízí žákům obědy a dopolední pitný režim.

Obědy se platí poslední týden v měsíci u vedoucí školní jídelny proti potvrzení na průkazce s uvedením uhrazené částky a vyznačením dnů, kdy se bude dítě stravovat ve školní jídelně. Jiný doklad o zaplacení škola nevydává.

Ceny obědů: pro žáka 1. – 4. třídy je 19,- Kč jeden oběd

pro žáka 5. – 9. třídy je 21,- Kč jeden oběd

Pitný režim: pro žáka 30,- Kč na měsíc. Žákům jsou během 2. přestávky podávány vitamínové nápoje, čaj a 2x týdně ochucené mléko.

V případě nepřítomnosti žáka (nemoc, návštěva lékaře,..) lze vydat oběd do přinesených nádob v době od 11.15. do 11.45. Odběr stravy do přinesených nádob v první den nemoci žáka je za cenu 19,- Kč pro žáky 1.- 4. třídy, 21,- Kč pro žáky 5. - 9. třídy. Od druhého dne nemoci žáka je cena oběda pro žáka 1.- 4. třídy 33,- Kč, pro žáky 5.- 9. třídy 35,- Kč.

Obědy se odhlašují den předem do 12.30 u vedoucí školní jídelny (osobně, telefonicky nebo lze též nechat vzkaz na záznamníku).

Dále nabízíme **možnost odběru obědů pro cizí strávníky** a to pouze do přinesených nádob.

Skladba obědů a druhů jídel jsou přizpůsobeny dětem.

Cena obědů: cizí strávník: 46,- Kč za jeden oběd

důchodce: 35,- Kč za jeden oběd

Další informace u vedoucí školní jídelny (tel. 481 312 500).

10 Přílohy

10.1 Školní řád

Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka

Nový Svět 77, 512 46 Harrachov

Školní řád

Na základě ustanovení § 30 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění č.138/1995 Sb., pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení, v souladu s Úmluvou o právech dítěte a ve shodě se zákoníkem práce vydává Základní škola Dr.h.c. Jana Masaryka po projednání v pedagogické radě školy a schválení školskou radou tento školní řád. Tento školní řád je k nahlédnutí ve škole (nástěnka před ředitelnu školy), dále je zveřejněn na webových stránkách města Harrachov v oddíle škola (www.harrachov.cz) i jako příloha školního vzdělávacího programu.

I. Práva a povinnosti žáků

Jsou vyjádřena v § 21 zákona č.561/2004 Sb.

Žáci mají právo :

- **Na vzdělávání a školské služby podle tohoto zákona.**
- **Na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání.**
- **Zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků.**
- **Vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádření musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje.**
- **Na informace a poradenskou pomoc školy v záležitostech týkajících se vzdělávání podle tohoto zákona**
- Každý žák má práva daná Úmluvou o právech dítěte.
- Každý žák má právo na vzdělání a rozvoj osobnosti podle míry nadání, rozumových a fyzických schopností.

- Žák má právo na pomoc ze strany učitele při problémech v porozumění učivu. V odůvodněných případech (onemocnění, zdravotní problémy, mimořádné schopnosti a talenty) má právo na zvláštní péči, na ohled bezprostředně po nemoci. V případě nepřítomnosti si žák po dohodě s učitelem doplní zameškané učivo.
- Žák má právo znát důvody, které vedly učitele k jeho hodnocení a klasifikaci. Klasifikace se řídí klasifikačním řádem. S klasifikačním řádem jsou žáci seznamováni prostřednictvím třídního učitele a lze do něj na požádání nahlížet.
- Žák má právo na ochranu před jakoukoliv formou diskriminace, před všemi formami tělesného a duševního násilí. Má právo na to, aby ho ostatní respektovali a chovali se k němu slušně a ohleduplně.
- Žák má právo na ochranu před všemi návykovými látkami, které ohrožují jeho tělesný a duševní vývoj. Má právo na práci a pobyt ve zdravém prostředí. Žákům se zakazuje nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy a při akcích pořádaných školou. Porušení tohoto zákazu bude považováno za hrubý kázeňský přestupek.
- Žák má právo na pomoc ze strany školy, pokud se ocitne v nesnázích. Má právo se obrátit v případě potřeby na jakéhokoliv pedagogického pracovníka školy. V případě nezbytné potřeby má právo zatelefonovat svým zákonným zástupcům či lince důvěry z kanceláře školy.
- Žák má právo používat zařízení školy, pomůcky a učebnice v souvislosti s výukou. Chrání je před poškozením a ztrátou, řídí se pokyny oprávněných osob. Svévolné poškozování zařízení může být dáno žákovi k úhradě.
- Žák má právo používat zařízení, jestliže neporušuje řád tohoto zařízení a chová se v souladu se školním řádem. Školní družinu má právo využívat žák 1.- 3. ročníku, pokud neporušuje řád školní družiny.
- Žák má právo o přestávkách na odpočinek a volný čas. O přestávkách se žák se souhlasem pedagogického dohledu může volně pohybovat ve společných prostorách školy, kde je zajištěn pedagogický dozor.
- Žák má právo na ochranu před informacemi, které škodí jeho vývoji a negativně ovlivňují jeho morálku.
- Žák má právo na vyjádření vlastního názoru ve všech věcech, které se ho dotýkají. Svůj názor musí vyjadřovat přiměřenou formou, která neodporuje zásadám slušnosti.

Povinnosti žáků :

Jsou vyjádřena v § 22 zákona č.561/2004 Sb.

Žáci jsou povinni :

- **zodpovědně přistupovat ke svému vzdělávání a neomezovat svým chováním vzdělávání spolužáků**
- **řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat**
- **dodržovat školní a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni**

- **plnit pokyny pracovníků školy vydané v souladu s právními předpisy a školním řádem**
- Žáci se chovají a počínají si tak, aby jejich činností nedošlo k ohrožení zdraví, zdraví spolužáků a dodržují obecné zásady slušného chování. Žákům je zakázána jakákoliv manipulace s elektrickými přístroji a zařízením, zejména připojování jakéhokoliv zařízení k elektrické síti při vyuč. hodině i o přestávce.
- Žáci přicházejí do školy v 7.40 hodin. Žáci, kteří přijíždějí nebo přicházejí ze závažných důvodů dříve, mohou od 7.10 hodin trávit čas v šatně u vchodu, dbají pokynů školníka, který má nad nimi dohled.
- V 7.55 hodin jsou na svých místech připraveni na vyučování. Příchod po 7.55 hod. se považuje již za pozdní příchod do školy.
- Žák má srovnané věci na lavici, aktovku pověšenou na věšáku u lavice, okolí v čistotě.
- Při vyučování nevykřikuje, neopouští své přidělené místo bez svolení učitele, rozsazení žáků provádí třídní učitel, v jednotlivých vyučovacích hodinách žáci respektují zasedací pořádek podle vyučujícího příslušného předmětu.
- Učitele při příchodu do třídy žáci zdraví povstáním.
- Po ukončení vyučování uvedou žáci pod dohledem učitele poslední vyučovací hodiny třídu do pořádku, židle jsou na lavicích.
- Žáci zdraví slušně veškeré osoby v budově školy a komunikují s nimi v souladu s pravidly slušného chování.
- Při pozdním příchodu do třídy žák zaklepe, pozdraví a sdělí důvod pozdního příchodu učiteli.
- Žáci jsou povinni uposlechnout pokynů nejen pedagogických pracovníků, ale i pokynů ostatních zaměstnanců školy.
- Sportovní a pracovní oblečení určují vyučující příslušných předmětů.
- Vyučování se dělí na dopolední a odpolední část, mezi touto dobou se v budově školy žáci nezdržují. Škola nemůže odpovídat za chování a bezpečnost žáků mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Pouze v případě nepříznivého počasí (děšť, bouřka,...) mohou žáci pobývat o polední přestávce ve školním klubu pod dohledem školníka.
- Chování v družině, dílně, počítačové učebně, učebně chemie a fyziky, v tělocvičně apod. upravují řády těchto učeben.
- Ke konci měsíce žáci berou domů cvičební úbor, ručníky berou k vyprání podle potřeby.
- Žák v době vyučování nebo akcí organizovaných školou odpovídá za své chování škole.
- Po skončení vyučování je žákům zakázáno vracet se do učeben.

II. Práva a povinnosti zákonných zástupců :

Jsou vyjádřena v § 22, odst. 2, zákona č.561/2004

Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou podle tohoto zákona **povinni** :

- **Zajistit, aby žák docházel řádně do školy.**
- **Dbát na to, aby žák docházel do školy čistý, upravený a v takovém zdravotním stavu, aby byl schopen účastnit se výuky a neohrožoval zdraví ostatních /nachlazení,../.**
- **Na vyzvání ředitele školy se osobně účastnit projednávání závažných otázek týkajících se vzdělávání dítěte nebo žáka.**

- Informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtíží dítěte nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání.
- Dokládat důvody nepřítomnosti dítěte ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem.
- Oznamovat škole údaje podle § 28 odst. 2 a 3 (vedení údajů o dítěti) a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost dítěte a změny v těchto údajích.

Zákonní zástupci žáků mají podle zákona č.561/2004 Sb.,§ 21, odst. 2 právo na :

- Informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte.
- Volit a být voleni do školské rady.
- Zákonní zástupci mají právo být pravidelně informováni o prospěchu a chování svého dítěte, o přístupu k plnění povinností. K tomu slouží třídní schůzky, informace o prospěchu a chování organizované školou 4 x ročně. V naléhavých případech lze sjednat po dohodě s příslušným vyučujícím konzultační schůzku na jinou dobu.
- Zákonným zástupcům je 1 x ve školním roce nabízena možnost shlédnout práci dětí při vyučování v rámci dne otevřených dveří.
- Zákonní zástupci omlouvají nepřítomnost žáka prostřednictvím žákovské knížky, notýsku třídnímu učiteli. Nemůže-li se žák účastnit vyučování z důvodů předem známých žákovi nebo jeho zástupci, požádá zástupce žáka třídního učitele o uvolnění z vyučování. **Nemůže-li se žák zúčastnit vyučování z nepředvídaných důvodů, je zástupce žáka povinen nejpozději do 3 dnů oznámit třídnímu učiteli důvod nepřítomnosti.** Uvolňování žáků z předem známých důvodů – do 2 dnů uvolňuje třídní učitel, nad 3 dny je nutno podat písemnou žádost se zdůvodněním řediteli školy.
- Nepřítomnost žáka omlouvá zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce má právo domáhat se svých práv, pokud se domnívá, že jsou porušována – a to písemným podáním nebo osobní návštěvou ve škole. Na telefonická oznámení a podání prostřednictvím e-mailu se nebere zřetel, pokud se oznamovatel nedostaví osobně k provedení zápisu.
- Rodič či zákonný zástupce má právo se zúčastňovat schůzek a přednášet tam své připomínky a náměty.

Zákonní zástupci žáka jsou školou informováni o prospěchu žáka:

- kdykoli o to sami požádají po vzájemné dohodě s vyučujícím
- školou každé čtvrtletí
- na konci pololetí vysvědčením
- vždy v případě mimořádného zhoršení prospěchu či chování
- sdělením o udělených výchovných opatřeních

Uvolňování z vyučování, omlouvání žáků

Na základě § 22, odst. 2, písmeno b, školského zákona č. 561/2004 Sb., podmínky omlouvání žáků stanovuje školní řád.

Nemůže-li se žák účastnit vyučování z nepředvídaných důvodů, je zástupce žáka povinen nejpozději do **3 dnů** oznámit třídnímu učiteli důvod nepřítomnosti /písemně nebo telefonicky/.

Nepřítomnost žáka omlouvá zákonný zástupce žáka **třídnímu učiteli:**

- 1) prostřednictvím **žakovské knížky** na omluvný list nebo do **notýsku**
- 2) nebo u absencí na tři a více dnů také prostřednictvím „**Žádosti o uvolnění z výuky**“ odsouhlasené ředitelem školy. Kopii této žádosti zakládá třídní učitel.

Základní škola **nevyžaduje** potvrzení o návštěvě lékaře a **omluvení nepřítomnosti** z důvodu nemoci **lékařem**.

V **odůvodněných** případech (podezření na záškoláctví,...) může škola požadovat lékařské potvrzení o nemoci žáka či jiný úřední doklad potvrzující nepřítomnost žáka.

Uvolňování z vyučování z důvodů předem známých

Zákonní zástupci žáka žádají o uvolnění :

- **do 2 dnů** třídního učitele
- **na 3 a více dnů** ředitele školy

Žádost musí být **písemná**, v žádosti se uvede jméno, třída žáka, od kdy do kdy žádá zákonný zástupce o uvolnění, zdůvodnění žádosti, podpis a datum. Zákonní zástupci žáka souhlasí s tím, že si dítě zameškané učivo samostatně doplní.

Pozor na uvolňování na sportovní soustředění. O uvolnění žádá zákonný zástupce žáka - rodič. Nemůže-li se žák účastnit vyučování z důvodů předem známých žákovi nebo jeho zákonnému zástupci, požádá zástupce žáka třídního učitele nebo ředitele školy o uvolnění.

Rodiče jsou povinni do 2 dnů po ukončení absence nepřítomnost žáka řádně omluvit.

III. Pravidla pro hodnocení žáků

Řídí se samostatně vydaným dokumentem, jsou k nahlédnutí na nástěnce před ředitelnu školy, dále na webových stránkách města Harrachov v oddíle „škola“: www.harrachov.cz , a jsou jednou z příloh školního vzdělávacího programu.

IV. Organizace vyučovacího dne

Vyučování se řídí rozvrhem hodin schváleným ředitelem školy. Rozvrhy tříd jsou vyvěšeny v kmenových učebnách - za vyvěšení a aktualizaci zodpovídá třídní učitel.

Dopolední vyučování začíná v 8.00 hod., odpolední vyučování pro 2. stupeň začíná ve 13.45 hodin, 1. stupeň od 12.50 hod. Výjimečně začíná vyučování v 7.00 hod., výjimky povoluje ředitel školy.

Rozpis vyučovacích hodin:

0. hod	7.00 - 7.45
1. hod	8.00 - 8.45
2. hod	8.55 - 9.40
3. hod	9.55 - 10.40
4. hod.	11.00 - 11.45
5. hod.	11.55 - 12.40
6. hod.	12.50 - 13.35
7. hod.	13.45 - 14.30
8. hod.	14.40 - 15.25
9. hod.	15.35 - 16.20

Odpolední vyučování se organizuje zpravidla v úterý a ve čtvrtek. Pokud jsou organizovány kroužky a nepovinné předměty, vyučující shromáždí zpravidla žáky před budovou, dozor nad žáky v tuto dobu vykonává vedoucí útvaru.

Organizace přestávek

V průběhu všech přestávek se smí žáci volně pohybovat ve třídě, na příslušné chodbě, používat WC. Povinností pedagogického dohledu je dbát na jejich bezpečnost a omezovat případnou hlučnost žáků.

- 0. přestávka** - žáci přichází do školy, dohled u vchodu vykonává školník a vyučující jsou na příslušných chodbách. Přípravné zvonění je v 7.55 hod. - žáci jsou již ve třídách, nepohybují se na chodbě.
- 1. přestávka** - žáci jsou ve třídách, mohou si dojit na WC, na chodbě se zbytečně nezdržují
- 2. přestávka** - vyučující 2. vyučovací hodiny odvede žáky, kteří mají uhrazen pitný režim, společně do jídelny, jídelnu opouštějí samostatně. Cesta do jídelny přes 1. stupeň, z jídelny kolem hlavního vchodu. Žáci jsou zpravidla v učebnách, svačí.
- 3. přestávka** - v případě příznivého počasí jdou žáci před školu, o pobytu ve venkovních prostorách rozhoduje podle počasí dohled z horní chodby, vyučující 3. hodiny dohlédne na odchod všech žáků ze třídy. Dohled z horní chodby opouští školu poslední, zkontroluje chodby, aby se nich nepohybovali žádní žáci. Žáci se mohou volně pohybovat ve vymezeném prostoru před knihovnou. Vymezený prostor nesmí žáci opustit. Pokud prostor opustí, jedná se o hrubé porušení školního řádu. Po přípravném zvonění v 10.55 hod. jdou

žáci zpět do tříd, v určených prostorách se přezují, dohlížející učitel z dolní chodby a přístavby dohlíží na odchod u hl.vchodu, dohled z horní chodby vchází do budovy první.

4. **přestávka** - žáci jsou ve třídě, mohou si dojít na WC, na chodbě se zbytečně nezdržují
5. **přestávka** - oběd - žáci se přezují, vezmou si všechny svoje věci, pod dohledem učitele sejdou do jídelny, ostatní hlavním vchodem opustí školu; tašky se odkládají na chodbě u jídelny, v jídelně zachovají klid, po odchodu si vezmou své věci a odejdou hlavním východem. V jídelně je určena služba z řad pedagogických pracovníků.

Přecházení žáků

Žáci jsou převáděni na tělesnou výchovu, pracovní vyučování popř. jiné předměty koncem přestávky vyučujícím následující hodiny. Na učitele žáci čekají seřazení v učebně. Pokud žáci mají poslední vyučovací hodinu tělesnou výchovu, vezmou si všechny své věci do šatny u tělocvičen. Po ukončení tělesné výchovy se do třídy vrací pouze vyučující se službou, která uloží cvičební úbory spolužáků. Ostatní žáci odchází vchodem u tělocvičny domů. Organizaci na 1. stupni určuje vyučující.

Šatny

Všichni žáci přicházejí do budovy hlavním vchodem. Boty si žáci ukládají ve vymezených prostorách na chodbách pod lavičku, oděvy na věšák, přezůvky mají uloženy v sáčcích zavěšených na věšáku (pokud si nenosí přezůvky domů). Ostatní věci si berou s sebou do třídy (rukavice, šály, čepice).

Nepřítomnost vyučujícího ve třídě

Nedostaví-li se do 5 min. příslušný vyučující do třídy, je povinností služby vyrozumět zástupce ředitele nebo ředitele.

Větrání tříd

Pokud není ve třídě učitel, je povoleno větrat horní ventilací. Intenzivní větrání je možné pouze v přítomnosti vyučujícího. Pozor na dovírání vnějších oken - často rozbité sklo nedovřením. Vyučující před odchodem ze třídy dohlédne na uzavření oken.

Povinnosti služby

Třídní učitel určuje z řad žáků 2 člennou službu, kterou střídá každý týden. Povinnosti služby určuje třídní učitel a zajistí zveřejnění na třídní nástěnce.

Mezi stěžejní povinnosti služby patří zejména:

- dohlíží na dodržování čistoty a pořádku v učebnách, myje tabuli na mokro
- zajišťuje přinesení pomůcek a jejich vrácení
- hlásí nepřítomné žáky každému vyučujícímu
- při odchodu z učebny upozorní služba vyučujícího, že třída opouští učebnu a již se zpět nevrací
- odpovídá za třídní knihu, zejména při přechodu do jiných učeben
- nedostaví-li se vyučující do 5 minut, oznámí tuto skutečnost zástupci ředitele, popř. řediteli
- kontroluje pořádek v šatně před začátkem vyučování a po návratu z velké přestávky
- po ukončení poslední vyučovací hodiny kontroluje pořádek ve třídě a smaže tabuli
- další povinnosti stanoví třídní učitel

Pohyb dětí po budově

Ve školní budově se neběhá, chodí se vpravo, žáci se nekloužou, nekřičí. Žáci nesmí samostatně vstupovat do prostorů budovy jako jsou sklady, kuchyně, odborné učebny, kabinety a do sborovny. Na WC se nezdržují, po použití si myjí ruce. Do tělocvičny, odborné učebny apod. vstupují žáci zásadně s vyučujícím. Po vstupu do školní budovy ji mohou opustit samostatně až po ukončení vyučování nebo na pokyn učitele na základě písemného souhlasu rodičů. Svévolné opuštění školy je hrubým porušením školního řádu. Po ukončení vyučování žáci opustí budovu, není dovoleno se vracet do tříd pro věci na zájmové útvary apod.

Ztráty a nálezy

Každou ztrátu hlásí žák okamžitě třídnímu učiteli nebo vyučujícímu nejbližší hodiny. Žákům není dovoleno přinášet do školy cenné předměty a větší částky peněz. Nález předmětu hlásí nejbližšímu učiteli. Nalezené oděvy shromáždí školník, cenné předměty (náušnice,...) ředitel. Škola neručí za ztrátu věcí, pokud pracovník a žák odloží věci v místech, které k tomu nejsou určené.

V. Dodatky

Školní budova se uzavírá v pondělí - pátek po ukončení vyučování a činnosti školní družiny zpravidla v 15.45 hodin, po této době smí zaměstnanci vstoupit pouze s vědomím ředitele nebo zástupce, o přítomnosti zaměstnanec informuje školníka.

Pedagogickým pracovníkům a zaměstnancům školy jsou svěřeny klíče pouze od míst souvisejících s jejich pracovní náplní na podpis, klíče se na konci školního roku

neodevzdávají - přehled vede ředitel školy, ztrátu klíče hlásí neprodleně řediteli školy a na své náklady zajistí výměnu vložky + příslušný počet klíčů.

Škola zapůjčuje veřejnosti tělocvičnu dle dohody s ředitelem školy.

VI. Bezpečnost a ochrana zdraví

a) úrazy žáků a zaměstnanců:

- Úrazy žáků a zaměstnanců se zapisují do knihy úrazů, která je společně s lékárníčkou umístěná v prostoru před ředitelnu.
- O úrazu, který vyžaduje lékařské ošetření a má za následek pracovní neschopnost, se sepisuje protokol o úrazu. Protokol sepisuje ředitel popř. pověřený učitel, který měl dozor nad žáky.
- Učitel informuje rodiče o ošetření žáka prostřednictvím žákovské knížky, u vážnějších úrazů bezprostředně telefonicky.
- Žáci hlásí úraz bezprostředně nejbližšímu učiteli, zaměstnanci bezprostředně svému nadřízenému.
- Třídní učitelé nahlásí vždy řediteli školy, pokud žák nepřijde druhý den po úrazu do školy.

b) opatření při výskytu infekčních onemocnění především pedikulózy (vši dětské)

Při zjištění nebo důvodném podezření z infekčního onemocnění budou dle § 7 odst. 3 zák. č. 258/ 2000 Sb. neprodleně informováni zákonní zástupci žáka a žák bude do jejich příchodu izolován od ostatních žáků, aby nedošlo k šíření infekce (při zajištění všech podmínek ochrany zdraví a bezpečnosti).

V případě výskytu vší dětské jsou rodiče dle § 31 odst. 1 písmene a) zákona č.94/1963 Sb., o rodině, v platném znění, povinni v rámci péče o nezletilé dítě neodkladně zajistit provedení odvšivení.

V rámci zamezení šíření pedikulózy mezi ostatní žáky pošlou rodiče dítě do školy, až když je úplně zbaveno vší nebo hnid (vajíček vší dětské).

V případě že rodiče pošlou opakovaně dítě do kolektivu neodvšivené, může se škola obrátit na příslušný orgán sociální péče.

c) opatření k prevenci výskytu sociálně patologických jevů - tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky

Žákům školy je důrazně zakázáno užívat ve škole, donášet do školy a na akce organizované školou jakékoli návykové látky (tabák, alkohol, látky omamné a psychotropní).

Žákům je zakázán vstup do školy pod vlivem jakýchkoli omamných a psychotropních látek (dále jen OPL).

Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání návykových látek a jejich distribuce.

Porušení tohoto zákazu bude považováno za vážný přestupek proti školnímu řádu a škola bude při řešení jednotlivých případů spolupracovat s Policií ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí a se školským poradenským zařízením.

V případě porušení tohoto zákazu škola žákovi návykovou látku odebere, s žákem bude sepsán stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má návykovou látku,...), který založí školní metodik prevence do své agendy. Třídní učitel neprodleně informuje prokazatelným způsobem zákonného zástupce nezletilého žáka.

V případě, že je žák pod vlivem návykové látky do té míry, že není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

V případě, že je žák pod vlivem návykové látky (alkoholu, drogy,..) do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Poté neprodleně informuje zákonného zástupce žáka. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a řídí se jeho pokyny. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.

V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.

V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška) či OPL (zkouška ze slin) na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce žáka.

V případech zadržení omamné nebo psychotropní látky u některého žáka či při podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupuje škola dle Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů .....č. j. 20 006 /2007-51. Škola je povinna vyrozumět Policii ČR, která dále postupuje dle svých pravomocí.

d) opatření k výskytu sociálně patologických jevů - šikana, diskriminace, nepřátelství a násilí – škol. zákon § 30 odst. 1 pís. c)

Žákům školy nejsou tolerovány jakékoliv projevy šikany, diskriminace, nepřátelství a násilí vůči spolužákům.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, poškozování věcí druhé osobě, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. V nepřímé podobě se projevuje jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů.

V případě, že škola zjistí jakékoliv projevy tohoto chování, bude:

- postupovat dle Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 28 275/2000-22

- obrátí se s žádostí o pomoc při řešení na Policii ČR a orgán sociálně-právní ochrany dětí.

V případě, že se žák domnívá, že se stal obětí či svědkem šikany, diskriminace nebo nepřátelství, obrátí se na třídního učitele, školního metodika prevence nebo využije schránku důvěry.

e) krádeže – metod. pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů č.j. 20 006/2007 – 51 (Věstník MŠMT sešit 11/2007)

Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tato orgány obrátil.

Nošení cenných věcí do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. **(Cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním, žáci do školy nenosí.** V ojedinělých případech lze takovou věc (např. vyšší finanční obnos) uložit u hospodářky školy event. u ředitelky školy, které mohou věc uschovat do trezoru školy.

f) záškoláctví

Žáci a studenti jsou povinni řádně docházet do školy nebo školského zařízení a řádně se vzdělávat (zákon č. 561/2004 Sb., §22odst. 1, písmeno a).

Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení (zákon č. 561/2004 Sb., §22, odst. 3, písmeno a).

Absenci žáka sleduje a eviduje třídní učitel. Podmínky omlouvání absence žáka jeho zákonným zástupcem upravuje školní řád - kapitola II – „Uvolňování z vyučování, omlouvání žáků“.

V případě, že žák nechodí do školy dlouhodobě nebo opakovaně, absence není omluvená, a dochází tedy k porušení zákona v ustanovení o právní povinnosti zákonného zástupce dítě do školy posílat, je škola povinna tuto skutečnost oznámit orgánu sociálně-právní ochrany, ale také policii.

g) opatření k zacházení s majetkem školy za strany žáků - (zákon 561/2004 Sb., § 30 odst. 1 pís. d)

Žák je povinen udržovat v pořádku všechny věci, které tvoří zařízení školy a předměty, které mu byly svěřeny do osobního užívání, šetřit a nepoškozovat majetek a prostory školy.

Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Povinností školy, všech jejích pracovníků a žáků je starat se o veškeré vybavení. Za úmyslné ničení školního majetku bude

považováno chování, které má za cíl poškodit věc (věci) v majetku školy či v majetku jednotlivých žáků. Takovéto chování je protiprávní. V případě poškození nebo zničení věci úmyslně nebo z nedbalosti jsou žáci, kteří škodu způsobili, nebo jejich rodiče povinni škodu napravit (věci uvést do původního stavu) nebo uhradit věc samu, či její opravu. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

h) opatření k zacházení s mobilními telefony

Vzhledem k množství se zneužívání mobilních telefonů k nahrávání projevů agresivity, šikany, násilí a projevů ohrožujících mravní výchovu dětí vydává ZŠ Harrachov toto opatření: **Žák při vstupu do školy vypne mobilní telefon, po celou dobu školního vyučování - tedy i o přestávkách - má mobilní telefon vypnutý. Zapnout ho smí až při odchodu ze školy.** V nutných případech (zdravotní důvody apod.) jsou k dispozici telefony v kanceláři hospodářky školy a v kabinetech vyučujících pro žáky i rodiče. **Porušení** tohoto opatření je považováno za **hrubé porušení školního řádu**, výjimku povoluje učitel.

i) chování ve vztahu žák – učitel

Žák je povinen ve vztahu k učiteli i dalším zaměstnancům školy dodržovat pravidla slušného chování a komunikace. Žák zdraví všechny dospělé osoby, které potká ve škole, nepoužívá drzé a vulgární výrazy ani gesta. **Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka** vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení **se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností** stanovených zákonem č. 561/2004 Sb., § 31 odst. 3.

j) nošení zbraní, chemikálií, jedů, donášení předmětů ohrožujících zdraví (výbušniny,..) tiskovin ohrožujících mravní výchovu mládeže

Žákům je důrazně zakázáno donášet do školy výše uvedené předměty a látky, které ohrožují zdraví, bezpečnost a mravní výchovu mládeže. **Porušení tohoto opatření bude považováno za hrubý přestupek.**

k) propagace rasizmu, xenofobie, fašizmu a různých antihumánních ideologií

Žák je snášenlivý a tolerantní k příslušníkům národnostních menšin a etnik. Žákům je důrazně zakázáno šířit a propagovat antihumánní ideologie, donášet do školy předměty a propagační materiály těchto ideologií.

l) pokyny pro vychovatelku:

- Pro práci vychovatelky platí pokyny pro pedagogické pracovníky, které se aplikují dle povahy práce.
- Dozor nad žáky je v době výchovné práce nepřetržitý.
- Provoz školní družiny začíná 15 minut před ukončením vyučování na 1. stupni, popř. dle potřeb školy.
- Vychovatelka může zastupovat nepřítomné učitele na 1. stupni.
- Vede evidenci odchodů žáků dle požadavků zákonných zástupců žáka a evidenci práce školní družiny.
- Provoz školní družiny je i v době vedlejších prázdnin podle zájmu zákonných zástupců žáků.
- Vychovatelka je pověřena výběrem hotovosti za pobyt dětí v družině.

e) správci odborných učeben

Zpracují vnitřní řády každé pracovny a předají k podpisu řediteli školy. V učebně zodpovídají za vyvěšení řádu a seznámení žáků s řádem. Řády se vydávají pro učebny informatiky, fyziky a chemie, pracovního vyučování, tělocvičny.

Závěrečná ustanovení:

Příslušná ustanovení školního řádu jsou povinni dodržovat všichni pracovníci a žáci školy. Jejich neznalost nemůže být omluvou.

Školní řád nemůže být chápán jako neměnné ustanovení komplikující život, ale jako nástroj na udržení nutného pořádku a jako soubor pravidel pro chod organizace.

Vždy na začátku školního roku je vhodná jeho aktualizace a připomenutí jeho ustanovení všem, kterých se týká.

Všichni zaměstnanci budou seznámeni s aktuální změnou, která se jich týká nejbližším nadřízeným pracovníkem.

Žáci jsou seznámeni se školním řádem třídními učiteli na začátku školního roku. Třídní učitel o poučení provede zápis v třídní knize.

Tento aktualizovaný školní řád vstupuje v platnost dnem 23.9.2008

Tento školní řád byl schválen školskou radou dne: 22.9.2008

V Harrachově dne 22.9.2008

Mgr. Alena Bervicová

ředitelka školy

10.2 Pravidla pro hodnocení žáků

Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov
Nový Svět 77, 512 46 Harrachov

Pravidla pro hodnocení žáků

Po projednání v pedagogické radě a schválení školskou radou vydává Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka tato pravidla pro hodnocení žáků.

Jsou k nahlédnutí na nástěnce před ředitelnu školy, na webových stránkách města Harrachova v oddíle „škola“: www.harrachov.cz a dále jsou jednou z příloh školního vzdělávacího programu.

Pravidla pro hodnocení žáků jsou stanovena v souladu se zákonem č. 561/2004, § 30, odst. 2 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a vyhláškou MŠMT č. 48/2005 Sb., v souladu s novelou č. 454/2006 Sb.

1. Získávání podkladů pro hodnocení žáků

Podklady k hodnocení vyučující získává:

- soustavným sledováním výkonů žáka, jeho připravenosti na výuku, zapojení do práce
- různými druhy zkoušek písemných, ústních, praktických, pohybových,...
- hodnocením práce školní i zadaných prací domácích (různého rozsahu)
- analýzou výsledků činností žáka
- konzultacemi s ostatními vyučujícími a dle potřeby i s odbornými pracovníky PPP a SPC
- sledováním zájmu žáka o předmět

2. Druhy, charakter a počty zkoušek

Ke komplexnímu posouzení žákových vědomostí a schopností:

- využívat, pokud to charakter předmětu dovolí, všechny druhy zkoušek a testů - písemné, grafické, praktické, ústní, pohybové
- používat zkoušek malých (řádově minutových), středních (10 - 20 min.) a u některých předmětů podle učebních osnov i zkoušek velkých (hodinových)
- pokud to charakter a časová dotace předmětu dovolí, vyzkoušet žáka ústně nejméně dvakrát za klasifikační období
- vyvarovat se neefektivního ústního zkoušení jednotlivých žáků na úkor práce ostatních žáků
- nestanovovat výslednou známku na konci klasifikačního období průměrem získaných známek, nýbrž odlišit hodnocení jednotlivých zkoušek podle jejich druhu, velikosti a závažnosti
- při stanovení známky učitel nesmí podléhat žádnému způsobu nátlaku ani zvenčí
- klást při zkouškách důraz na základní a nosné učivo předmětu
- netrvat při zkouškách na memorování textů podle učebnic a sešitů s výjimkou definic, zákonů, pouček apod.
- hodnotit kladně vlastní žákovy náměty, nápady, zkušenosti, formulace, řešení a postupy vedoucí k pochopení učiva
- vést žáky k návyku soustavné a pravidelné práce dostatečnou četností a rovnoměrným rozložením klasifikace v celém klasifikačním období, nepodporovat neefektivní dohánění známkování ke konci klasifikačního období
- výsledky a hodnocení ústních a pohybových zkoušek oznamovat žákům okamžitě se zdůvodněním hodnocení, výsledky krátkých písemných zkoušek oznamovat do 5 dnů, výsledky velkých zkoušek hodinových do 10 dnů. Písemné zkoušky může dát učitel k nahlédnutí rodičům žáka.
- zapisovat předem do třídní knihy termíny písemných zkoušek velkých (hodinových), jejich počet nesmí v jednom dni přesáhnou jednu zkoušku

3. Provádění klasifikace.

Klasifikaci provádí a stupeň prospěchu na konci klasifikačního období stanovuje vyučující příslušného předmětu. V předmětu, kde vyučuje více učitelů, se výsledná známka stanoví po vzájemné dohodě.

Zkoušky se sestavují a řídí tak, aby při klasifikaci žáka jednotlivými stupni bylo možno přihlídnout :

- ke znalosti základního a nosného učiva (stanovuje příslušný vzdělávací program) definic, zákonů apod.
- ke kvalitě a rozsahu vědomostí a dovedností
- ke kvalitě a logice myšlení, tvořivosti, nápaditosti
- ke schopnosti aplikace poznatků ,uplatnění poznatků při řešení teoretických a praktických úloh
- k trvalosti osvojení požadovaných vědomostí a dovedností
- k přesnosti, ucelenosti, výstižnosti a správnosti písemného i ústního projevu

- při hodnocení prospěchu žáka může být ve všech vyučovacích předmětech použito slovní hodnocení. O použití slovního hodnocení rozhodne ředitel školy se souhlasem školské rady. U žáků s SPU (specifickými poruchami učení) rozhoduje o slovním hodnocení ředitel školy na základě žádosti zákonných zástupců žáka.
- při přechodu na jinou školu zasílá kmenová škola návrh klasifikace ve všech předmětech učebního plánu, absolvoval-li žák alespoň jedno čtvrtletí
- celkový prospěch žáka je hodnocen v 1. - 9. ročníku stupni: "**prospěl s vyznamenáním**", není-li v žádném povinném předmětu při celkové klasifikaci hodnocen stupněm horším než chvalitebný, průměr z povinných předmětů nemá horší než 1,50 a jeho chování je hodnoceno stupněm „velmi dobré“
"**prospěl**", není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen při celkové klasifikaci stupněm "nedostatečný"
"**neprospěl**", je-li v některém povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm "nedostatečný"
- **opravné zkoušky** umožní ředitel školy vykonat žákovi 6. - 9. ročníku, který je na konci druhého pololetí klasifikován **nejvýše ve dvou předmětech** stupněm „nedostatečný“
Žák vykoná opravné zkoušky nejpozději v **posledním týdnu hlavních prázdnin**. Termín stanoví ředitel školy. Nemůže-li se žák z vážných důvodů dostavit k opravným zkouškám, umožní mu ředitel školy vykonání opravných zkoušek nejpozději do 15. září. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník. Žák může skládat v **jednom dni** pouze **jednu** opravnou zkoušku. Nedostaví-li se žák k opravným zkouškám ve stanoveném termínu bez odůvodněné omluvy, klasifikuje se v předmětu, z něhož se měla zkouška konat, stupněm "nedostatečný". **Opravné zkoušky jsou zkoušky komisionální.**
- do vyššího ročníku postupuje žák, který na vysvědčení (i po vykonání opravných zkoušek) dosáhl celkového hodnocení „**prospěl**“, nebo žák, který již na příslušném stupni ZŠ ročník jednou opakoval
- pokud žák koná v souladu s § 53 školského zákona opravné zkoušky, vydá mu škola na konci 2. pololetí vysvědčení. Termín opravné zkoušky oznámí třídní učitel prokazatelným způsobem rodičům žáka. Po vykonání opravných zkoušek je žákovi vydáno nové vysvědčení, a to i v případě, že se hodnocení z předmětů, ze kterých žák konal opravné zkoušky, nezměnilo. Pokud se žák k opravným zkouškám nedostaví, nové vysvědčení mu vydáno nebude. Na vysvědčení vydané po opravných zkouškách se uvádí hodnocení za 1. i 2. pololetí. Pouze v případě, že vysvědčení za 1. pololetí vydávala jiná škola, bude uvedeno pouze hodnocení za 2. pololetí. Je-li žákovi po hodnocení v náhradním termínu nebo po opravné zkoušce vydáno nové vysvědčení, pak předchozí vysvědčení vydané na konci pololetí žák škole nevrací.
Pokud žák v době od konce pololetí do stanoveného termínu náhradního hodnocení nebo opravné zkoušky přestoupí na jinou školu, vydá vysvědčení škola, do které žák přestoupil.
- **nelze-li žáka hodnotit** pro závažné objektivní příčiny (např. dlouhodobá absence a absence přesahující 50 % docházky v předmětu) **na konci prvního pololetí**, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do 2 měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li jej možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák je za první pololetí „**nehodnocen**“.
- nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny (např. dlouhodobá absence a absence přesahující 50% docházky v předmětu) klasifikovat **na konci druhého pololetí**, určí ředitel

školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do 15. října. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejblíže vyšší ročník. Žák, který nemohl být ze závažných objektivních, zejména ze zdravotních důvodů, klasifikován ani v náhradním termínu, **opakuje ročník**.

- má-li zástupce žáka **pochybnosti o správnosti klasifikace** v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Komisi pro komisionální přezkoušení žáka jmenuje ředitel školy. Komise je tříčlenná. Tvoří ji předseda, kterým je pověřený učitel, zkoušející učitel a přísedící, který má aprobaci na týž nebo příbuzný předmět. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. **O komisionální zkoušce se pořizuje protokol**, který si vyzvedne předseda komise u zástupce ředitele. Protokol se přiloží ke katalogovému listu žáka. Komise žáka přezkouší nejpozději do 14 dnů, nebo v termínu dohodnutém se zákonnými zástupci žáka.
- Komisionální přezkoušení žáka je **konečné**. Další přezkušování žáka je nepřípustné.
- **integrování žáci** se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být klasifikováni odlišně od ostatních žáků na základě diagnostikování pedagogicko psychologickou poradnou dle §16 zákona č. 561/2004 Sb. odst. 5 a 6

Kritéria hodnocení prospěchu

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Účelně si organizuje vlastní práci. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost, originalita a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Dokáže pracovat s informacemi a spolupracovat s ostatními. Je schopen samostatně studovat vhodné texty – dokáže se učit. Plní domácí práce a na výuku chodí připraven. Uvědoměle dodržuje bezpečnostní pravidla.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost, někdy originalita. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty. Při práci s informacemi má drobné problémy, zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje pouze drobnou podporu nebo pomoc. Uvědoměle dodržuje bezpečnostní pravidla. Plní zadané domácí práce a na výuku chodí připraven.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Má problémy s organizací vlastní práce. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, neoriginální, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele. Při práci s informacemi má častější problémy, jak při jejich získávání a třídění, ale zvláště v jejich zpracování a uplatnění. Při spolupráci s ostatními vyžaduje podporu nebo pomoc. Nedostatky se projevují v domácí přípravě. Dodržuje bezpečnostní pravidla.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Nedokáže si samostatně zorganizovat vlastní práci, vyžaduje výraznou pomoc učitele. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti. Při práci s informacemi má zásadní problémy, často je nedovede zpracovat. Při spolupráci s ostatními vyžaduje výraznou podporu nebo pomoc ostatních. Zanedbává domácí přípravu, méně dbá na dodržování bezpečnostních předpisů.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele a ani nemá zájem na jejich odstranění. Nedovede samostatně studovat. Nedovede pracovat s informacemi, a to i při jejich vyhledávání. Nedokáže spolupracovat s ostatními i přes jejich pomoc a podporu. V domácí přípravě a práci jsou závažné nedostatky. Nedodržuje pravidla bezpečného chování.

Hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Dítětem, žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely školských přepisů mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. Zdravotním znevýhodněním zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Sociálním znevýhodněním je rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azyllanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky.
2. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.
3. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píše tento žák po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
5. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.
6. Klasifikace je provázena hodnocením, t.j. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat
7. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.
8. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.
9. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se řídí vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak.

Hodnocení žáků mimořádně nadaných

1. Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.
2. Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitel školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.

4. Vedení dokumentace a termíny klasifikace

Vyučující jsou povinni vést o klasifikaci jednotlivých žáků písemnou dokumentaci a dodržovat stanovené termíny klasifikace :

- vedou vlastní **přehled všech známek** z jednotlivých druhů zkoušek, který uschovávají po celý školní rok, forma se nestanovuje
- **kontrolní ročníkové práce** odevzdávají na konci školního roku vyučující řediteli k archivaci
- výše uvedené písemné práce mohou být vyžádány jako dokumenty pro sporné případy
- na konci klasifikačního období zapisují vyučující, v termínu určeném ředitelem školy, výsledky celkové klasifikace do katalogových listů žáka osobně, opravu může provést pouze příslušný vyučující
- do katalogového listu žáka se zaznamenává každá opravná zkouška, zkouška v náhradním termínu, její datum a výsledek, odložená klasifikace; zápis provede třídní učitel a oznámí prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka
- za vypsání a správnost údajů na vysvědčení odpovídají třídní učitelé

5. Podávání informací o hodnocení, klasifikaci a chování žáka

- vyučující a třídní učitelé podávají tyto informace rodičům průběžně prostřednictvím žákovských knížek nebo na jejich žádost a na třídních schůzkách
- do žákovské knížky vyučující zapisují všechny získané známky a udělená výchovná opatření, poznatky o chování žáka apod.
- třídní učitelé informují zákonné zástupce žáka neodkladně při mimořádném zhoršení prospěchu nebo chování
- vyučující na požádání zákonných zástupců žáka zdůvodní navrhovanou klasifikaci

6. Hodnocení chování žáka

- chování žáka je klasifikováno těmito stupni: 1 - **velmi dobré**, 2 - **uspokojivé**, 3 - **neuspokojivé**
- stupeň chování **navrhuje** na konci klasifikačního období **třídní učitel**, návrh na snížený stupeň z chování zdůvodní, návrh projednává pedagogická rada (jako poradní orgán ředitele školy) a návrh předkládá řediteli, který rozhodne o udělení stupně chování.
- snížený stupeň z chování oznámí třídní učitel prokazatelným způsobem zákonným zástupcům žáka se zdůvodněním př. „Po projednání v pedagogické radě udělil ředitel školy dne ..... Vašemu synovi (dceři) snížený stupeň z chování na ..... za .....“ zápis podepíše třídní učitel a ředitel školy.
- **výchovná opatření** jsou pochvaly a jiná ocenění a opatření k posílení kázně
- řešení výchovných problémů se **neponechává** až na konec klasifikačního období, ale provádí se průběžně
- **třídní učitel** může žákovi podle závažnosti provinění udělit **napomenutí** nebo **důtku**, udělení důtky neprodleně oznámí řediteli školy
- **ředitel školy** může žákovi **udělit** po projednání v pedagogické radě **důtku ředitele školy**, návrh předkládá třídní učitel se zdůvodněním.
- třídní učitel oznámí důvody udělení výchovného opatření **prokazatelným způsobem** zástupci žáka a zaznamená jej do katalogového listu žáka
- žák zodpovídá škole za své chování i mimo školu na akcích organizovaných školou. Škola hodnotí a klasifikuje žáky za jejich chování v době vyučování. Porušil-li žák mimo vyučování zásadním způsobem pravidla společenského a lidského chování, zaujmou učitelé vůči takovému chování etický postoj a využijí žákova pochybení k pedagogickému působení na žáka, případně na další žáky. Pedagogové se v tomto smyslu nezříkají povinnosti podporovat rodinu ve výchově k vytváření návyků a postojů, které vedou ke společensky hodnotnému chování.

Hodnocení chování žáka

Klasifikaci chování žáka navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel školního řádu během klasifikačního období a také reprezentace školy na veřejnosti. Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka. K uděleným kázeňským opatřením se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Škola hodnotí a klasifikuje žáky především za jejich chování ve škole. Jsou-li však závažné a prokazatelné důvody udělit žákovi výchovné opatření vedoucí k posílení kázně, jeví se objektivní hodnotit žáka za chování zejména ve škole, ale ve vážných případech přihlídnout k chování i mimo školu. Jedná-li se např. o případy, jejichž projednávání se škola přímo účastní.

Kritéria hodnocení chování:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování stanovená školním řádem a všeobecně uznávaná pravidla chování. V jeho chování je zřetelná slušnost, respektování ostatních, takt, zdvořilost, ohleduplnost. Ojedinele se dopouští drobných přestupků proti pravidlům školního řádu a požadovaného chování.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žák se opakovaně dopustí méně závažných přestupků proti školnímu řádu nebo pravidlům chování. Případně se dopustí závažnějšího přestupku. Narušuje práci a vztahy kolektivu, nepoučí se z kázeňských opatření. Žák je však přístupný výchovnému působení ze strany školy a projevuje snahu své chyby napravit.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti školnímu řádu nebo pravidlům chování, nebo se opakovaně dopouští přestupků po udělení výchovného opatření, není přístupný výchovnému působení. Svým chováním a jednáním negativně ovlivňuje soužití ve třídě nebo škole.

Pochvaly

1. Pochvala třídního učitele a jiného zaměstnance školy - ocenění plnění povinností, pomoci spolužákům, akcí, aktivit, ... spojených se školou a školními akcemi, soutěžemi, reprezentace školy, ochota pomoci, výrazný podíl na vytváření pozitivního klimatu ve třídě, ...

2. Pochvala ředitele školy – za mimořádný projev lidskosti, záslužný nebo statečný čin, mimořádná reprezentace školy, ...

Opatření k posílení kázně

Kázeňská opatření jsou udělována dle druhu přestupků, příslušné kázeňské opatření se uděluje převážně za přestupky v rámci daného bodu. Pokud se žák dopustí závažnějších kázeňských přestupků, je hodnocení jeho chování posuzováno podle nejzávažnějšího přestupku. Při hodnocení klasifikačního období se přihlíží i k uděleným pochvalám, snaze žáka o nápravu apod.

1. Napomenutí TU (cca 3 – 5 poznámek)- ojedinelé drobné a neúmyslné porušení školního řádu, činy nejsou závažné pro společnost, spíše se jedná o přestupky v rámci školního života.

- drobné kázeňské přestupky
- občasné zapomínání pomůcek na vyučování
- pozdní příchody do výuky
- nepřezouvání se (i na Tv)
- nepřipravenost pomůcek na výuku
- 3 x zapomenutá ŽK za čtvrtletí
- apod.

2. Důtka třídního učitele (cca 6 – 7 poznámek) – opakované porušování školního řádu, činy nejsou závažné pro společnost, spíše se jedná o přestupky v rámci školního života.

- předchozí bez nápravy
- opakované kázeňské přestupky v hodinách, o přestávkách , ve školní jídelně a na akcích pořádaných školou
- nedodržování školního řádu
- opakované pozdní příchody na vyučování
- nerespektování nařízení pedagogických pracovníků
- nenošení cvičebního úboru na Tv
- 6 x zapomenutá ŽK za čtvrtletí
- nenošení pomůcek na vyučování
- nevhodné jednání v rámci vrstevnických vztahů
- apod.

3. Důtka ředitele školy (cca 8 – 9 poznámek) – hrubé porušení školního řádu, čin je též porušením společenských pravidel

- předchozí bez nápravy
- nevhodné chování k dospělým (drzé chování, odsekávání,..)
- úmyslné ničení školního majetku
- nevhodné chování v rámci vrstevnických vztahů (slovní útoky na spolužáky, nadávky, ironie,...)
- vědomé neplnění zadaných úkolů
- odmítnutí předložit ŽK
- podvod, falšování ŽK, přepisování známek,...
- nošení předmětů ohrožujících ostatní (nože, petardy,...)
- 1- 2 hod. neomluvené úmyslné absence
- apod.

4. Snížený stupeň z chování – opakované hrubé porušování školního řádu, činy jsou též porušením společenských pravidel

- předchozí bez nápravy
- nevhodné chování k zaměstnancům školy (provokace, nahrávání na mobil..)
- kouření v době vyučování (tzn. i o přestávkách a na akcích pořádaných školou), přechovávání, užívání OPL (omamných a psychotropních látek)
- ignorace pokynů vyučujících
- projevy šikany (zesměšňování, ponižování, posměšné poznámky, fyzické útoky vůči spolužákům, psychický nátlak, opakovaná agresivita,...)
- propagace rasizmu, xenofobie, fašizmu a jiných antihumánních ideologií
- úmyslné porušování pravidel BOZP a PO
- neomluvené hodiny (3 – 9 hod.)
- apod.

5. Třetí stupeň z chování – výjimečné zvláště hrubé porušení školního řádu i společenských pravidel

- předchozí bez nápravy
- ohrožení chodu školy (šíření poplašné zprávy,...)
- fyzické a opakované slovní napadení zaměstnance školy (slovní útoky, urážky, vulgární vyjadřování, slovní agresivita,...)
- distribuce OPL
- neomluvené hodiny (10 a více), případ řeší výchovná komise
- psychické týrání a šikanování s ublížením na zdraví
- protizákonné jednání, distribuce OPL
- agresivní chování nebo úmyslné ničení školního majetku
- apod.

Dodatky :

Výstupní hodnocení

Dle § 51 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb. v posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání stanovených § 44 zákona č.561/2004 Sb.

(1) Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Dále výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:

- možnostech žáka a jeho nadání
- předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka
- chování žáka v průběhu povinné školní docházky
- dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka

(2) Výstupní hodnocení se vydává žákovi na konci prvního pololetí školního roku, v němž splní povinnou školní docházku. **Výstupní hodnocení se vydává žákovi na konci prvního pololetí také v pátém a sedmém ročníku, jestliže se hlásí k přijetí ke vzdělávání ve střední škole.** V případě podání přihlášky k přijetí do oboru vzdělávání, v němž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška, je žákovi vydáno výstupní hodnocení do 30. října.

Slovní hodnocení

(1) O použití slovního hodnocení nebo kombinaci slovního hodnocení a klasifikace rozhoduje ředitel se souhlasem školní rady, u žáků s SPU rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zákonných zástupců žáka.

(2) Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

(3) Při slovním hodnocení se postupuje obdobně podle čl. 6 a zde uvedených zásad a pravidel pro klasifikaci.

Charakteristika klasifikačních stupňů pro žáky, u kterých bylo použito slovní hodnocení

známka	učivo	úroveň myšlení	vyjadřování	aplikace, řešení	píle, zájem
1	ovládá na výborné úrovni	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti	výstižné, přesné vyjadřování	spolehlivě, uvědoměle, užívá vědomostí, pracuje svědomitě, samostatně, s jistotou	aktivní, zájem
2	ovládá	uvažuje samostatně	celkem výstižně	užívá vědomostí a dovedností při řešení úkolů, malé, ne časté chyby	učí se svědomitě
3	v podstatě ovládá	menší samostatnost v myšlení	nedovede se dost přesně vyjádřit	úkoly řeší za pomoci učitele, s pomocí odstraňuje své chyby	v učení a práci nepotřebuje větších podnětů

4	ovládá se značnými mezerami ve vědomostech	myšlení nesamostatné	myšlenky vyjadřuje se značnými potížemi	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává	malý zájem o učení, potřebuje pobídky a pomoc
5	neovládá	myšlení nesamostatné i na návodné otázky odpovídá nesprávně	i na návodné otázky odpovídá nesprávně	praktické úkoly nedovede splnit ani za pomoci učitele	veškerá pomoc a pobízení jsou neúčinné

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- (1) Sebehodnocení je přirozenou součástí procesu hodnocení.
- (2) Žáci jsou navykáni na situace, kdy hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem bude předcházet sebehodnocení, s nímž bude vnější hodnocení konfrontováno.
- (3) Sebehodnocení žáka s argumentací zpravidla předchází hodnocení pedagogem s argumentací.
- (4) Pedagog vede žáka v dovednosti sebe hodnotit ve smyslu jeho zdravého sociálního a psychického rozvoje.

Platnost dokumentu „Pravidla pro hodnocení žáků“: od 23.9. 2008
Tento dokument byl schválen školskou radou dne: 22.9. 2008

Mgr. Alena Bervicová
ředitelka školy

V Harrachově dne: 22.9. 2008

Chyba! Objekty nemohou být vytvořeny úpravami kódů polí. Obsah:

10.3.1	Identifikační údaje.....	321
10.3.2	Charakteristika školní družiny.....	321
10.3.3	Konkrétní cíle vzdělávání.....	321
10.3.4	Klíčové kompetence.....	322
10.3.5	Formy vzdělávání.....	324
10.3.6	Obsah vzdělávání.....	325
10.3.7	Návaznost na ŠVP.....	328
10.3.8	Prostorové a materiální, personální a ekonomické podmínky.....	328
10.3.9	Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.....	329
10.3.10	Podmínky pro činnost žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.....	329
10.3.11	Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončení vzdělávání.....	330
10.3.12	Organizace činnosti školní družiny.....	330
10.3.13	Časový plán a obsah vzdělávání.....	332
10.3.14	Zveřejnění vzdělávacího programu.....	342
10.3.15	Evaluační činnosti školní družiny.....	342
10.3.16	Řád školní družiny.....	343

10.3.1 Identifikační údaje

Vzdělávací program školní družiny navazuje na vzdělávací program základní školy (je jednou z jeho příloh), se kterou tvoří školní družina jeden organizační celek (právníckou osobu). Identifikační údaje jsou součástí školního vzdělávacího programu.

10.3.2 Charakteristika školní družiny

Školní družina je školské zařízení výchovy mimo vyučování. Školní družiny jsou součástí systému vzdělávání a pomáhají zabezpečovat žákům náplň volného času. Jsou zařízením, kde se děti mladšího školního věku seznamují se zájmovými aktivitami, jejich obsahem a formami. Nabídka různých zájmových činností aktivizuje děti, prohlubuje jejich školní znalosti, rozvíjí jejich osobnost a zdokonaluje jejich kompetence.

Školní družina ve dnech školního vyučování tvoří pro děti přechod mezi výukou ve třídách a pobytem doma a zabezpečuje pro ně především odpočinek, rekreaci a zájmové činnosti.

Zařazené činnosti mají převážně charakter relaxační a zájmové činnosti a volně navazují na předměty ŠVP ZV především výchovného zaměření. Jde o řízenou kolektivní nebo individuální činnost, organizovanou nebo spontánní aktivitu. Pokud žáci chtějí, mohou se samostatně připravovat na výuku.

Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka provozuje jedno oddělení školní družiny s kapacitou 25 žáků.

10.3.3 Konkrétní cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznávání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Specifikem vzdělávání školní družiny je vychovávat k smysluplnému využívání volného času a vybavit žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času.

Zájmové vzdělávání ve školní družině obohacuje denní program dítěte, zajišťuje odborné pedagogické vedení při činnostech ve volném čase a na základě místních podmínek maximálně podporuje individuální rozvoj dítěte. Cílem je poskytnout dítěti bezpečné prostředí (a to nejen z hlediska fyzického, ale i emocionálního a sociálního), ve kterém se bude přirozeným dětským způsobem projevovat, zaměstnávat se i bavit.

Konkrétními cíli vzdělávání ve školní družině rozumíme:

- **výchovu ke zdravému životnímu stylu** (výchova k správným hygienickým a stravovacím návykům, výchova k odpovědnosti za své zdraví a prostředí, ve kterém žijeme, dodržování pitného režimu, odpovídajícího režimu dne, dodržování tělesné kultury, posilování tělesné zdatnosti, rozvíjení citové stránky osobnosti, vytváření potřeby projevovat pozitivní city v chování, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, obohacování osobnosti estetickými zážitky, rozvoj kreativity, osobní a společenské sebeuspokojování dětí, posilování psychické vyrovnanosti, spokojenosti a radosti, rozvoj ekologického cítění,...)
- **posilování komunikačních dovedností** (kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvoj slovní zásoby a schopnosti ji přiměřeně používat, rozvoj schopnosti naslouchat, komunikace a uplatnění ve skupině a různém sociálním prostředí,...)
- **rozvoj pracovních dovedností** (pěstování pracovních dovedností a návyků, schopnost organizace práce, dodržování pravidel bezpečnosti,...)
- **posilování schopnosti najít své místo ve skupině a společnosti** (poznávání sebe samého, posilování pozitivního myšlení, hledání a vytváření vlastní sociální skupiny,...)
- **formování životních postojů** (vytváření společensky žádoucích hodnotových orientací, porozumění, toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, schopnosti i ochotě pomoci, posilování schopnosti nepodléhat cizím negativním vlivům,...)
- **zvyšování sociálních kompetencí** (pěstování dovedností a postojů v sociálních vztazích, a navazování nových přátelských vztahů s žáky jiných ročníků, posilování odpovědné participace na vytváření programu své sociální skupiny, rozvoj schopnosti spolupráce, schopnosti respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých vytváření schopnosti odpovědně řešit konkrétní životní situace na základě seberegulace, usilování o rozvoj morálních kvalit, důvěryhodnost, pravdomluvnost, schopnost objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování,...)
- **výchovu k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování** (ovládání negativních citových reakcí, zvládání stresu, překonávání náročných životních situací, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy, posilování autoregulačních systémů,...)
- **prevence sociálně patologických jevů** (vytváření nestresujících situací, přátelských a otevřených vztahů)
- **vytváření návyků k účelnému trávení volného času**
- **umožnit žákům přípravu na vyučování** (vypracování domácích úkolů, zábavné procvičování učiva formou didaktických her, upevňování a ověřování školních poznatků v praxi při vycházkách,...)
- **získávání dalších doplňujících poznatků při praktických činnostech** (vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou, časopisy, rozvoj čtenářských dovedností,...)
- **navozování podnětných aktivit k vytváření nového vztahu k učení a vyučování**
- **rozvoj spontánní individuální zájmové činnosti** (sběratelství,...)

- **pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti** v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi

10.3.4 Klíčové kompetence

Činnost školní družiny stejně jako výchovně vzdělávací činnost základní školy směřuje k vytváření klíčových kompetencí žáků – souhrnu znalostí, schopností a praktických dovedností a s nimi souvisejících postojů i hodnotových orientací.

Kompetence k učení

- žák získává rád nové vědomosti a dovednosti
- dokončí započatou práci
- je zvědavý a tvořivý
- umí zhodnotit svou práci, snaží se o objektivitu
- využívá vhodné a efektivní způsoby pro své učení
- pracuje s různými zdroji informací (časopisy, encyklopedie, ...)
- klade si otázky, hledá na ně odpovědi, získané vědomosti dává do souvislostí a uplatňuje je v praktických situacích a v dalším učení

Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění kolem sebe
- rozlišuje správná a chybná řešení, hledá nové postupy, přemýšlí nad správným řešením
- nevyhýbá se řešení problému
- nenechá se odradit neúspěchem
- je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám

Kompetence komunikativní

- žák formuluje své myšlenky srozumitelně a souvisle, vyjadřuje se ve větách
- rozvíjí svou slovní zásobu
- používá a rozvíjí prostředky mimoslovní komunikace
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými
- účastní se aktivně diskuse, obhajuje své postoje a názory
- vyjadřuje se a vystupuje v souladu se zásadami kulturního projevu a chování
- naslouchá druhým a respektuje jejich názory

Kompetence sociální a interpersonální

- samostatně se rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si odpovědnost za své chování

- rozpozná nevhodné chování, agresí, šikanu, ... a zaujímá k němu negativní postoj, ví jak se mu bránit
- zapojuje se do činnosti skupiny, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k vytváření vstřícných mezilidských vztahů, předchází konfliktům
- respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem
- respektuje dohodnutá pravidla
- pomůže v případě potřeby spolužákovi, kamarádovi, ... o pomoc dokáže požádat
- ve spolupráci s ostatními nachází poučení a inspiraci pro sebe
- dodržuje morální zásady a pravidla chování

Kompetence občanské, činnostní a pracovní

- uvědomuje si svá práva a povinnosti, respektuje práva druhých
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- chová se zodpovědně k sobě i druhým
- respektuje pravidla, plní povinnosti i závazky
- dbá o své zdraví a bezpečí, odhaduje rizika svého chování
- má přehled o společenských a kulturních tradicích města
- chová se zodpovědně k přírodnímu prostředí
- plánuje, organizuje a řídí své činnosti
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje pravidla bezpečnosti práce
- pracovní místo udržuje v pořádku
- dodržuje hygienické zásady

Kompetence k trávení volného času

- rozšiřuje okruh svých zájmů, rozvíjí je v organizovaných i individuálních činnostech
- umí účelně trávit svůj volný čas
- ví, jak relaxovat a vyhýbat se stresu
- rozpozná nevhodné způsoby trávení volného času
- umí si vybrat zájem dle svých dispozic
- má přehled o zájmové činnosti, kterou nabízí škola, obec či další instituce, ví, kde se může informovat
- umí navrhnout odpočinkovou činnost, zorganizovat ji a zapojit kamarády, spolužáky, ...

10.3.5 Formy vzdělávání

Náplň práce školní družiny je realizována především **formou pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti**. Ve školní družině se touto formou realizuje zejména každodenní činnost přihlášených žáků.

Náplň práce školní družiny jsou zejména činnosti pravidelné, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti a samostatnou přípravu na vyučování.

- **pravidelná činnost** je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru
- **příležitostné akce** nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností (mimořádné akce sportovního, kulturního či poznávacího charakteru)
- **spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku (po organizované části pobytu v družině)
- **odpočinkové činnosti** - klidové činnosti k odstranění únavy (individuální hry, poslechové činnosti,...) a aktivní odpočinek sloužící k regeneraci sil (sportovní, turistické, manuální aktivity, činnosti realizované v tělocvičně, venku, často ve skupinách)
- **příprava na vyučování** – nespočívá jen v možnosti vypracovat si domácí úkol (např. tzv. „nanečisto“), ale i didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, kterými rozšiřujeme a upevňujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování

10.3.6 Obsah vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině navazuje svým obsahem na školní vzdělávací program a vychází z něj. Obsah zájmového vzdělávání je rozdělen do vzdělávacích oblastí převzatých z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obory obsahově blízkými. Průřezová témata procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů.

Vzdělávací oblasti

1. Člověk a jeho svět

Tematický okruh: **Místo, kde žijeme**

- poznávání města a jeho okolí, organizace života v městě, služby v obci (knihovna,...), důležité budovy (zdravotní středisko, požární zbrojnice, městský úřad, pošta,...), tematické vycházky do okolí
- život ve škole, režim školního dne
- rodina, organizace života rodiny
- region a jeho kulturní tradice, tradiční akce v městě (setkání s Krakonošem,...), regionální pověsti a pohádky
- dopravní výchova (bezpečná cesta do školy a ze školy, hry s dopravní tematikou, dopravní značky a prostředky)

Tematický okruh: **Lidé kolem nás**

- vhodné chování a jednání, tolerance, empatie, schopnost naslouchat, vzájemná úcta
- základní práva a povinnosti člověka

- osvojování a dodržování základů společenského chování, pravidla společného stolování
- komunikace slovní i mimoslovní
- odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování (ovládání negativních citových reakcí, zvládání stresu, překonávání náročných životních situací, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy,...)
- formování životních postojů
- kladný vztah ke spolužákům, radost ze spolupráce, vytváření pozitivního klimatu ve skupině založeného na vzájemném respektu, ...

Tematický okruh: **Lidé a čas**

- budování správného režimu dne a jeho dodržování
- smysluplné využívání vlastního volného času
- vytváření návyků přípravy na vyučování, pravidelnost, účelnost

Tematický okruh: **Rozmanitosti přírody**

- rozmanitost a proměnlivost života živé i neživé přírody
- tematické vycházky, pobyty v přírodě, pozorování změn a bohatství přírody
- ochrana přírody, třídění odpadů
- didaktické hry s přírodními motivy
- péče o pokojové rostliny

Tematický okruh: **Člověk a jeho zdraví**

- poznávání sama sebe
- poučení o zdraví a nemocech
- prevence chorob a úrazů, důležitost bezpečnosti při všech činnostech
- nácvik ošetření jednoduchého poranění, vyhledání (přivolání) pomoci, hra s nácvikem telefonického volání, důležitá telefonní čísla – tísňové linky
- odpovědnost za své zdraví, výchova ke zdravému životnímu stylu
- pohybové a tělesné aktivity – jejich význam
- dodržování hygienických zásad, osobní hygiena
- stravovací návyky, pitný režim
- prevence sociálně patologických jevů

2. Jazyk a jazyková komunikace

- poslech, vypravování, rozvíjení slovní zásoby
- knihovna – pravidelné návštěvy knihovny, výběr vhodných knih, rozvoj kladného vztahu k literatuře a rozvoj čtenářských dovedností

- dětská literatura, poezie, próza, ilustrace
- dětské časopisy
- zvyky, pranostiky, říkadla, rčení, koledy, ..., regionální pověsti
- zásady vzájemné komunikace
- společná četba, reprodukce
- jazykové hry
- procvičování správné výslovnosti

3. Umění a kultura

Hudební výchova

- rytmická cvičení, procvičování intonace, zpěv písní s aktuální tematikou (roční období), sladění zpěvu s pohybem.....
- poslechové činnosti
- hudební hry
- instrumentální činnosti (nástroje z Orffova instrumentáře)

Výtvarná výchova

- rozvoj estetického citění a vnímání
- rozvoj citlivosti, tvořivosti a fantazie
- uplatňování subjektivity
- používání různých výtvarných technik, netradiční výtvarné techniky (malba, kresba, hry s barvami, kolorovaná kresba tuší, výroba trojrozměrných předmětů, modelování, práce s přírodními materiály, ...)

4. Člověk a zdraví

Tělesná výchova

- pohybové a míčové hry v tělocvičně i ve venkovním prostředí, soutěže
- přeskoky a cvičení se švihadly
- relaxační cvičení
- dodržování pravidel hry
- rozvoj pohyblivosti, obratnosti
- sáňkování, bobování
- význam pohybu pro lidské zdraví
- bezpečné chování při sportu

5. Člověk a svět práce

Pracovní činnosti

- práce s drobným materiálem (modelovací hmota, přírodniny, papír a karton, textil,...)

- konstrukční činnosti (konstrukční stavebnice, sestavování modelů,...)
- pěstitelské práce (péče o pokojové rostliny,...)

Různé: vycházky, hry v přírodě, udržování pořádku ve třídě, péče o společné hračky, šetrné zacházení s hračkami, dodržování pravidel chování, potlačování agresivity, příklad chování ostatních dětí,...

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – utváření mezilidských vztahů, zvládnutí vlastního chování, rozvoj komunikativních dovedností, komunikace v různých situacích, rozvíjení základních sociálních dovedností pro spolupráci a řešení situací, uvědomování si hodnoty přátelství a spolupráce, prevence sociálně patologických jevů, rozvoj kreativity, cvičení sebekontroly a sebeovládání, cvičení dovedností pozitivního naladění mysli, cvičení k organizaci vlastního času, plánování učení a zábavy – režim,...

Mediální výchova - besedy o televizních či rozhlasových pořadech, rozlišování fabulovaných příběhů od skutečných událostí, orientace v různých informacích z hromadných sdělovacích prostředků

Multikulturní výchova – komunikace a život ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, život a zvyky jiných národů

Environmentální výchova - pěstování návyků nezbytných pro každodenní žádoucí jednání člověka vůči prostředí (chování v přírodě, zacházení s odpady, proč třídíme odpady, čistota v našem městě,...)

10.3.7 Návaznost na ŠVP

Obsah vzdělávání ve školní družině navazuje na ŠVP pro základní vzdělávání a vychází z něj. Především navazuje na obsah vzdělávání vzdělávacích oblastí: Člověk a jeho svět, Jazyk a jazyková komunikace, Umění a kultura, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce. Do vzdělávání ve školní družině začleňujeme i vzdělávací obsahy průřezových témat především:

Osobnostní a sociální výchovu, Výchovu demokratického občana, Multikulturní výchovu a Environmentální výchovu.

10.3.8 Prostorové a materiální, personální a ekonomické podmínky

Prostorové a materiální zabezpečení

Školní družina má pro svoji činnost vyčleněnu školní třídu , která se nachází hned vedle hlavního vchodu do školy, šatnu, sociální zařízení, dále využívá tělocvičnu a prostor dvora školy. Děti mohou využívat též pod dohledem vychovatelky počítačovou učebnu a po dohodě s pracovníci městské knihovny mohou navštěvovat městskou knihovnu, která se nachází v objektu školy. Škola zabezpečuje materiál na výtvarné činnosti, tělovýchovné činnosti, dále je družina vybavena různými stavebnicemi, hrami, hračkami, knihami atd.

Personální zabezpečení

Provoz školní družiny zajišťuje vychovatelka s vysokoškolským pedagogickým vzděláním, v případě její nepřítomnosti ji zastupují učitelky základní školy či důchodci z řad bývalých vychovatelek či pedagogů.

Ekonomické podmínky

Příspěvek na částečnou úhradu nákladů školní družiny dle zákona č. 74/2005 Sb. § 14, činí na každý započatý kalendářní měsíc **150,- Kč**. Poplatek vybírá v hotovosti vychovatelka školní družiny do 5. dne v měsíci.

Poplatek za školní družinu může být rozhodnutím ředitele školy prominut na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka v případě, že se jedná o společně posuzovanou osobu pro nárok na sociální příplatek, který podle zvláštního právního předpisu (§ 20 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů) pobírá jeho zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba, nebo žákovi pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle zvláštního právního předpisu (§ 37 až 39 a § 43 zákona č. 117/1995 Sb.) a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena, pokud skutečnosti uvedené výše prokáže řediteli školy.

10.3.9 Zajištění bezpečnosti a ochrany žáků

Žáci navštěvující školní družinu jsou povinni respektovat školní řád, se kterým jsou seznámeni třídní učitelkou na začátku školního roku, řád školní družiny, se kterým žáky seznamuje vychovatelka, ale i řády odborných učeben, které žáci školní družiny navštěvují např. tělocvičny, počítačové učebny. V těchto řádech jsou stanovena veškerá bezpečnostní pravidla.

Vychovatelka školní družiny vede dále děti k dodržování pravidel bezpečnosti v silničním provozu (vycházky), hygieny a kultury stolování, hygieny na sociálních zařízeních a dodržování psychohygieny při činnostech ve školní družině.

Vychovatelka školní družiny volí vhodnou strukturu činností a skladbu zaměstnání k vytváření nejen bezpečného fyzického, ale i sociálního a emocionálního prostředí. Pro žáky je zabezpečen pitný režim. Jsou respektovány osobní potřeby žáka.

10.3.10 Podmínky pro činnost žáků se specifickými vzdělávacími potřebami

Vzděláváním žáků se specifickými vzdělávacími potřebami rozumíme vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení, zdravotním či sociálním znevýhodněním, zdravotním postižením a žáků mimořádně nadaných.

Škola při vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (dále jen se SVP) spolupracuje s odbornými institucemi viz ŠVP kapitola 3.4, které zajišťují odbornou diagnostiku, poradenství a další služby. V rámci vzdělávání ve školní družině jde o úzkou spolupráci vychovatelky, třídní učitelky, výchovné poradkyně a rodičů.

Ve školní družině máme dlouhodobé zkušenosti s integrací žáků se SVP. Přestože škola není bezbariérová, úspěšně integrovala i do školní družiny žáka „vozičkáře“.

Při práci se žáky se SVP ve školní družině dodržujeme zásady práce stanovené v kapitole 3.4 školního vzdělávacího programu.

Co školní družina při práci se žáky se SVP nabízí:

- zdravotní tělesnou výchovu
- výukové programy
- didaktické pomůcky
- odpovídající metody a formy práce

Odchýlení od standardní náplně činnosti školní družiny bude připraveno i pro žáky mimořádně nadané v okamžiku, kdy takový žák do školní družiny nastoupí.

10.3.11 Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončení vzdělávání

Činnost školní družiny je určena pro žáky 1. - 3. třídy. **O přijetí žáka do školní družiny** žádají na začátku školního roku zákonní zástupci žáka vyplněním přihlašovacího lístku. O přijetí žáka rozhoduje ředitel školy. Žák je přijímán do školní družiny vždy na období jednoho školního roku. V dalším školním roce rodiče opět žádají písemně o přijetí jejich dítěte do školní družiny. V případě většího zájmu jsou přednostně přijímány děti zaměstnaných matek.

V případě předčasného ukončení zájmového vzdělávání (v průběhu školního roku) oznámí zákonní zástupci písemně tuto skutečnost vychovateli školní družiny.

O ukončení zájmového vzdělávání škola žádný doklad nevydává.

10.3.12 Organizace činnosti školní družiny

Provoz školní družiny: 11.45 - 15.45 v pracovní dny, mimo státem uznané svátky.

Dle odst. 2 §8 vyhlášky č. 74/2005 Sb.: Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o školních prázdninách. Po projednání se zřizovatelem může ředitel přerušit činnost družiny v době školních prázdnin.

- v době vedlejších prázdnin je možné na základě zájmu rodičů zajistit provoz ŠD od 7.30 do 15.45 v případě, že se do družiny přihlásí nejméně 10 žáků (provoz školní jídelny není v této době zajištěn)

Organizace činností

Po skončení vyučování odcházejí žáci s třídní učitelkou do šatny, kde si vezmou obuv a oblečení a pod dohledem třídní učitelky odcházejí do školní družiny. V prostoru chodby před informační tabulí na žáky již čeká vychovatelka školní družiny, která si je převezme. Na oběd odcházejí žáci ve 12.00 pod dohledem vychovatelky. Mají-li žáci výuku delší, odcházejí samostatně po obědě do ŠD.

Pro žáky ŠD je v odpoledních hodinách zajištěn pitný režim (čaj, studené vitamínové nápoje,...).

Nepřítomnost žáka v ŠD omlouvá zákonný zástupce žáka: telefonicky, osobně nebo prostřednictvím omluvenky na samostatném lístku.

Dokumentace školní družiny: - **třídní kniha** školní družiny (docházka, přehled výchovně vzdělávací práce v jednotlivých dnech)

- **zápisové lístky** (informace rodičů pro vychovatelku o docházce, vyzvedávání žáků, uvolňování žáků a telefonní čísla na zákonné zástupce žáka, jména osob, které budou žáka vyzvedávat).

Vyzvedávání žáků: zákonný zástupce žáka informuje vychovatelku na začátku školního roku písemně prostřednictvím zápisového lístku: kdo bude žáka ze ŠD vyzvedávat, kdy, zda smí žák odejít samostatně. Pokud má žák odejít ze ŠD jinak, než je obvyklé či s jinou osobou, je třeba informovat vychovatelku ŠD předem a písemně.

Samostatný odchod žáka ze ŠD pouze na základě telefonického rozhovoru není vzhledem k bezpečnosti možný.

10.3.13 Časový plán výchovně vzdělávací činnosti školní družiny

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<p>- žák komunikuje se spolužáky a zaměstnanci školy vhodnou formou (zeptá se , požádá, poděkuje, nebojí se vyjádřit nahlas,...)</p> <p>- respektuje stanovená pravidla chování (vnitřní řád ŠD, školní řád)</p> <p>- zvládá bezpečnou cestu do školy</p> <p>- nebojí se komunikovat, dodržuje zásady komunikace</p> <p>- dodržuje pravidla hygieny a stolování ve školní jídelně</p>	<p>Témata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jsem školák 2. Bezpečně do školy i ve škole <p>- škola, režim života ve škole, bezpečný pohyb po budově</p> <p>- režim ve školní jídelně, pravidla stolování</p> <p>- okolí školy, bezpečná cesta do školy, dopravní značky a přechody v okolí školy</p> <p>- vztahy ve skupině vrstevníků, chování k dospělým</p> <p>- udržování pořádku, úklid po skončení práce, hry</p> <p>Pohybové aktivity: pohybové a míčové hry ve venkovním prostředí, vycházky</p>	<p>- poznávání nových kamarádů a kolektivu, budování dobrých vztahů, pravidla soužití v nové skupině</p> <p>- komunikace s dospělými, reakce na pokyny</p> <p>- vytváření příjemného prostředí a pocitu důvěry a bezpečí</p> <p>- upevňování hygienických zásad a pracovních návyků</p> <p>- bezpečné chování chodce</p>	<p>- seznámení s vnitřním řádem školní družiny</p> <p>- vycházky do okolí školy</p> <p>- stmelovací aktivity a hry</p> <p>- výtvarné práce</p> <p>- exkurze do městské knihovny</p> <p>- hry s dopravní tematikou</p>	září

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v obci - dokáže uvést zajímavosti o obci a regionu - vypráví pohádky či pověsti se vztahem k regionu (formou, přiměřenou věku) - vypráví o členech své rodiny - orientuje se v příbuzenských vztazích - vypráví o životě rodiny, společných aktivitách - porovná život v dnešní době a v minulosti - využívá vyprávění prarodičů - uvede náplň práce běžných povolání - nabídne pomoc, nebojí se o pomoc požádat - dokáže se omluvit - chová se obezřetně při kontaktu s neznámým člověkem 	<p>Témata: 1. Naše město 2. Moje rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajímavá místa v našem městě, důležité budovy (pošta, městský úřad, zdravotní středisko,...) - zajímavosti našeho regionu, kulturní tradice - rodina, organizace života rodiny, pomoc v rodině, umět poslouchat i naslouchat, příbuzenské vztahy, povolání - život dříve a dnes - vztahy se spolužáky a kamarády, pomoc spolužákovi, kamarádovi - neznámí lidé – opatrnost - neotvírat cizím lidem <p>Pohybové aktivity: míčové a pohybové hry ve venkovním prostředí, vycházky</p>	<ul style="list-style-type: none"> - seznamování se s obcí a regionem, jejich zajímavostmi, využití znalostí žáků, budování zájmu o informace z regionu, podněcování zájmu o získávání informací a četbu - upevňování návyků bezpečného chování v dopravě - upevňování znalostí v orientaci v příbuzenských vztazích - orientace v nejběžnějších povoláních a náplni práce profesí (přiměřeně k věku) - vytváření a upevňování pozitivního klimatu ve skupině, vzájemná pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - výstavka obrázků, fotografií a pohlednic - četba pohádek a pověstí se vztahem k regionu - výtvarné práce - tematické vycházky - návštěva muzea „Šindelka“ - fotografie z mého dětství, mé rodiny, fotografie prarodičů - beseda na téma: „Kamarádství, vzájemná pomoc, ...“ 	říjen

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<p>- žák zná své povinnosti a práva</p> <p>- rozlišuje vhodné a nevhodné chování</p> <p>- správně reaguje při náznaku šikany, obrátí se na pedagogické pracovníky, svěří se rodičům</p> <p>- dodržuje zásady komunikace</p> <p>- umí si vymyslet aktivitu k smysluplnému trávení volného času</p> <p>- popíše svůj režim dne</p> <p>- zná různé hry a jejich pravidla</p> <p>- vypráví o změnách v podzimní přírodě, určuje běžné plody (ovoce, zelenina, lesní plody, stromy – rozdělení, poznávání podle listů,...)</p>	<p>Témata:</p> <p>1. Máme práva a povinnosti</p> <p>2. Příroda na podzim</p> <p>- práva a povinnosti dětí i dospělých, co je šikana, jak se zachovat, komu se svěřit, schránka důvěry</p> <p>- zásady komunikace</p> <p>- režim dne, příprava na vyučování, jak trávíme volný čas – kroužky, zábava, hry, sport</p> <p>- příroda na podzim, příprava živočichů na zimu</p> <p>- ochrana přírody</p> <p>- třídíme odpady</p> <p>- hudební aktivity, zpěv písní s aktuální tematikou</p> <p>Pohybové aktivity: hry a soutěže v tělocvičně, relaxační cvičení, cvičení pohyblivosti a obratnosti</p>	<p>- žák poznává základní práva dětí a povinnosti, které vyplývají z jeho postavení žáka, povinnosti v rodině</p> <p>- žák se seznamuje s pravidly účinné a slušné komunikace, dodržuje je</p> <p>- ke spolužákům se chová vhodně, odsuzuje násilí, rozezná projevy nevhodného chování</p> <p>- žák se učí účelně využívat svůj čas, rozdělit čas na dobu povinností a dobu zábavy</p> <p>- seznamuje se s možnostmi využívání volného času, poznává nové hry a aktivity k účelnému trávení volného času</p> <p>- uvědomuje si změny v přírodě, nutnost ochrany přírody, pomoci živočichům v zimě</p> <p>- poznává význam třídění odpadů a možnosti ochrany přírody</p>	<p>- příběhy ze života dětí, besedy, scénky</p> <p>- hry (učitel a žák, rodič a dítě – výměna rolí, opět dodržování zásad komunikace)</p> <p>- tematické vycházky s pozorováním</p> <p>- sběr přírodního materiálu k praktickým činnostem a výtvarným pracím</p> <p>- návaznost na školní program ekologické výchovy</p> <p>- didaktické hry s přírodními motivy</p> <p>- výstavky podzimních plodů</p>	listopad

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<p>- žák poznává vánoční zvyky a tradice, vypráví o zvycích, které dodržuje jeho rodina</p> <p>- vyrobí drobné dárečky pro členy rodiny a kamarády</p> <p>- umí zazpívat alespoň jednu vánoční píseň</p> <p>- podílí se na výzdobě prostor školní družiny</p> <p>- spolupracuje se spolužáky</p> <p>- rozvíjí pozitivní vztahy ve svém okolí</p> <p>- umí vyjádřit své pocity a přání</p> <p>- uvede příklady živočichů, kteří jsou v zimě aktivní</p> <p>- uvede možnosti pomoci živočichům</p> <p>- společně pečuje o krmítko u školní družiny</p>	<p>Témata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Slavíme Vánoce 2. Živočichové v zimě <p>- jazykové hry, rozvoj slovní zásoby</p> <p>- Vánoce - zvyky pranostiky, říkadla pohádky, ... návaznost na region</p> <p>- koledy, vánoční písně – poslech, zpěv</p> <p>- jak slavíme Vánoce u nás doma – tradiční pokrmy</p> <p>- zvyky jiných národů</p> <p>- přezimující živočichové</p> <p>- pomoc zvířatům, krmítko, krmelec</p> <p>Pohybové aktivity: sáňkování, bobování, stavby ze sněhu</p> <p>- bezpečnost při zimních sportech</p> <p>- pohybové a míčové hry v tělocvičně</p>	<p>- rozvoj estetického cítění a vnímání</p> <p>- pocit radosti z obdarovávání druhých</p> <p>- rozvoj tvořivosti a fantazie</p> <p>- seznamování se s různými výtvarnými technikami</p> <p>- výroba trojrozměrných předmětů</p> <p>- rozvoj jazykové tvořivosti (skládání přáníček, básniček, ...)</p> <p>- poznávání tradic a zvyků</p> <p>- rozvoj vnímavosti a citlivých vztahů k lidem</p> <p>- význam setkávání se s rodinou</p> <p>- význam a možnosti pomoci živočichům v zimě</p>	<p>- ilustrace k pranostice, říkadlu</p> <p>- výroba vánočních přání a dárečků</p> <p>- poslech vánočních písní, nácvik koledy</p> <p>- modelování cukroví</p> <p>- výstavka cukroví</p> <p>- zdobení stromečku</p> <p>- výzdoba třídy</p> <p>- výtvarné práce</p> <p>- vycházky ke krmelci</p>	prosinec

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti - zdůvodní význam zdravé stravy a správných stravovacích návyků pro lidské zdraví, uvede potraviny vhodné a nevhodné pro stravování dětí - vysvětlí vliv sportu a pohybových aktivit na lidské zdraví - dodržuje režim dne - aktivně se zapojuje do pohybových aktivit, účastní se školních sportovních akcí - chápe nutnost ochrany svého zdraví - uvede, co lidskému zdraví škodí - rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost a zdatnost 	<p>Témata: 1. Naše zdraví – 1. část</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše zdraví, zdravé potraviny, stravovací návyky, pitný režim - zdravý životní styl, význam pohybových aktivit - režim dne - co lidskému zdraví škodí (nevhodná skladba potravin, špatné stravovací návyky,...) Pohybové aktivity: - stavby ze sněhu, hry, sáňkování, bobování - pohybové a míčové hry v tělocvičně, relaxační cvičení, obratnost 	<ul style="list-style-type: none"> - žák získává informace o zdravém životním stylu, vhodných stravovacích návycích, významu pohybových aktivit pro lidské zdraví - seznamuje se s nevhodnou skladbou stravy, učí se sám si vybrat z nabídky potravin - učí se plánovat své aktivity (vyvážený režim den – sport, zábava, odpočinek, povinnosti,...) - seznamuje se s látkami lidskému zdraví škodlivými 	<ul style="list-style-type: none"> - scénky, hry, besedy - výtvarné práce 	leden

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<p>- dokáže se sám vhodně obléci na sportovní aktivity v tělocvičně i venku</p> <p>- dodržuje hygienické zásady</p> <p>- dodržuje pravidla bezpečnosti při hrách a sportu</p> <p>- ošetří drobná poranění</p> <p>- umí uvést tel. čísla tísňových linek</p> <p>- přivolá pomoc</p> <p>- vyjmenuje nebezpečné (návykové) látky, zdůvodní škodlivost na lidský organizmus</p> <p>- ví, jak reagovat v případě, že je mu nějaká látka nabízena</p>	<p>Témata: 1. Naše zdraví – 2. část</p> <p>- prevence chorob a úrazů (správně se oblékat na sport a aktivity venku)</p> <p>- léky (dítě si nesmí brát samo)</p> <p>- hygienické zásady, osobní hygiena, pořádek</p> <p>- zubní hygiena</p> <p>- bezpečnost při činnostech a sportu</p> <p>- nácvik ošetření poranění</p> <p>- jak přivolat pomoc</p> <p>- důležitá telefonní čísla (tísňové linky)</p> <p>- co jsou návykové látky a jak nám škodí</p> <p>Pohybové aktivity: zimní turistika, pohyb. aktivity v tělocvičně – míčové hry, cvičení se švihadlem, žebřiny,...</p>	<p>- žák se seznamuje se zásadami prevence chorob a úrazů</p> <p>- upevňuje hygienické návyky</p> <p>- učí se zodpovědnosti za své zdraví</p> <p>- poznává pravidla bezpečnosti při sportu a hrách</p> <p>- učí se chovat rozvážně a zodpovědně v krizové situaci</p> <p>- seznamuje se s látkami, které ohrožují lidské zdraví</p>	<p>- výtvarné práce, besedy,</p> <p>- komunitní kruh</p> <p>- scénky</p> <p>- četba</p> <p>- praktický nácvik poskytnutí první pomoci a volání na tísňové linky</p> <p>- scénky a hry</p>	<p>únor</p>

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<ul style="list-style-type: none"> - žák se zajímá o literaturu - rozvíjí slovní zásobu - orientuje se v žánrech dětské literatury - vypráví o postavách oblíbené knihy - vysvětlí, co je ilustrace - reprodukuje jednoduchou formou obsah oblíbené knihy - kultivuje svůj projev - zazpívá písně dle vlastního výběru, nestydí se zpívat, má radost z vlastního projevu 	<p>Témata: 1. Jsem čtenář</p> <ul style="list-style-type: none"> - moje četba, moje knihovna, výběr vhodných knih - dětská literatura, próza, poezie, ilustrace - dětské časopisy - společná četba, reprodukce - jazykové hry - regionální literatura - vymýšlení příběhů a pohádek - hudební aktivity, zpěv písní s aktuální tematikou, tanec a hudba, instrumentální činnosti, rytmické hry Pohybové aktivity: - sáňkování, bobování, vycházky - pohybové aktivity v tělocvičně 	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj kladného vztahu ke čtenářství - žák se seznamuje se způsobem řazení knih v knihovně, jak knihy vyhledávat - poznává různé dětské časopisy - rozvoj komunikačních dovedností - rozvoj fantazie, tvořivosti - rozvoj hudebního citění, zájmu o hudbu 	<ul style="list-style-type: none"> - exkurze do městské knihovny - kresby ilustrací k pohádkám, - výstavky dětských časopisů - beseda o knihách - dramatizace pohádky, bajky - zpěv písní, nácvik nových písní, hudební hry, hra na tělo, hra na hudební nástroje, poslechové činnosti 	březen

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<ul style="list-style-type: none"> - pojmenuje některé běžné pokojové rostliny - vysvětlí zásady péče - podílí se na péči o rostliny ve školní družině - vysvětlí proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - hovoří o vlastním pozorování v přírodě - vysvětlí, proč chráníme přírodu, vyjmenuje některé chráněné rostliny či živočichy - popíše pravidla chování v chráněné oblasti a řídí se jimi - uvede některé zvyky související s Velikonocemi - vypráví o slavení Velikonoc ve své rodině 	<p>Témata: 1. Lidé a příroda -1. část 2. Slavíme Velikonoce</p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o pokojové rostliny - přesazování - množení ze semínek (byliny) - příroda na jaře - rozmanitost živé přírody - roční období - ochrana přírody - žijeme v KRNAPu, činnost člověka v přírodě - oslavy Velikonoc - zvyky a tradice - koledy - výroba velikonoční výzdoby, malování kraslic - tradiční i netradiční výtvarné techniky <p>Pohybové aktivity: vycházky, hry ve venkovním prostředí, protahovací, relaxační a kondiční cviky v tělocvičně, cvičení na lavičkách,...</p>	<ul style="list-style-type: none"> - žáci se učí zásadám péče o pokojové o pokojové rostliny - provádějí praktické pokusy (pěstování hrachu, fazol, slunečnic,...) a vyhodnocují svá pozorování - vytvářejí si kladný vztah k přírodě - uvědomují si nutnost péče o přírodní prostředí - poznávání tradičních i netradičních výtvarných technik - seznámení se s tradicí slavení svátku u nás (náboženský svátek) - význam setkávání se s rodinou a přáteli při slavení svátků 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky pokojových rostlin - vycházky a praktická pozorování v přírodě - pěstování rostlin ze semínek, pozorování - beseda s pracovníkem KRNAPu - výstavky výrobků - výroba přání - modelování 	duben

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<ul style="list-style-type: none"> - zná různá domácí zvířata, uvede o nich základní informace - uvede zásady, jak se starat o domácí zvíře - vysvětlí, jak se máme chovat k mláďatům v přírodě - umí si vybrat vhodnou volnočasovou aktivitu, zabavit se - zná různé hry, vysvětlí jejich pravidla - pravidla sám dodržuje, při hře a soutěži se chová čestně - při práci je trpělivý - své pracovní místo si udržuje v pořádku - objektivně hodnotí práci druhých 	<p>Témata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lidé a příroda – 2. část 2. Můj volný čas <ul style="list-style-type: none"> - chováme domácí zvířata - péče o domácí zvířata - mláďata v přírodě - sbíráme různé předměty, tvoříme, modelujeme - nabídka volnočasových aktivit - poznávání různých druhů her a jejich pravidel <p>Pohybové aktivity:</p> <ul style="list-style-type: none"> - míčové a pohybové hry ve venkovním prostředí, vycházky - orientace v přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> - žák poznává, které druhy zvířat lze doma chovat, seznamuje se zásadami péče o domácí zvířata - vytváří si vztah k živým tvorům - zodpovědnost péče - seznámení s náměty pro sběratelství - ukázky vlastních sbírek (např. pohlednice, plakáty,...) - motivace k tvořivosti - podpora zdravé soutěživosti a chování ve smyslu fair play - rozvoj morálně volných vlastností - trénování trpělivosti a odolnosti při překonávání momentálních neúspěchů, sebeovládání,... - respektování práce a úspěchu druhých 	<ul style="list-style-type: none"> - obrázky domácích „mazlíčků“ - výstavka, fotografie - modelování, kreslení - konstrukční stavebnice - prezentace - hry v prostoru družiny i ve venkovním prostředí 	květen

Očekávané výstupy	Obsah vzdělávání	Výchovně vzdělávací cíle	Poznámky	Období
<p>- zajímá se o život dětí v jiných zemích</p> <p>- vyhledává informace, pracuje s nimi</p> <p>- žák je tolerantní k odlišnostem</p> <p>- žák třídí a poznává běžné rostliny ve svém okolí</p> <p>- uvědomuje si nebezpečí pobytu ve volné přírodě, je obezřetný, odhaduje reálné své možnosti a schopnosti, zbytečně neriskuje</p> <p>- chová se zodpovědně</p>	<p>Témata:</p> <p>1. Mezinárodní den dětí</p> <p>- život dětí na Zemi</p> <p>- způsob života jiných národů</p> <p>- poznávání kvetoucích i nekvetoucích rostlin</p> <p>- bezpečnost při prázdninových aktivitách (bezpečnost při koupání, při sběru hub, ochrana před klíšťaty, bezpečnost při pohybových aktivitách, při jízdě na kole, chování při bouřce,...)</p> <p>Pohybové aktivity: soutěže, aktivity k rozvoji obratnosti a pohyblivosti, míče, švihadla, líný tenis,...</p>	<p>- poznávání způsobů života různých národů, kultur, etnik,... jejich zvyklostí, tradic</p> <p>- vytváření pocitu sounáležitosti a potřeby solidarity</p> <p>- tolerance k odlišnostem, jiným kulturám a jejich tradicím</p> <p>- vytvořit a zafixovat pravidla bezpečného chování při různých aktivitách</p> <p>- vést žáky k zodpovědnosti</p>	<p>- vyprávění, besedy, rozhovor, výtvarné práce, hry, dramatizace</p> <p>- komunitní kruh</p> <p>- časopisy, obrázky z časopisů a novin</p> <p>- výstavka – život v jiných zemích</p> <p>- herbář - výstavka</p>	červen

10.3.14 Zveřejnění vzdělávacího programu

Vzdělávací program školní družiny při Základní škole Dr. h. c. Jana Masaryka je jednou z příloh školního vzdělávacího programu naší školy. Celý vzdělávací program je k nahlédnutí k dispozici u ředitelky školy, dále je zveřejněn na webových stránkách města Harrachova v oddíle škola (www.harrachov.cz).

10.3.15 Evaluace činnosti školní družiny

Evaluační činnost školní družiny probíhá jak na úrovni vedení školy, tak na úrovni hodnocení vlastní práce vychovatelky školní družiny. Cílem je monitorování a hodnocení pedagogického procesu a jeho výsledků, vedoucí ke kvalitnímu plánování a zlepšování další činnosti.

Cíle evaluační činnosti

- 1. Podmínky činnosti** – vybavení – vhodnost a uspořádání vzhledem k věku žáků, estetická úroveň, podnětnost prostředí,...
- 2. Spolupráce s rodiči** – komunikace, informovanost,...
- 3. Organizace, metody a formy činností** – vytváření prostoru pro individuální potřeby, účelné vyplnění času, využití pomůcek a prostředí, ovlivňování společenského chování žáků (kultivace chování), vedení ke schopnosti využívat poznatky, účelnost řízení činností,...
- 4. Motivace a hodnocení** – podpora a rozvoj kreativity, podpora sebehodnocení a sebereflexe žáků, průběžné motivování během činností,...
- 5. Vytváření atmosféry důvěry** – vytváření vztahu vzájemné důvěry a respektu mezi vychovatelkou a žáky, ale i mezi žáky samými, vzájemná komunikace, tolerování, neprosazování se na úkor druhých, vzájemné naslouchání, ...
- 6. Interakce a komunikace** – rozvíjení komunikativních dovedností žáků, respektování pravidel komunikace, vytváření prostoru pro vlastní vyjádření žáka, rozvoj smyslu pro kooperaci,...

Formy a metody evaluační činnosti

- hospitace vedení školy
- rozhovory se zákonnými zástupci žáka
- kontrola a rozbor pedagogické dokumentace
- rozbor aktivit žáků, analýza prací
- dotazníkové šetření pro rodiče
- konzultace s vyučujícími a výchovným poradcem
- analýza vlastní pedagogické činnosti
- sledování prezentace výrobků
- rozbor činnosti školní družiny za čtvrtletí na pedagogických radách

10.3.16 Řád školní družiny

- provozní doba školní družiny je v době školního vyučování od 11.45 do 15.45, v době mimo vyučování je provozní doba stanovena dle pravidel uvedených v ŠVP pro zájmové vzdělávání ve ŠD
- přihlášení a odhlášení do školní družiny se uskutečňuje po dohodě s vychovatelkou školní družiny a vyplněním zápisového lístku
- žák bez vědomí vychovatelky školní družinu neopouští
- ze školní družiny odchází žák dle pokynů uvedených na zápisovém lístku
- za žáka, který byl ve škole a do školní družiny se nedostavil, vychovatelka nezodpovídá
- pokud žák svým chováním narušuje soustavně činnost školní družiny, ohrožuje zdraví ostatních žáků nebo porušuje závažným způsobem školní řád či řád školní družiny, může být rozhodnutím ředitele školy ze školní družiny vyřazen
- v případě úmyslného poškození zařízení školní družiny může škola náhradu škody požadovat po zákonných zástupcích žáka
- při svém chování ve školní družině i akcích ŠD pořádaných mimo budovu školy se žáci řídí platným školním řádem
- rodiče v zápisovém lístku vyplní dobu odchodu žáka ze školní družiny v jednotlivé dny a také, kdo bude dítě vyzvedávat (zákonní zástupci žáka, prarodiče,...). Samostatný odchod žáka z družiny je povolen na základě zápisového lístku nebo písemné žádosti zákonných zástupců žáka. Na základě pouhého telefonického hovoru nelze dítě z bezpečnostních důvodů pustit domů samostatně
- pokud si žáka nikdo ze zákonných zástupců nevyzvedl a žák samostatně dle pokynů v zápisovém lístku domů odcházet nemůže, kontaktuje vychovatelka telefonicky zákonné zástupce žáka, případně další osoby, oprávněné, dle pokynů zákonných zástupců na zápisovém lístku, vyzvedávat dítě ze škol. družiny (prarodiče, sourozence a jiné osoby). V případě, že nejsou tyto osoby k zastížení, kontaktuje vychovatelka ředitelku školy, v případě jejího nezastížení Policii ČR

- pro provoz školní družiny jsou vymezeny prostory: školní družina, šatna, tělocvična, hřiště před knihovnou
- úhrada za jeden měsíc pobytu dítěte ve školní družině činí **150,- Kč**. Poplatky vybírá do 5. dne v měsíci vychovatelka školní družiny
- v prostorách užívaných školní družinou je zajištěna bezpečnost a ochrana zdraví žáků
- pravidla styku se zákonnými zástupci žáka: zákonní zástupci mohou navštívit vychovatelku kdykoliv v době provozu školní družiny, dále mohou použít telefonní linku **481 312 500 (přímá linka do školní družiny)**, popřípadě tel. linku k hospodářce školy 481 528 134, která může hovor do školní družiny přepojit, event. záznamník na tomto čísle během celého dne)

ŠVP školní družiny zpracoval: koordinátor tvorby ŠVP Mgr. Ivana Portyková

ŠVP školní družiny schválen školskou radou dne: 22.1. 2009

V platnost vstupuje dnem: 22.1. 2009

V Harrachově
Dne: 22.1. 2009

Mgr. Alena Bervicová
ředitelka školy

10.4 Rozšiřující nabídka volitelných předmětů

Volitelné předměty budou do učebního plánu školy zařazovány na základě zájmu žáků od 7. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně. Na výuku některých volitelných předmětů budou vytvářeny skupiny žáků z více ročníků. Žáci mají možnost výběru z těchto volitelných předmětů: Pohybové a sportovní aktivity (tento volitelný předmět navštěvují žáci zařazení do sportovní třídy), Druhý cizí jazyk – německý a třetí variantou je soubor praktik a seminářů. K výuce v těchto předmětech mohou být na základě zájmu zařazení i žáci 6. ročníku, kteří mají tento předmět jako nepovinný. Praktika a semináře jsou zařazeny do výuky v jednotlivých ročnících dle níže uvedené tabulky.

	1. pololetí	2. pololetí
6. a 7. ročník	Biologicko ekologický seminář	Biologicko ekologický seminář
6. a 7. ročník	Praktikum z Informatiky	Fyzikální praktikum
8. a 9. ročník	Cvičení z matematiky	Praktikum z Anglického jazyka
8. a 9. ročník	Cvičení z matematiky	Estetický seminář

10.4.1 Biologicko ekologický seminář

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět biologicko ekologický seminář je jako nepovinný vyučován od 6. ročníku, jako volitelný předmět v 7. ročníku a je součástí souboru seminářů a praktik. Předmět je vyučován v časové dotaci 2 hodiny týdně. Výuka v 1. pololetí je zaměřena na biologii, výuka v 2. pololetí na ekologickou výchovu. Praktikum se soustředí na komplexní rozšiřování a prohlubování znalostí a dovedností z biologie a souvisejících tematických okruhů průřezových témat RVP ZV.

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k chápání a objevování skutečností a prohlubuje zájem žáků o přírodu. Předmět rozvíjí aktivní, samostatnou a tvůrčí činnost žáků. Klade důraz na prožitkové poznávání přírody (přírodovědné vycházky, práce s přírodninami, vlastní badatelská práce). Seminář se snaží budovat a rozvíjet pozitivní vztah k přírodě a vytvářet postoje, které jsou v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje. Žáci jsou vedeni k ochraně přírody a vlastního zdraví a učí se hledat souvislosti mezi poznáváním přírody a praktickým životem.

Vzdělávací obsah předmětu přispívá k chápání a objevování skutečností a prohlubuje zájem žáků o přírodu. Předmět úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru Člověk a příroda a zejména s průřezovým tématem Environmentální výchova.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je budovat a rozvíjet pozitivní vztah žáků k přírodě a jejím jednotlivým složkám a vytváření postojů, které jsou v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje. V tomto předmětu se klade důraz na prožitkové poznávání přírody, např. přírodovědné vycházky, hry v přírodě, práce s přírodninami, besedy, exkurze, praktické pokusy a pozorování, přiblížení základních přírodních zákonitostí zajímavou formou a chápání širšího pojetí vzájemných vztahů člověka a přírody.

Žáci jsou seznamováni se zásadami bezpečné práce a umí poskytnout první pomoc.

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce: přírodovědné vycházky, skupinová práce, prožitkové hry, soutěže, dramatizace, křížovky, kvízy, pozorování a pokusy. Dále se také využívá výukových programů na PC, práce s internetem, encyklopediemi, obrazovým materiálem, fotografiemi atd. - důraz je kladen také na zvládnutí orientace v různých informačních zdrojích a na praktické zkušenosti a dovednosti.

Hodnocení je zaměřeno na schopnosti plnit zadané úkoly, pracovat v týmu, prezentovat výsledky své práce, snahu řešit problémové úkoly a aktivně se zapojit do různých činností.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu biologicko ekologický seminář využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák samostatně vyhledává, třídí a propojuje informace, které efektivně využívá v procesu učení
- věci uvádí do souvislostí, poznatky z různých oborů propojuje do širších celků
- samostatně pozoruje, experimentuje a porovnává dosažené výsledky a získané informace
- pracuje s učebními texty, odbornými články a literaturou, vyhledává informace na internetu, v encyklopediích

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák získává informace, které jsou potřebné k dosažení cíle
- hledá různé varianty řešení
- hledá vlastní postup při řešení problémů
- prakticky ověřuje správnost řešení problému, osvědčené postupy aplikuje při řešení podobných situací

c/ Kompetence komunikativní

- komunikuje s ostatními žáky, respektuje jejich názory a diskutuje o nich
- samostatně vyhledává nástroje k odstranění problémů při komunikaci
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně

a kultivovaně

d/ Kompetence sociální a personální

- žák stanovuje pravidla pro práci ve skupině (ale i samostatnou práci) a dodržuje je
- využívá skupinového vyučování ke spolupráci při řešení problému a respektuje pravidla práce skupiny, dělbu práce
- respektuje a chápe pravidla zdravého životního stylu
- k přírodě se chová ohleduplně, v přírodě dodržuje zásady chování
- v případě potřeby poskytne pomoc, umí pomoc přivolat a požádat o ni

e/ Kompetence občanské

- žák poskytuje podle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích
- dodržuje pravidla slušného chování
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- respektuje přesvědčení druhých lidí, dokáže se vcítit do situací jiných lidí

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami
- samostatně pracuje s atlasy všeho druhu, s klíči k určování přírodnin, encyklopediemi, internetem a jinými informačními zdroji
- žák je schopen pracovat ve skupinách takovým způsobem, který umožní kvalitní spolupráci, a tak i dosažení společného cíle
- dodržuje pořádek na svém pracovním místě

Začleněná průřezová témata

Předmět biologicko ekologický seminář úzce souvisí se všemi předměty vzdělávacího oboru Člověk a příroda a jsou do něho integrována následující průřezová témata.

Z tématu **Environmentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** je v oblasti sociálního rozvoje začleněn tematický okruh Komunikace.

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Biologicko ekologický seminář – 6. a 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák pracuje s přírodninami - sbírá správným způsobem botanický materiál - rozpozná rostliny podle atlasu - založí herbář - seznámí se s exotickými rostlinami - zná pravidla mikroskopování a používá je v praxi - zařadí živočichy do systému - porovná vnější stavbu těla bezobratlých živočichů a obratlovců - zhodnotí význam živočichů v přírodě a pro člověka - uvědomí si význam smyslových orgánů - dokáže poskytnout předlékařskou první pomoc - zvládne obvazovou techniku - rozvíjí pozitivní vztah ke svému okolí - uvědomí si problémy životního prostředí a je si vědom vlastní odpovědnosti za kvalitu svého okolí. 	<ul style="list-style-type: none"> - systém rostlinné říše - les - rozpoznávání a sběr mechorostů, kaprad'orostů, nahosemenných rostlin - louka - vyšší rostliny, orgány rostlin - sestavení herbáře - plody a semena, exotické plodiny v naší kuchyni - mikroskopování částí rostlinného těla - systém živočišné říše - poznávání, zařazování a život živočichů v různých ekosystémech - užiteční, užiteční a škodliví živočichové - smysly - první pomoc (se zdravotnickým materiálem a improvizovaně – bez zdravotnického materiálu) - životní prostředí 	<p>Ekosystémy</p> <p>Komunikace</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k životnímu prostředí</p>	<p>Botanická zahrada</p> <p>Práce v terénu</p>

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Biologicko ekologický seminář – 6. a 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v základních ekologických pojmech (populace, diverzita, biom, ekosystém) - rozlišuje jednotlivé typy biomů a uvede příklad typických organismů - rozeznává biotické a abiotické podmínky života - porovnává různé typy přizpůsobení různým životním podmínkám - rozlišuje přírodní a umělé ekosystémy - na konkrétním příkladě ekosystému vysvětlí základní vztahy a zhodnotí důsledky narušení ekosystému - rozvíjí pozitivní vztah ke svému okolí - uvádí příklady zásahů člověka do krajiny (kladné i záporné) - analyzuje tyto zásahy, hodnotí jejich význam a důsledky - zná národní parky a chráněná území - je schopen pohovořit o zajímavostech a významu KRNAPu - chápe význam třídění odpadů a jejich recyklace - uvědomí si problémy životního prostředí a je si vědom vlastní odpovědnosti za kvalitu svého okolí - hledá řešení globálních problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - základní ekologické pojmy - biomy - biotické a abiotické podmínky života - ekosystém - životní prostředí - vliv člověka na životní prostředí - ochrana přírody – národní parky, chráněné krajinné oblasti - odpady - globální problémy 	<p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Vztah člověka k životnímu prostředí</p>	<p>Naučné stezky v Harrachově, případně v Českém Ráji</p> <p>Beseda s pracovníkem Knapu</p> <p>Netradiční zpracování odpadů</p>

10.4.2 Praktikum z informatiky

Charakteristika volitelného předmětu

Předmět Praktikum z informatiky je vyučován v 6. ročníku jako nepovinný a 7. ročníku jako volitelný v časové dotaci dvou hodin týdně v jednom pololetí. Svým pojetím navazuje na předmět Informatika, poznatky z tohoto předmětu se žáci dále snaží prohlubovat a rozvíjet. Jde především o osvojování si dovedností potřebných v praktickém životě při práci s hardwarem, hardwarovou periferií, softwarem a při práci v síti. Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které vyhledávají na internetu. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je prohloubit žákům orientaci v základních pojmech spojených s užíváním PC, prakticky se zdokonalit v práci s počítačem, v práci při zpracování informací. Dosáhnout schopnosti používat textový editor. Cílem je rozvíjet a zdokonalit uživatelské schopnosti a dovednosti při práci s počítačem a programy, rozvíjet dovednosti práce v síti a na internetu. U žáků se rozvíjí schopnost analyzovat, pochopit, třídít, ukládat a vyhodnocovat informace důležité pro výuku i pro život v praxi. V průběhu výuky jsou žáci vedeni k respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software a zaujetí odpovědného a etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či v jiných médiích.

Formy a metody práce

Výuka zahrnuje prvky frontálního výkladu a především následné ověřování si získaných informací vlastní prací na svém počítači. Využívá se také skupinové práce, případně práce ve dvojicích. Při výuce se pracuje s PC, dataprojektorem, počítačovou sítí a internetem. Žáci se učí informace získávat, ukládat a systematicky zpracovávat - třídít, upravovat. Předmět je úzce zaměřen na praktické využití v budoucím životě.

Klíčové kompetence

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které ve volitelném předmětu Praktikum z informatiky užíváme, směřují k utváření klíčových kompetencí:

a) Kompetence k učení

- žák nachází možnosti při využití ICT v praktickém životě, spolupracuje s ostatními
- projevuje ochotu a zájem dále se vzdělávat a osvojovat si nové dovednosti v práci s ICT
- vyhledává a třídí informace
- posoudí vlastní pokroky, kriticky hodnotí výsledky své práce

b) Kompetence k řešení problémů

- žák řeší zadané úlohy a projekty, volí různé způsoby řešení
- žák hledá správné řešení, které především prakticky provede a následně ověří

c) **Kompetence komunikativní**

- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účelnou komunikaci s okolním světem
- dodržuje pravidla slušné komunikace, jeho písemnosti mají vžitě náležitosti
- vyjadřuje se kultivovaně

d) **Kompetence sociální a personální**

- žák pracuje samostatně nebo se aktivně podílí na práci týmu a vytváření pravidel práce týmu
- žák porovnává svou práci s ostatními, při vzájemném hodnocení je ohleduplný a taktní, chápe, že každý má rozdílné schopnosti, každý je jinak zručný
- v případě potřeby poskytne pomoc, poradí, o pomoc umí požádat
- chápe potřebu efektivní spolupráce při řešení problému

e) **Kompetence občanské**

- při práci dodržuje legislativu a obecné morální zákony (autorský zákon, ochrana osobních údajů, ochrana hesla ...)
- při zpracovávání informací se zamýšlí nad obsahem sdělení, které našel prostřednictvím internetu

f) **Kompetence pracovní**

- při práci na PC žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla
- využívá ICT pro svůj další rozvoj

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem.

- Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn do předmětu
- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání
  - v oblasti sociálního rozvoje Komunikace, Kooperace
  - v oblasti morálního rozvoje Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Z průřezového tématu **Mediální výchova** jsou do vzdělávacího obsahu předmětu Praktikum z informatiky začleněny tyto okruhy: Fungování a vliv médií ve společnosti (práce s internetem, zpracování, získávání a úprava informací získávaných z internetu, výhody a nevýhody internetu...), Kritické vnímání mediálních sdělení, Vztah mediálních sdělení a reality.

Ve vztahu k průřezovému tématu **Výchova demokratického občana** je zařazen v oblasti postojů a hodnot okruh Právní aspekty užívání internetu (respektování autorských práv, využívání software, nákup licencí, etika práce s daty na internetu...).

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Volitelný předmět: Praktikum z informatiky - 6. a 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák se orientuje v základních pojmech spojených s užíváním PC - dokáže udržet v čistotě obrazovku monitoru a myš - dokáže vysvětlit význam pojmu UPS, síťové napájení - vysvětlí možnosti připojení počítače k internetu - dokáže rozpoznat HW – periférii u PC (monitor, myš, klávesnice, tiskárna, data-projektor, reproduktory/sluchátka, fotoaparát, telefon apod.) - u otevřené skříně PC dokáže ukázat a pojmenovat jednotlivé komponenty uvnitř skříně PC (zdroj, základní deska, procesor, pevný disk HDD, operační paměť, CD a DVD ROM, grafická karta, zvuková karta, síťová karta, modem, ventilátor, chladič apod.) - orientuje se v základních pojmech pracovní stanice, server, SWITCH - rozpozná propojovací kabely (síťový, paralelní, USB, telefonní, koaxiální) 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy informační činnosti - praktická údržba monitoru a myši - demonstrativní otevření skříně PC a pohled na jednotlivé komponenty uvnitř skříně PC (zdroj, základní deska, procesor, pevný disk HDD, operační paměť, CD a DVD ROM, grafická karta, zvuková karta, síťová karta, modem, ventilátor, chladič apod.) - vysvětlení propojení – zasíťování pracovních stanic a serveru, orientace v síti na PC - praktická ukázka propojovacích kabelů (síťových, paralelních, USB, telefonních, koaxiálních) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se na klávesnici, dokáže najít jednotlivé klávesy, napsat libovolný text v textovém editoru WORD - web používá jako zdroj informací - dokáže pomocí webového vyhledavače vyhledat potřebné informace, učivo, data - dokáže na webových stránkách vyplnit soutěžní a jiné formuláře - dokáže založit a spravovat vlastní e-mailovou schránku elektronické pošty - používá elektronickou poštu pro komunikaci i pro odesílání a přijímání souborů 	<ul style="list-style-type: none"> - praktické procvičování kláves na klávesnici při psaní textu ve WORDU - využívání schránky ke kopírování a přenosu dat - procvičování základních funkcí textového editoru WORD (označování textu do bloku, velikost písma, řez písma, typ písma, tlačítko zpět, pohled na dokument) - praktické procvičování práce se soubory a složkami uložení souboru, otevření souboru, vytvoření nového souboru, příprava stránky, pravítka, tabulátory, tabulky, automatické číslování a tvorba odrážek, kontrola pravopisu, záhlaví a zápatí, číslování stránek, vkládání grafických objektů. - praktické využití webového vyhledavače k vyhledání informací: o mapách, o dopravních spojích, o studiu na školách středního stupně, o přijímacím řízení na SŠ a jeho výsledcích, k vyhledávání rozšiřujícího učiva jednotlivých vyučovacích předmětů pro vypracování referátů - vědomostní soutěže na internetu - práce s mapami - praktické založení vlastní e-mailové schránky a adresáře elektronických adres - praktické vytváření e-mailových zpráv, vkládání adresy z adresáře a přílohy do e-mailové zprávy - praktické přijímání, odesílání a vymazání přečtené elektronické pošty - Skype, ICQ - komunikace pomocí textových zpráv nebo telefonování 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Komunikace a kooperace</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Kritické vnímání mediálních sdělení Vztah mediálních sdělení a reality</p> <p>Právní aspekty užívání internetu</p>	
--	---	---	--

10.4.3 Fyzikální praktikum

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Fyzikální praktikum je vyučován ve 2. pololetí 6. a 7. ročníku jako předmět volitelný pro 7. ročník a nepovinný pro 6. ročník v časové dotaci 2 hodin týdně. V předmětu Fyzikální praktikum si žáci ověřují a procvičují, především na základě pozorování, měření a experimentování, nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění fyzikálním jevům a procesům. Předmět významně přispívá k rozvoji rozumových schopností žáků, k přechodu od názorného poznání k přesnému vyjadřování, rozvíjí jejich specifické zájmy a zasvěcuje do pochopení technologií a zákonitostí přírodních procesů. Jako součást vzdělávací oblasti Člověk a příroda je úzce spojen se vzdělávacím obsahem předmětu Chemie a Přírodopis a významně se uplatňují mezipředmětové vztahy. Žák poznává přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny.

Cíle a pojetí výuky

Cílem předmětu Fyzikální praktikum je rozvíjení poznatků z předmětu Fyzika, ale také pochopení přínosu fyziky pro vytváření vědeckého obrazu světa. Žáci si osvojují dovednosti potřebné při řešení fyzikálních problémů a úloh, dokáží objasňovat podstatu fyzikálních jevů vyskytujících se v přírodě, v denním životě i technické či technologické praxi, a to při samotném provádění jednoduchých pokusů. Žáci mají příležitosti k rozvíjení logického uvažování a myšlení, učí se pracovat s jasně vymezenými pojmy a učí se kriticky hodnotit svá řešení. Žáci jsou vedeni k porozumění souvislostí mezi lidskou činností a stavem životního prostředí a v rámci tohoto předmětu jsou orientováni především na praktické využití získaných dovedností. Uvědomují si postupně nutnost co nejširšího využívání obnovitelných přírodních zdrojů.

Formy a metody práce

Fyzikální praktikum používá pro poznávání fyzikálních objektů a procesů tyto vědecké metody – pozorování, měření, vytváření experimentů, zpracování získaných údajů, jejich hodnocení a vyvozování závěrů z těchto údajů. Důraz je kladen na racionální a empirickou složku, dochází k neustálé konfrontaci teoretických a empirických poznatků, jejich vzájemná kontrola zabezpečuje spolehlivé fyzikální poznávání.

Klíčové kompetence

a/ Kompetence k učení

- žák si osvojuje obecně užívané symboly, značky a jednotky fyzikálních veličin
- dodržuje logické postupy řešení fyzikálních úloh
- propojuje vědomosti přírodopisných předmětů (matematiky, chemie)
- pracuje ve skupině a vyhodnocuje svoje řešení
- žák si opakovaně procvičuje probírané učivo, především řešení fyzikálních výpočtů

b/ Kompetence k řešení problémů

- chápe možnost více řešení jednoho problému
- dokáže kontrolovat své postupy a výsledky řešení úloh
- hledá vlastní postupy a řešení
- správně formuluje a vyjadřuje své závěry a názory
- umí pracovat s fyzikálními tabulkami
- používá schematické značky

c/ Kompetence komunikativní

- čte v grafech a tabulkách
- chápe logiku řešení a dbá na používání správných jednotek fyzikálních veličin
- prezentuje své názory, obhájí si je
- používá správně odbornou terminologii

d/ Kompetence sociální a personální

- dodržuje při komunikaci zásady slušného chování
- poskytuje pomoc při práci ve skupině
- chápe své povinnosti a zodpovědnost za svou práci

e/ Kompetence občanské

- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy lidstva
- dodržuje a chápe význam pravidel zdravého životního stylu

f/ Kompetence pracovní

- udržuje své pracovní místo a pomůcky v čistotě a pořádku
- dodržuje pravidla bezpečnosti a hygieny práce
- nese zodpovědnost za výsledky své práce a ke svému hodnocení přistupuje kriticky
- pracuje ve skupině při řešení problémů
- respektuje pravidla práce ve skupině

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání
- v oblasti sociálního rozvoje tematický okruh Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Z tématu : **Environmentální výchova** je začleněna tematika Vlivu činnosti člověka na životní prostředí a Jaderná energie, její využití a úskalí .

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Fyzikální praktikum – 6. a 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - používá různé měřicí přístroje - čte správně ze stupnice měřidla a stanovuje odchylku měření - používá pojmy získané v předmětu fyzika - chápe důležitost znalosti základních fyzikálních pojmů - vyhledává informace v encyklopediích, orientuje se v tabulkách a na internetu - uplatňuje praktické dovednosti v určování hmotnosti a objemu - zjišťuje kuriózní hmotnosti těles (špetka soli, lžička pepře, ...) - určí objem vajíčka a zjistí změnu hmotnosti po uvaření - zjišťuje a zapisuje hmotnosti různých praktických nádob (hrneček, lžička, naběračka, ...) - používá značky a jednotky fyzikálních veličin - používá fyzikální vzorce jako východisko pro výpočty - rozlišuje jednotky fyzikálních veličin - orientuje se v učebnicích, poznámkách z hodin fyziky, encyklopediích - používá grafické, matematické a fyzikální symboly 	<ul style="list-style-type: none"> - měření fyzikálních veličin (mikrometr, odměrný válec, voltmetr, ampérmetr, siloměr...) - hmotnost tělesa, hustota látky, rychlost pohybu tělesa - praktické určování objemu a hmotnosti v kuchyni - hmotnost různých druhů surovin - průměrná hodnota měření - váha obalu a čistá hmotnost - zápis měření - fyzikální veličiny a jejich jednotky - aktuálně probírané učivo předmětu fyzika – použití her NA KUKAČKU a TAJNÝ KÓD v učivu hmotnost, hustota, rychlost, dráha, gravitační síla 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kooperace</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.</p>	<p>Seznámení s řádem učebny, poučení o bezpečnosti práce v učebně fyziky.</p> <p>Sestavování fyzikálních křížovek.</p> <p>Využití opakovaných měření k minimalizaci odchylek. Práce s domácí kuchařkou.</p> <p>Práce s kartičkami a interaktivní tabulí.</p> <p>Vhodné pro žáky s VPU a žáky s omezenými vyjadřovacími schopnostmi</p>

<ul style="list-style-type: none"> - změří dráhu a čas - vypočítá rychlost pohybu tělesa z naměřené dráhy a času - určí rychlost běhu vlastní i kamaráda - stanoví rychlosti pohybu různých živočichů a dokáže sestavit tabulku na počítači - používá různé jednotky rychlosti a dokáže je navzájem převádět 	<p>- určení rychlosti pohybu tělesa</p>	<p>Kooperace a kompetice.</p>	<p>Sestavení tabulek rychlostí a zápis do tabulek na počítači.</p>
---	---	-------------------------------	--

10.4.4 Cvičení z matematiky

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Cvičení z matematiky navazuje především na výstupy vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace pro 2. stupeň (6. a 7. ročník), ale i na výstupy ostatních vzdělávacích oblastí. Je založen na aktivních činnostech, které vytvářejí předpoklady k upevnování vědomostí a dovedností potřebných pro orientaci v praktickém životě i profesní přípravě. Je zaměřen na užití matematiky v reálných situacích. Předmět Cvičení z matematiky je vyučován v 1. pololetí 8. a 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně jako předmět volitelný.

Cíle a pojetí výuky

Výuka předmětu Cvičení z matematiky směřuje k rozvíjení zájmu o matematiku, prohloubení početních dovedností v oboru přirozených a racionálních čísel, schopnosti poradit si s praktickými úlohami denní potřeby, porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům, k využití informačních a komunikačních technologií při získávání a zpracování informací.

Žáci si upevňují dovednost provádět početní operace se zlomky a desetinnými čísly, a to písemně i pamětně, řešit slovní úlohy vedoucí k užití přímé a nepřímé úměrnosti. Provádět odhady výsledků řešení, matematizovat jednoduché reálné situace užitím proměnných, určit hodnotu výrazů, provádět základní operace s mnohočleny, pomocí vzorců upravit daný výraz. Řešit rovnice a nerovnice, aplikovat v praxi věty o konstrukci trojúhelníků, odhadovat a vypočítat povrchy a objemy těles.

Formy a metody práce

Využívají se především metody činnostního učení, skupinové a kooperativní vyučování. Důležitou roli při upevnování dovedností zaujímají praktické činnosti – odhady, měření, rýsování rovinných obrazců a těles, čtení a konstrukce grafů.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Cvičení z matematiky využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a) Kompetence k učení

- žák pracuje s chybou, identifikuje vlastní chybu, hledá způsob její nápravy
- pozná, kdy je vhodné spolupracovat a kdy pracovat samostatně
- používá matematické dovednosti v praktických činnostech – odhady, měření, porovnávání velikostí a vzdáleností

b) Kompetence k řešení problémů

- žák se učí brát problém jako výzvu k hledání řešení
- navrhuje postup, který by mohl při řešení použít

c) Kompetence komunikativní

- dodržuje zásady slušného chování při komunikaci mezi žáky a s vyučujícím

- využívá vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení
- dokáže prezentovat vlastní myšlenku a podpořit ji argumenty

d) Kompetence sociální a personální

- objektivně hodnotí svou práci i práci ostatních žáků, respektuje jejich úspěchy
- respektuje předem stanovená pravidla
- účinně spolupracuje ve skupině

e) Kompetence občanské

- toleruje odlišný názor
- je-li požádán, poskytne pomoc spolužákovi

f) Kompetence pracovní

- udržuje své pomůcky a pracovní místo v pořádku

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Seberegulace a sebeorganizace, Kreativita,
- v oblasti sociálního rozvoje Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Cvičení z matematiky - 8. a 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním - formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav - analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací 	<ul style="list-style-type: none"> - měření a výpočty elementárních příkladů bez použití kalkulátoru - jednočlen, mnohočlen - součet, rozdíl a součin mnohočlenů - hodnota výrazu - rozklad na součin - užití vzorců $(a + b)^2$ $(a - b)^2$ $a^2 - b^2$ - rovnice, jejich řešení, provádění zkoušek správnosti - slovní úlohy rovnice - konstrukční úlohy - věty o konstrukci trojúhelníků - Thaletova věta - výpočty objemů a povrchů válce, krychle, kvádrů a dalších kolmých hranolů - úlohy konstrukční a početní geometrie - řešení početních hlavolamů a hříček 	<p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů</p> <p>Logické myšlení, nalézání vztahů</p> <p>Kreativita</p> <p>Řešení problémů</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Mezilidské vztahy, Komunikace</p>	<p>Práce ve skupinách, matematické soutěžení.</p> <p>Hledání různých algoritmů řešení.</p> <p>Důraz na přesnost, preciznost a správné značení.</p> <p>Převody jednotek obsahu.</p>

10.4.5 Praktikum z anglického jazyka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Praktikum z anglického jazyka je vyučován v rámci souboru seminářů a praktik v 1. pololetí v osmém, nebo v devátém ročníku v časové dotaci dvě hodiny týdně.

Výuka navazuje na témata probíraná v rámci povinné výuky anglického jazyka. Cílem je nejen rozšířit slovní zásobou žáků frázemi potřebnými při běžné komunikaci s lidmi na celém světě, ale i zdokonalit intonaci, výslovnost a schopnost porozumět mluvenému projevu např. poslechem autentických vyjádření. Prohlubují se také znalosti gramatických zákonitostí jazyka.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je rozšiřovat znalosti a dovednosti žáků z předmětu Anglický jazyk. Především chceme umožnit dětem, aby získaly sebejistotu při užívání angličtiny v mluveném projevu. Proto klademe důraz nejen na rozvoj komunikačních dovedností, ale i na zlepšení poslechových dovedností a správné výslovnosti. Vycházíme přitom z autentických materiálů: anglické časopisy, internet a hlavně dětmi oblíbené anglické písničky.

Výuka angličtiny svým zaměřením na každodenní situace a zájmy dětí motivuje žáky k dalšímu učení. Žáci si osvojují těž učební postupy, které jsou potřebné k efektivnímu studiu nejen cizích jazyků, ale i ostatních předmětů.

Formy a metody práce

Využití textů z časopisů nebo oblíbených písniček je pro žáky silně motivující. Většinou přinášejí témata, o která se děti skutečně zajímají a chtějí se o nich bavit. Takové texty tedy slouží jako odrazový můstek pro následnou komunikaci ve třídě.

Je možno je využít jako kterýkoli jiný text: sledovat, jak funguje gramatika (nenásilnou formou při častém opakování v refrénech), tříbit poslech s porozuměním, rozšiřovat i opakovat si slovní zásobu, doplňovat chybějící slova, vymýšlet nové sloky, seznamovat se s reáliemi anglicky mluvících zemí.

Žáci pracují rádi ve dvojicích nebo malých skupinkách. Mohou simulovat rozhovory s populárními zpěváky i spolupráci týmu při koncertech hvězd.

Klíčové kompetence

Ve volitelném předmětu Praktikum z anglického jazyka směřujeme k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák chápe nezbytnost komunikace v angličtině pro další studium i praktický život
- propojuje probíraná témata a gramatické jevy
- hledá způsoby odstranění problémů při komunikaci
- vyhledává postupy vedoucí k efektivnímu studiu

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák odstraňuje bariéry při kontaktu s cizím člověkem
- řeší problémové situace v cizojazyčném prostředí
- vyjádří myšlenku jiným způsobem, chybí-li slovní zásoba

c/ Kompetence komunikativní

- porozumí jednoduchému sdělení v angličtině a umí na ně reagovat
- zformuluje jednoduché myšlenky anglicky
- využívá osvojené dovednosti k navázání kontaktu či vztahu

d/ Kompetence sociální a personální

- vyžádá a poskytne pomoc, radu
- dodržuje při komunikaci pravidla slušného chování
- účinně spolupracuje v anglicky mluvící skupině na zadaném úkolu

e/ Kompetence občanské

- získává představu o tradicích a zvycích v anglicky mluvících zemích
- projevuje toleranci a úctu ke kulturním hodnotám cizích národů

f/ Kompetence pracovní

- samostatně pracuje s dvojjazyčným slovníkem
- efektivně pracuje ve skupině

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu volitelného předmětu a prolínají učivem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a vyrovnané sebepojetí
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Komunikace, Kooperace a kompetice.
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Multikulturalita.

Z tématu **Environmentální výchova** je zahrnut tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí.

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Praktikum z anglického jazyka – 8. a 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - hovoří o svém současném životě a o svých zájmech - vyjmenuje běžná povolání a popíše, co je jejich náplní - vyžádá jednoduchou informaci - domluví se v běžných každodenních situacích - písemně, gramaticky správně tvoří i obměňuje věty a krátké texty - rozumí obsahu textů písní i obsahu autentických materiálů, vyhledává odpovědi na otázky - odvodí pravděpodobný význam slov z kontextu - používá dvojjazyčný slovník, vyhledává význam slova ve vhodném výkladovém slovníku - dokáže ústně i písemně popsat situace související s životem v rodině a probíranými tematickými okruhy 	<ul style="list-style-type: none"> - přítomný čas prostý a průběhový - stavová slovesa - žádost o pomoc, informaci, službu - základní vztahy - kvalitativní a kvantitativní - setkání, společenský program, souhlas, nesouhlas - stavba rozvitě věty, minulý čas prostý a průběhový, způsobová slovesa v minulém čase - předložky a spojky ve větách vedlejších, pravidla pořadí přídavných jmen, stupňování příslovcí, předpřítomný čas - předpony, přípony, frázová slovesa - četba časopisů, novin a jiných autentických materiálů - tematické okruhy: zájmová činnost, člověk a společnost, sport a péče o zdraví, příroda, počasí, prostředí anglicky mluvících zemí 	<p>Sebepoznání, vyrovnané sebepojetí (dopisy, e-maily v angličtině)</p> <p>Komunikace, Kooperace a kompetice (simulace rozhovorů s populárními osobnostmi, spolupráce týmu při koncertech hvězd)</p> <p>Řešení problémů, rozhodovací dovednosti (vymyšlení nových slok písní)</p> <p>Rozvoj schopností poznávání (poslech, reprodukce, nácvik písní)</p> <p>Multikulturalita (užití dialektu v písničkách)</p> <p>Evropa a svět nás zajímá (tvoření kvízů o anglicky mluvících zemích)</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí (skupinová práce – lepší život na Zemi)</p>	

10.4.6 Estetický seminář

Charakteristika vyučovacího předmětu

Estetický seminář jako součást souboru seminářů pro žáky 8.– 9. ročníku je volitelným vyučovacím předmětem zařazeným do výuky ve 2. pololetí 8., nebo 9. ročníku. Do učebního plánu je zařazen v časové dotaci 2 hodin týdně. Žáci jsou vedeni k uplatnění svých uměleckých znalostí a dovedností, k poznávání základů evropské kultury, ke schopnosti vnímat umělecká díla v historických a společenských souvislostech. Estetická výchova vytváří kritický vztah k obecným kulturním hodnotám.

Estetická seminář zahrnuje literárně - komunikační, hudební (vokální, instrumentální, poslechové), pohybové a výtvarné (kresba, malba, plastika) praktické činnosti, které se vzájemně prolínají.

Estetický seminář se dotýká i témat Osobnostní a sociální výchovy, Multikulturní výchovy, Environmentální výchovy, Mediální výchovy a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Žáci využívají znalosti z literární, slohové, hudební a výtvarné výchovy, dějepisu a zeměpisu.

Cíle a pojetí výuky

Cílem Estetického semináře je především aktivní umělecká činnost, získání základního přehledu o uměleckých slozích a jejich výrazových prostředcích. V diskusích jsou žáci vedeni k vyjádření vlastního názoru s patřičnou argumentací, která se opírá o získané znalosti a dovednosti. Žáci by měli respektovat odlišné názory, zájmy a vkus.

Formy a metody práce

Metody a formy práce jsou založeny zejména na spolupráci, ale nabízejí i možnost individuální prezentace uměleckých schopností žáků. Umožňují jim ve všech činnostech uplatnit své vědomosti, schopnosti a dovednosti, např. v přípravě aktualit a referátů o umělcích, prezentace uměleckých děl v historických souvislostech apod.

Žáky směřujeme k pochopení obsahu uměleckého díla, své prožitky vyjadřují ústně i písemně. Samostatně i ve skupinách pracují s příručkami, přehledy a slovníky, informace vyhledávají také na internetových stránkách. Vzhledem ke špatné dostupnosti kulturních zařízení v našem městě navštěvují kulturní akce jen v omezené míře.

Každý žák zná kritéria, podle kterých je hodnocen. Hodnocení vychází z celkového kulturního projevu dítěte a z jeho aktivního a tvořivého přístupu k uměleckým činnostem.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Estetická výchova využíváme pro rozvoj klíčových kompetencí strategie, které mají žákům umožnit rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák vyhledává informace a vhodně je využívá při tvůrčích činnostech

- rozumí obecně užívaným termínům, znakům a symbolům z umělecké oblasti a používá je při svém projevu
- kriticky se vyjadřuje k uměleckým ukázkám, aktivně hodnotí výsledky individuální i skupinové práce, dokáže o nich diskutovat

b/ Kompetence k řešení problémů

- vyjadřuje a obhájí svůj názor na umělecké dílo
- spolurozhoduje o formě a obsahu uměleckého projevu

c/ Kompetence komunikativní

- vnímá umění jako specifický komunikační prostředek
- kultivuje své umělecké projevy
- respektuje názory druhých a vhodně na ně reaguje

d/ Kompetence sociální a personální

- ve skupinových činnostech vyjadřuje svůj nápad, obhájí ho, vhodně argumentuje, respektuje názor ostatních, dokáže se podřídit názoru většiny
- akceptuje zásady vhodného chování na kulturních akcích a řídí se jimi

e/ Kompetence občanské

- vytváří si postoje vedoucí k vzájemné toleranci a k úctě ke kulturním hodnotám
- aktivně se zapojuje do kulturního dění

f/ Kompetence pracovní

- spolupracuje efektivně ve skupině
- znalosti a zkušenosti dříve získané při uměleckých činnostech využívá k rozvoji vlastní osobnosti

Začleněná průřezová témata

Uvedená průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace a Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** jsou začleněny tematické okruhy Objevujeme Evropu a svět a Jsme Evropané.

Z tématu **Multikulturní výchova** jsou začleněny tematické okruhy Kulturní diference a vlastní kulturní identita, Etnický původ a respekt k zvláštnostem různých etnik a Multikulturalita.

Z tématu **Environmentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí (Prostředí jako zdroj inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot).

Z tématu **Mediální výchova** jsou začleněny tematické okruhy receptivních činností Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Fungování a vliv médií ve společnosti.

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Estetický seminář – 8. a 9. ročník - 2. pololetí	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - využívá své individuální umělecké schopnosti a dovednosti - k tématu nachází vyjádření v různých druzích umění - dříve získané umělecké schopnosti a dovednosti uplatňuje při tvorbě prezentací, a to individuálních i skupinových - reprodukuje dle svých možností jednoduché umělecké motivy a témata - vyhledává a prezentuje významná umělecká díla a osobnosti - využívá ICT - rozpozná umělecké projevy různých stylových období, dokáže popsat užité výrazové prostředky - porovnává umělecké projevy a jejich působivost - hledá souvislosti mezi druhy umění - aktivně používá odbornou literární, hudební a výtvarnou terminologii - k uměleckým projevům přistupuje kriticky 	<p>Tematické okruhy:</p> <p>Lidské smysly: Zrak Sluch Čich Hmat Chuť</p> <p>Země a živly: Oheň Voda Vzduch</p> <ul style="list-style-type: none"> - umělecké aktivity individuální i skupinové - především praktické umělecké aktivity (pěvecké a instrumentální činnosti, rozbor poslechu, výtvarné a pohybové vyjádření, literární projevy) - rozpoznání hlavních výrazových prostředků - umělecké dílo a jeho autor – souvislosti s dobou vzniku a životem autora, inspirace, originalita, epigonství, módnost a modernost, kých 	<p>Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita</p> <p>Mezilidské vztahy Komunikace – umění jako prostředek komunikace Kooperace a kompetice Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p> <p>Kulturní diference a vlastní kulturní identita Etnický původ a respekt k zvláštnostem různých etnik Multikulturalita</p> <p>Základní podmínky života Vztah člověka a prostředí Prostředí jako zdroj inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot</p> <p>Kritické vnímání mediálního sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Fungování a vliv médií ve společnosti</p>	<p>Časová dotace:</p> <p>Lidské smysly: Zrak 4 hodiny Sluch 4 hodiny Čich 2 hodiny Hmat 2 hodiny Chuť 2 hodiny</p> <p>Země a živly: Oheň 4 hodiny Voda 4 hodiny Vzduch 4 hodiny</p> <p>+ 4 hodiny na návštěvu kulturního zařízení (divadlo, galerie, muzeum – exkurze, beseda...)</p>

Oddíl ŠVP č. 10.4 „Rozšiřující nabídka volitelných předmětů“ doplněn do ŠVP k 30.6. 2009.
Projednán školskou radou dne: 25.6. 2009
V platnost vstupuje dnem: 30.6. 2009

V Harrachově
Dne: 30.6. 2009

Mgr. Alena Bervicová
ředitelka školy

10.5 Hodnocení klíčových kompetencí

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> - pro své učení vybírá a užívá vhodné metody a postupy, má zájem a projevuje ochotu k učení - přiměřeně svému věku pracuje s informacemi, dokáže je vyhledat, zpracovat a využít v procesu učení - při učení je samostatný a tvořivý - souvislosti propojuje do širších celků - při učení využívá zkušeností z praxe, věci porovnává a dává si do souvislostí, vyvozuje z nich závěry - má pozitivní vztah k učení, chápe jeho smysl a význam pro budoucí život, pracuje na svém zdokonalování - dokáže objektivně zhodnotit výsledky svého učení 	<ul style="list-style-type: none"> - pro své učení vybírá a užívá vhodné metody a postupy, má zájem a projevuje ochotu k učení - přiměřeně svému věku pracuje s informacemi, dokáže je vyhledat, zpracovat a využít v procesu učení - souvislosti propojuje s mírnou pomocí do širších celků - při učení využívá zkušeností z praxe, věci porovnává a dává si do souvislostí, vyvozuje z nich s mírnou pomocí závěry - má pozitivní vztah k učení, chápe jeho smysl a význam pro budoucí život, pracuje na svém zdokonalování - dokáže objektivně zhodnotit výsledky svého učení 	<ul style="list-style-type: none"> - pro své učení s pomocí vybírá a užívá vhodné metody a postupy, má zájem a projevuje ochotu k učení - je méně samostatný - při práci s informacemi se dopouští chyb, které dokáže s pomocí učitele odstranit, informace zpracovává a využívá v procesu učení - s pomocí dokáže pochopit souvislosti - při učení využívá zkušeností z praxe, věci porovnává, s pomocí vyvozuje závěry - má pozitivní vztah k učení, chápe jeho smysl a význam pro budoucí život, pracuje na svém zdokonalování - dokáže objektivně zhodnotit výsledky svého učení 	<ul style="list-style-type: none"> - pro své učení nedokáže vybrat ani s pomocí vhodné metody a postupy, nemá zájem a neprojevuje ochotu k učení - s informacemi pracuje s obtížemi, dokáže vyhledat pouze malé množství informací, nezpracuje je a nevyužívá v procesu učení - souvislosti nepropojuje do širších celků, dopouští se značných chyb - při učení nevyužívá zkušeností z praxe, věci nedává do souvislostí, nevyvozuje z nich závěry - nepracuje na svém zdokonalování - nedokáže objektivně zhodnotit výsledky svého učení 	<ul style="list-style-type: none"> - pro své učení nedokáže vybrat ani s pomocí vhodné metody a postupy, nemá zájem a neprojevuje ochotu k učení - je těžkopádný, často bezradný - s informacemi nedokáže pracovat, a neumí je vyhledat, nevyužívá je v procesu učení - informace nedokáže interpretovat - souvislosti nechápe - při učení nevyužívá zkušeností z praxe - nemá pozitivní vztah k učení, nepracuje na svém zdokonalování - nedokáže objektivně zhodnotit výsledky svého učení

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná problém, nalezne vhodný způsob řešení, a to i u netypických problémů, dokáže v řešení vytrvat - samostatně, tvořivě a aktivně řeší teoretické i praktické problémy, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti - nenechá se odradit nezdarem - činí uvážlivá rozhodnutí, svá rozhodnutí je schopen obhájit - uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a své konání 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná problém, nalezne vhodný způsob řešení - drobné chyby je schopen sám odhalit, pracuje s nimi a poučí se z nich - s menšími podněty učitele samostatně a tvořivě řeší teoretické i praktické problémy, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti - nenechá se odradit nezdarem - činí uvážlivá rozhodnutí, svá rozhodnutí je schopen obhájit - uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a své konání 	<ul style="list-style-type: none"> - vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná problém, při řešení problému se dopouští chyb, s pomocí učitele nalezne vhodný způsob řešení - s pomocí učitele řeší teoretické i praktické problémy, využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti - po dílčích nezdarech potřebuje znovu motivovat - činí uvážlivá rozhodnutí, svá rozhodnutí je schopen obhájit s pomocí - uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a své konání 	<ul style="list-style-type: none"> - ne vždy vnímá problémové situace ve škole i mimo ni, často nerozpozná problém, - řešení nachází pouze s pomocí učitele - k řešení nevyužívá vlastního úsudku a zkušeností - samostatně řešení ani nehledá - ne vždy si uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí a své konání 	<ul style="list-style-type: none"> - nerozpozná problémové situace - nedokáže řešit problémové situace ani s dopomocí učitele - nedokáže využívat vlastního úsudku - neprojevuje snahu hledat řešení - není si vědom zodpovědnosti za svá rozhodnutí a konání

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - přesně pochopí podstatu mluveného i psaného projevu - srozumitelně a jasně a v logickém sledu formuluje a vyjadřuje své myšlenky - jeho písemný projev je přesný a srozumitelný - vyjadřuje se kultivovaně v ústním i písemném projevu - vhodně reaguje na promluvy ostatních - účinně se zapojuje do diskuse, dokáže obhájit své názory a argumentovat, ale i akceptovat jiný názor - využívá informační a komunikační prostředky k svému rozvoji a kvalitní komunikaci s ostatními - své komunikační dovednosti využívá k utváření pozitivních vztahů s ostatními lidmi 	<ul style="list-style-type: none"> - pochopí podstatu mluveného i psaného projevu - většinou výstižně, srozumitelně a jasně v logickém sledu formuluje a vyjadřuje své myšlenky - jeho písemný projev je téměř vždy přesný a srozumitelný - vyjadřuje se kultivovaně v ústním i písemném projevu - vhodně reaguje na promluvy ostatních - zapojuje se do diskuse, dokáže obhájit své názory a argumentovat - využívá informační a komunikační prostředky k svému rozvoji a kvalitní komunikaci s ostatními - své komunikační dovednosti využívá k utváření pozitivních vztahů s ostatními lidmi 	<ul style="list-style-type: none"> - s pomocí otázek učitele pochopí podstatu mluveného i psaného projevu - své myšlenky nedokáže formulovat přesně a uceleně - jeho písemný projev je nepřesný a neúplný, s pomocí učitele jej dokáže opravit - ústní i písemný projev není vždy kultivovaný - do diskuse se zapojuje zřídka, nedokáže vhodně argumentovat - přejímá názory členů skupiny, informační a komunikační prostředky nevyužívá účinně k svému rozvoji a kvalitní komunikaci s ostatními - k utváření pozitivních vztahů s ostatními lidmi nedokáže vždy využít prostředky vhodné komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - jen s velkými obtížemi s dopomocí učitele pochopí podstatu mluveného i psaného projevu - své myšlenky a názory obtížně formuluje - jeho písemný projev je nepřesný a neúplný, s pomocí učitele jej dokáže opravit - ústní i písemný projev není vždy kultivovaný - do diskuse se nezapojuje, nedokáže vhodně argumentovat - přejímá názory členů skupiny - informační a komunikační prostředky nevyužívá účinně ke svému rozvoji a kvalitní komunikaci s ostatními - k utváření pozitivních vztahů s ostatními lidmi nedokáže využít prostředky vhodné komunikace 	<ul style="list-style-type: none"> - nepochopí podstatu mluveného i psaného projevu - své myšlenky a názory nedokáže formulovat výstižně, jasně a v logickém sledu - jeho písemný projev je nepřesný a neúplný, ani s pomocí učitele jej nedokáže opravit - ústní i písemný projev je nekultivovaný - odmítá se zapojit do práce skupiny, je v ní zcela pasivní - do diskuse se nedokáže zapojit - informační a komunikační prostředky nevyužívá účinně ke svému rozvoji a kvalitní komunikaci s ostatními - nevytváří pozitivní vztahy s ostatními lidmi

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - účinně, samostatně a aktivně spolupracuje s ostatními, podílí se na vytváření pravidel týmové práce, tato pravidla sám dodržuje - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, nabídne ochotně pomoc a poskytne ji - je ohleduplný, respektuje ostatní - poučení z názorů druhých čerpá vstřícně - plánuje a organizuje vlastní činnosti, je schopen kritického hodnocení práce vlastní i druhých - aktivně přispívá k utváření pozitivních mezilidských vztahů - chová se tak, aby dosáhl pocitu sebeúcty 	<ul style="list-style-type: none"> - spolupracuje s ostatními, podílí se na vytváření pravidel týmové práce, tato pravidla sám dodržuje - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, nabídne pomoc a poskytne ji - je ohleduplný, respektuje ostatní - čerpá poučení z názorů druhých - plánuje a organizuje vlastní činnosti, je schopen kritického hodnocení práce vlastní i druhých - přispívá k utváření pozitivních mezilidských vztahů - chová se tak, aby dosáhl pocitu sebeúcty 	<ul style="list-style-type: none"> -spolupracuje s ostatními pouze občas, respektuje pravidla týmové práce - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, nabídne pomoc a poskytne ji - je ohleduplný, respektuje ostatní - nedokáže se poučit z názorů druhých - podle návodu učitele si plánuje a organizuje vlastní činnosti, získané výsledky ani práci druhých není schopen objektivně hodnotit - přispívá k utváření pozitivních mezilidských vztahů 	<ul style="list-style-type: none"> -spolupracuje s ostatními pouze občas, na vytváření pravidel týmové práce se nepodílí, tato pravidla pod dohledem učitele dodržuje - nepodílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu - ne vždy respektuje ostatní - nečerpá poučení z názorů druhých - samostatně nedokáže naplánovat a organizovat vlastní činnosti, není schopen kritického hodnocení práce vlastní i druhých - nepřispívá k utváření pozitivních mezilidských vztahů 	<ul style="list-style-type: none"> - nespolupracuje s ostatními , - na vytváření pravidel týmové práce se nepodílí, tato pravidla nedodržuje, je pasivní, neprojevuje sebemenší snahu - nepodílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu - nerespektuje ostatní - není ochoten pomoci - nečerpá poučení z názorů druhých - nedokáže ani s dopomocí naplánovat a organizovat vlastní činnosti - není schopen objektivně hodnotit práci vlastní i druhých - nevytváří pozitivní mezilidské vztahy

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> - respektuje přesvědčení druhých lidí - odmítá útlak a hrubé zacházení, zastane se slabšího - aktivně reaguje na negativní jevy ve svém okolí - chápe základní principy zákonů a společenských norem a řídí se jimi - chová se zodpovědně v situacích ohrožujících život - respektuje a ctí tradice národa - jedná v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti a přírodního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - respektuje přesvědčení druhých lidí - odmítá útlak a hrubé zacházení, zastane se slabšího - téměř vždy aktivně reaguje na negativní jevy ve svém okolí - chápe základní principy zákonů a společenských norem a řídí se jimi - chová se zodpovědně v situacích ohrožujících život - respektuje a ctí tradice národa - jedná v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti a přírodního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - ne vždy respektuje přesvědčení druhých lidí - odmítá útlak a hrubé zacházení, slabšího se zastane jen na výzvu - dovede rozlišit negativní jevy ve svém okolí, ale reaguje na ně jen na výzvu, nebo vůbec - chápe základní principy zákonů a společenských norem, ne vždy je respektuje - v situacích ohrožujících život nedokáže vždy racionálně reagovat - respektuje a ctí tradice národa - ne vždy jedná v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti a přírodního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - nerespektuje přesvědčení druhých lidí - odmítá útlak a hrubé zacházení, slabšího se zastane jen na výzvu - nedovede vždy rozlišit negativní jevy ve svém okolí, reaguje na ně jen na výzvu, nebo vůbec - chápe základní principy zákonů a společenských norem, ne vždy je respektuje - v situacích ohrožujících život nedokáže racionálně reagovat - minimálně respektuje a ctí tradice národa - ne vždy jedná v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti a přírodního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - nerespektuje přesvědčení druhých lidí - na útlak a hrubé zacházení s jinými neraguje, slabšího se nezastane - snadno podléhá negativním jevům ve svém okolí a účastní se jich - nechápe základní principy zákonů a společenských norem a nerespektuje je - v situacích ohrožujících život nedokáže racionálně reagovat a pomoci - nerespektuje a nectí tradice národa - nejedná v zájmu ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti a přírodního prostředí

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence pracovní	<ul style="list-style-type: none"> - při práci vždy dodržuje dohodnutá pravidla, termíny - k práci přistupuje zodpovědně - je na něj spolehnutí - své drobné omyly a prohřešky řádně vysvětlí a omluví - případné chyby po upozornění samostatně odstraní a poučí se z nich - je ochoten dobrovolně práce pro ostatní, povinnosti neodkládá - dokáže využít návody, rady a doporučení vyučujícího, jak získané znalosti a dovednosti využít v zájmu vlastního rozvoje - je možné obrátit se na něj o pomoc - ochotně pomáhá slabším spolužákům 	<ul style="list-style-type: none"> - při práci dodržuje dohodnutá pravidla, termíny, někdy však méně ochotně - své omyly a prohřešky vysvětlí a omluví, někdy však ne dostatečně či včas - práci pro ostatní přijme po vyzvání, je možné se spolehnout, že ji vykoná - je možné obrátit se na něj o pomoc - pomáhá slabším spolužákům po výzvě - k práci přistupuje vcelku zodpovědně - případné chyby po upozornění samostatně odstraní - dokáže využít návody, rady a doporučení vyučujícího, jak získané znalosti a dovednosti využít v zájmu vlastního rozvoje 	<ul style="list-style-type: none"> - je nespolehlivý v dodržování pravidel či termínů, je třeba ho kontrolovat - své omyly a prohřešky omluví až po vyzvání - práci přijímá neochotně, svěřené úkoly neodevzdává v požadované kvalitě - pomoc u něj většinou nehledáme - návody, rady a doporučení ne vždy dokáže využít - chyby po upozornění odstraní pouze s dopomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - je nespolehlivý v dodržování pravidel či termínů, je třeba ho důsledně kontrolovat - své omyly a prohřešky sám neomluví, je třeba jej stále upomínat - práci přijímá neochotně, svěřené úkoly neodevzdává v požadované kvalitě - pomoc u něj většinou nehledáme - návody, rady a doporučení nedokáže využít - chyby po upozornění odstraní pouze s dopomocí učitele 	<ul style="list-style-type: none"> - opakovaně porušuje pravidla či termíny - je nespolehlivý, kontrola ani upomínání nepomáhají - své omyly a prohřešky často vůbec neomlouvá, je třeba jej stále upomínat - práci pro ostatní se záměrně vyhýbá - svěřené úkoly plní nekvalitně - je nezodpovědný - rady a doporučení vyučujícího ignoruje - chyby po upozornění neodstraní

	Stupeň 1 – výborný Žák	Stupeň 2 – chvalitebný Žák	Stupeň 3 – dobrý Žák	Stupeň 4 – dostatečný Žák	Stupeň 5 – nedostatečný Žák
kompetence pracovní	<p>- aktivně a samostatně pracuje s různými informačními zdroji, materiály a pomůckami</p> <p>- soustředí se na práci</p> <p>- sešity a další pracovní výstupy jsou řádně vedeny, úprava je příkladná, veškeré učivo si samostatně doplňuje</p>	<p>- téměř vždy pracuje s různými informačními zdroji, materiály a pomůckami</p> <p>- na práci je někdy nesoustředěný, práce vykazuje drobné chyby a nepřesnosti</p> <p>- sešity a další pracovní výstupy jsou řádně vedeny, úprava je pěkná, veškeré učivo je doplněno</p>	<p>-pracuje s různými informačními zdroji, materiály a pomůckami</p> <p>- domácí úkoly řeší jen formálně</p> <p>- sešity a další pracovní výstupy jsou méně upravené, pokud chybí učivo, žák ho doplní až po opakované výzvě</p>	<p>- není schopen samostatně pracovat s různými informačními zdroji, materiály a pomůckami</p> <p>- domácí práce často nejsou splněny</p> <p>- úprava sešitů je nedbalá, mnohdy chybí učivo, žák ho doplní až po opakované výzvě</p>	<p>- nezvládne samostatně pracovat s různými informačními zdroji, materiály a pomůckami</p> <p>- domácí práce často nejsou splněny</p> <p>- jeho práce je vesměs odbytá</p> <p>- sešity jsou nevzhledné, neupravené, mnohdy chybí učivo, žák ho nedoplní ani po opakované výzvě</p>

Oddíl ŠVP č. 10.5 „Hodnocení klíčových kompetencí“ doplněn do ŠVP k 1 .9. 2011.
Projednán školskou radou dne:
V platnost vstupuje dnem: 1. 9. 2011

V Harrachově
Dne: 1. 9. 2011

Mgr. Alena Bervicová
ředitelka školy

10.6 Dodatek k ŠVP ZV č. 1/2013

Název školního vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov - verze č. 2

Škola: Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov

Ředitelka školy: Ing. Helena Stříbrná

Koordinátor ŠVP ZV: Mgr. Ivana Portyková

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2013

Účinnost dokumentu: od 1. 9. 2013

Dodatek k ŠVP ZV č. 1/2013 byl projednán školskou radou dne: 19. 6. 2013

a zapsán pod č. j.: 322/2013

V Harrachově dne: 24. 6. 2013

razítko školy

.....
Ing. Helena Stříbrná, ředitelka školy

Tímto dodatkem se upravuje školní vzdělávací program ZŠ Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov - verze č. 2 od 1. 9. 2013 takto:

1) V učebním plánu 2. stupně se ruší volitelné předměty v 7., 8. a 9. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně.

2) V učebním plánu 2. stupně se nově zařazuje od 7. ročníku ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace vyučovací předmět Další cizí jazyk německý v časové dotaci 2 hodiny týdně, celkem 6 vyučovacích hodin na 2. stupni (pokryto z disponibilní časové dotace).

3) V poznámkách k učebnímu plánu se ruší sdělení v kapitole: Využití disponibilní časové dotace v učebním plánu 2. stupně: *„výuka Druhého cizího jazyka –německého, nebo Pohybových a sportovních aktivit, nebo souboru seminářů: 6 hodin.“*

4) V poznámkách k učebnímu plánu se ruší kapitola: *„Doplňující vzdělávací obory: doplňují a rozšiřují obsah základního vzdělávání. V učebním plánu 2. stupně jsou zařazeny předměty: Druhý cizí jazyk – německý, Pohybové a sportovní aktivity a soubor seminářů jako předmět povinně volitelný. Žák si vybírá jeden z těchto předmětů, přičemž předmět Pohybové a sportovní aktivity je přednostně určen pro žáky pohybově nadané. Žák je zařazen na základě doporučení a výběru trenéra, se souhlasem zákonných zástupců žáka do tzv. „sportovní třídy“ sdružující žáky více ročníků.“*

5) Do poznámek k učebnímu plánu se doplňuje sdělení: *„Žáci se od 7. ročníku povinně vyučují dalšímu cizímu jazyku, který bude odlišný od jazyka, kterému se již učí.“*

6) Učební plán 2. stupně se od školního roku 2013/14 mění takto:

4.2 Učební plán 2. stupeň

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty						
		6.tř.	7.tř.	8.tř.	9.tř.	Mini- mální dotace	Celková dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	4+1	4	3+1	4+1	15	18
	Anglický jazyk	3+1	3+1	3+1	3+1	12	16
	Další cizí jazyk - německý	_	+ 2	+ 2	+ 2	6	6
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	4	3+1	15	16
Informační a komunikační technologie	Informatika	+1	+1	+1	1	1	4
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	2	1+1	11	12
	Výchova k občanství	1	1	1	1		
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	1	21	25
	Chemie	-	-	2	1+1		
	Přírodopis	2	1	1+1	1+1		
	Zeměpis	1+1	2	1	2		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	10	10
	Výtvarná výchova	2	2	1	1		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	10	11
	Výchova ke zdraví	-	1	1	+1		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	+1	1	3	4
	Min.- max. hodin týdně	28- 30	28- 30	30- 32	30- 32	122	
	Celkem hodin	25+4	26+4	24+7	23+9	98+24	122

7) Pro devátý ročník ve školním roce 2013/14 platí učební plán, podle kterého se učili dosud. Z organizačních důvodů se žákům 9. ročníku, kteří dosud nezačali výuku Druhého cizího jazyka přesouvá do souboru seminářů v 9. ročníku výuka Druhého cizího jazyka – německého v časové dotaci 2 hodiny týdně.

8) Pro osmý ročník ve školním roce 2013/14 platí výše uvedený nový učební plán s platností od 1. 9. 2013 s dodatkem, že další jazykovou výuku na 2. stupni (nejpozději od 8. ročníku v rozsahu 6 hodin) budou absolvovat všichni žáci, ať už je realizována výukou Dalšího cizího jazyka (ve většině případů), nebo - v odůvodněných případech – upevnováním a rozvíjením Cizího jazyka.

9) Za příklady odůvodněných případů je považováno vzdělávání žáků se SVP a nedostatečné personální a organizační zajištění výuky, případně další důvody, které musí být řádně vysvětleny a doloženy. O tom, co jsou závažné důvody, rozhoduje ředitel školy.

Jednotlivé části učebních osnov vyučovacích předmětů se ruší, mění nebo doplňují takto:

10) Učební osnovy vyučovacího předmětu **Anglický jazyk** se upravují takto:

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - získá všeobecný přehled o anglicky mluvících zemích, zná základní údaje o UK - <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám, učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně</i> - <i>zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</i> - <i>přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení, hláskuje slova</i> - umí napsat slova v rozsahu dané slovní zásoby - <i>píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy</i> - <i>rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</i> - <i>rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu</i> - používá správně osobní a přivlastňovací zájmena - umí použít uvedenou vazbu - časuje sloveso to be, užívá jeho správné tvary ve větě tázací, oznamovací, záporná a utvoří krátké odpovědi - časuje sloveso have got , používá je v krátkých větách kladných a záporných 	<ul style="list-style-type: none"> - angličtina jako světový jazyk, slova přejatá z anglického jazyka, anglicky mluvící země - slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem - barvy - číslice 0 – 100 - abeceda - tematické okruhy: škola, rodina, domov, domácí mazlíčci, lidské tělo, dny v týdnu - zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov - osobní a přivlastňovací zájmena - vazba there is, there are - časování slovesa to be (být) - časování slovesa have got (mít) v přítomném čase 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 4. a 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivostí - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - napíše krátký text a s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vyplní osobní údaje do formuláře - používá abecední slovník učebnice 	<ul style="list-style-type: none"> - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích - tematické okruhy: rodina, škola, volný čas, zvířata, oblékání, nákupy, jídlo, příroda a počasí, povolání, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, hodiny), lid, tělo, jídlo, bydliště, dopravní prostředky, zvířata - mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění) - odlišnosti českého a anglického slovosledu - zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov - četba textu z učebnice, vázání slov, intonace - četba autentického textu, chápání slov v kontextu, volný překlad - otázky, odpovědi a zápor v přítomném čase prostém a průběhovém - práce se slovníkem 	<p>Komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Multikulturalita</p>	

<p>- časuje sloveso can (moci, umět), používá je v kladných a záporných větách</p>	<p>- časování slovesa can (moci, umět), v přítomném a minulém čase</p> <p>- předložky s časovými a místními údaji</p> <p>- řadové číslovky, data</p> <p>- minulý čas sloves to be, have got a pravidelných sloves</p> <p>- vyjadřování budoucnosti s „going to“</p> <p>- vyjadřování ceny, věty s výrazem „I'd like to“</p>		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p> <p>- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</p> <p>- popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p> <p>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p> <p>- popíše, co kdo dělá právě teď</p> <p>- hovoří o svém denním režimu, o svých zálibách</p> <p>- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>- vypráví jednoduchý příběh či událost</p> <p>- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</p> <p>- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy</p>	<p>- zvuková a grafická podoba jazyka - rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby</p> <p>- množné číslo podstatných jmen</p> <p>- sloveso být, mít</p> <p>- přivlastňovací a ukazovací zájmena</p> <p>- předložky místa</p> <p>- vazba there is, there are</p> <p>- číslovky, předložky s časovými údaji</p> <p>- sloveso can</p> <p>- přítomný čas průběhový</p> <p>- přítomný čas prostý, sloveso mít rád</p> <p>- příslovce vyjadřující opakovanost děje</p> <p>- přítomný čas prostý a průběhový</p> <p>- minulý čas prostý</p> <p>- pravidelná, nepravidelná slovesa</p> <p>- sloveso být v minulém čase</p> <p>- tematické okruhy: rodina, škola, město, volný čas, nakupování, móda, kultura</p> <p>- rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům; práce se slovníkem</p>	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - vypráví jednoduchý příběh či událost - popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života - <i>rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, která se týká osvojených témat a běžného života</i> - <i>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</i> - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace - napíše jednoduché texty o své rodině, škole a volném čase - napíše jednoduché texty o své rodině, škole a volném čase - rozumí běžným nápisům a orientačním pokynům 	<ul style="list-style-type: none"> - minulý čas prostý; minulý čas průběhový - počítatelná a nepočítatelná podstatná jména - vyjádření množství - stupňování přídavných jmen - dialog v přítomném a předpřítomném čase na každodenní téma - srovnání minulého a předpřítomného času - přítomný čas prostý a průběhový (opakování); modální slovesa <i>can</i> a <i>could</i>, vazba <i>have to</i> - tvoření příslovcí koncovkou <i>-ly</i> - budoucí čas vyjádřený pomocí <i>will</i> - věty vedlejší příslovecně časové uvozené spojkou <i>when</i>, věty uvozené spojkami <i>because</i> a <i>so</i> - tematické okruhy: cestování, volný čas, svátky a oslavy, jídlo a pití, bezpečnost na silnici, první pomoc, oblíbené činnosti, sport, životní prostředí, život v budoucnosti - rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce s překladovým slovníkem - <i>rozvíjení a používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka</i> 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 8. ročník	Průřezová témata:	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</i> - rozumí informacím v krátkých a jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, která se týká běžného života - <i>vyhledá požadovanou informaci v jednoduchém každodenním autentickém materiálu</i> - <i>vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</i> - <i>mluví o své rodině, kamarádech, škole a volném čase a dalších osvojovaných tématech</i> - <i>napiše jednoduché texty o své rodině, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</i> - <i>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - otázky, odpovědi a zápor v minulém čase prostém, průběhovém, předpřítomný čas, předložky a zájmena - oznámení, píseň, popis, vzkaz, zpráva, příběh, reklama, televizní program - podmínková souvětí se strukturou If + přítomný čas - věty vedlejší vztažné se zájmeny <i>who, which</i> a <i>that</i> - modální slovesa <i>may</i> a <i>could</i>, opis <i>to be allowed to</i> - četba časopisů, novin a jiných autentických materiálů, rozšiřování slovní zásoby - tematické okruhy: rodina, bydlení, škola, volný čas, sport, péče o zdraví, <i>pocity a nálady, stravovací návyky</i>, technologie a média, realie zemí příslušných jazykových oblastí - dopis, e-mail, formulář, dotazník, nápis, návod, popis, pozvánka, příběh 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Multikulturalita</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Anglický jazyk - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</p> <p>- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</p> <p>- mluví o své rodině, kamarádech, škole a volném čase</p> <p>- rozumí informacím v krátkých a jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</p> <p>- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy či konverzace, která se týká běžného života</p> <p>- rozumí běžným nápisům a orientačním pokynům</p> <p>- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři a reaguje na jednoduché písemné sdělení</p> <p>- napíše jednoduché texty o své rodině, škole a volném čase</p>	<p>- minulý čas prostý a průběhový; minulé tvary častých nepravidelných sloves</p> <p>- člen určitý a neurčitý</p> <p>- věty vedlejší vztažné se zájmeny <i>who, which</i> a <i>that</i>, modální slovesa <i>should, can, may, could</i>,</p> <p>- tematické okruhy: zájmová činnost, <i>společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí</i></p> <p>- televizní program, vzkaz, zpráva, popis</p> <p>- rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace</p> <p>- nápisy, popis, návod, jízdní řád, oznámení</p> <p>- dopis, e-mail, formulář, dotazník</p> <p>- přítomný čas prostý, vyjadřování budoucnosti pomocí <i>will</i> a přítomného času průběhového; tvoření příslovcí; předložky místa a času; spojky <i>because, if, so, that, when</i></p>	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, Kooperace a kompetice</p> <p>Multikulturalita</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

11) Učební osnovy vyučovacího předmětu **Další cizí jazyk - německý** se upravují takto:

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Druhý cizí jazyk - německý - 7. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova - vyslovuje a čte foneticky správně jednoduché promluvy složené ze známé slovní zásoby a rozumí jim, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchým otázkám a pokynům, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí obsahu a smyslu jednoduchého textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, v textu vyhledává informace a odpovídi na otázky - používá abecední slovník učebnice a dvojjazyčný slovník - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat, reprodukuje ústně přiměřené texty a promluvy - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - zapojí se do jednoduché pečlivě vyslovované konverzace - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky, základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov</i> - abeceda - pozdravy, představení, oslovení, poděkování - <i>základní gramatické struktury a typy vět, věta oznamovací, tázací - slovosled</i> - technika mluveného projevu - výslovnost a intonace - neurčitý a určitý člen podstatných jmen v 1. a 4. pádě - časování sloves v přítomném čase - přídavná jména v přísudku - zápor u podstatného jména a slovesa - přivlastňovací zájmena <i>mein, dein</i> - slovosled přímý, nepřímý - číslovky do 100, časové údaje - <i>rozkaz v 2. os. jednotného a množného čísla</i> - poslechová cvičení - průběžně - vyprávění v přítomném čase 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, kooperace a kompetice</p>	

<p>- napíše jednoduché sdělení za správného použití základních gramatických struktur a vět</p> <p>- sdělí jednoduchým způsobem základní informace o sobě samém, rodině, škole, trávení volného času a zájmech, odpovídá na jednoduché otázky týkající se těchto témat a klade podobné otázky</p>	<p>- slovní zásoba</p> <p>- práce se slovníkem</p> <p>- tematické okruhy: rodina, škola, volný čas a zájmy, dny v týdnu, hodiny, zvířata</p> <p>- osvojenou slovní zásobu umí žáci používat v komunikačních situacích</p>		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Druhý cizí jazyk - německý - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu a obsahem odpovídající probrané slovní zásobě, vyhledá v nich požadované informace - rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu - aktivně používá dvojjazyčný slovník - sestaví gramaticky a formálně správně jednoduché sdělení týkající se běžných životních situací v rodině, škole a dle dalších probíraných tematických okruhů - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat 	<ul style="list-style-type: none"> - oslovení, přivítání, pozdrav, rozloučení, blahopřání - 3. pád podstatných jmen - zájmena mein, dein, kein ve 3. p. - množné číslo podstatných jmen - 1. a 4. pád - způsobová slovesa, silná slovesa (postupně dle probírané slovní zásoby) - 3. a 4. p. osobních zájmen v jednotném čísle - předložky se 3. p., se 4. p. - postupně, splývání se členem - bezespojkové věty - předložky se 3. a 4. p. - W- Fragen - složená slova - tematické okruhy: domov, rodina, zájmy, škola, nákupy, jídlo, oslavy, sport, prázdniny, cestování, u lékaře, zdraví, dopravní prostředky, svátky, tradice a zvyky - dopis 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, Kooperace a kompetice</p>	

Vzdělávací oblast: Doplňující vzdělávací obory	Předmět: Druhý cizí jazyk - německý - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>písemně gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a texty zejména týkající se jeho samostatného a témat rodina, škola, volný čas, zájmy a dalších osvojovaných témat</i> - reprodukuje obsah přiměřeně obtížné promluvy, textu, konverzace /ústně i písemně/ - vyžádá si a poskytne informaci, jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích - <i>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</i> - <i>rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů</i> - <i>rozumí jednoduchému textu obsahujícímu probíranou slovní zásobu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu</i> - <i>vyhledá v jednoduchém textu potřebnou informaci, odpověď na otázku</i> - aktivně se zapojí do přiměřeně obtížné konverzace - <i>stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení</i> - projevuje pozitivní postoj ke kulturní rozmanitosti a k tradičním evropským hodnotám 	<ul style="list-style-type: none"> - slovesa s odlučitelnou předponou - další silná slovesa - slovesa sein a haben v préteritu - věty s neurčitým podmětem „man“, vazba „es gibt“ - další předložky se 3. a 4. p. - perfektum pravidelných sloves - číslovky do 1000 - časové údaje /různé způsoby jejich vyjádření/ - přivlastňovací zájmena v množném čísle - perfektum nejužívanějších silných sloves /dle probrané slovní zásoby/ - realie německy mluvících zemí / jednoduchou formou/ - <i>tematické okruhy: prázdniny, cestování, kalendářní rok, roční období, měsíce, počasí, povolání, oblečení, příroda, počasí</i> 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Multikulturní výchova</p> <p>Multikulturalita</p>	

12) Učební osnovy vyučovacího předmětu **Matematika** se doplňují:

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>modeluje a graficky znázorní část celku, používá zápis ve formě zlomku, vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života</i> - <i>využívá názorných obrázků k určování $1/2, 1/4, 1/3, 1/5, 1/10$ celku</i> - <i>vyjádří celek z jeho dané poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny</i> - <i>porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>celek, část, zlomek</i> - <i>polovina, čtvrtina, třetina, pětiny, desetina</i> - <i>řešení a tvorba slovních úloh k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku</i> 	<p>Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech – Evropa a svět nás zajímá (zážitky a zkušenosti z Evropy a světa – cestujeme letadlem, lodí, autobusem, vlakem)</p>	<p>Další náměty do výuky: krájení dortu, pizzy zlomkovnice</p>

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - <i>přečte zápis desetinného čísla, vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty</i> - <i>porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla</i> - <i>zápis čísla v desítkové soustavě, jeho znázornění (teploměr, model)</i> - <i>celé záporné číslo – čtení, zápis, znázornění na číselné ose</i> 		

13) Učební osnovy vyučovacího předmětu **Prvouka** se upravují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v prostorách školy - osvojí si vhodné chování a pracovní návyky - rozliší vhodné a nevhodné chování - zvládá bezpečný příchod a odchod ze školy - rozpozná druhy dopravních prostředků - pojmenuje členy rodiny - rozlišuje role jednotlivých členů rodiny - ví, v kterou dobu se slaví vánoční a velikonoční svátky - zná některé obyčeje spojené s těmito svátky - pojmenuje známá povolání a vysvětlí jejich náplň - osvojí si formou hry činnost nakupování a základy slušného chování v obchodě - orientuje se v časových údajích - rozlišuje děj v blízké minulosti, přítomnosti a budoucnosti - čte časové údaje a využívá své znalosti v praxi 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - škola - poznávání prostorů školy, školní režim a řád, základy sebekázně, vhodné formy chování, pracovní návyky, činnosti ve škole - BESIP, dopravní prostředky, bezpečná cesta do školy - domov - prostředí domova Lidé kolem nás - rodina - život rodiny a její členové, práva a povinnosti členů rodiny, rodinné prostředí - chování lidí, vlastnosti, pravidla slušného chování - národní obyčeje a svátky, zimní svátky, jarní svátky, atmosféra svátků - povolání a volný čas - obchod a nákupy Lidé a čas - časové údaje - den, části dne, týden, měsíc, rok, roční období - režim dne - význam slov: včera, dnes, zítra - čas, měření času - celé hodiny - kalendář, kalendářní a školní rok 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Kreativita</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - čte časové údaje a využívá své znalosti v praxi - pochopí význam hodin a měření času - orientuje se v kalendáři - chápe rozdíl mezi dějem v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích - zná některá domácí zvířata a pokojové rostliny, vypráví, jak o ně pečuje - popíše znaky života jednotlivých živočichů, stavbu jejich těla - určuje a třídí známé rostliny - popisuje život rostlin během roku - pozná druhy ovoce a zeleniny, zemědělské plodiny, ví, proč je pěstujeme - třídí známá hospodářská zvířata podle typických znaků, ví, proč je chováme - orientuje se v jednotlivých přírodních společenstvech, poznává typické zástupce rostlin a živočichů 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - čas, měření času (přesný čas), časové údaje podle délky trvání, orientace v čase, roční období, kalendáře a jejich druhy, denní režim - současnost a minulost Rozmanitost přírody - proměny přírody v jednotlivých ročních obdobích, značky z kalendáře přírody - životní projevy živočichů během roku - péče o živočichy v zasetí a pokojové rostliny - živočišné druhy – savci, ptáci, hmyz - rostliny, stromy - zelenina, ovocné stromy, zemědělské plodiny - hospodářská zvířata a jejich mláďata, užitek - přírodní společenstva – louka, pole, les, voda 	<p>Ekosystémy Vztah člověka k prostředí</p>	
---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - popisuje jednotlivé části těla, které jsou vidět - zná lidské smysly - chápe rozdíl mezi nemocí a úrazem, zná nejnámější nemoci a úrazy - umí se vhodně chovat při jídle a stolovat - rozlišuje potraviny vhodné a nevhodné pro zdravé stravování 	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba lidského těla, smysly - nemoc a úraz, prevence nemocí a úrazů - stolování - zdravá výživa, výběr vhodných potravin, pitný režim - pohybový režim 	<p>Psychohygiena</p>	
---	---	----------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - určuje přesný čas, užívá jednotky času - orientuje se v kalendáři - využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije - rozliší přírodniny na živé a neživé, uvádí příklady - rozliší přírodniny a lidské výtvořiny - zkoumá a ověřuje vlastnosti látek - roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organizmů ve známé lokalitě - provádí jednoduché pokusy - určí hlavní znaky života rostlin a živočichů - popíše části rostlinného a živočišného těla - určí typické zástupce jednotlivých přírodních společenstev (rostliny a živočichy) - vysvětlí změny počasí v průběhu roku - chápe podstatu a důležitost rovnováhy v přírodě - popíše stavbu lidského těla, vysvětlí etapy vývoje 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase, časový řád, dějiny jako časový sled - kalendář, letopočet, generace - současnost a minulost v našem životě, proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života - státní svátky a významné dny - báje, mýty, pověsti, minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj <p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - neživá příroda – voda, vzduch, půda - látky a jejich vlastnosti - Vesmír, Slunce, Země, sluneční soustava, den a noc, roční období <ul style="list-style-type: none"> - rostliny, houby, živočichové - stavba rostlinného a živočišného těla - třídění živé přírody - přírodní společenstva - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody, odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy - změny počasí v průběhu roku - rovnováha v přírodě <p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavba lidského těla, životní potřeby a projevy - růst a vývoj 	<p>Ekosystémy</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Praktická pozorování a pokusy s neživými a živými přírodninami</p>
---	---	---	---

14) Učební osnovy předmětu **Vlastivěda** se upravují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - ví, kde v Evropě leží naše republika - ukáže Českou republiku a její sousední státy na mapě střední Evropy - zná symboly našeho státu - vysvětlí, co je EU, objasní význam EU - určí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu - vypráví o způsobu života ve svém regionu v minulosti, porovnává ho se současností - na mapě vyhledá požadovaný region, hovoří o regionálních zvláštnostech z oblasti přírody, hospodářství, kultury, osídlení,... - hovoří o svých poznatcích o regionech naší vlasti z vlastního cestování, dovolené,... - rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map - vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách - orientuje se podle mapy, dovede ji číst - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše vlast, Česká republika - domov, národ - státní zřízení, státní symboly - <i>armáda ČR</i> - EU - regiony České republiky - rodný kraj, místní krajina, minulost a současnost obce, významné objekty - Praha - kraje, krajská města - proslulost vybraných míst a měst - mapy a plány - obecně zeměpisné mapy - měřítko, vysvětlivky map - orientace podle mapy - kompas, buzola - světové strany 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí podstatu demokratického státu - seznamuje se se státním zřízením, právy a povinnostmi dětí i občanů - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - pracuje s časovou osou - hledá rozdíly ve způsobu života a práce v minulosti a současnosti - pamatuje si vybrané osobnosti z naší historie - čerpá data z různých informačních zdrojů - uvědomuje si souvislost státních svátků s významnými událostmi v naší historii - vypráví o významu historických památek - zná některé naše historické památky - objasní pojem pověst - zapamatuje si některé pověsti a vypráví je 	<p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Česká republika – demokratický stát - <i>principy demokracie</i> - politický systém státu, volby - práva a povinnosti občanů - práva a povinnosti žáků školy - zákony, trestní odpovědnost, protiprávní jednání, korupce - ochrana majetku občanů, právo na reklamaci - ochrana soukromého vlastnictví a duševních hodnot <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - čas, časová osa, století, tisíciletí - nejstarší české dějiny od pravěku po první Habsburky na českém trůně - způsob života lidí v různých obdobích - významné osobnosti v naší historii - státní svátky a jejich spojení s minulostí - památky České republiky - archeologie – věda zkoumající minulost - význam historických památek (naše minulost, odkaz předků) a péče o ně - české a moravské pověsti v našich dějinách - báje, mýty, pověsti 	<p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Komunikace</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - ví, co je počasí a co ho ovlivňuje - ví, co je podnebí - charakterizuje podnebí naší oblasti (mírný podnebný pás) - pochopí pojem chráněné území - vyjmenuje naše chráněná území a národní parky - seznámí se se základními pravidly chování v těchto územích a řídí se jimi - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) - prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá - charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování - v modelových situacích předvede přivolání a poskytnutí první pomoci - <i>předvede správnou komunikaci s operátory tísňových linek</i> 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasí a podnebí České republiky - ochrana přírody České republiky - pravidla silničního provozu, dopravní značky - ochranné prvky - výbava jízdního kola - chování chodce a cyklisty v silničním provozu - chování při cestování prostředky hromadné přepravy, železniční přejezdy, nebezpečí na nádražích - vyhodnocení dopravní situace - chování v krizových situacích (dopravní nehoda), důležitá telefonní čísla - první pomoc (odřenin, fixace zlomeniny... život zachraňující úkony) 	<p>Vztah člověka k prostředí</p>	
---	--	----------------------------------	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - popíše povrch kontinentu - má všeobecný přehled o evropských státech - orientuje se na mapě střední Evropy - uplatňuje své poznatky z rodinného cestování, zprostředkuje ostatním zkušenosti a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích - popíše povrch naší Země - zapamatuje si nejznámější cestovatele a jejich objevy - umí číst v mapě - orientuje se v základech hospodaření České republiky - objasní různé formy vlastnictví (osobní, veřejné, soukromé,...) - používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze - vysvětlí možnosti výdajů jedince, rodiny, možnosti spoření, půjčky, rizika a možné následky zadluženosti 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Evropa, EU - naši sousedé a ostatní evropské státy, jejich hlavní města, základní údaje a zajímavosti jednotlivých států <p>- poznáváme svět</p> <ul style="list-style-type: none"> - planeta Země, kontinenty, oceány - cestovatelé a objevitelé <p>- práce s mapou Evropy a světa</p> <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - hospodářství České republiky - různé formy vlastnictví a majetku, právní ochrana občanů a majetku - hmotný a nehmotný majetek - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - hotovostní a bezhotovostní forma peněz - způsoby placení, reklamace - banky, úspory, půjčky <p>- doprava, dopravní síť</p> <p>- průmysl</p>	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Lidské vztahy</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomí si různorodost mezilidských vztahů, chová se v souladu s pravidly slušného chování, projevuje toleranci k odlišnostem - dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, obci - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy - pracuje s časovou osou - pracuje s časovými údaji, rozeznává současné a minulé - informace o minulosti hledá v různých informačních zdrojích (muzea, knihovny, internet) - zná mezní události českých dějin - zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, movitých i nemovitých kulturních památek - uvědomuje si souvislost státních svátků s významnými událostmi z naší historie - pojmenuje některé rodáky, kulturní, historické památky a významné události regionu - vypráví o životě v regionu v minulosti a v současnosti, o zvycích, práci - porovnává na příkladech minulost a současnost 	<ul style="list-style-type: none"> - zemědělství - obchod, služby, cestovní ruch - soužití lidí různých etnických skupin, náboženského vyznání, politického smýšlení, lidí s handicapem - chování lidí, pravidla slušného chování, <i>ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům</i> Lidé a čas - čas, časová osa, letopočet - generace - dějiny jako časový sled událostí - české dějiny v 19. a 20. století - významné osobnosti - státní svátky a jejich původ v naší historii 	<p>Poznávání lidí</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
--	--	--	--

--	--	--	--

15) Učební osnovy předmětu **Přírodověda** se upravují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Přírodověda - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - vyjmenuje a odůvodní základní podmínky nezbytné pro život - umí rozdělit nerostné suroviny, zná jejich zástupce, využití, způsob a místa těžby - popíše vznik, složení a význam půdy, druhy půd - popíše způsoby využití elektrické energie - dodržuje zásady bezpečnosti při práci s elektrickými spotřebiči - pochopí nutnost využívání obnovitelných přírodních zdrojů - vyjmenuje planety sluneční soustavy - vysvětlí příčinu střídání ročních období, noci a dne - popíše fáze Měsíce při jeho oběhu kolem Země - uvede příklady rostlin a živočichů žijících v různých podnebných pásmech a typické podnebí - zná význam botanických a zoologických zahrad, ochrany životního prostředí - roztřídí živé organizmy do základních skupin podle jejich charakteristických znaků 	<ul style="list-style-type: none"> Rozmanitost přírody - základní podmínky života, jejich rozmanitost - části neživé přírody, horniny, nerosty a půda - dělení nerostných surovin - hospodářsky významné horniny a nerosty - vznik, složení, význam půdy - zdroje energie, náhradní zdroje energie - obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje - Vesmír a Země - sluneční soustava, planety sluneční soustavy - střídání ročních období, noci a dne - planety a jejich měsíce, výzkum vesmíru - podnebné pásy 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Základní podmínky života 	

<ul style="list-style-type: none"> - uvědomuje si důležitost rovnováhy v přírodě, ochrany životního prostředí, sám se chová k přírodě šetrně - ví, jak se zachovat v krizových situacích - <i>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</i> - <i>uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví</i> - <i>vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</i> - rozpozná život ohrožující zranění - popíše společné znaky života člověka a ostatních živočichů a rozdílů - pojmenuje jednotlivé soustavy, vysvětlí jejich funkci a význam - chová se ohleduplně k druhému pohlaví, získává celkový pohled na rodinu a partnerství - rozlišuje a popíše etapy vývoje lidského života - vysvětlí důležitost ochrany zdraví a péče o své tělo 	<ul style="list-style-type: none"> - globální problémy – přizpůsobivost rostlin a živočichů, ochrana ohrožených druhů - třídění živých organismů - třídění rostlin, živočichů - vztah člověka k životnímu prostředí, ochrana a tvorba životního prostředí - odpady - globální problémy přírodního prostředí - <i>chování při krizových situacích a situacích hromadného ohrožení</i> - rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi – povodně, požáry, laviny... - <i>mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi</i> - <i>bezpečnost v dopravě, předcházení rizikovým situacím</i> - <i>místa nevhodná pro hru</i> - <i>bezpečnostní prvky, předcházení rizikovým situacím v dopravě</i> Člověk a jeho zdraví - člověk součást živé přírody - základní funkce a projevy, životní potřeby člověka - <i>stavba těla, základní funkce a projevy člověka (kostra, svalová, dýchací, oběhová, trávicí, vylučovací, kožní, smyslová, nervová a rozmnožovací soustava)</i> - základy lidské reprodukce, vývoj jedince - <i>partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, etická stránka vztahů a lid.</i> 	<p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p>	<p>Projekt – Den překonávání překážek</p> <p>Projekt – Den dopravní výchovy</p>
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňuje základní dovednosti a návyky související se zdravým životním stylem - využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života - rozpozná život ohrožující zranění - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - předvede v modelové situaci jednoduchý způsob odmítnutí návykové látky - předchází poškozování svého organismu - chápe nebezpečí návykových látek - ví, na koho se obrátit v případě potřeby - vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklista - uplatňuje účelné způsoby chování v modelových situacích simulujících mimořádné události a v situacích ohrožujících život - v dopravě se chová zodpovědně, rizikovým situacím předchází 	<p><i>sexuality</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (HIV/AIDS), prevence nemocí a úrazů</i> - <i>péče o zdraví i o své tělo</i> - <i>zdravý životní styl, denní režim, , správná výživa</i> - <i>vhodná skladba potravy, výběr a způsob uchování potravin, pitný režim</i> - <i>úrazy a poranění, první pomoc</i> - <i>hygiena</i> - <i>návykové látky, hrací automaty, počítače, závislosti...</i> - <i>osobní bezpečí (šikana, týrání, sexuální zneužívání,...), brutalita a jiné formy násilí</i> - <i>nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</i> - <i>služby odborné pomoci</i> - <i>vhodná a nevhodná místa pro hru – krizové situace, označování nebezpečných látek</i> - <i>bezpečné chování v dopravě a doprav. prostředcích, předcházení rizikovým situacím, bezpečnostní prvky</i> - <i>čísla tísňového volání, správný způsob volání, na tísňovou linku</i> - <i>integrovaný záchranný systém</i> - <i>mimořádné události a rizika s nimi spojená, postup v případě ohrožení, varovné signály, evakuace, sirény, požáry – příčiny a prevence vzniku</i> 	<p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Projekt – Den bezpečnostního záchranného systému</p>
---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - dokáže na příkladech, jak si lidé usnadňují práci pomocí jednoduchých strojů a zařízení - orientuje se v pojmech průmysl, výroba, informační a komunikační technologie - využívá informačních a komunikačních technologií k získávání informací 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - průmysl, výroba, moderní technika, počítače - jednoduché stroje a zařízení (páka, kladka, nakloněná rovina, kolo) 		
---	--	--	--

16) Učební osnovy předmětu **Dějepis** se upravují takto:

Vzdělávací oblast:	Předmět:	Průřezová témata	Poznámky
Člověk a společnost	Dějepis - 9. ročník		
Očekávané výstupy:	Učivo:		

<ul style="list-style-type: none"> - žák uvede vztahy mezi velmocemi (jejich rozpory a lokální střety) - rozliší pojmy záminka a příčina - popíše průběh války, posoudí její výsledek a důsledky - vysvětlí boj o samostatnost, uvede formy odboje a hlavní představitele - rozliší politické proudy, zhodnotí úroveň země a mezinárodní postavení - posoudí mezinárodní vztahy a systém uspořádání Evropy - vysvětlí pojem fašismus, objasní vznik a cíle fašistického hnutí, zhodnotí vnitřní situaci země i mezinárodní vztahy - uvede projevy, snahy o řešení a důsledky krize - rozpozná souvislost našich a světových dějin, rozliší postoje velmocí, uvede důsledky Mnichova pro nás a svět - popíše život za protektorátu - uvede hlavní etapy, rozhodující bitvy, postup spojenců, zhodnotí výsledek a důsledky druhé světové války - vysvětlí pojmy antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - uvede příklady projevů odporu, organizování odboje vnitřního a zahraničního - objasní situaci v poválečném Československu ve všech oblastech (od hospodářství až po kulturu) - objasní politický převrat a jeho důsledky - posoudí závislost ČSR na vlivu SSSR - vysvětlí pojem studená válka, určí zařazení do vojenských bloků - s pomocí mapy uvede změny koloniálního 	<p>Situace v letech 1914 – 1948</p> <ul style="list-style-type: none"> - první světová válka - vznik <i>Československa</i>, hospodářsko - politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy - mezinárodně politická situace Evropy ve 20. letech 20. století - počátky fašistického hnutí - SSSR v meziválečném období - světová hospodářská krize a její důsledky - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek - kultura, věda a technika před vypuknutím druhé světové války - cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky - Protektorát Čechy a Morava - druhá světová válka, domácí a zahraniční odboj - mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa - <i>vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky</i> <p>Dějiny od poloviny 20. století do současnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavení <i>Československa</i> - studená válka 	<p>Jsme Evropané</p> <p>Etnický původ</p> <p>Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p>	
---	--	--	--

<p> systému - zhodnotí vnitřní situaci v Československu v r. 1968 - na příkladech rozliší totalitní a demokratický systém - objasní spojitost Čechů a Slováků v historii i důvody rozdělení v r. 1993 - posoudí vnitřní i mezinárodní postavení ČR v současnosti - sleduje tisk, vyhledává informace, má přehled o nejvýznamnějších objevech, vynálezech, dílech a jejich autorech </p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozdělení světa do vojenských bloků - rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět - vnitřní situace v zemích východního bloku - charakteristika západních zemí - krize sovětského impéria („perestrojka“) - obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“ 1989 - rozpad <i>Československa</i>, vznik ČR 1993 - Česká republika na přelomu tisíciletí - technika, věda a kultura ve 2. polovině 20. století, evropská integrace, globalizace 		
--	---	--	--

17) Učební osnovy předmětu **Výchova k občanství** se upravují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost	Předmět: Výchova k občanství - 6. ročník	Průřezová témata	Poznámky
---	---	------------------	----------

<p>Očekávané výstupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - žák uplatňuje vhodné způsoby chování ve škole - uznává pravidla pro život ve škole, v rodině, ve společnosti a řídí se jimi - zná nejdůležitější kulturní památky, přírodní zajímavosti a historii své obce, dokáže nalézt zdroje informací o obci a její historii, s těmito zdroji pracuje - zná státní symboly, jejich funkci a využití - kriticky přistupuje k mediálním informacím, uvědomuje si jejich vliv na myšlení a chování člověka - uplatňuje vhodné způsoby komunikace v různých životních situacích a konflikty řeší vhodným způsobem - sebekriticky hodnotí své jednání a řídí se pravidly a normami společenského chování - respektuje osobní vlastnictví a chrání ho 	<p>Učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše škola - naše obec <ul style="list-style-type: none"> - zajímavá a památná místa - místní tradice - kulturní památky - přírodní objekty - instituce MÚ, obecní zastupitelstvo - naše vlast <ul style="list-style-type: none"> - vlast a vlastenectví - státní symboly - státní svátky - významné dny - kulturní život <ul style="list-style-type: none"> - kulturní tradice - kulturní instituce - komunikace a masmédia - vztahy mezi lidmi - mezilidská komunikace - člověk jako jedinec <ul style="list-style-type: none"> - projevy chování - osobnostní vlastnosti - sebepoznání - sebehodnocení - osobní zodpovědnost - majetek, vlastnictví - osobní vlastnictví 	<ul style="list-style-type: none"> Občanská společnost a škola Mezilidské vztahy Lidské aktivity a životní prostředí obce Ekosystémy Občan, občanská společnost a stát Kulturní diference Kritické vnímání mediálního sdělení Poznávání lidí Kreativita, Komunikace Řešení problémů, rozhodovací dovednosti Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Hodnoty, postoje, praktická etika 	
--	--	--	--

<p>- chápe význam hospodárneho zacházení s majetkem a finančními prostředky</p> <p>- zná státní symboly, chápe jejich význam</p>	<p>- hmotné vlastnictví - právo na vlastnictví</p> <p>- peníze - hospodaření s penězi</p> <p>-<i>člověk</i>, stát a právo - státní symboly</p>		
--	--	--	--

<p>Vzdělávací oblast: Člověk a společnost</p>	<p>Předmět: Výchova k občanství - 7. ročník</p>	<p>Průřezová témata</p>	<p>Poznámky</p>
<p>Očekávané výstupy:</p>	<p>Učivo:</p>		

<p>- žák zná nejdůležitější přírodní a kulturní památky regionu - dokáže nalézt zdroj informací a využít ho</p> <p>- kriticky přistupuje k informacím, vyjádří svůj postoj k působení reklamy na názory lidí</p> <p>- rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování</p> <p>- usměrňuje své chování, kultivuje své charakterové a volní vlastnosti, rozvíjí osobní přednosti pěstuje zdravou sebedůvěru</p> <p>- vysvětlí a chápe nutnost tolerance a respektu ve společnosti vůči kulturním zvláštnostem a odlišným názorům, zájmům, způsobům myšlení a chování lidí</p> <p>- přiměřeně uplatňuje svá práva <i>včetně práv spotřebitele</i>, respektuje práva druhých a</p>	<p>- náš region - zajímavá a památná místa - regionální tradice - významní rodáci - kulturní památky - přírodní objekty - regionální instituce - euroregion NISA</p> <p>- kulturní život - masová kultura - masmédiá - prostředky masové komunikace</p> <p>- zásady lidského soužití - morálka a mravnost - pravidla chování</p> <p>- člověk jako jedinec - osobní potenciál - seberozvoj</p> <p>- člověk ve skupině</p> <p>- člověk stát a právo - lidská práva - práva dítěte</p>	<p>Lidské aktivity, životní prostředí a ekosystémy regionu Kulturní diference</p> <p>Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality Vliv médií ve společnosti Komunikace</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Sebepoznání, sebepojetí Seberegulace, sebeorganizace, psychohygiéna Kreativita</p> <p>Poznávání lidí, Komunikace, Řešení problémů Kooperace a kompetice Kulturní diference Lidské vztahy Občan, občanská společnost a stát Etnický původ</p>	
--	---	---	--

<p>uvědomuje si rizika jejich porušování, <i>rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu</i></p> <p>- vyjadřuje vlastní postoje vhodným přátelským způsobem, aniž by omezil druhé</p> <p>- orientuje se v základních mravních hodnotách</p> <p>- projevuje kritický postoj k negativním společenským jevům</p> <p>- chápe význam zdravého životního stylu a snaží se jej dodržovat</p> <p>-chápe význam spolupráce mezi národy a státy v hospodářské, kulturní a politické oblasti</p> <p>- orientuje se v globálních problémech současnosti, vyjádří na ně svůj názor a zamýšlí se nad možnostmi řešení</p>	<p>- právní dokumenty - porušování lidských práv - šikana , diskriminace</p> <p>- prevence užívání návykových látek</p> <p>- evropská integrace - Evropská unie</p> <p>- globalizace - globální problémy současnosti</p>	<p>Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané Multikulturalita Vztah člověka a prostředí</p>	
<p>Vzdělávací oblast: Člověk a společnost</p>	<p>Předmět: Výchova k občanství - 8. ročník</p>	<p>Průřezová témata</p>	<p>Poznámky</p>
<p>Očekávané výstupy:</p>	<p>Učivo:</p>		

<ul style="list-style-type: none"> - žák zná kulturní památky, přírodní zajímavosti a historii Libereckého kraje, dokáže nalézt zdroje informací a využít je - rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy chování - zná základy občanského a právního vědomí, chápe důsledky porušování pravidel - má pozitivní vztah ke starým, nemocným a hendikepovaným lidem, soucítí se sociálně slabšími - uvědomuje si přínos spolupráce lidí, navrhuje řešení a diskutuje o návrzích - rozvíjí a využívá svůj osobní potenciál, chápe význam výchovy a vzdělání pro uplatnění v životě - při překonávání překážek a dosahování cílů užívá svých volných vlastností - orientuje se v základních právech a povinnostech občana České republiky - <i>základní práva spotřebitele</i> - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů a uvede příklady možných řešení na lokální úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> - náš kraj - instituce <ul style="list-style-type: none"> - zajímavá a památná místa - tradice, kulturní památky - přírodní objekty - lidská setkání - sociální rozdíly <ul style="list-style-type: none"> - postavení mužů a žen - solidarita - zásady lidského soužití - dělba práce a činností - člověk jako jedinec - životní cíle a plány <ul style="list-style-type: none"> - životní perspektiva - předpoklady - význam výchovy a vzdělávání - osobní hodnoty - člověk, stát a právo - státní občanství ČR <ul style="list-style-type: none"> - občanskoprávní vztahy - práva občana - základní práva a povinnosti občana ČR - globalizace - globální problémy současnosti, spolupráce ekonomická, politická a bezpečnostní, <i>Rada</i> 	<p>Lidské aktivity a životní prostředí, ekosystémy kraje Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Lidské vztahy Principy sociálního smíru a solidarity Poznávání lidí</p> <p>Mezilidské vztahy Kooperace a kompetice</p> <p>Sebepoznání, sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena, komunikace, řešení problémů, rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Multikulturalita Vztah člověka a prostředí</p>	
---	--	---	--

<p>- uvede příklady některých projevů globalizace a jejich důsledky</p> <p><i>rozlišuje různé formy vlastnictví včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady</i></p> <p>- <i>sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</i></p>	<p><i>Evropy, globální problémy způsobu včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení</i></p> <p>tržní hospodářství - rozpočet domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - úspory, investice, úvěry - splátkový prodej, leasing 		
---	--	--	--

<p>Vzdělávací oblast: Člověk a společnost</p>	<p>Předmět: Výchova k občanství - 9. ročník</p>	<p>Průřezová témata</p>	<p>Poznámky</p>
<p>Očekávané výstupy:</p>	<p>Učivo:</p>		

<p>- žák zná nejvýznamnější státní instituce a jejich pravomoci</p> <p>- zná kulturní a přírodní zajímavosti, historii a tradice našeho státu</p> <p>- vyhledává informace z různých zdrojů a využívá je</p> <p>- chápe význam práce v životě člověka a důležitost rozhodování o své budoucnosti</p> <p>- na základě objektivního sebehodnocení pozitivně rozvíjí vlastní osobnost, svého potenciálu využívá k utváření kvalitních vztahů s druhými lidmi</p> <p>- stále kultivuje své charakterové a volní vlastnosti</p> <p><i>- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</i></p> <p>- dodržuje zásady hospodárnosti</p> <p>- zná funkci bank a služby, které občanům poskytují, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p> <p><i>- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</i></p> <p><i>- na příkladu kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</i></p> <p><i>- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své</i></p>	<p>- naše vlast - stát a státní instituce</p> <p>- člověk jako jedinec - vůle a osobní kázeň při seberozvoji</p> <p>- adaptace na životní změny</p> <p>- sebezměna</p> <p>- systém osobních hodnot</p> <p>- předsudky v pohledu na druhé</p> <p>- tržní hospodářství - rozpočet domácnosti</p> <p>- rozpočet státu, význam daní</p> <p>- banky a jejich služby- úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků</p>	<p>Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Sebeorganizace a seberegulace</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Řešení problémů</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Principy demokracie</p> <p>Komunikace, kooperace a kompetice</p>	
--	---	--	--

<p><i>výdaje, uveďte příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže vysvětlit podstatu fungování trhu - zná úkoly jednotlivých složek státní moci, orgánů a institucí, právní normy - je si vědom významu úpravy důležitých právních vztahů, které se ho týkají /rodinných, pracovních, vlastnických,.../ - dodržuje právní ustanovení, rozpozná protiprávní jednání a jeho různé formy a důsledky, <i>diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</i> - ví, jakým způsobem se domoci vlastních práv - popíše vliv začlenění ČR do Evropské unie a dalších mezinárodních organizací na každodenní život občanů, objektivně posuzuje výhody a nevýhody - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství k nimž má ČR vztah - uvědomuje si hrozbu mezinárodního terorizmu a zaujímá k němu negativní postoj - vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a <i>jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu, účast v zahraničních misích</i> - uvědomuje si svrchovanost a práva každého státu, <i>objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany a řešení krizí nevojenského charakteru</i> - projevuje zdravým způsobem národní hrdost 	<ul style="list-style-type: none"> - nabídka, poptávka, <i>tvorba ceny, inflace</i> - právní formy podnikání - člověk, stát a právo - právní instituce <ul style="list-style-type: none"> - ústava ČR - složky státní moci, jejich orgány a instituce, <i>obrana státu, účast v zahraničních misích</i> - státní správa a samospráva - principy demokracie - právní řád ČR - orgány právní ochrany - protiprávní jednání - trestní postizitelnost - mezinárodní spolupráce - mezinárodní organizace 	<p>Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p>	
---	--	---	--

18) Učební osnovy předmětu **Přírodopis** se doplňují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Přírodopis - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- objasní význam zdravého způsobu života</p> <p>- uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</p>	<p>- nemoci, úrazy, prevence, léčba, život ohrožující stavy, <i>epidemie</i></p> <p>- životní styl – pozitivní a negativní dopad <i>prostředí a životního stylu</i> na zdraví člověka</p> <p>- podnebí a počasí – význam <i>vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka</i></p> <p>- <i>mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi</i></p>		

19) Učební osnovy předmětu **Zeměpis** se doplňují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Zeměpis - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu <i>v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech</i></p>			Projekt – Den integrovaného záchranného systému

20) Učební osnovy předmětu **Tělesná výchova** se doplňují takto:

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda	Předmět: Tělesná výchova 6. – 9. ročník – Turistika a pobyt v přírodě	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - zvládá pohyb v terénu (v různém období roku) i se zátěží (6. ročník) - dovede se orientovat v turistické nebo podobné mapě (6. ročník) - popíše základy první pomoci a orientuje se v pojmech z této oblasti (6. ročník) - dovede se orientovat s pomocí buzoly v terénu (7. ročník) - účastní se orientačního běhu (7. – 9. ročník) - dodržuje zásady pobytu v přírodě, k přírodnímu prostředí se chová ohleduplně 	<ul style="list-style-type: none"> - turistika a pobyt v přírodě (orientace v krajině, první pomoc, pohyb v přírodě) - přežití v <i>přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopnosti poznávání Komunikace Kooperace a kompetice Poznávání lidí Sebepoznání a sebepojetí Vztah člověka k prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> Propojení hodiny zeměpisu s hodinou TV - zeměpisná vycházka (práce žáků na přípravě a realizaci školního výletu, exkurze)

21) Učební osnovy předmětu **Výchova ke zdraví** se upravují takto:

Vzdělávací oblast:	Předmět:	Průřezová témata	Poznámky
--------------------	----------	------------------	----------

Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví - 7. ročník		
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě - vysvětlí vztahy mezi členy rodiny, v třídním kolektivu - uvede příklady, kde se může setkat s negativními vlivy společnosti - vysvětlí vliv složení stravy, způsob stravování na rozvoj civilizačních nemocí - uplatňuje zdravé stravovací návyky - zná zásady osobní hygieny a dodržuje je - dovede relaxovat - uvědomuje si význam otužování a pohybu pro své zdraví - dodržuje svůj denní režim - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - dovede předcházet úrazům svým bezpečným chováním - vysvětlí na příkladech souvislosti mezi tělesným a duševním zdravím - chová se zodpovědně v různých nebezpečných situacích a situacích ohrožujících zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> vztahy ve dvojici -kamarádství, přátelství a láska vztahy a pravidla soužití v komunitě - rodina - škola výživa a zdraví - zásady zdravého stravování, <i>pitný režim</i> - vliv výživy na zdraví - poruchy příjmu potravy <i>vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví</i> - <i>kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota</i> tělesná a duševní hygiena, denní režim - zásady osobní, intimní a duševní hygieny - otužování - <i>denní režim</i> - <i>vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit</i> - <i>význam pohybu pro zdraví</i> - <i>pohybový režim</i> ochrana před nemocemi a úrazy - bezpečné způsoby chování - úrazy v domácnosti, při sportu, v dopravě stres a jeho vztah ke zdraví - relaxační a regenerační techniky k překonání únavy a stresu - posilování duševní odolnosti autodestruktivní závislosti - psychická onemocnění - násilí mířené proti sobě samému 	<ul style="list-style-type: none"> Mezilidské vztahy Komunikace Mezilidské vztahy Komunikace Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Sebepoznání a sebezpečí Hodnoty , postoje, praktická etika 	

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví - 8. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák vysvětlí pravidla soužití v partnerství a jeho problematiku - používá pozitivní komunikaci a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů - rozpozná svoje negativní projevy dospívání a snaží se je minimalizovat - <i>respektuje změny v období dospívání</i> - <i>vhodně na ně reaguje</i> - kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - <i>respektuje význam sexuality</i> v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli - <i>chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</i> - zhodnotí svoje chování v souvislosti s přenosnými civilizačními a jinými chorobami - chová se zodpovědně v nebezpečných situacích - svěří se se zdravotní problemem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> Vztahy ve dvojici - kamarádství - partnerské vztahy dětství, puberta, dospívání - tělesné a duševní změny - sexuální dospívání a reprodukční zdraví – <i>zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost; promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity</i> ochrana před přenosnými chorobami - <i>základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence</i> - <i>nákazy respirační</i> - <i>přenosné potravou</i> - <i>získané v přírodě</i> - <i>přenosné krví a sexuálním kontaktem</i> - <i>přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Poznávání lidí Komunikace Psychohygiena Hodnoty , postoje, praktická etika Řešení problémů a rozhodovací dovednosti 	

<p>- rozezná příznaky civilizačních chorob</p> <p>- chová se zodpovědně v nebezpečných situacích</p> <p>- svěří se se zdravotní problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p> <p>- samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu</p> <p>- uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka</p> <p>- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni</p> <p>- v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p> <p>- odmítne nabízenou drogu</p> <p>- při problémech dovede vyhledat odbornou pomoc</p>	<p>- <i>ochrana před chronickými nepřenosiými chorobami a před úrazy</i></p> <p>- <i>prevence kardiiovaskulárních a metabolických onemocnění</i></p> <p>- preventivní a <i>léčebná</i> péče</p> <p>- odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů</p> <p>- základy první pomoci</p> <p>autodestruktivní závislosti</p> <p>- <i>psychická onemocnění</i></p> <p>- <i>násilí mířené proti sobě samému</i></p> <p>- <i>rizikové chování (alkohol, kouření)</i></p> <p>- <i>zbraně</i></p> <p>- <i>nebezpečné látky</i></p> <p>- <i>nebezpečný internet</i></p> <p>- <i>násilné chování</i></p> <p>- <i>těžké životní situace a jejich zvládnání</i></p> <p>- trestná činnost</p> <p>- doping ve sportu</p> <p>skryté formy individuálního násilí</p> <p>- odborná pomoc</p>	<p>Hodnoty , postoje, praktická etika</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Hodnoty a postoje, praktická etika</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí.</p>	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - bezpečně komunikuje nejen se svými vrstevníky, ale i s neznámými lidmi - vyhýbá se konfliktním situacím - zhodnotí a nenechá se ovlivnit pochybnými informacemi - předchází konfliktům a rizikovým situacím - dovede je řešit - vyhodnotí možný manipulační vliv sekt - uplatní dovednosti proti manipulaci - společně se spolužáky přispívá k bezpečnému prostředí ve škole - <i>aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí</i> - zná pravidla silničního provozu a řídí se jimi - <i>projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy</i> - v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc - žák vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví 	<p><i>bezpečné chování a komunikace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>komunikace s vrstevníky</i> - <i>komunikace s neznámým i lidmi</i> - <i>bezpečný pohyb v rizikovém prostředí</i> - <i>nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</i> - <i>sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a situacích ohrožení</i> <p>manipulativní reklama a informace</p> <ul style="list-style-type: none"> - působení sekt <p>dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečné prostředí ve škole - ochrana zdraví při různých činnostech - bezpečnost v dopravě - <i>rizika silniční a železniční dopravy</i> - <i>vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládnání agresivity</i> - <i>postup v případě dopravní nehody (tisňové volání, zajištění bezpečnosti)</i> <p>celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní lidské potřeby a jejich hierarchie 	<p>Komunikace</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
--	--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví	Předmět: Výchova ke zdraví - 9. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<ul style="list-style-type: none"> - žák vysvětlí problematiku rodinného soužití - stanoví cíle a úkoly dnešní rodiny - uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na rodinu - orientuje se v problémech sexuálního chování - zná zásady zodpovědného chování k sobě a své svému sexuálnímu partnerovi s ohledem na své a partnerovo zdraví - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti agresi - dovede vyhledat odbornou pomoc - posoudí na základě svých znalostí a zkušeností, jak se zachovat za mimořádné situace - <i>uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</i> - uvědomuje si význam zdraví - přistupuje k němu zodpovědně, chrání ho - dovede podle svých možností působit na ozdravení prostředí - účastní se programů na podporu zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> vztahy ve dvojici <ul style="list-style-type: none"> - manželství a rodičovství sexuální dospívání <ul style="list-style-type: none"> - předčasná sexuální zkušenost - těhotenství - rodičovství - poruchy pohlavní identity skryté formy individuálního násilí, zneužívání a sexuální kriminalita <ul style="list-style-type: none"> - šikana a jiné - projevy násilí - formy sexuálního zneužívání dětí - sexuální kriminalita - <i>kriminalita mládeže</i> - komunikace se službami odborné pomoci ochrana člověka za mimořádných událostí <ul style="list-style-type: none"> - klasifikace mimořádných událostí - varovný signál a jiné způsoby varování - základní úkoly ochrany obyvatelstva - evakuace - činnost po mimořádné události - prevence vzniku mimořádných událostí podpora zdraví a její formy <ul style="list-style-type: none"> - působení na změnu kvality prostředí - odpovědnost jedince za zdraví - <i>podpora zdravého životního stylu</i> - <i>programy podpory zdraví</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Sebepoznání a sebepojetí Poznávání lidí Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodování Mezilidské vztahy Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Sebepoznání a sebepojetí Vztah člověka k prostředí Sebepoznání s sebepojetí 	

<ul style="list-style-type: none"> - projevuje kladný vztah k sobě samému a k druhým lidem a dovede vést dialog - má zdravé sebevědomí - dovede se ovládat v různých konfliktních situacích - naslouchá druhým - zvládá v klidu krizové situace - vyjádří svůj vlastní názor a dovede respektovat druhé, aktivně jim naslouchá - dovede přijmout názor druhého - vede dialog - chová se asertivně 	<p>sebezpoznání a sebepojetí</p> <ul style="list-style-type: none"> - vztah k sobě samému - vztah k druhým lidem - zdravé a vyrovnané sebepojetí - <i>utváření vědomí vlastní identity</i> <p>seberegulace a sebeorganizace činností a chování</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvičení sebereflexe - cvičení sebekontroly a sebeovládání - zvládání problémových situací - stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení - <i>zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích</i> - <i>pomáhající a prosociální chování</i> <p>mezilidské vztahy, <i>komunikace</i> a kooperace</p> <ul style="list-style-type: none"> - respektování sama sebe i druhých - aktivní naslouchání druhým - přijímání názoru druhého - empatie - dialog - asertivní komunikace a kooperace v různých situacích - <i>dopad vlastního jednání a chování</i> 	<p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Komunikace Kooperace a kompetice Princip sociálního smíru a solidarity</p>	
--	---	---	--

- 22) V celém ŠVP se pojem autoevaluace nahrazuje pojmem *vlastní hodnocení školy*.
- 23) V celém ŠVP se pojem rodiče žáka nahrazuje pojmem *zákonní zástupci žáka*.
- 24) Z kapitoly 2.1 Úplnost a velikost školy se vypouští část: *Součástí školy jsou také dvě třídy dětské ozdravovny, které jsou nyní z důvodu rekonstrukce provozovány vždy v 2. pololetí školního roku. Do dětské ozdravovny přijíždějí děti z různých míst České republiky na třítydenní pobyt. Těmto dětem je po dobu pobytu zajištěna výuka ve dvou speciálních třídách v objektu dětské ozdravovny.*
- 25) Z kapitoly 2.1 Úplnost a velikost školy se vypouští část: *Pohybově nadaní žáci mohou být zařazeni do sportovní třídy zaměřené na lyžařské sporty. Žáci sportovní třídy mají výuku tělesné výchovy rozšířenu na čtyři vyučovací hodiny.*
- 26) Z kapitoly 2. 2 Vybavení školy se oddíl: Personální podmínky mění takto:
Ve škole pracuje v současnosti *dvanact* pedagogických pracovníků (ředitel školy, deset učitelů a vychovatelka školní družiny). *Škola nemá zástupce ředitele*. Škola má hospodářku, dále zde pracují dvě uklízečky, dvě kuchařky a školník. *Někteří z pedagogických a správních zaměstnanců pracují na částečný úvazek.*
- 27) Z kapitoly 2.3 Charakteristika pedagogického sboru se vypouští výraz: *zástupce ředitele*
Pedagogický sbor tvoří ředitel školy, *zástupce ředitele*, výchovný poradce a přibližně deset pedagogů, dále jedna vychovatelka školní družiny. Ve sboru jsou zastoupeni převážně pedagogové s mnohaletou praxí a zkušenostmi a také pedagogové noví, kteří s prací ve školství teprve začínají. Kvalifikovaní a aprobovaní pedagogové tvoří přibližně 90% sboru. Do školy se nedaří získávat učitele potřebných aprobací především kvůli nedostatku bytů v obci. Stále se snižující počet žáků přináší problémy s organizací výuky, uplatněním aprobace pedagogů v plné šíři a s neaprobovaností výuky. Dyslektický asistent s příslušným vzděláním chybí. Garantem environmentálního vzdělávání na škole je pověřený pedagog.
Všichni pedagogičtí pracovníci se stále vzdělávají na různých seminářích, kurzech, školeních DVPP a v práci s informačními a komunikačními technologiemi.
- 28) strana 1 doplněna takto: *telefon na vedoucí školního stravování: 481 312 500.*
- 29) Z kapitoly: 3.1 Zaměření školy se vypouští z důvodu zrušení Sportovní třídy a transformace na Sportovní centra část:
- *rozšiřující výuka tělesné výchovy pro sportovně nadané žáky (sportovní třída se zaměřením na lyžařské disciplíny - od 4.ročníku)*
- 30) Z kapitoly: 4.3 Poznámky k učebním plánům se vypouští část:
Doplňující vzdělávací obory: *doplňují a rozšiřují obsah základního vzdělávání.*
V učebním plánu 2. stupně jsou zařazeny předměty: Druhý cizí jazyk – německý, Pohybové a sportovní aktivity a soubor seminářů jako předmět povinně volitelný. Žák si vybírá jeden z těchto předmětů, přičemž předmět Pohybové a sportovní aktivity je přednostně určen pro žáky pohybově nadané. Žák je zařazen na základě doporučení a výběru trenéra, se souhlasem zákonných zástupců žáka do tzv. „sportovní třídy“ sdružující žáky více ročníků.
Doplňující vzdělávací obory vstupem dodatku: **Dodatek k ŠVP ZV č. 1/2013** v platnost škola nenabízí.

31) Od školního roku 2013/14 se upravuje délka polední přestávky mezi dopoledním a odpoledním vyučováním pro žáky druhého stupně takto:

Rozpis vyučovacích hodin pro 2. stupeň:

Pondělí, středa, pátek:

0. hod	7.00 - 7.45
1. hod	8.00 - 8.45
2. hod	8.55 - 9.40
3. hod	9.55 - 10.40
4. hod.	11.00 - 11.45
5. hod.	11.55 - 12.40
6. hod.	12.50 - 13.35
7. hod.	13.45 - 14.30
8. hod.	14.40 - 15.25
9. hod.	15.35 -16.20

Úterý, čtvrtek:

0. hod	7.00 - 7.45
1. hod	8.00 - 8.45
2. hod	8.55 - 9.40
3. hod	9.55 - 10.40
4. hod.	11.00 - 11.45
5. hod.	11.55 - 12.40
polední přestávka	12.40 - 13.15
7. hod.	13.15 - 14.00
8. hod.	14.05 - 14.50
9. hod.	15.00 -15.45

Dodatek k ŠVP ZV č. 1/2013 doplněn do ŠVP k 24.6. 2013.

Projednán školskou radou dne: 19 .6. 2013

V platnost vstupuje dnem: 1. 9. 2013

V Harrachově
Dne: 24.6. 2013

Ing. Helena Stříbrná
ředitelka školy

10.7 Příloha k ŠVP ZV č. 1/2014

Název školního vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov - verze č. 2

Příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením

Škola: Základní škola Dr. h. c. Jana Masaryka Harrachov

Ředitelka školy: Ing. Helena Stříbrná

Koordinátor ŠVP ZV: Mgr. Ivana Portyková

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2014

Účinnost dokumentu: od 1. 9. 2014

Příloha k ŠVP ZV č. 1/2014 byla projednána školskou radou dne: 23. 6. 2014

a zapsána pod č. j.: 348/2014

V Harrachově dne: 24. 6. 2014

razítko školy

.....
Ing. Helena Stříbrná, ředitelka školy

Příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením obsahuje pouze ty části, které se od ŠVP odlišují.

Obsah

1. Specifika RVP ZV – PML.....	435
1.2 Pojetí a cíle základního vzdělávání žáků s LMP.....	436
2. Klíčové kompetence.....	438
3. Učební plán pro žáky s lehkým mentálním postižením.....	441
3.1 Poznámky k učebnímu plánu.....	442
4. Obsah vzdělávání v oborech vzdělávacích oblastí.....	444
4.1 Jazyk a jazyková komunikace.....	444
4.1.1 Český jazyk 1. – 5. ročník.....	444
4.2. Matematika a její aplikace.....	460
4.2.1 Matematika 1. – 5. ročník.....	460
4.3. Informační a komunikační technologie.....	472
4.3.1 Informatika.....	472
4.4 Člověk a jeho svět.....	477
4.4.1 Prvouka.....	481
4.4.2 Přírodověda.....	489
4.4.3 Vlastivěda.....	495
4.5 Umění a kultura.....	500
4.5.1 Hudební výchova 1. – 5. ročník.....	500
4.5.2 Výtvarná výchova 1. – 5. ročník.....	505
4.6 Člověk a zdraví.....	511
4.6.1 Tělesná výchova 1.- 5. ročník.....	511
4.7 Člověk a svět práce.....	521
4.7.1 Pracovní činnosti 1. – 5. ročník.....	521
5. Průřezová témata.....	529
5.1 Tabulky začlenění průřezových témat do výuky.....	532
6. Hodnocení žáků.....	536
7. Zabezpečení výuky podle RVP ZV – LMP.....	536

1. Specifika RVP ZV – PML

- je součástí RVP ZV, představuje jeho modifikaci pro vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením
- respektuje sníženou úroveň rozumových schopností žáků, jejich fyzické a pracovní možnosti a předpoklady
- vymezuje podmínky pro speciální vzdělávání žáků s LMP
- stanovuje úroveň klíčových kompetencí, jíž by měli žáci s LMP dosáhnout na konci základního vzdělávání
- stanovuje cíle vzdělávání žáků s LMP
- vymezuje vzdělávací obsah – očekávané výstupy a učivo na úrovni, kterou by si měli žáci osvojit v průběhu základního vzdělávání
- zařazuje jako součást základního vzdělávání průřezová témata
- podporuje přípravu na společenské a profesní uplatnění
- umožňuje uplatňování speciálně pedagogických metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání a míru podpůrných opatření, s jejichž pomocí mohou žáci dosahovat výsledků, které odpovídají jejich maximálním možnostem
- stanovuje základní vzdělávací úroveň, kterou škola musí respektovat ve svém školním vzdělávacím programu

Vzdělávací proces se přizpůsobuje úrovni psychického a fyzického rozvoje žáků. Vzhledem k variabilitě schopností a úrovni vědomostí a dovedností je nezbytné při vzdělávání uplatňovat přístupy odpovídající vývojovým a osobnostním specifickým žáků za přispění podpůrných opatření.

1.2 Pojetí a cíle základního vzdělávání žáků s LMP

Školní vzdělávací program je zaměřen na rozvoj osobnosti žáků s mentálním postižením, kterým jsou poskytovány především dovednost, vědomosti a návyky, které uplatní v praktickém životě.

Vzhledem k tomu, že dítě s lehkým mentálním postižením dosahuje školní zralosti v pozdějším věku, než je tomu u ostatní populace, je dané skutečnosti přizpůsobeno i vzdělávání na **1. stupni**, především v 1. období (1. – 3. ročník). S ohledem na rozdílnost rozumových schopností žáků, schopnosti učení a pracovních výsledků, je třeba přistupovat ke každému žákovi individuálně, respektovat jeho možnosti a pozitivně hodnotit každý pokrok v rozvoji jeho osobnosti.

V první etapě základního vzdělávání jde především o adaptaci na nové prostředí, vytváření sociálních návyků, hygienických návyků a rozvoj komunikativních dovedností.

V další etapě jde o rozvoj žáků v poznávací oblasti, sociální, emocionální a volní a především o vytváření praktických dovedností. Žáci se učí porozumět otázkám běžného života a učí se řešit nejběžnější životní situace. U žáků rozvíjíme dovednosti pracovní, motorické, tvořivé. Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu, vytvářet si pozitivní vztah k práci. Jsou vedeni k tomu, aby získané vědomosti a dovednosti dokázali uplatnit v praxi a podle svých schopností a zájmů se dobře integrovali do společnosti.

Program je koncipován tak, aby žáci v různém pásmu lehkého mentálního postižení mohli dosáhnout co nejvyšší možné úrovně osobnostních kvalit, za podpory speciálně vzdělávacích metod a díky vyváženému působení na jejich rozvoj v oblasti kognitivní, sociální, emocionální i volní.

Základní vzdělávání má žákům s LMP poskytnout základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Cílem je vybavit žáky klíčovými kompetencemi na úrovni pro ně dosažitelné a umožnit jim tak orientaci v běžných situacích.

Cíle základního vzdělávání

Ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je možné a žádoucí naplňovat stejné cíle, které jsou uvedeny v RVP ZV, ale za podmínek uplatňování přístupů, metod a forem, odpovídajících vývojovým a osobnostním zvláštnostem žáků.

- **umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení**
je třeba naučit žáky ustálenému postupu při osvojování učiva, dbát na jeho dodržování, častým opakováním upevňovat získané poznatky i dovednosti a formou oceňování sebemenších úspěchů žáky motivovat a přiměřeným způsobem jim prezentovat význam vzdělávání
- **podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů**
u žáků převažuje myšlení názorné a konkrétní, logické uvažování je úzce spjaté s realitou, překročení rámce konkrétní situace často nebývá možné, úroveň rozumových schopností ve složce vědomostní je důležité u žáků soustavně systematicky rozvíjet a vytvářet dostatek příležitostí k získávání nových zkušeností a poznatků
- **vést žáky k všestranné a účinné komunikaci**
dovednost komunikovat je jedním ze základních faktorů ovlivňujících úspěšnost procesu sociální integrace žáků, k získávání komunikačních dovedností je třeba důsledně využívat veškerých možností daných vzdělávacím obsahem, metodami a formami výuky podporujícími rozvoj sociálních vztahů ve třídě i osobních zkušeností a poznatků žáků

- **rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých**
předpokladem dosahování cíle jsou vstřícné způsoby komunikace, schopnost porozumění chování a činnostem druhých, posouzení adekvátnosti vlastního chování a jednání, chápání přínosu spolupráce a jejích podmínek, je nezbytné vytvářet dostatek prostoru k týmové práci žáků, umožnit jim zažít uspokojení ze společných výsledků a posilovat tak možnosti budoucího pracovního uplatnění
- **připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti**
požadavky je nezbytné přizpůsobit možnostem žáků a pokračovat navázáním na již zafixované jednodušší normy chování, podporovat rozvoj samostatnosti a zodpovědnosti, vědomí práv a povinností občanů a vhodným způsobem formovat hodnotovou orientaci žáků
- **vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, svému prostředí i k přírodě**
vhodnou stimulací lze ovlivňovat emoční procesy žáků vyjadřující jejich vztahy a postoje k okolnímu světu, je třeba zajišťovat žákům dostatek příležitostí k získání zkušeností v činnostech, které jim přinášejí radost, uspokojení, zážitky a tím podporovat jejich psychický vývoj žádoucím směrem
- **učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný**
na základě pochopení základních potřeb zdravého vývoje člověka je třeba vytvářet a upevňovat poznatky a dovednosti žáků v oblasti péče o zdraví a jeho preventivní ochrany, vést žáky k pozitivnímu myšlení, k překonávání stresových situací, adekvátnímu jednání v konkrétních situacích a k organizaci denního režimu ve smyslu dodržování zdravého životního stylu
- **vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učít je žít společně s ostatními lidmi**
náročnost adaptace na uvedené požadavky souvisí s pomalejším přechodem žáků od pochopení norem chování k jejich praktickému uplatňování, je třeba ve zvýšené míře zajišťovat žákům dostatek příležitostí k získávání potřebných zkušeností pro porozumění odlišnosti jiných kultur a toleranci k minoritním skupinám ve společnosti
- **pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci**
při rozhodování o profesní orientaci umožnit žákům vyzkoušet si konkrétní pracovní činnosti a s pomocí odpovědných osob zvolit tu, která jim bude nejlépe vyhovovat a kterou budou zvládat

2. Klíčové kompetence

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je jejich vybavení souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a umožní jim efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích.

Úroveň klíčových kompetencí, které žáci dosáhnou na konci základního vzdělávání, nelze ještě považovat za konečnou, ale získané klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro celoživotní učení žáka, jeho vstup do života a do pracovního procesu.

Jejich vytváření musí důsledně respektovat individuální zvláštnosti, schopnosti a možnosti žáků.

Vzhledem ke specifickým potřebám žáků s lehkým mentálním postižením je kladen důraz především na klíčové kompetence pracovní, sociální a personální a komunikativní.

Kompetence k učení

- žák účinně využívá naučené postupy a metody, různé pomůcky a techniku
- pracuje s učebnicemi, učebními materiály a učebními pomůckami
- dokáže vyhledávat a využívat informace v praktickém životě, orientuje se v informačních zdrojích
- uvědomuje si význam vzdělání v kontextu s pracovním uplatněním
- chápe obecně používané termíny, znaky a symboly
- realizuje své vlastní nápady, prezentuje vlastní práci
- poznává své pokroky, zhodnotí vlastní práci, odhadne vlastní možnosti a schopnosti

Kompetence k řešení problémů

- vnímá problémové situace, rozpozná problém, jeho závažnost a pojmenuje ho, nebojí se sdělit jej další osobě, v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby přivolá pomoc
- vyjádří se k problému, zaujme postoj k jeho řešení
- řeší samostatně běžné životní situace a přiměřeně ke svým možnostem překonává životní překážky, nenechá se odradit nezdarem
- jednotným a jednoznačným výkladem práv a povinností je žák veden k přijímání důsledků svého jednání a svých rozhodnutí
- při řešení problémů uplatní naučené postupy

Kompetence komunikativní

- vyjadřuje se celými větami, srozumitelně v ústním projevu a umí vést dialog
- správně klade a formuluje otázky
- naslouchá a co nejlépe porozumí obsahu sdělení
- ke komunikaci používá účinně vzhledem ke svým možnostem a schopnostem různé komunikační technologie
- ovládá pravidla vystupování a komunikace
- při komunikaci zachovává klidnou atmosféru, která umožňuje vyjádření bez strachu a emočního vypětí
- zapojí se do diskuse, vhodnou formou obhájí svůj názor
- dohodnutá pravidla komunikace uplatňuje ve škole i mimo ni
- využívá tištěné informace k rozvoji vlastních vědomostí, rozumí běžně užívaným textům, záznamům a obrazovým materiálům
- zvládá vzhledem ke svým možnostem a schopnostem jednoduchou formu písemné komunikace
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

- má povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti
- rozpoznává nevhodné a rizikové chování, uvědomuje si jeho možné důsledky
- respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce
- navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi a snaží se upevňovat dobré mezilidské vztahy
- posiluje sociální chování a sebeovládání, je vnímavý k potřebám starých, nemocných a postižených lidí
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby, vzhledem ke svým možnostem rozpozná rizikové chování jiné osoby a své vlastní ohrožení, účinně uplatní v rizikové situaci naučené postupy
- posiluje své sebevědomí na základě poznání a pochopení vlastní osoby
- dodržuje společně dohodnutá pravidla, na jejich vytváření se také podílí, uvědomuje si důsledky nedodržení pravidel
- při orientaci v obtížných situacích (rodinných, osobních, školních, vztahových) požádá o radu a pomoc

Kompetence občanské

- na základě hravých a praktických činností se naučí zvládat běžné praktické záležitosti: nakupování, cestování prostředky hromadné dopravy, návštěvu lékaře, pošty, úřadu, kde sdělí, co potřebuje vyřídit

- chápe a dodržuje pravidla slušného chování
- chápe vhodnost pozitivních a negativních projevů chování a účinně je uplatňuje
- utváří si s dopomocí hodnotový žebříček
- seznamuje se vzhledem ke svým možnostem a schopnostem s kulturním a historickým dědictvím naší země
- zná důležitá telefonní čísla, přivolá pomoc, adekvátně se chová v krizových situacích, uplatní naučené postupy
- chápe nebezpečí rasizmu a xenofobie
- chrání své zdraví, uvědomuje si význam zdravého životního stylu, podílí se na ochraně životního prostředí
- má povědomí o základních právech a povinnostech občana demokratického státu
- má povědomí o fungování důležitých orgánů a institucí
- pracuje s běžnými dotazníky a formuláři

Kompetence pracovní

- zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy, rozšiřuje své komunikační schopnosti při kolektivní práci
- má vytvořen pozitivní vztah k manuálním činnostem
- dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany životního prostředí a společenských hodnot a uplatňuje je při pracovních činnostech
- pracuje podle daného pracovního postupu, návodu, náčrtu
- má konkrétní představu o pracovních činnostech běžných profesí
- reálně posoudí výsledek své práce i práce ostatních, má pozitivní vztah k výsledkům své práce i práce jiných
- využívá získané znalosti a zkušenosti a vytváří si představu o možnostech svého budoucího pracovního uplatnění
- zná základní pravidla chování na pracovišti, při komunikaci s nadřízeným, při přijímacím pohovoru

3. Učební plán pro žáky s lehkým mentálním postižením

Učební plán – 1. stupeň

<i>Vzdělávací oblasti</i>	<i>Vyučovací předměty</i>							
		1.tř.	2.tř.	3.tř.	4.tř.	5.tř.	Minimální dotace	Celková dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	6	6+1	7+2	7+1	7	33+4	37
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	5	5	22+2	24
Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	+1	2	2+1	3
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-	12	12
	Přírodověda	-	-	-	1	2		
	Vlastivěda	-	-	-	2	1		
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	10+2	12
	Výtvarná výchova	1	1	1	1+1	1+1		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	3	3	3	3	3	15	15
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	3	3	3	3	3	15	15
Disponibilní dotace		-	+2	+3	+3	+1	9	118
Celková povinná dotace		18-22	18-22	22-26	22-26	22-26	118	118
	Celkem hodin	20	22	24	26	26	109+9 disponibilních hodin	118

3.1 Poznámky k učebnímu plánu

Rámcový učební plán (RUP) pro základní vzdělávání pro vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením stanovuje závazně:

- začlenění vzdělávacích oblastí a vzdělávacích oborů do základního vzdělávání na 1. stupni (v 1. až 5. ročníku) a na druhém stupni (v 6. až 9. ročníku) základních škol pro žáky s lehkým mentálním postižením
- minimální časovou dotaci pro jednotlivé vzdělávací oblasti na daném stupni základního vzdělávání
- nejnižší počty povinných vyučovacích hodin v jednotlivých ročnících
- povinnost zařadit a realizovat průřezová témata na 1. i 2. stupni
- disponibilní časovou dotaci
- celkovou povinnou časovou dotaci na 1. a 2. stupni základního vzdělávání
- poznámky ke vzdělávacím oblastem (vzdělávacím oborům) v RUP

Celková povinná časová dotace je v RUP stanovena pro vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením na 1. stupni na **118 hodin**, pro vzdělávání na 2. stupni **122 hodin**. Celková povinná časová dotace uvedena v RUP představuje maximální povinnou týdenní časovou dotaci na daném stupni základního vzdělávání.

Disponibilní časová dotace:

Využití disponibilní časové dotace v učebním plánu ŠVP je závazné. Disponibilní časová dotace je vymezena pro 1. stupeň základního vzdělávání v rozsahu 9 hodin. Škola využívá disponibilní časovou dotaci k posílení výuky mateřského jazyka, matematiky, výuky informačních a komunikačních technologií a výuky výtvarné výchovy.

Využití disponibilní časové dotace v učebním plánu 1. stupně:

- výuka Českého jazyka: 4 hodiny
- výuka Matematiky: 2 hodiny
- výuka Informatiky: 1 hodiny
- výuka Výtvarné výchovy 2 hodiny

Poznámky ke vzdělávacím oblastem

Jazyk a jazyková komunikace

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Český jazyk a literatura* je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání
- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Český jazyk a literatura* má komplexní charakter a je členěn do složek: Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova
- ⌚ řečová výchova a psaní je součástí *Komunikační a slohové výchovy* a realizuje se v menších časových celcích
- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Cizí jazyk* je zařazen povinně až na 2. stupni

Matematika a její aplikace

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Matematika a její aplikace* je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání, jeho součástí je i rýsování

Informační a komunikační technologie

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Informační a komunikační technologie* je realizován na 1. i 2. stupni

Člověk a jeho svět

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a jeho svět* je realizován ve všech ročnících 1. stupně
- ⌚ vzdělávací obsah je realizován v předmětech Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda

Umění a kultura

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacích oborů *Hudební výchova* a *Výtvarná výchova* je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Člověk a zdraví

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví* je realizován pouze na 2. stupni, na 1. stupni je zařazen do vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět*
- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Tělesná výchova* je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání; časová dotace pro tělesnou výchovu je 3 hodiny týdně

Člověk a svět práce

- ⌚ vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce* je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání

Průřezová témata

- ⌚ průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání žáků
- ⌚ vybraná průřezová témata musí být zařazena na 1. i 2. stupni, ale nemusí být obsažena v každém ročníku

4 Obsah vzdělávání v oborech vzdělávacích oblastí

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

4.1.1 Český jazyk (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Český jazyk má nezastupitelné postavení ve výchovně-vzdělávacím procesu, neboť znalost mateřského jazyka je důležitá i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Rozvíjí u žáků osvojení a správné používání ústní i písemné podoby spisovného jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Jazykový rozvoj žáků s lehkým mentálním postižením probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním.

Vzdělávací obsah výuky je rozčleněn na 3 tematické okruhy Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova, Literární výchova. Zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení s porozuměním, práce s literárním textem a psaní.

Předmět je vyučován v časové dotaci v 1. ročníku 6 hodin, ve 2. ročníku 7 hodin, ve 3. ročníku 9 hodin, ve 4. ročníku 8 hodin a v 5. ročníku 7 hodin týdně.

Cíle a pojetí výuky

Prvořadým cílem je vytvořit u žáka vzdělávací nástroje – čtení a psaní. Dalším cílem komunikační a slohové výchovy je srozumitelné vyjadřování ústní i písemnou formou spisovného jazyka, schopnost dorozumívání v běžných komunikačních situacích, schopnost sdělit svůj názor. Rozumět spisovné formě jazyka – psané, slyšené i čtené, rozvíjení kladného vztahu k jazyku a dostatečné slovní zásoby.

Čtení s porozuměním obohacujeme slovní zásobu a seznamujeme žáky se spisovnou podobou jazyka. Jazyk se má stát nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Výuka gramatiky je chápána jako cesta k rozvíjení komunikační dovednosti. Vede ke kultivovanému projevu a podporuje sebedůvěru při vystupování na veřejnosti.

Cílem literární výchovy je vytváření čtenářských dovedností vedoucích ke čtení s porozuměním a odpovídající reprodukce přečteného, rozvoj estetického cítění a podněcování zájmu o čtenářství.

Formy a metody práce

Výuka probíhá v kmenových třídách, je založena na individuálním přístupu, ale i žákovské spolupráci. Opírá se o zapojení všech smyslů – o názornost, sluchovou analýzu a syntézu, manipulaci s písmeny, pohybový doprovod apod. Žák pracuje s knihami, pracovními sešity a listy, časopisy, encyklopediemi, různými tabulkami, přehledy učiva, s interaktivní programy, texty na internetu...

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- využívá účinně naučených strategií a postupů pro své učení
- chápe význam vzdělání pro své budoucí uplatnění
- správně užívá techniku čtení, rozvíjí svou slovní zásobu
- orientuje se v textech různého zaměření

b/ Kompetence k řešení problémů

- vnímá problémové situace a hledá nejvhodnější způsob řešení
- nenechá se odradit nezdarem
- dokáže popsat problém, požádat o pomoc a radu
- postupným zvyšováním náročnosti je žák veden k uvědomění si vlastních kvalit, možností a limitů
- rozpozná chyby v textu a odůvodní správné řešení
- uvědomuje si význam kontroly

c/ Kompetence komunikativní

- vyjadřuje se věcně správně v logickém sledu, stručnou formou sdělí své myšlenky, dotazy, nároky...
- vyjadřuje se v celých větách
- správně klade a formuluje otázky
- dorozumívá se v běžných komunikačních situacích
- zná pravidla komunikace a zapojuje se do diskuse
- získává sebedůvěru při komunikaci s ostatními (formou dramatizací, modelových situací...)
- pracuje na rozšiřování své slovní zásoby

d/ Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve dvojici i ve skupině
- navazuje kontakty a vztahy na základě ohleduplnosti a vzájemné úcty
- vhodnou formou diskutuje
- vhodným způsobem žádá o pomoc

e/ Kompetence občanské

- uvědomuje si své povinnosti ve škole i mimo školu, vhodnou formou se domáhá svých práv
- uvědomuje si nutnost netolerovat hrubé zacházení a násilí
- respektuje přesvědčení druhých lidí, je schopen empatie

- ovládá komunikaci na úřadě, pracuje s běžnými dotazníky a formuláři
- zúčastňuje se akcí a dění ve škole a obci

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje hygienická pravidla pro čtení a psaní
- správně užívá psací náčiní
- připraví si a udržuje svůj učební prostor

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a dovednosti zapamatování, **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání i prožívání, **Psychohygiena** – dovednost pozitivního naladění mysli, dobrý vztah k sobě samému, zvládnutí stresových situací, hledání pomoci při potížích
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy **Komunikace** - v souvislosti s prohlubováním vztahu mezi verbální a neverbální složkou komunikace, cvičení pozorování a naslouchání, vedení dialogu, komunikace v různých situacích (pozdrav, žádost, prosba, poděkování, omluva...), asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany a manipulaci, **Mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, empatie, respekt, pomoc, podpora, lidská práva, vztahy v naší třídě (skupině), **Spolupráce** – rozvoj individuálních a sociálních schopností pro spolupráci
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh **Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování, pomáhající a prosociální chování

Z tématu **Mediální výchova** je začleněn

tematický okruh **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** – rozlišení kvality sdělení (zábavní, bulvární, informativně přínosné), vliv médií, kritické posouzení, manipulativní sdělení

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumět pokynům přiměřené složitosti - ovládat základní pojmy nezbytné k orientaci v prostoru, na stránce, na řádku - pečlivě vyslovovat jednotlivé hlásky v jednodušších skupinách, dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání - z hlediska možností své slovní zásoby se Vyjadřovat spisovně, vyjádřit svoji myšlenku, tvořit krátký mluvený projev - respektovat základní komunikační pravidla rozhovoru - v krátkých mluvených projevech správně dýchat a volit vhodné tempo řeči - volit vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - přednášet říkadla, krátké básničky - slyšet hlásku na začátku a na konci slova - rozlišovat podobné tvary a hledat rozdíly - seřadit ilustrace podle dějové posloupnosti a vyprávět podle nich jednoduchý příběh - rozlišovat zvukovou a grafickou podobu slova, členit slova na hlásky, odlišovat dlouhé a krátké samohlásky - rozlišovat věty, slova, slabiky, hlásky (písmena) - číst slabiky 	<p>Jazyková, zraková a sluchová příprava</p> <p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - základy techniky (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost,...) - komunikační situace: pozdrav, oslovení, prosba, omluva, žádost, vzkaz ; dialog, mluví a posluchač - výběr vhodných komunikačních prostředků a výrazů; zdvořilostní obraty - rozvíjení znělého hlasu; nácvik přiměřeného tempa řeči - členění jazykového projevu - rozvoj slovní zásoby - vyprávění pohádky nebo povídky, spojování obsahu textu s ilustrací <p>čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - čtení obrázků - samohlásky - souhlásky <i>m, l, v, t, s, j</i> - čtení otevřených slabik, slov - technika čtení (artikulace, srozumitelnost, plynulé spojování slabik a slova, délka hlásek,...) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - spojovat slabiky ve slova, slova dělit na slabiky - zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním - znát písmena velké a malé abecedy - psát správné tvary písmen a číslic, správně spojovat písmena i slabiky; kontrolovat vlastní písemný projev - dodržovat správné pořadí písmen a úplnost slov - zvládat opis a přepis krátkých vět - rozpoznat samohlásky a souhlásky, odlišovat jejich délku - tvořit slabiky - rozlišit hlásku, slabiku, slovo, větu - pamatovat si a reprodukovat jednoduché říkanky a básničky - koncentrovat se na poslech pohádek a krátkých příběhů - reprodukovat krátký text, příběh podle otázek a ilustrací 	<ul style="list-style-type: none"> - uplatnění přirozené intonace - další probírané souhlásky - členění textu (nadpis, řádek), orientace v textu - naslouchání, koncentrační cvičení, reprodukce písemný projev - procvičování jemné motoriky a pohybové koordinace - dodržování hygienických návyků správného psaní - osvojení psacího pohybu; odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu - píše písmena podle diktátu Jazyková výchova - hláskosloví hláska, písmeno malé, velké - slabika, analýza a syntéza slabik, slovo, věta - písmeno psané a tištěné - interpunkční znaménka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost, modulace řeči Literární výchova - rozpočítávadla, básně, hádanky, říkadla, pohádky, vyprávění,... - jednoduchá volná reprodukce textu podle otázek a ilustrací - vlastní výtvarný doprovod - rozvoj čtenářských dovedností - zážitkové čtení a naslouchání 		
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat základní hygienické návyky spojené se psaním - psát správné tvary písmen a číslic, dodržovat velikost a sklon písma, správně spojovat písmena i slabiky, dodržovat rozestup - písemný projev by měl mít čitelný a úhledný - žák by měl dbát na celkovou úpravu - kontrolovat vlastní písemný projev - psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - rozlišovat zvukovou a grafickou podobu (hlásky x písmena) - znát všechna písmena malé i velké abecedy - slovo rozdělit na slabiky, slabiky na hlásky, - ze slov sestavit větu, větu rozdělit na slova - dokázat se soustředit na kratší příběh, pohádku a jednoduše je reprodukovat podle otázek a ilustrací - rozlišit prostředí pohádkové a reálné - zapojit se do dramatizace 	<p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokončení nácvičku malých i velkých písmen abecedy a číslic - dodržování hygienických návyků správného psaní - postupná automatizace psacího pohybu, odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu - technika psaní (úhledný a čitelný písemný projev, formální úprava textu) - diktát slov - opis a přepis slov a jednodušších vět <p>Jazyková výchova hláskosloví</p> <ul style="list-style-type: none"> - abeceda - hláska, slabika, slovo, věta - rozdělování slabik, slov, vět <p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - prostředí pohádkové a skutečné - volná reprodukce textu, přednes přiměřeného literárního textu, dramatizace pohádky, vlastní výtvarný doprovod - základní literární pojmy pohádka, báseň, hádanka... 	<p>Spolupráce</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumět pokynům přiměřené složitosti - zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním a dodržovat čitelnost psaného projevu - dodržovat správné pořadí písmen a úplnost slov - převádět slova z mluvené do psané podoby - psát písmena a číslice – dodržovat správné tvary - spojovat písmena i slabiky - zvládat opis a přepis krátkých vět - číst s porozuměním jednoduché texty - dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání <p>- ve čteném a slyšeném textu nacházet požadované informace, jednoduše volně reprodukovat text</p> <ul style="list-style-type: none"> - přemýšlet nad tím, na co je dotazován, odpovídat na položenou otázku - porozumět písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektovat základní komunikační pravidla rozhovoru - pečlivě vyslovovat, opravovat svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchat a volit vhodné tempo řeči - volit vhodné verbální i nonverbální 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - četba textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - tiché čtení - uplatnění přirozené intonace <p>- orientace v textu</p> <p>Naslouchání</p> <ul style="list-style-type: none"> - koncentrační cvičení - pozorné, soustředěné, reagovat otázkami <p>mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjadřování závislé na komunikační situaci - pozdrav, poděkování, omluva, prosba, žádost, oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování - mimojazykové prostředky řeči <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení znělého hlasu, nácvik přiměřeného tempa řeči a správného dýchání - členění jazykového projevu - souvislé jazykové projevy - jednoduchá osnova, vypravování podle osnovy - popis, adresa, dopis 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Kooperace</p> <p>Komunikace Mezilidské vztahy</p>	

<p>prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržovat základní hygienické návyky spojené se psaním - psát správné tvary písmen a číslic, správně spojovat písmena i slabiky, dodržovat sklon, tvary písma a rozestupy, kontrolovat vlastní písemný projev - psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - dodržovat požadovanou úpravu - seřadit ilustrace podle dějové posloupnosti a vyprávět podle nich jednoduchý příběh - rozlišovat zvukovou a grafickou podobu slova, hlásky, slabiky, členit hlásky - znát všechna písmena malé a velké abecedy - rozpoznat samohlásky (odlišovat jejich délku) a souhlásky - tvořit slabiky, správně číst slova se slabikami <i>dě-, tě-, ně-, bě-, pě-, vě-, mě</i> - správně číst předložky se slovem - na začátku věty a ve vlastních jménech psát velká písmena 	<p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržování hygienických návyků správného psaní - technika psaní, automatizace psacího pohybu, plynulé psaní slov, úprava – nadpis, okraje, vzdálenost mezi písmeny a slovy - odstraňování individuálních nedostatků písemného projevu, automatizace psacího pohybu - rozvíjení psychomotorických schopností, jemné motoriky a pohybové koordinace - psaní písmen, slabik, slov, vět, číslic i podle nápovědy, opis psacího písma a přepis jednoduchého tištěného textu, diktát slov <p>Jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - hláskosloví – opakování - slovní přízvuk - abeceda - čtení slabik <i>dě-, tě-, ně-, bě-, pě-, vě-, mě</i> - spojení předložky s dalším slovem - pravidla pro užívání velkých písmen 	<p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - dokázat se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů - pamatovat si a reprodukovat jednoduché básničky a říkanky - reprodukovat krátký text podle otázek a ilustrací - zvládat základy tichého čtení 	<p>Literární výchova přednes – říkanky a krátké básničky</p> <p>poslech předčítaného textu</p> <p>porozumění textu – hlavní postava a její vlastnosti, místo, čas a děj, prostředí reálné a pohádkové, hlavní myšlenka</p> <p>reprodukce a dramatizace podle dané osnovy základní literární pojmy: pohádka, hádanka, básnička, říkadlo, báseň, pohádka, povídka, pověst, bajka, kniha, spisovatel, básník, čtenář, divadelní představení, herec</p> <p>- prohlubování čtenářských dovedností, základy tichého čtení</p>	<p>Psychohygiena Kooperace</p>	
--	--	------------------------------------	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - číst přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - posuzovat úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukovat obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatovat si z něj podstatná fakta, reagovat otázkami - odpovídat věcně správně na otázky - vypravovat podle obrázkové osnovy, ve vlastním vypravování postupovat chronologicky správně - popsat za použití vhodných jazykových prostředků jednoduchý předmět, - zaměřovat se na podstatné - napsat jednoduše krátký dopis - uplatňovat základní pravidla společenského styku - volit náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - věcně a pozorně naslouchat , klást adekvátní otázky - mít dostatečně vytvořenou slovní zásobu k plynulému a věcnému vyjadřování - vyjadřovat se souvisle, odpovídat celými větami - dodržovat základní komunikační pravidla, domluvit se v běžných komunikačních situacích - dbt á na správnou intonaci vět a přiměřené tempo řeči - kást věcně správné otázky, v otázkách a odpovědích dodržovat slovosled 	<p>Komunikační a slohová výchova</p> <p>čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - četba textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a návyků - tiché čtení - uplatnění přirozené intonace - orientace v textu - tvoření vět na daná slova - vyprávění podle obrázkové osnovy - vyprávění vlastního příběhu - popis, dopis - dramatizace jednoduchého příběhu - základní formy společenského styku (pozdrav, poděkování, prosba, omluva, oslovení, blahopřání...) <p>naslouchání</p> <ul style="list-style-type: none"> - věcné naslouchání (pozorné, soustředěné) <p>mluvený projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozvíjení slovní zásoby - rozvíjení souvislého vyjadřování, odpovědi celou větou - dodržování základních komunikačních pravidel, zdvořilé vystupování - intonace věty oznamovací, tázací a rozkazovací - přiměřené tempo řeči a její dynamika - správný slovosled v otázkách a odpovědích - popis předmětů, činnosti, vyjadřování v celých větách 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Mezilidské vztahy Spolupráce</p> <p>Psychohygienu</p> <p>Mezilidské vztahy Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - užívat správné tvary písmen - dodržovat úpravu písemností - přepsat a opsat jednoduché texty, uplatňovat kontrolu - dbát na správný a čitelný písemný projev, dodržovat vzdálenost mezer mezi slovy - poznat začátek i konec věty v řeči i písmu - rozlišit větu oznamovací, tázací, rozkazovací - samostatně tvořit a zapsat věty, dodržovat pořádek slov ve větě, tvořit věty z daných slov, určit počet slov ve větě, rozdělit text na slova - vybrat a doplnit do vět vhodné slovo ve správném tvaru - poznat slova stejného a opačného významu - rozčlenit slovo na slabiky a hlásky, rozlišit souhlásky a samohlásky - rozlišit druhy souhlásek - zvládat pravopis tvrdých a měkkých souhlásek - správně užívat ve slovech ú, ů 	<p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpřesnění tvarů písmen - úprava písemností - sebekontrola písemností - opis, přepis <p>Jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - věta, druhy vět, tvoření vět, slova ve větě - význam slova (slova stejného, opačného významu) - členění slova na slabiky a hlásky - souhlásky a samohlásky - délka samohlásek - souhlásky tvrdé, měkké, obojetné - pravopis tvrdých a měkkých souhlásek - pravopis ú, ů 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p>	
---	--	------------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - ovládat tiché i hlasité čtení, orientovat se v textu - vyjádřit své dojmy z četby - volně reprodukovat text podle svých schopností - odpovídat věcně správně na otázky k textu - rozlišit pohádkové od reálného - číst jednoduché pohádky, rozpoznat hlavní postavy - výtvarné vyjádření ba mělo věcně odpovídat obsahu čteného - dramatizovat jednoduchý text - orientovat se v základních literárních pojmech - rozlišovat prózu a poezii, text, ilustraci 	<p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - četba textů přiměřené náročnosti, tvorba osnovy s dopomocí učitele - reprodukce podle osnovy - čtení tiché, hlasité, nácvik čtení s porozuměním - orientace v textu, odpovědi na otázky k textu - pohádky, hlavní znaky pohádky - reálné příběhy a povídky, jejich znaky - rozlišení pohádkového a reálného - zážitkové čtení a naslouchání - výtvarné vyjádření - dramatizace, přednes - literární pojmy: próza, poezie, verš, pohádka, hádanka, básnička, říkadlo, povídka, pověst, bajka, spisovatel, básník, čtenář, divadelní představení, herec... 	<p>Komunikace</p> <p>Spolupráce</p>	
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace	Předmět: Český jazyk - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - číst s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas, správně intonuje - orientovat se v textu, vyhledávat požadované údaje - rozlišovat podstatné a okrajové informace, podstatné informace zaznamenávat - posuzovat úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení - reprodukovat jednoduchou promluvu a zapamatovat si z ní podstatná fakta - tvořit otázky a odpovídat na ně - vyprávět vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací - domluvit se v běžných situacích - popsat jednoduché předměty, činnosti, děje - vést správně dialog, telefonický rozhovor - v mluveném projevu volit správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči - mít vytvořenou odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování - vyjadřovat se souvisle - klást otevřené otázky 	<p>Komunikační a slohová výchova čtení</p> <ul style="list-style-type: none"> - zřetelné čtení vět, čtení předložky se slovem, tiché čtení s porozuměním - orientace v textu, odpovědi na otázky naslouchání - praktické a věcné naslouchání - neverbální komunikace - krátké vypravování, popis a dopis, adresa - dramaturgie jednoduchého textu - formy společenského styku (přání, omluva, prosba, vzkaz, blahopřání) - telefonování, střídání rolí mluvený projev - základní komunikační pravidla - zdvořilé vystupování - vyjadřování závislé na komunikační situaci - pravidla dialogu, střídání rolí - členění vět, základy techniky mluveného projevu (dýchání, výslovnost, přízvuk, intonace, síla a barva hlasu – dialog - mimojazykové prostředky řeči 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Psychohygienu</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - opisovat a přepisovat jednoduché texty - napsat správně a přehledně jednoduché sdělení - dbát na úpravu , přehlednost a čitelnost písemného sdělení, dodržovat vzdálenost mezer mezi slovy - ovládat psaní hůlkového písma - vést správně dialog, telefonický rozhovor - při komunikaci volit spisovnou češtinu - rozpoznávat sdělení manipulativního charakteru v reklamě - volit náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - určovat samohlásky a souhlásky - rozlišovat tvrdé, měkké a obojetné souhlásky, ovládat pravopis měkkých a tvrdých slabik - správně vyslovovat a psát slova se skupinami: dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě - řadit slova podle abecedy - správně vyslovovat a psát znělé a neznělé souhlásky - dodržovat pořádek slov ve větě - poznat a určovat druhy vět - poznat podstatná jména a slovesa - správně psát vlastní jména osob, zvířat, jednoslovná místní jména a další jednoduchá vlastní jména 	<p>písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace ve stavbě textu - čitelný písemný projev - automatizace písemného projevu - úprava písemností - návyk kontroly písemností - automatizace hygienických návyků(správné sezení, držení psacího náčiní, sklon sešitu...) - opis psacího a přepis jednoduchého tištěného textu <p>Jazyková výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - druhy souhlásek - psaní i, y po měkkých a tvrdých souhláskách - spodoba znělosti - výslovnost a psaní uvnitř i na konci slova - nauka o slově (hlásky, slabiky, slova stejného a opačného významu - čtení, psaní a výslovnost slov se skupinami dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě - věta, druhy vět, tvoření vět - tvarosloví- druhy slov – podst. jména a slovesa - vlastní jména osobní, jednoduchá místní... - zvuková stránka jazyka – sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin - modulace řeči (tempo, intonace, přízvuk) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p> <p>Psychohygiena</p>	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - číst krátké texty s porozuměním a orientovat se v nich - ovládat tiché čtení - rozlišovat prózu a verše - určit v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti - rozlišit pohádkové prostředí od reálného - drammatizovat jednoduchý příběh - vyprávět shlédnutý filmový nebo divadelní příběh podle daných otázek 	<p>Literární výchova</p> <ul style="list-style-type: none"> - poslech předčítaného textu - čtení textu s porozuměním - porozumění textu - hl. postava, místo, čas děje, prostředí, hlavní myšlenka - zážitkové čtení a naslouchání, práce s literárním textem, orientace v textu - volná reprodukce a drammatizace textu podle dané osnovy - čtení dětské knihy s přiměřeně náročným textem - ilustrace k přečtenému - přednes – říkanky, krátké básničky - základní literární pojmy – liter. druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, pověst, bajka... spisovatel, kniha, básník, čtenář, divadelní představení, herec - návštěva divadla, správné chování při kulturních akcích - seznámení s tiskovinami (dětský časopis, noviny) 	<p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	<p>Návštěva městské knihovny</p>
--	---	--	----------------------------------

4.2. Matematika a její aplikace

4.2.1 Matematika 1. – 5. ročník

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Matematika je založen na praktických činnostech, sleduje využití matematických dovedností v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci si osvojují základní matematické pojmy a symboly, matematické postupy a způsoby jejich užití. Učí se přesnosti a uplatňování matematických pravidel, používání kalkulátoru a matematických výukových programů. Matematika prolíná celým základním vzděláváním, postupně pomáhá žákům získávat matematickou gramotnost a učí je dovednostem využitelným v praktickém životě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na tematické okruhy:

- ⌚ Čísla a početní operace
- ⌚ Závislosti, vztahy a práce s daty
- ⌚ Geometrie v rovině a prostoru
- ⌚ Aplikační úlohy

Předmět je vyučován v časové dotaci v 1. ročníku 4 hodin, ve 2. ročníku 5 hodin, ve 3. ročníku 5 hodin, ve 4. ročníku 5 hodin a v 5. ročníku 5 hodin týdně.

Cíle a pojetí výuky

Cílem je postupně seznamovat žáky s čísly, vytvářet konkrétní představu o číslech a číselné ose, žáci by si měli osvojit postupy matematických operací a znát jejich praktické užití. Jedná se především o sčítání, odčítání, násobení a dělení, měření, odhadování a zaokrouhlování.

Žáci se učí uvědomovat si, jaký má význam třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, vzájemné souvislosti a závislosti mezi nimi. Získávají číselné údaje různými způsoby, například měřením. Osvojují si převody jednotek délky, obsahu, objemu, hmotnosti a času. Sestavují jednoduché tabulky a grafy.

Žáci rozeznávají, pojmenovávají a znázorňují základní geometrické útvary. Vytvářejí si prostorovou představivost. Hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás a popisují vzájemné polohy objektů v rovině a v prostoru. Učí se porovnávat, měřit a zdokonalovat svůj grafický projev.

Rozvíjejí paměť, logické myšlení a podle míry rozumové vyspělosti se snaží řešit problémové situace a úlohy z běžného života a hledat více možných řešení. Žáci se učí rozboru problému, stanovení postupu řešení, odhadu výsledku a vyhodnocení správnosti výsledku. Používají běžné matematické symboly. Řeší různé zábavné úlohy, kvízy, rébusy, doplňovačky a učí se samostatně pracovat při využívání prostředků výpočetní techniky a používání některých dalších pomůcek.

Žáci rozvíjejí spolupráci při společném řešení stanovených úkolů. Pracují na rozvoji vlastní samostatnosti, systematickosti, vytrvalosti, přesnosti a sebekontroly.

Formy a metody práce

Výuka probíhá v kmenových třídách, je založena na individuálním přístupu, ale i žákovské spolupráci. Opírá se o zapojení všech smyslů, především o názornost. Žák pracuje s knihami, pracovními sešity a listy, různými tabulkami, přehledy učiva, s interaktivní programy, texty na internetu...

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce. Nezastupitelnou roli hraje názorné vyučování, demonstrace, upevňování a prověřování učiva, praktické činnosti, samostatná práce, práce ve dvojicích a ve skupinách, soutěže, matematické hry, problémové vyučování, vysvětlování, rozhovor.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Matematika využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- využívá účinně naučených strategií a postupů pro své učení
- chápe význam vzdělání pro své budoucí uplatnění
- účinně využívá názorné pomůcky, tabulky, přehledy
- užívá matematické symboly a pojmosloví
- uvědomuje si význam matematiky, především zvládnutí numeriky pro praktický život

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák využívá různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému, ověřuje je a srovnává
- uvědomuje si i možnost různých variant řešení
- uvědomuje si využití řešení úlohy v praktickém životě
- ověřuje si správnost řešení
- nenechá se odradit nezdarem, umí požádat o radu

c/ Kompetence komunikativní

- žák využívá matematický jazyk a symboliku
- rozumí srozumitelně a jasně zadaným pokynům, plní úkoly podle pokynů a návodu
- při spolupráci vhodně a účinně komunikuje
- snaží se vyjadřovat co nejpřesněji
- formuluje co nejpřesněji svůj názor a navržený postup řešení

d/ Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje, nezdráhá se požádat o spolupráci a pomoc, dodržuje pravidla pro skupinovou práci
- rozvíjí svou sebedůvěru, sebehodnocení a sebekontrolu
- respektuje práci i úspěchy vlastní i druhých

e/ Kompetence občanské

- respektuje pravidla soužití ve škole, práva, povinnosti, sankce

- rozpoznává pozitivní a negativní vlivy
- rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti
- respektuje individuální odlišnosti druhých

f/ Kompetence pracovní

- pracuje podle návodu, aplikuje předem stanovené postupy, ale hledá i vlastní řešení
- pracuje na pečlivosti, přesnosti, čistotě své práce
- rozvíjí pracovní vytrvalost

Začleněná průřezová témata

Jednotlivé okruhy průřezových témat jsou začleněny integrovaně do výuky matematiky a prolínají 1. – 5. ročníkem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy Rozvoj schopností poznávání, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

Z tématu **Multikulturní výchovy** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Enviromentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Vztah člověka k prostředí

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládat základní orientaci v prostoru a čase - modelovat jednoduché situace dle pokynů učitele - vytvářet soubor o daném počtu prvků - počítat předměty v daném souboru, - při vytváření představ o číslech používat názor /prsty, počítadlo, mince...) - upevňovat činnosti a názornou představu početního výkonu - číst, psát a používat číslice do 5 - orientovat se na číselné řadě - zobrazí číslo na číselné ose - znát a používat matematické symboly +, -, = - provádět počet operace s čísly 1 – 5 na základě názoru a manipulačních činností - porovnávat čísla 1 – 5, zapisovat pomocí znaků <, >, = - rozložit číslo, dočítat do 5 - orientovat se v jednoduché tabulce - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - pojmenovat, třídit, rozlišovat základní geometrické tvary, umět je náčrtem napodobit, vybarvit 	<ul style="list-style-type: none"> - pojmy vpravo, vlevo, vpředu, vzadu, nahoře, dole... - rozlišování věcí podle velikosti - řazení podle velikosti (nejmenší...) - orientace v čase - manipulace s předměty, počítání prvků - vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru - čtení a zápis čísel 1 - 5 - číselná řada - orientace na číselné ose, pojmy před, za, hned před, hned za, mezi - řadové číslovky - matematické symboly +, -, = - sčítání, odčítání v oboru do 5 - porovnávání počtu věcí a čísel bez zápisu - porovnávání počtu věcí a čísel se zápisem (znaménka <, >, = a jejich vztahy) - rozklad čísel, dočítání - orientace v jednoduché tabulce - slovní úlohy doplněné příkladem v oboru do 5 - seznámení se základními geometrickými útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh) - práce se stavebnicí - náčrtek stejného tvaru 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, kooperace a kompetice</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p>	

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládat orientaci v prostoru a čase, používat výrazy: před, za, vpravo, vlevo, nahoře, dole, nad, pod, vpředu, vzadu... - využívat pojmy: malý, velký, patří, nepatří, je stejný - modelovat jednoduché situace dle pokynů za pomoci stavebnice, počítadla, prstů... - číst, psát a používat číslice v oboru do 20 - sčítat a odčítat s pomocí názoru v oboru do 20 - umět ukázat a znázornit čísla na číselné ose - používat řadové číslovky, přiřadit k objektům - doplnit číselné řady a vytvářet je - znát matematické pojmy a symboly $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umět je používat - uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi - porovnávat množství a vytvářet soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20 - umět rozkládat čísla v oboru do 20 - seznámit se s numerací do 100 - počítat po jedné do 100, počítat po desítkách - určit počet desítek a jednotek dvouciferného čísla 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v prostoru a čase - obor přirozených čísel 0 – 20 - číselná řada 0 – 20, zápis a čtení čísel - porovnávání čísel 0 – 20 - manipulace s předměty, počítání prvků - vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru - čtení a zápis čísel 0 – 20 - číselná řada - orientace na číselné ose, pojmy před, za, hned před, hned za, mezi - řadové číslovky - matematické symboly $+$, $-$, $=$ - sčítání, odčítání v oboru do 20 bez přechodu i s přechodem, využití rozkladu - upevňování činnosti a názorné představy matematického výkonu - mince do 20 - automatizace matematických spojů sčítání a odčítání do 20 - porovnávání počtu věcí a čísel se zápisem (znaménka $<$, $>$, $=$ a jejich vztahy) - rozklad čísel, dočítání - přirozená čísla 0 – 100, vytváření představ čísla na základě názoru, orientace na číselné ose - posloupnost přirozených čísel - desítky, jednotky - počítání po desítkách a jednotkách 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - umět orientovat se v jednoduché tabulce, doplnit jednoduchou tabulku - zapsat a řešit jednoduché slovní úlohy za uplatnění jedné matematické operace (+, -) - rozeznat, pojmenovat, třídit, vybarvit základní geometrické tvary - umět používat pravítko, dodržovat hygienická pravidla při rýsování - rozeznat přímku a úsečku, narýsovat a pojmenovat je - vyznačit a pojmenovat bod - umět dokreslit jednoduchý tvar 	<ul style="list-style-type: none"> - orientace v tabulce - slovní úlohy řešené jedním početním úkonem (sčítání, odčítání) v oboru do 20, úlohy se <i>vztahy o více, o méně</i>, úlohy vycházející z reálného života, úlohy doplněné manipulačními činnostmi, jednoduchý zápis úlohy, příklad, odpověď - základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh) - manipulace s tužkou a pravítkem – upevňování dovedností - rýsování přímky a úsečky, jejich popis - práce se stavebnicí - náčrtek stejného tvaru - bod a jeho označení - dokreslení jednoduchého tvaru 	<p>Vztah člověka a prostředí</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Mezipředmětové vztahy - prvouka</p>
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - číst a psát číslice v oboru do 100 - orientovat se v číselné řadě a na číselné ose - porovnávat čísla pomocí číselné osy - určit správný počet prvků, k souboru prvků přiřadit číslo - doplňovat číselné řady, porovnávat čísla - rozlišovat čísla sudá a lichá - rozlišovat čísla sudá a lichá - sčítat a odčítat z paměti v oboru do 100 - sčítat a odčítat s přechodem - provádět písemně početní operace sčítání a odčítání v oboru do 100 - násobení zapsat jako opakované sčítání - znát násobkové řady 2 – 10 - orientovat se v tabulce násobků - umět používat symboly $\cdot$, $:$ - z paměti násobit a dělit v oboru malé násobilky - porovnávat čísla v oboru do 100 i bez čísel osy - orientovat se, číst a doplnit jednoduchou tabulku - řešit jednoduché slovní úlohy s jednou operací v oboru do 100, (jednoduchý zápis, příklad, odpověď) 	<ul style="list-style-type: none"> - obor přirozených čísel 0 – 100 (opakování a upevnění učiva) - číselná řada 0 – 100, zápis a čtení čísel - porovnávání čísel 0 – 100 - manipulace s předměty, počítání prvků - vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru - čísla sudá a lichá - číselná řada - orientace na číselné ose - rozklad čísel na desítky a jednotky - numerika v oboru do 100, automatizace spojů sčítání a odčítání do 100 - písemné sčítání a odčítání v oboru do 100 - násobení, násobkové řady - symboly $\cdot$, $:$ - porovnávání počtu věcí a čísel se zápisem (znaménka $<$, $>$, $=$ a jejich vztahy) - orientace v tabulce - slovní úlohy řešené jedním početním úkonem (sčítání, odčítání) v oboru do 100, úlohy se vztahy o více, o méně, úlohy vycházející z reálného života, úlohy doplněné manipulačními činnostmi, jednoduchý zápis úlohy, příklad, odpověď 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p>	<p>Mezipředmětové vztahy: Informatika</p>

<ul style="list-style-type: none"> - ovládat základní manipulaci s kalkulátorem (sčítat, odčítat, násobit, dělit) - rozeznávat jednotky, číst a zapisovat (metr, centimetr, kilogram, rok, měsíc, den, hodina, minuta) - znát měřidla délky, hmotnosti, času - měřit a porovnat délku, hmotnost, čas - uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi - rozeznávat základní rovinné geometrické tvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh), načrtnout podobné tvary, dokreslit tvary - rýsovat a popsat přímky, polopřímky, úsečky, vyznačit a popsat bod - umět změřit délku úsečky v centimetrech, porovnávat délky úseček - dbát na čistotu a maximální přesnost práce 	<ul style="list-style-type: none"> - práce s kalkulátorem - jednotky délky, hmotnosti, času - peníze - základní rovinné geometrické tvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh) - přímka, úsečka, polopřímka, bod – jejich rýsování, popis - úsečka – měření, porovnávání úseček - práce se stavebnicí - náčrtek stejného tvaru, náčrtky od ruky - dokreslení jednoduchého tvaru 		<p>Mezipředmětové vztahy: Výtvarná výchova</p>
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace	Předmět: Matematika - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - číst, psát a porovnávat čísllice v oboru do 100 - orientovat se v číselné řadě a na číselné ose - porovnávat čísla pomocí číselné osy - určit správný počet prvků, k souboru prvků přiřadit číslo - doplňovat číselné řady, porovnávat čísla - rozlišovat čísla sudá a lichá - sčítat a odčítat z paměti v oboru do 1 000 - provádět písemně početní operace sčítání a odčítání dvouciferných čísel - zaokrouhlovat čísla na desítky a stovky s využitím ve slovních úlohách, odhad výsledku - znát násobkové řady 2 – 10 - orientovat se v tabulce násobků - tvořit a zapisovat příklady na násobení a dělení v oboru do 100 - porovnávat čísla v oboru do 1 000 i bez čísel osy - orientovat se, číst a doplnit jednoduchou tabulku vyhledat a rozřadit jednoduchá data (údaje, pojmy...) podle návodu - řešit jednoduché slovní úlohy s jednou operací v oboru do 100, (jednoduchý zápis, příklad, odpověď) 	<ul style="list-style-type: none"> - obor přirozených čísel 0 – 1 000 - číselná řada 0 – 1 000, zápis a čtení čísel - porovnávání čísel 0 – 1 000 - manipulace s předměty, počítání prvků - vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru - čísla sudá a lichá - číselná řada - orientace na číselné ose - zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě - numerika v oboru do 1 000, automatizace spojů sčítání a odčítání do 1000 - písemné sčítání a odčítání v oboru do 1000 - zaokrouhlování čísel na desítky a stovky - násobení a dělení (velká násobilka) - násobkové řady - porovnávání počtu věcí a čísel se zápisem (znaménka <, >, = a jejich vztahy) - orientace v tabulce - slovní úlohy řešené jedním početním úkonem (sčítání, odčítání) v oboru do 1 000 - úlohy se <i>vztahy o více, o méně, krát více, krát méně</i>, úlohy vycházející z reálného života, úlohy doplněné manipulačními činnostmi, jednoduchý zápis úlohy, příklad, odpověď - úlohy na orientaci v prostoru a čase 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Psychohygienu</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - řešit jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech - ovládat základní manipulaci s kalkulátorem (sčítat, odčítat, násobit, dělit) - rozeznávat jednotky, číst a zapisovat (kilometr, metr, decimetr, centimetr, milimetr, kilogram, gram, hektolitr, litr, rok, měsíc, den, hodina, minuta) - znát měřidla délky, hmotnosti, času - jednoduché převody jednotek délky a hmotnosti - měřit a porovnat délku, hmotnost, čas - určit čas s přesností na čtvrt hodiny, převádět jednotky času v běžných situacích - uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi - rozeznávat základní rovinné geometrické útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, kruh, kružnice), načrtnout podobné tvary, dokreslit tvary - narýsovat základní rovinné útvary, popsat je - vypočítat obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - rýsovat a popsat přímkou, polopřímku, úsečky, vyznačit a popsat bod - měřit délku úsečky a porovnávat - rozeznat rovnoběžky a různoběžky, umět je načrtnout - umět sestavit rovnoběžky a kolmice 	<ul style="list-style-type: none"> - číselné a obrázkové řady, doplňovačky - práce s kalkulátorem (kontrola výpočtů) - jednotky délky, hmotnosti, času, objemu - peníze - základní rovinné geometrické útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, čtyřúhelník, kruh, kružnice) – konstrukce, popis - kruh, kružnice . poloměr, průměr - obvod mnohoúhelníku - přímka, úsečka, polopřímka, bod – jejich rýsování, popis, vzájemná poloha dvou přímek v rovině - úsečka – měření, porovnávání úseček - rovnoběžky a kolmice 	<p style="text-align: center;">Seberegulace a sebeorganizace</p>	
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - poznat základní tělesa - určit osu souměrnosti překládáním papíru - dbát na čistotu a maximální přesnost práce <p>-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - základní prostorové útvary (krychle, kvádr, koule, válec) - práce se stavebnicí - náčrtek stejného tvaru, náčrtky od ruky - osa souměrnosti - dokreslení jednoduchého tvaru		
--	---	--	--

4.3 Informační a komunikační technologie

4.3.1 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Informatika je vyučován na 1. stupni základního vzdělávání ve 4. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně a v 5. ročníku v časové dotaci 2 hodina týdně.

Výuka informatiky zahrnuje základy práce s osobním počítačem, zejména výukovými a vzdělávacími programy. Žáci jsou tak připravováni na využívání ICT i v jiných vyučovacích předmětech. Prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy si žáci osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni. Získané dovednosti se stávají pro žáky výhodou v praktickém životě i při pracovním uplatnění.

Všechny tyto nástroje se žáci učí používat pro zpracování informací, které se učí vyhledávat na internetu. Pro vzájemnou komunikaci a předávání souborů se učí používat elektronickou poštu.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je poskytnout žákům základ práce s počítačem, naučit se pracovat s informacemi. Informace pořizovat, třídit a zpracovávat.

Žák by měl získat základní uživatelské schopnosti a dovednosti při práci s počítačem a programy. Žákům chceme poskytnout možnost poznávat výpočetní techniku a její možnosti, rozvíjet myšlení a logické uvažování. Naučit žáky používat ICT technologie k sebevzdělávání a komunikaci s okolím. Využívat počítač k prezentaci výsledků své práce, samostatně se rozhodovat při hledání optimálních řešení.

Žáci jsou vedeni k respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software a zaujetí odpovědného a etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či v jiných médiích.

Formy a metody práce

Žáci jsou seznamováni se základy práce s počítačem, poznávají základní pojmy. Při výuce je preferován individuální přístup a výuka a následné ověřování si získaných informací vlastní prací žáka na počítači. Využívá se také skupinová práce, případně práce ve dvojicích. Při výuce se pracuje s dataprojektorem, počítačovou sítí a internetem.

Žáci se učí informace získávat, ukládat a systematicky zpracovávat - třídit, upravovat. Předmět je úzce zaměřen na praktické využití v budoucím životě.

Klíčové kompetence

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které ve vyučovacím předmětu Informatika užíváme, směřují k utváření klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák objevuje možnosti využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě
- žák využívá možností ICT techniky k vlastnímu učení
- žák se seznamuje s obecně používanými termíny, znaky, symboly
- s pomocí učitele vyhledává, třídí a používá informace

b/ Kompetence k řešení problémů

- žák se učí překonávat nezdary a překážky
- využívá různých možností řešení a postupů
- chybu vnímá jako příležitost hledat cestu ke správnému řešení, poznává význam kontroly
- žák nalézá s pomocí vyučujícího řešení, které prakticky provede a ověří

c/ Kompetence komunikativní

- žák se učí rozumět běžným textům a obrazovým materiálům
- prostřednictvím výukových programů rozvíjí slovní zásobu a upevňuje si komunikativní dovednosti
- při komunikaci dodržuje vžitá konvence a pravidla
- naslouchá pokynům, rozumí obsahu sděleného, klade doplňující otázky

d/ Kompetence sociální a personální

- při práci uplatňuje kolegiální radu či pomoc, případně pracuje v týmu
- chápe potřebu spolupracovat s ostatními při řešení problému
- projeví svůj vlastní názor a zkušenost, respektuje názory druhých
- učí se objektivně hodnotit práci svou i ostatních, je ohleduplný a taktní

e/ Kompetence občanské

- respektuje řád učebny
- učí se pracovat s nejběžnějšími formuláři a dotazníky
- seznamuje se s pravidly práce s informacemi
- žák je veden ke kritickému posuzování obsahu sdělení

f/ Kompetence pracovní

- žák dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- učí se bezpečně obsluhovat počítač
- seznamuje se s přístroji, jejich funkcí a názvoslovím
- utváří si návyky samostatné i týmové práce, dodržuje daná pravidla
- osvojuje si základní pracovní postup
- žák využívá ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další rozvoj a profesní uplatnění
- učí se využívat možností počítače k prezentaci výsledků vlastní práce

Začleněná průřezová témata

Z průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** je začleněn do předmětu Informatika

- v oblasti osobnostního rozvoje tematický okruh Rozvoj schopností poznávání a Kreativita
- v oblasti sociálního rozvoje Komunikace, Kooperace a Kompetice
- v oblasti morálního rozvoje Řešení problémů a rozhodovací dovednosti a Praktická etika

Z průřezového tématu **Mediální výchova** jsou do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Informatika začleněny tyto okruhy Fungování a vliv médií ve společnosti (práce s internetem, zpracování, získávání a úprava informací získávaných z internetu, výhody a nevýhody internetu,...), Kritické vnímání mediálních sdělení, Vztah mediálních sdělení a reality.

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informatika - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovat na počítači s ohledem na ochranu vlastního zdraví - zapnout a vypnout počítač - přihlásit se do systému a odhlásit se - orientovat se v základních pojmech spojených s užíváním počítače (skříň, monitor, klávesnice, myš) - orientovat se na klávesnici, znát funkce nejdůležitějších kláves - myší ovládat základní operace: klik – výběr, tažení se stisknutým levým tlačítkem, dvojklik, klik pravým tlačítkem - místní menu - najít a spustit výukový program - vybrat si z nabídky, plnit úkol, třídít informace - pracovat s výukovými a zábavnými programy podle pokynů učitele - seznámit se s textovým editorem, vyhledávat a zapisovat písmena, slova, jednoduché věty v alfanumerické části klávesnice - použitím nástrojů dokázat nakreslit obrázek - dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce na PC - dbát pokynů učitele, nahlásit poruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy informační činnosti - bezpečná práce s počítačem, prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým užíváním počítače - základní části a popis počítače - periferie – klávesnice, myš, monitor, tiskárna - základní uživatelská obsluha počítače - práce s klávesnicí a myší - části klávesnice - pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení - krok zpět - výukové programy - textový editor, kreslicí programy 	<p>Rozvoj schopnosti poznávání</p> <p>Komunikace, kooperace, kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	<p>Řád učebny a pravidla chování žáků v učebně</p> <p>Výukové programy pro různé předměty</p>

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie	Předmět: Informatika - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovat na počítači s ohledem na ochranu vlastního zdraví - zapnout a vypnout počítač - přihlásit se do systému a odhlásit se - orientovat se v základních pojmech spojených s užíváním počítače (skříň, monitor, klávesnice, myš) - orientovat se na klávesnici, znát funkce nejdůležitějších kláves - myší ovládat základní operace: klik – výběr, tažení se stisknutým levým tlačítkem, dvojklik, klik pravým tlačítkem - orientovat se v místním menu - najít a spustit výukový program - vybrat si z nabídky, plnit úkol, třídit informace - pracovat s výukovými a zábavnými programy podle pokynů učitele - najít a spustit textový editor - vyhledávat a zapisovat písmena, slova, jednoduché věty v alfanumerické části klávesnice, pomocí klávesy Shift psát velká písmena, umět opravit chybu - použitím nástrojů dokázat nakreslit obrázek - vědět, co je internet, znát orientačně možnosti (vyhledávání informací) i rizika 	<ul style="list-style-type: none"> - základní pojmy informační činnosti - bezpečná práce s počítačem, prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým užíváním počítače - základní části a popis počítače - hardware, software – jednoduše objasní pojmy - periférie – klávesnice, myš, monitor, tiskárna - základní uživatelská obsluha počítače - práce s klávesnicí a myší - části klávesnice - pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení - krok zpět - nejdůležitější klávesy (Enter, Delete, Shift, Esc...) - výukové programy - textový editor (psaní písmen, slov, vět, velké písmeno, psaní písmena s čárkou a háčkem, číslice) - oprava chyby - kreslicí programy - orientační seznámení s internetem – použití a využití 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Komunikace, kooperace, kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Kreativita</p> <p>Fungování a vliv médií ve společnosti Kritické vnímání mediálních sdělení, Vztah mediálních sdělení a reality</p>	<p>Řád učebny a pravidla chování žáků v učebně</p> <p>Výukové programy pro různé předměty</p>
<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce na PC - dbát pokynů učitele, nahlásit poruchu 			

4.4 Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět rozvíjí základní poznatky žáka o životě společnosti, o živé a neživé přírodě a jejich významu pro člověka. Vychází z prvotních zkušeností, znalostí a vědomostí žáka, ze specifík místa, kde žije. Žák se učí nově nabyté znalosti a dovednosti uplatňovat v běžném životě.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pomáhá žákům utvářet citový vztah k rodné zemi, k nejbližšímu okolí. Žáci si vytvářejí základy hodnotového systému a zdravého životního stylu. Osvojují si a upevňují vhodné chování a jednání mezi lidmi, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci a tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Vzdělávací obor oblasti Člověk a jeho svět je členěn do tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme*
- Lidé kolem nás*
- Lidé a čas*
- Rozmanitost přírody*
- Člověk a jeho zdraví*

- Místo, kde žijeme

(nejbližší okolí, cesta do školy, důležitá místa v obci, regionu a zemi)

- Lidé kolem nás

(základy společenského chování a jednání, mentální, charakterová a kulturní odlišnost, tolerance, vzájemná spolupráce, práva dítěte, krizové situace)

- Lidé a čas

(orientace v čase a jeho určování, vývoj a proměna věcí, rozlišení přítomnosti, minulosti a budoucnosti, praktické poznávání způsobu života v nejbližším okolí, návštěva významných historických památek v místě bydliště)

- Rozmanitost přírody

(změny v přírodě v ročních obdobích a jejich vliv na činnost lidí, vliv činnosti lidí na přírodu, vztah k přírodě, ochrana životního prostředí)

- Člověk a jeho zdraví

(stavba a funkce lidského těla, hygienické návyky, ochrana a péče o zdraví, prevence před škodlivými vlivy, zodpovědnost za své zdraví)

Předmět Prvouka se vyučuje pouze v 1. - 3. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně v každém ročníku.

Ve 4. a 5. ročníku žáci rozvíjí své poznatky v předmětech Vlastivěda a Přírodověda.

Předmět Přírodověda je vyučován v časové dotaci: ve 4. ročníku 1 hodina týdně, v 5. ročníku 2 hodiny.

Předmět Vlastivěda je vyučován v časové dotaci: ve 4. ročníku 2 hodiny týdně a v 5. ročníku 1 hodina.

Cíle a pojetí výuky

Cíle vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět směřují žáka k vytváření základních pracovních a hygienických návyků a návyků sebeobsluhy. Žáci poznávají zásady zdravého životního stylu. Osvojují si zásady slušného chování a vytvářejí si pozitivní mezilidské vztahy.

Vytvářejí si kladný vztah k místu bydliště, poznávají jeho nejbližší okolí, formují citový vztah k místu a k zemi, kde žijí.

Žáci se učí pozorovat, správně pojmenovávat, porovnat své poznatky a zkušenosti. Rozvíjí myšlení a vyjadřování, rozšiřují si slovní zásobu při pojmenovávání věcí, jevů a dějů. Seznamují se s vazbou mezi člověkem a přírodou.

Učí se chápat význam věcí, jevů a dějů, jejich vlastností, souvislostí a vzájemných vztahů. Poznávají propojení mezi člověkem a přírodou, vytvářejí si k přírodě pozitivní vztah. Vyhledávají potřebné informace a učí se je využívat v praktickém životě..

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány různé formy a metody práce: výklad, přiřazování, popisování, pozorování, pokusy, vycházky, exkurze, hry, křížovky, využíváme výukové programy a různé projekty. Žáci řeší modelové situace, využívá se dramatizace, různých forem ověřování znalostí, zapojení do školních projektů. Zejména se využívá názorné vyučování vycházející především z konkrétních prožitků. Nabyté znalosti se žáci učí aplikovat v běžném životě.

Klíčové kompetence

Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák projevuje zájem o dění okolo sebe
- posuzuje výsledky poznání v souvislosti s praktickým využitím
- je veden k rozvoji myšlení a chápání významu věcí, dějů a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- používá učební pomůcky, modely, obrazy, zapojí do výuky všechny smysly
- vyhledávání informace o přírodě z různých zdrojů, pozoruje přírodu, zaznamenává výsledky pozorování
- pojmenovává poznatky
- objektivně hodnotí výsledky své práce

b/ Kompetence k řešení problému

- objevuje, řeší a vyslovuje názory
- rozpozná problém, zapojí se do jeho řešení, hledá různé možnosti řešení, požádá o pomoc
- při řešení se nenechá odradit nezdarem
- rozlišuje podstatné od méně podstatného
- účelně se chová v krizových nebo život ohrožujících situacích

c/ Kompetence komunikativní

- srozumitelně vyjádří své myšlenky, názory, postřehy
- svůj názor odůvodní
- rozšiřuje si slovní zásobu dle probíraných témat, zapojuje se do diskuse
- k tématu klade otázky
- jednoduchým způsobem prezentuje svoji práci
- komunikuje s ostatními spolužáky

d/ Kompetence sociální a personální

- spolupracuje ve skupině, požádá o pomoc
- buduje si svou sebedůvěru, je sebekritický
- respektuje různé názory a vytváří svůj vlastní postoj k životním situacím
- rozpozná nevhodné a rizikové chování
- dodržuje dohodnutá pravidla

e/ Kompetence občanské

- buduje si ohleduplný vztah k přírodě
- dodržuje pravidla slušného chování
- dodržuje pravidla silničního provozu, chová se bezpečně, chrání si své zdraví
- respektuje názory druhých lidí, je schopen empatie, uvědomuje si nutnost bránit se násilí
- chápe význam ochrany přírody
- chápe rozdíly mezi lidmi a nutnost tolerance
- projevuje zájem o dění ve škole, v obci

f/ Kompetence pracovní

- pracuje podle daného návodu
- nenechá se odradit nezdarem, práci se snaží dokončit
- upevňuje si pracovní návyky, bezpečně užívá materiály, nástroje, pomůcky a vybavení
- zvládá pracovní postupy v přiměřeném tempu a dle schopností

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy: Rozvoj schopností poznávání, Psychohygienu, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy: Poznávací schopnosti, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice
- v oblasti morálního rozvoje tematické okruhy: Řešení problému a rozhodovací dovednosti, Hodnoty, postoje, praktická etika.

Z tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** je začleněn tematický okruh Evropa a svět nás zajímá.

Z tématu **Multikulturní výchova** je začleněn tematický okruh Lidské vztahy.

Z tématu **Enviromentální výchova** jsou začleněny tematické okruhy Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí a Vztah člověka k prostředí.

4.4.1 Prvouka (1. – 3. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací předmět Prvouka rozvíjí základní poznatky o přírodě, jejího významu pro člověka a o životě společnosti. Navazuje na zkušenosti žáků z předškolního vzdělávání a využívá poznatků a vědomostí žáků o místě svého bydliště. Působí na všestranný rozvoj dítěte, rozvíjí smyslové vnímání, podněcuje myšlení, obohacuje slovní zásobu. Vede žáky k samostatnosti a k utváření základních životních postojů, formování zdravého životního stylu a hodnotových orientací. Žáci jsou vedeni k vnímavému pohledu na své okolí, upevňují vhodné chování a jednání mezi lidmi, toleranci, učí se chápat rozdíly mezi jednotlivci, vzájemně si pomáhat a spolupracovat..

Osvojování učiva je založeno na různorodých činnostech podněcujících tvořivé poznávání skutečnosti. Využívány jsou hry, vlastní výtvary, pokusy, exkurze a vycházky do přírody, pozorování, výstavky přírodnin, obrazové materiály, modely, doplňovačky,... Důraz je kladen na názornost.

Předmět prvouka je vyučován v 1. – 3. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně v každém ročníku.

Specifické cíle

Žáci vnímají věci kolem sebe, pozorují je, třídí, pojmenovávají je, popisují a vyprávějí o nich, hledají mezi nimi vzájemné vztahy. Poznatky získávají z různých zdrojů – knihy, naučné filmy a dokumenty, návštěvy ZOO a přírodních parku atd.

V tematickém okruhu „**Místo, kde žijeme**“ žáci poznávají prostředí svého bydliště a okolí školy, učí se bezpečnému zvládnutí cesty do školy. Poznávají nejvýznamnější místa v okolí.

V okruhu „**Lidé kolem nás**“ se žáci seznamují s rolemi a se vztahy rodinných příslušníků. Osvojují si základy společenského chování. Učí se toleranci k ostatním spolužákům. Pojmenovávají povolání a pracovní činnosti.

V tematickém okruhu „**Lidé a čas**“ se učí orientaci v čase a jeho určování, rozlišení děje v minulosti, přítomnosti a současnosti. Seznamují se s různými lidskými činnostmi.

V okruhu „**Rozmanitost přírody**“ popisují proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Žáci poznávají domácí a volně žijící zvířata, pojmenovávají základní druhy ovoce a zeleniny a poznají rozdíly mezi dřevinami a bylinami. Osvojují si zásady chování v přírodě. Učí se provádět jednoduché pokusy se známými látkami.

V okruhu „**Člověk a jeho zdraví**“ si upevňují základní hygienické návyky a poznávají své tělo. Učí se sdělit své zdravotní potíže a pocity, zvládat sebeobsluhu, zvládnout ošetření drobných poranění a dodržovat zásady bezpečného chování. Osvojují si pravidla silničního provozu pro chodce.

Pozn. : Formy a metody práce, Klíčové kompetence a Průřezová témata jsou zpracována pro celou vzdělávací oblast.

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka - 1. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládnout orientaci v okolí svého bydliště a v okolí školy - základy chování v silničním provozu - znát role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi - rozlišovat blízké příbuzenské vztahy - mít osvojené základy společenského chování - mít osvojené základy společenského chování - pojmenovat nejběžnější povolání a pracovní činnosti - vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi - reagovat vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech - zvládnout jednoduchou orientaci v čase - znát rozvržení svých denních činností - poznávat různé lidské činnosti - rozlišovat roční období - popsat a porovnat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - poznat nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat - pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny a - poznat rozdíly mezi dřevinami a bylinami - uplatňovat základní zásady chování v přírodě 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí školy a život ve škole a jejím okolí - základy dopravní výchovy <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - role členů rodiny, příbuzenské vztahy, mezilidské vztahy - pozdrav, poděkování, prosba, oslovení - jednání v obchodě, u lékaře - nejběžnější povolání a pracovní činnosti - osobní bezpečí - situace hromadného ohrožení <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase - týden a den - rozvržení denních činností - roční období – charakteristika a lidské činnosti <p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky, sezónní práce na zahradě a na poli - rostliny (stromy, keře, květiny), houby, živočichové - ochrana přírody, chování k přírodě - třídění odpadu a jejich likvidace 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena Mezilidské vztahy</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Vztah člověka k prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat hygienické návyky a zvládat sebeobsluhu - dodržovat zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce - pojmenovat hlavní části lidského těla 	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdravá strava a pitný režim, hygiena, běžné nemoci a prevence - předcházení úrazům, drobné úrazy a poranění - bezpečné chování v silničním provozu - ochrana člověka za mimořádných situací - části lidského těla 	<p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena</p>	
--	--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka - 2. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládnout orientaci v okolí svého bydliště a v okolí školy - popsat a zvládat cestu do školy - znát role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišovat blízké příbuzenské vztahy - mít osvojené základy společenského chování - pojmenovat nejběžnější povolání a pracovní činnosti - vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi - zvládnout jednoduchou orientaci v čase - poznávat různé lidské činnosti - znát rozvržení svých denních činností - rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a v budoucnosti - jednoduše popsat roční období, počasí, změny v přírodě - popsat a porovnat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - poznat nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat - pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny a poznat rozdíly mezi dřevinami a bylinami 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v obci, adresa bydliště žijící ve škole a jejím okolí - dopravní výchova <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - role členů rodiny, práva a povinnosti v rodině - mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování - jednání v obchodě, u lékaře - nejběžnější povolání a pracovní činnosti - osobní bezpečí - situace hromadného ohrožení <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - týden, den, včera, dnes, zítra, dopoledne, odpoledne - charakteristika ročního období a lidské činnosti - rozvržení denních činností - současnost a minulost v našem životě - tradiční lidové svátky <p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky, sezónní práce na zahradě a na poli - domácí zvířata a jejich mláďata - rostliny (ovoce, zelenina, ovocné, okrasné stromy), houby, živočichové 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat základní zásady chování v přírodě - dodržovat zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - uplatňovat hygienické návyky a zvládat sebeobsluhu - uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce - pojmenovat hlavní části lidského těla - dokázat sdělit své zdravotní potíže a pocity - reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech - přivolat pomoc, umět poskytnout pomoc při drobném poranění 	<ul style="list-style-type: none"> - chování k přírodě, péče o životní prostředí - třídění odpadu a jejich likvidace Člověk a jeho zdraví - zdravá strava a pitný režim, hygiena, běžné nemoci a prevence - drobné úrazy a poranění - bezpečné chování v silničním provozu - obrana proti agresivním jedincům - části lidského těla - smysly - ochrana člověka za mimořádných událostí - přivolání pomoci, ošetření drobného poranění 	<p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p>	
---	---	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Prvouka - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zvládnout orientaci v místě svého bydliště a v okolí školy- - popsat a zvládat cestu do školy, bezpečně se chovat v dopravě - znát obec, její části, pojmenovat je, nejvýznamnější místa v okolí - znát historické a kulturní zajímavost, zvyky, tradice, místní pověsti - vyprávět o životě lidí v obci v minulosti a dnes <ul style="list-style-type: none"> - znát role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišovat blízké příbuzenské vztahy - mít osvojené základy společenského chování <ul style="list-style-type: none"> - pojmenovat nejběžnější povolání a pracovní činnosti - vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi <ul style="list-style-type: none"> - projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem a nedostatkům <ul style="list-style-type: none"> - zvládnout jednoduchou orientaci v čase - poznat kolik je hodin - znát rozvržení svých denních činností - rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a v budoucnosti - poznávat různé lidské činnosti 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v obci podle plánu, adresa bydliště - prostředí školy, život ve škole a jejím okolí - dopravní výchova - obec – části obce, poloha v krajině, mapa místní krajiny, význačná místa, minulost a současnost obce, - charakteristické znaky krajiny, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu, významné orientační body, regionální zvláštnosti, místní pověsti, tradice a zvyky, kulturní a historické zajímavosti <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - role členů rodiny, práva a povinnosti v rodině, příbuzenské vztahy - mezilidské vztahy, základní pravidla společenského chování, jednání v obchodě, u lékaře - nejběžnější povolání a pracovní činnosti práva a povinnosti žáků školy, - osobní bezpečí - situace hromadného ohrožení - protiprávní jednání (krádež, šikana, týrání, zneužívání) <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - určování času a měření času, roční období, den, týden, měsíce, rok, kalendář - tradiční lidové svátky 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kulturní rozdíly</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Mezilidské vztahy Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena</p> <p>Kulturní rozdíly</p>	<p>Exkurze – Muzeum Myslivosti (historie a příroda naší obce)</p>

<ul style="list-style-type: none"> - popsat a porovnat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - poznat nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat - pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny a poznat rozdíly mezi dřevinami a bylinami - uplatňovat základní zásady chování v přírodě - provádět jednoduché pokusy se známými látkami - uplatňovat hygienické návyky a zvládat sebeobsluhu - mít povědomí o návykových látkách a zaujmout k nim adekvátní postoj - vědět, jak reagovat proti agresi vůči své osobě, na koho se obrátit - dodržovat zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce - pojmenovat hlavní části lidského těla - zvládnout ošetření drobných poranění - dokázat sdělit své zdravotní potíže a pocity 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaky ročních období, chování živočichů - péče o zvířata a ptáky, sezónní práce na zahradě a na poli - chování k přírodě, péče o životní prostředí - třídění odpadu a jejich likvidace - výskyt, vlastnosti a význam vody a vzduchu <p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdravá strava a pitný režim, hygiena, běžné nemoci a prevence - základní poznatky o návykových látkách - obrana proti agresivním jedincům - bezpečné chování v silničním provozu - části lidského těla - drobné úrazy a poranění, první pomoc - chování v době nemoci - ochrana člověka za mimořádných událostí 	<p>Základní podmínky života</p> <p>Vztah člověka k prostředí Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena</p> <p>Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p>	
--	---	---	--

4.4.2 Přírodověda (4. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Přírodověda navazuje na poznatky žáků z výuky Prvouky a využívá znalostí a zkušeností žáků z běžného života. Zahrnuje široký okruh otázek spojených se zkoumáním živé a neživé přírody, lidského života a zdravého životního stylu. Rozvíjí základní poznatky o živé a neživé přírodě a jejím významu pro člověka.

Žáci se seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Učí se při praktických činnostech sledovat jak změny v přírodě ovlivňují činnost lidí a jejich život. Aktivně a názorně poznávají přírodu a svět, zkoumají, pozorují a řeší různé úkoly. Žáci se učí vnímat člověka jako součást živé přírody a jeho postavení v ní.

Uvědomují si vliv činnosti lidí na přírodu. Vytvářejí si vztah k přírodě a poznávají, že pro další život lidí je velmi důležitá ochrana životního prostředí.

Poznávají sami sebe, seznamují se se svým tělem, učí se poznávat jeho funkce. Učí se dodržovat správné hygienické návyky a uvědomovat si jejich důležitost pro ochranu zdraví. Poznávají, co jejich zdraví prospívá, co ho poškozuje, učí se za své zdraví zodpovídat a pečovat o něj.

Předmět Přírodověda je vyučován ve 4. – 5. ročníku v časové dotaci 1 hodina týdně ve 4. ročníku a 2 hodiny týdně v 5. ročníku.

Specifické cíle

V tematickém okruhu „**Rozmanitost přírody**“ žáci poznávají propojenost živé a neživé přírody, střídání ročních období, seznamují se se zástupci živočišné a rostlinné říše a popisují základní podmínky jejich života. Zvládají péči o pokojové rostliny a drobná domácí zvířata. Učební činnosti směřují k osvojování praktických dovedností a jejich realizaci v životních situacích.

V okruhu „**Člověk a jeho zdraví**“ upevňují hygienické návyky, zvládají sebeobsluhu, dodržují zásady bezpečného chování, zvládnou ošetření drobných poranění, jsou vedeni k odmítání návykových látek a seznamují se s nebezpečím a důsledky jejich užívání. Učí se bezpečnému chování v silničním provozu a chování v krizových situacích a způsobu poskytnutí základní první pomoci.

Pozn. : Formy a metody práce, Klíčové kompetence a Průřezová témata jsou zpracována pro celou vzdělávací oblast.

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce - přivolat pomoc při nehodě, znát důležitá telefonní čísla, poskytnout první pomoc při drobných úrazech - reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečné chování v silničním provozu, důležitá telefonní čísla - ošetření drobných poranění - ochrana člověka za mimořádných událostí		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Přírodověda – 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - popsat rozdíly mezi živou a neživou přírodou, rostlinami a živočichy - poznat propojenost živé a neživé přírody, přizpůsobení organismu prostředí - popsat střídání ročních období, uvést zástupce živočišné a rostlinné říše vyskytujících se v nejbližším okolí a popsat jejich základní životní podmínky - zvládat péči o pokojové rostliny a znát způsob péče o drobná domácí zvířata - uvede příklad rostlin a živočichů, kteří se vyskytují v nejbližším okolí - provádět drobné pokusy podle návodu, změřit délku, hmotnost a objem, zná měřidla a základní jednotky - popsat vliv činnosti lidí na přírodu a posoudit, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují - poznat některé nerosty a horniny, znát jejich využití 	<p>Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> - živá a neživá příroda, třídění živé přírody - příroda v ročních obdobích, znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky, sezónní práce na zahradě a na poli - vzájemné vztahy mezi organizmy, jejich přizpůsobení prostředí - rostliny a živočichové vyskytující se v nejbližším okolí - látky a jejich vlastnosti, základní rozdělení látek a jejich vlastnosti, porovnávání látek, měření délky, hmotnosti a objemu - voda a vzduch, výskyt, vlastnosti a význam, koloběh vody v přírodě, ochrana vodních toků - vzduch, vlastnosti, složení, význam a proudění vzduchu, ochrana ovzduší - půda, působení přírodních vlivů, význam půdy, ochrana půdy, horniny a nerosty - rostliny, houby a živočichové, projevy, průběh a způsob života, životní podmínky, výživa a stavba těla u vybraných druhů, chráněné a ohrožené druhy, význam v přírodě a pro člověka 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Ekosystémy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat zásady ochrany přírody životního prostředí - uvést příklady využití přírodních zdrojů a jejich ochrany - vysvětlit pomocí názoru, obrázku, modelu pohyby planety Země a uvést, co způsobují (jak se projevují) - pojmenovat a popsat orgánové soustavy - rozlišit jednotlivé etapy lidského života - uplatňovat základní dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu - poskytnout první pomoc při drobných úrazech a přivolat lékařskou pomoc - mít osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek - účelně využívat a plánovat svůj volný čas - vědět, na koho se obrátit v případě ohrožení - odmítat násilné formy chování 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana přírody, chování k přírodě, péče o životní prostředí - třídění odpadu a jejich likvidace - živelné pohromy a ekologické katastrofy - elektrická energie, vodní elektrárny, větrné, tepelné, sluneční kolektory, způsob výroby energie – dopad na přírodu - pohyby Země <p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo, části lidského těla, hlavní orgány a orgánové soustavy a jejich funkce, rozdíly mezi mužem a ženou - péče o zdraví a zdravá výživa, denní režim, zdravá strava a pitný režim, význam aktivního, pohybu, osobní a intimní hygiena, běžné nemoci a prevence, chování v době nemoci, základní péče o nemocného, drobné úrazy a poranění, předcházení úrazům, první pomoc - návykové látky a zdraví, nejčastější druhy návykových látek, jejich odmítání, nebezpečí gamblersství - vhodné způsoby trávení volného času - osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu - krizové situace a formy násilí, agresivita a obrana proti agresivním jedincům, služby odborné pomoci 	<p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>Vztah člověka k prostředí</p> <p>Základní podmínky života</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p>	
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro cyklisty - znát důležitá telefonní čísla - v případě nehody přivolat pomoc - reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla silničního provozu pro cyklisty, běžné dopravní značky, důležitá telefonní čísla - ochrana člověka za mimořádných událostí		
---	--	--	--

4.4.3 Vlastivěda (4. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací předmět Vlastivěda rozvíjí poznatky z předmětu Prvouka přináší jim nové poznatky. Žáci si vytvářejí citový vztah k vlasti a k místu kde žijí. Osvojují si orientaci na mapě a v obci. Jsou vedeni ke správným vztahům k sobě samému, spolužákům a dospělým a k toleranci odlišností mezi lidmi. Seznamují se základními právy dítěte. Učí se chování v krizových situacích, jak jim předcházet, jak na ně reagovat. Získávají poznatky, jak se orientovat v čase a určovat ho. Poznávají, jak se život a věci v toku času vyvíjejí a mění. Rozlišují přítomnost, minulost a budoucnost.

U žáku rozvíjíme schopnost soustředěné, aktivní, iniciativní práce a spolupráce. Žáci pozorují, analyzují, srovnávají informace, které jsou schopni získávat z různých zdrojů. Učí se být konkrétní, věcní, jevy výstižně pojmenovávat, uvádět do vztahu a souvislostí.

Specifické cíle

V tematickém okruhu „**Místo, kde žijeme**“ žáci poznávají blíže budovu školy, místní region, jeho pamětihodnosti, místní krajinu, minulost a současnost obce a její zajímavosti. Učí se popsat polohu svého bydliště na mapě a určit světové strany. Osvojují si státní symboly a základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze. Učí se práci s mapou a orientaci ve vysvětlivkách.

V tematickém okruhu „**Lidé kolem nás**“ se žáci seznamují s pravidly pro soužití ve škole, v rodině, v obci. Učí se rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování. Získávají základní povědomí v oblasti dětských práv, práv a povinností žáka školy. Poznávají i co je protiprávní jednání a postih za něj. Získávají znalosti a dovednosti potřebné pro své zapojení do života demokratické společnosti. Utvářejí si pozitivní občanské postoje.

Osvojují si vztahy v širší rodině. Učí se vhodným způsobem reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech a dodržovat zásady bezpečného chování v silničním provozu.

V tematickém okruhu „**Lidé a čas**“ žáci rozeznávají rozdíly mezi současným způsobem života a způsobem života v minulosti. Seznamují se s významnými událostmi, historickými a přírodními památkami v regionu a v ČR.

Předmět Vlastivěda je vyučován ve 4. – 5. ročníku v časové dotaci 2 hodiny týdně ve 4. ročníku a 1 hodina týdně v 5. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda - 4. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - být podrobně seznámen s budovou školy a umět popsat třídu, školu - znát region, ve kterém bydlí, jeho pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti - umět popsat polohu svého bydliště na mapě, začlenit svou obec do příslušného kraje - znát zajímavosti okolní krajiny - znát vztahy v širší rodině - znát práva a povinnosti žáka školy, rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých - rozeznat rozdíly mezi současným způsobem života a způsobem života v minulosti - znát významné události a pověsti, které se vztahují k regionu a kraji 	<p>Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí školy a život ve škole, popis třídy, adresa školy, plán třídy - památné objekty v obci a okolí, regionální pohádky a pověsti, kulturní a historické zajímavosti - význačná místa, části obce, plánek obce - adresa, bydliště - orientace podle plánu, mapa místní krajiny, světové strany - poloha v krajině, minulost a současnost obce - charakteristické znaky krajiny; regionální zvláštnosti; vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu, významné orientační body - dopravní prostředky, základní dopravní značky - bezpečné chování v dopravě <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - širší rodina - pravidla slušného chování - práva a povinnosti žáka školy; protiprávní jednání (krádež, šikanování) a jeho postih - návykové látky, chování v rizikovém prostředí <p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - den, týden, měsíc, rok, roční období - kalendář (školní rok x kalendářní rok) - významné dny a státní svátky v roce - proměny způsobu života, minulost kraje - významné historické objekty v regionu a ČR, regionální pověsti, tradiční lidové svátky 	<p>Rozvoj poznávání schopností Občanská společnost a škola</p> <p>Kulturní rozdíly</p> <p>Psychohygienu</p> <p>Mezilidské vztahy Řešení problému a rozhodovací dovednosti</p> <p>Kulturní rozdíly</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - dodržovat zásady bezpečného chování v silničním provozu - správně reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<p>Člověk a jeho zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečné chování v silničním provozu - ochrana člověka za mimořádných událostí - situace hromadného ohrožení, poplach, požár, dopravní nehoda - důležitá telefonní čísla 	<p>Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu</p>	
--	--	---	--

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět	Předmět: Vlastivěda – 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - popsat polohu svého bydliště na mapě a začlenit svou obec (město) do příslušného kraje - orientovat se na mapě ČR, určit světové strany - číst z mapy za pomoci vysvětlivek - mít základní znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě - znát pojmy domov, vlast - znát region, ve kterém bydlí, jeho pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti - sdělit a popsat poznatky a zážitky z vlastních cest - poznat státní symboly <ul style="list-style-type: none"> - dodržovat pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci, v městě - rozpoznat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých - znát základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy - uvést příklady nebezpečí alkoholu, nikotinu a jiných látek, adekvátně reagovat v případě nabídky takovýchto látek jinou osobou - reagovat vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<p>Místo kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Česká republika, mapa naší vlasti - orientace v obci, orientace podle plánu obce - orientace na mapě, čtení mapy, vysvětlivky, hlavní i vedlejší světové strany, druhy map, kompas, buzola - hranice států, sousední státy, EU - hlavní město Praha - místní oblast na mapě – Čechy, Morava, Slezsko - nejdůležitější pohoří, nížiny, řeky, města v naší republice – informativně podle mapy - podnebí, města, regiony, obyvatelstvo - státní symboly <p>Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina, příbuzenské vztahy v rodině - chování ve společnosti - chování a povinnosti žáků ve škole, školní řád - práva a povinnosti dítěte - praktický nácvik řešení situací - protiprávní jednání, chování v rizikovém prostředí a v krizových situacích - návykové látky - služby odborné pomoci (pomáhající organizace) - situace hromadného ohrožení, požární poplach, dopravní nehoda, důležitá telefonní čísla 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Etnický původ Multikulturalita</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Objevujeme Evropu</p> <p>Mezilidské vztahy Komunikace</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - rozeznat rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách - znát významné události a pověsti, které se vztahují k regionu a kraji - umí porovnat velikost našeho území v minulosti a nyní - vědět o nejvýznamnějších kulturních, historických a přírodních památkách v okolí svého bydliště 	<p>Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> - naše vlast v pravěku, způsob života v pravěku, lovci mamutů, místní památky - pověsti o minulosti českého státu - příchod Čechů – Polabí a hora Říp - Velkomoravská říše, Cyril a Metoděj - středověk - Karel IV. a hlavní město ČR - minulost kraje, historické památky v regionu, regionální pověsti 		
---	---	--	--

4.4.5 Umění a kultura

4.5.1 Hudební výchova (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Hudební výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě a rozvíjí jejich hudební citění, emoce. Podporuje a rozvíjí individuální hudební dovednosti (sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně tvořivé, poslechové a pohybové). Přispívá ke kultivaci osobnosti žáka a dává prostor pro uplatnění jeho tvořivých schopností. Žákovi zprostředkovává umělecké zážitky a rozvíjí jeho estetické vnímání a citění. Žáci s mentálním postižením mohou být v této oblasti úspěšní. Účast na veřejných vystoupeních podporuje jejich sebevědomí a odolnost vůči stresu a trémě. Má nezastupitelný rehabilitační a relaxační charakter. Předmět Hudební výchova zahrnuje následující okruhy: vokální činnosti, instrumentální činnosti, poslechové a hudebně pohybové činnosti.

Předmět je vyučován v celkové dotaci 5 hodin týdně, tj. po 1 hodině v jednotlivých ročnících.

Cíle a pojetí výuky

Cílem je rozvíjet pozitivní vztah k umění a jeho vnímání, rozvíjení tvořivých vlastností a dovedností, rozvoj estetického citění a vnímání, kladného vztahu k hudbě a kreativity. Chceme dát žákům možnost hudebně i pohybově se projevat, poznat, že kultura a umění obohacují život člověka. Rozvíjet jejich kultivované vystupování a zvyšovat jejich sebedůvěru.

Formy a metody práce

Při výuce jsou používány mimo jiné následující formy a metody práce: zpěv, poslech, rytmické a pohybové ztvárnění melodie, hra na hudební nástroje (zobcová flétna, Orffovy hudební nástroje), návštěvy koncertů, vystupování na školních koncertních představeních, různé hry, seznamování se s hudební teorií.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Hudební výchova využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- poznatky z hudební výchovy využívá i v jiných vyučovacích předmětech
- při práci je uplatňován individuální přístup zohledňující úroveň a míru postižení, tempo každého žáka

- je využíváno her, soutěží a názorných demonstrací k osvojování metod a k vytváření vlastních strategií v učení žáka
- žák je motivován kladným hodnocením k dalšímu učení, je hodnocen, za to co umí, ne co nedokázal
- žák je podněcován k zájmu o okolní svět a život v něm
- je veden k posilování paměti opakováním písní a říkadel

b/ Kompetence k řešení problémů

- pomocí kladného hodnocení žák získává větší sebedůvěru k vlastním rozhodnutím a uvědomění si svých kvalit a možností
- snaží se vyjádřit vlastní postoje a názory
- dokáže popsat problém, požádat o pomoc a radu

c/ Kompetence komunikativní

- pomocí jednoduchých a srozumitelných otázek se učí naslouchat, co nejlépe porozumět obsahu sdělení a vyjadřovat se celými větami
- správně klade a formuluje otázky
- dorozumívá se v běžných komunikačních situacích
- zná pravidla komunikace a zapojuje se do diskuse
- získává sebedůvěru při komunikaci s ostatními (formou dramatizací, modelových situací...)
- žák je veden ke klidnému a věcnému řešení situací
- žák je veden k používání různých komunikačních prostředků (gest, zvuků, pantomimy, hry na hudební nástroj...)

d/ Kompetence sociální a personální

- je veden k vzájemné pomoci a práci v týmu prostřednictvím her a skupinové práce
- vhodným způsobem žádá o pomoc
- pomocí diskusí a rozborů se učí rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování
- upevňuje dobré vztahy mezi spolužáky
- učí se respektovat druhé lidi a jejich názor
- žák je veden k utváření pozitivní představy o sobě samém, je podporována jeho sebedůvěra a samostatný rozvoj

e/ Kompetence občanské

- uvědomuje si své povinnosti ve škole i mimo školu, vhodnou formou se domáhá svých práv
- je posilována žákova sebeúcta a kladné osobnostní vlastnosti žáka, a tím je posilována snaha o eliminaci jeho psychického nebo fyzického týrání
- prožitkovým vyučováním je žák veden k maximální toleranci a schopnosti empatie
- žákova schopnost improvizace a samostatnost je posilována a rozvíjena společnými vystoupeními a akcemi mimo školu

f/ Kompetence pracovní

- využívá své znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje
- pomocí pracovních činností ve skupině se učí týmové práci a rozšiřuje si své pracovní komunikační schopnosti
- učí se prezentovat výsledky vlastní práce
- je veden ke koncentraci na pracovní výkon

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti, pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a řešení problémů, **Sebepoznání a sebepojetí** – můj vztah k druhým lidem i k sobě samému, zdravé a vyrovnané sebepojetí, **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání i prožívání a vůle, organizace vlastního času, **Psychohygiena** – dovednost pozitivního naladění mysli, dobrý vztah k sobě samému, zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy **Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině, **Komunikace** - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba, žádost, odmítání), pravda a lež v komunikaci, spolupráce a soutěživost, **Mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, empatie, respekt, pomoc, podpora, lidská práva, vztahy v naší třídě (skupině,) **Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci a zvládání soutěže a konkurence
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh **Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování, pomáhající a prosociální chování

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpívat jednoduché písně v rozsahu kvinty na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky - správně a hospodárně dýchat - rytmizovat jednoduché texty, zřetelně vyslovovat - měnit pohyb podle tempových a rytmických změn - využívat jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - reagovat pohybem na znějící hudbu, měnit pohyb podle tempa a rytmu - rozlišovat sílu zvuku - soustředit se na poslech jednoduché krátké skladby 	<p>Vokální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu - intonační cvičení - hudební rytmus – rytmizace jednoduchých říkadél - hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.) <p>Instrumentální činnost</p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na tělo - hra na hudební nástroje z Orffova instrumentáře a zobcovou flétnu <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové hry s říkadly a dětskými popěvky <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznávání tempa a rytmu, síly zvuku - slavné melodie a skladby přiměřené věku žáka 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Sebepoznání a sebepojetí Psychohygiena Poznávací schopnosti Komunikace Mezilidské vztahy Spolupráce a soutěživost Hodnoty, postoje, praktická etika 	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Hudební výchova - 4. - 5. ročník	Průřezová témata
Očekávané výstupy:	Učivo:	
<p>žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zpívat na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky - při zpěvu využívat získané pěvecké dovednosti podle svých individuálních schopností (naučit se správně hospodařit s dechem při interpretaci písní) - doprovodit spolužáky na rytmické hudební nástroje - umět propojit vlastní pohyb s hudbou - odlišit tóny podle výšky, síly a barvy - rozpoznávat v proudu znějící hudby některé hudební nástroje - soustředit se na poslech skladeb 	<p>Vokální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu - intonační cvičení - hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.) - nota jako grafický znak pro tón - zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), <p>Instrumentální činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - hra na hudební nástroje z Orffova instrumentáře a zobcovou flétnu - hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu - interpretace těžkých a lehkých dob <p>Hudebně pohybové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby, pochod podle hudebního doprovodu - orientace v prostoru – utváření pohybové paměti - taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance <p>Poslechové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), - kvalita tónů – délka, síla, barva, výška - zpěvní hlasy - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje - slavné melodie a skladby přiměřené věku žáka - nejvýznamnější hudební skladatelé 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Poznávací schopnosti</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce a soutěživost</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>

4.5.2 Výtvarná výchova (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Výtvarná výchova kultivuje osobnost žáka, posiluje sebedůvěru, sebevědomí, prohlubuje senzibilitu, smyslové vnímání a schopnost vyjadřovat a prezentovat své emoce, představy, pocity, zkušenosti a myšlenky. Vytváří u žáků kladný vztah k umění. Rozvíjí jejich tvořivé schopnosti a dává jim prostor pro vlastní umělecké výtvarné vyjádření. Vytváří příležitosti pro spolupráci, vede k toleranci a napomáhá utvářet jejich hodnoty a postoje pomocí výtvarného projevu vlastního či vnímání uměleckých děl. Má nezastupitelný rehabilitační a relaxační charakter. Žáci s mentálním postižením mohou být v této oblasti úspěšní. Získané dovednosti mohou obohatit jejich život a mohou je využít v zájmových činnostech.

Předmět je vyučován v celkové dotaci 5 + 2 hodin týdně, tj. po 1 hodině v 1. - 3. ročníku a po 2 hodinách ve 4. – 5. ročníku.

Cíle a pojetí výuky

Cílem je rozvíjet kladný vztah k umění, estetické cítění, smyslové vnímání, schopnost vyjádřit a výtvarně ztvárnit své emoce, představy, pocity, zkušenosti a myšlenky. Zlepšuje u žáků jemnou motoriku. Přináší příležitosti pro rozvoj vlastní tvořivosti, osobitost vyjádření, přispívá k rozvoji intelektu. Žáci se učí pracovním návykům, organizaci práce, dodržování hygienických pravidel. Žáci se učí prezentovat a obhajovat vlastní práci, kriticky vnímat vlastní výkony, citlivě vnímat názory druhých. Dává jim příležitost pro vzájemnou spolupráci, Zažít úspěch ze společné práce, napomáhá rozvíjet toleranci a vnímání sebe a okolního světa.

Formy a metody práce

V předmětu Výtvarná výchova používáme tyto formy práce: kresba, malba, hra s barvou, kombinovaná technika, kolorovaná kresba, prostorová tvorba, jednoduché grafické techniky, prezentace výtvarných děl. Žáci v hodinách pracují individuálně nebo ve skupinách, spolupodílí se na hodnocení prací. Využíváme různých materiálů a technik.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- získané dovednosti z výtvarné výchovy využívá i v jiných vyučovacích předmětech

- účinně využívá spojení práce ruky a oka, zlepšuje prostorovou orientaci a odhad
- při práci je uplatňován individuální přístup zohledňující úroveň a míru postižení, tempo každého žáka
- žák je motivován kladným hodnocením k další tvořivé práci, je hodnocen, za to co umí, co se mu povedlo, ne co nezvládl
- žák je pomoci porovnávání a hodnocení dosažených výsledků veden k poznání vlastních možností, rozvíjí se sebehodnocení a sebekontrola (prezentace výsledků - třídní a školní nástěnky)

b/ Kompetence k řešení problémů

- pomocí kladného hodnocení žák získává větší sebedůvěru k vlastním rozhodnutím a uvědomění si svých kvalit a možností
- nenechá se odradit nezdarem
- snaží se vyjádřit vlastní postoje a názory
- ví na koho se obrátit s prosbou o pomoc, dokáže popsat problém, požádat o pomoc a radu
- žák je veden ke zvládnutí krizových situací a upevnění si správného jednání v případě vlastního ohrožení nebo ohrožení jiné osoby

c/ Kompetence komunikativní

- kladením jednoduchých a srozumitelných otázek učíme žáky naslouchat, co nejlépe porozumět obsahu sdělení a vyjadřovat se celými větami
- správně klade a formuluje otázky
- dorozumívá se v běžných komunikačních situacích
- zná pravidla komunikace a zapojuje se do diskuse
- vyjádří vlastní prožitky, názor a vkus slovy, obhájí své názory
- žák je veden ke klidnému a věcnému řešení situací

d/ Kompetence sociální a personální

- je veden k vzájemné pomoci a práci v týmu prostřednictvím her a skupinové práce
- vhodným způsobem žádá o pomoc
- pomocí diskusí a rozborů se učí rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování

e/ Kompetence občanské

- žák jsou veden k respektování společenských norem a pravidel soužití mezi lidmi, uvědomuje si své povinnosti ve škole i mimo školu, vhodnou formou se domáhá svých práv
- je posilována žákova sebeúcta a kladné osobnostní vlastnosti žáka, a tím je posilována snaha o eliminaci jeho psychického nebo fyzického týrání
- prožitkovým vyučováním je žák veden k maximální toleranci a schopnosti empatie
- žák je veden k uvědomělé relaxaci a uvolnění při výtvarném projevu a důležitosti vyjádření svých vnitřních pocitů

f/ Kompetence pracovní

- využívá své znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje
- pomocí pracovních činností ve skupině se učí týmové práci a rozšiřuje si své pracovní komunikační schopnosti
- žák je veden k upevňování základních pracovních postupů a návyků, nejprve napodobováním, později důsledným dodržováním
- upevňujeme návyky správného užívání a udržování pomůcek, techniky a ostatního vybavení, udržování pracovního místa v čistotě
- žák je veden k přiměřené pracovní výdrži, koncentraci na pracovní výkon a jeho dokončení
- žák je veden k práci podle pokynů a daného návodu, orientaci v předložených tištěných a obrazových materiálech

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a řešení problémů, **Sebepoznání a sebepojetí** – můj vztah k druhým lidem i k sobě samému, zdravé a vyrovnané sebepojetí, **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání i prožívání a vůle, organizace vlastního času, **Psychohygiena** – dovednost pozitivního naladění mysli, dobrý vztah k sobě samému, zvládnutí stresových situací, hledání pomoci při potížích
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy **Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině, **Komunikace** - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba, žádost, odmítání), pravda a lež v komunikaci, spolupráce a soutěživost, **Mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, empatie, respekt, pomoc, podpora, lidská práva, vztahy v naší třídě (skupině,) **Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci a zvládnutí soutěže a konkurence
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh **Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování, pomáhající a prosociální chování

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotovovat výtvarné práce na základě svých vlastních zkušeností, prožitků, fantazie a schopností - rozpoznávat, pojmenovávat a porovnávat ve své vlastní tvorbě, tvorbě ostatních i na příkladech z běžného života tyto prvky – linie, tvary, barvy - zvládat základní dovednosti pro vlastní tvorbu - vysvětlit obsah své vlastní tvorby 	<p>uplatňování subjektivity</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné vyjádření skutečnosti, představ, zážitků, příběhů, emocí, pocitů, nálad, fantazie - typy vizuálně obrazných vyjádření hračky, předměty, zvířata,... <p>rozvijení smyslové citlivosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - prvky vizuálně obrazného vyjádření využití linie, tvarů, barev a jejich vlastností, kombinací - uspořádání objektů do celku, zobrazení jednotlivých prvků a jejich zařazení do tematického celku - dekorativní práce - figurální zobrazení – stále přesnější vyjádření pohybu a proporcí těla - zapojování zrakového vnímání a ostatních smyslů (tvar, velikost, poměr, barva – kontrast) <p>výtvarné techniky</p> <ul style="list-style-type: none"> - kresba (tuš, pastelka, voskový pastel, křída, dřívko...) - malba (krycí vodové barvy, temperové barvy, pastel, voskový pastel...) - základní dovednosti při práci se štětcem, akvarel, tempery, hra s barvou, malba prsty - prostorové tvoření (hlína, modurit, sádra, stavebnice...) - dekorativní práce s papírem, textilem, přírodninami - kombinované techniky (koláže, tiskátka, frotáže...) <p>prezentace vlastní tvorby</p>	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Poznávací schopnosti</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce a soutěživost</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

Vzdělávací oblast: Umění a kultura	Předmět: Výtvarná výchova - 4. a 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotovovat výtvarné práce na základě svých vlastních zkušeností, prožitků, fantazie a schopností - realizovat svůj tvůrčí záměr - rozpoznávat, pojmenovávat a porovnávat a třídit ve své vlastní tvorbě, tvorbě ostatních i na příkladech z běžného života tyto prvky – linie, tvary, barvy, objekty – rozpoznávat jejich základní vlastnosti a vztahy - umět použít získané zkušenosti při vlastní tvorbě - nalézat vhodné prostředky pro svá vyjádření - volit vhodné materiály a techniky, kombinovat je - vysvětlit obsah své vlastní tvorby - vhodnou formou hodnotit práci svou a spolužáka (slovně, mimoslovně, graficky) 	<p>uplatňování subjektivity</p> <ul style="list-style-type: none"> - výtvarné vyjádření skutečnosti, představ, zážitků, příběhů, emocí, pocitů, nálad, fantazie - typy vizuálně obrazných vyjádření hračky, předměty, zvířata,... <p>rozvíjení smyslové citlivosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - prvky vizuálně obrazného vyjádření využití linie, tvarů, barev a jejich vlastností, kombinací - uspořádání objektů do celku, zobrazení jednotlivých prvků a jejich zařazení do tematického celku - dekorativní práce - figurální zobrazení – stále přesnější vyjádření pohybu a proporcí těla - zapojování zrakového vnímání a ostatních smyslů (tvar, velikost, poměr, barva – kontrast) <p>výtvarné techniky</p> <ul style="list-style-type: none"> - kresba (tuš, pastelka, voskový pastel, křída, dřívko, uhel...) - malba (krycí vodové barvy, temperové barvy, pastel, voskový pastel...) - prostorové tvoření (hlína, modelína, modurit, sádra, stavebnice, kartony kombinované techniky (koláže, tiskátka, frotáže...) - dekorativní práce (s papírem, textilem, přírodninami, netradičními materiály – plast...) - kompozice různých materiálů (kombinované techniky, koláž...) <ul style="list-style-type: none"> - vnímání, porovnávání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce (malba, kresba, ilustrace, plastika...) 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Poznávací schopnosti</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce a soutěživost</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

<p>- uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při svých tvůrčích činnostech, zapojit se účinně dle svých možností a schopností do prezentace třídy a školy</p>	<p>prezentace vlastní tvorby ve třídě i ve škole, spolupráce při prezentaci školy</p>		
--	--	--	--

4.6 Člověk a zdraví

4.6.1 Tělesná výchova (1.- 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Tělesná výchova napomáhá k všestrannému rozvoji člověka po fyzické, pohybové a morální stránce. Komplexně rozvíjí osobnost dítěte, umožňuje rozvoj fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností, vede k pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence i problémů s poškozením zdraví. Žák je veden k zodpovědnosti za své zdraví, znalosti rizik a nebezpečí, která ho obklopují. Tělesná výchova posiluje žákovo sebevědomí a učí vzájemné spolupráci, rozvíjí sociální dovednosti a komunikaci. Vytváří kladný vztah k pohybu, což je základní předpoklad pro další aktivní život. Rozvoj a ochrana zdraví hraje důležitou roli v životě člověka. Vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci.

Předmět je vyučován v celkové dotaci 15 hodin týdně, tj. po 3 hodinách v jednotlivých ročnících.

Cíle a pojetí výuky

Cílem výuky je rozvíjet u žáků spontánní pohyb, navozovat pozitivní pocity z pohybové činnosti, které vedou k aktivnímu vztahu ke sportu. Propojovat pohybové činnosti s mezilidskými vztahy (sport jako jeden z prostředků k navazování sociálních kontaktů) a základními morálními postoji. Při různých pohybových aktivitách (spontánní pohyb i řízená pohybová činnost) je zdůrazňován vliv cvičení na zdravý vývoj jedince, tělesný i duševní. Žáci se seznamují i s tím, co zdraví prospívá a co zdraví ohrožuje. Žáci též poznávají význam korektivních, regeneračních a kompenzačních cvičení a snaží se je zařazovat do svého pohybového režimu.

Formy a metody práce

V předmětu Tělesná výchova žáci rozvíjí své pohybové dovednosti formou individuálního cvičení, cvičení ve dvojicích a cvičení ve větších nebo menších týmech. Nezastupitelnou roli zaujímají hry a soutěže. Součástí výuky je i cvičení na různém sportovním nářadí a použití rozmanitého sportovního náčiní. Při hodnocení je přihlíženo k individuálnímu pohybovému nadání, možnostem a schopnostem žáka.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Tělesná výchova využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- žák používá pohybových aktivit pro upevnování svého zdraví, pro svůj osobní rozvoj a vytváření duševní pohody

- učí se vyrovnávat s úspěchy i neúspěchy
- při práci je uplatňován individuální přístup zohledňující úroveň a míru postižení, tempo každého žáka
- žák je motivován kladným hodnocením k dalším pohybovým aktivitám, je hodnocen, za to co umí, co se mu povedlo, ne co nezvládl
- žák je pomocí porovnávání a hodnocení dosažených výsledků veden k poznání vlastních možností, rozvíjí se sebehodnocení a sebekontrola
-

b/ Kompetence k řešení problémů

- pomocí kladného hodnocení žák získává větší sebedůvěru k vlastním rozhodnutím a uvědomění si svých kvalit a možností
- snaží se vyjádřit vlastní postoje a názory
- ví na koho se obrátit s prosbou o pomoc, dokáže popsat problém, požádat o pomoc a radu
- žák je veden ke zvládnutí krizových situací a upevnění si správného jednání v případě vlastního ohrožení nebo ohrožení jiné osoby
- přemýšlí nad možnostmi zvyšování své zdatnosti a zdokonalování techniky prováděných činností
- žák je veden k přijímání důsledků svého chování
- nenechá se odradit nezdarem

c/ Kompetence komunikativní

- kladením jednoduchých a srozumitelných pokynů učíme žáky naslouchat, co nejlépe porozumět obsahu sdělení
- dorozumívá se v běžných komunikačních situacích
- uplatňuje komunikativní dovednosti potřebné ke kvalitní spolupráci s ostatními žáky
- žák je veden ke klidnému a věcnému řešení situací
- žák je veden k používání základního pojmosloví z oblasti tělovýchovy

d/ Kompetence sociální a personální

- je veden k vzájemné pomoci a práci v týmu prostřednictvím her a soutěží
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty ke druhým žákům
- v případě potřeby vhodným způsobem požádá o pomoc nebo ji poskytne
- žák respektuje pravidla a zásady týmové práce a zásady sportovního chování
- podílí se na utváření dobrých vztahů s vrstevníky
- uvědomuje si nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby

e/ Kompetence občanské

- uvědomuje si své povinnosti ve škole i mimo školu, vhodnou formou se domáhá svých práv
- je posilována žákova sebeúcta a kladné osobnostní vlastnosti žáka, a tím je posilována snaha o eliminaci jeho psychického nebo fyzického týrání
- je posilována samostatnost žáka a jeho schopnost improvizovat společnými výlety, plaveckým a lyžařským výcvikem

- při pohybových aktivitách v přírodě respektuje požadavky na ochranu životního prostředí
- jedná v zájmu podpory a ochrany zdraví svého i ostatních

f/ Kompetence pracovní

- dodržuje pravidla bezpečnosti při hodinách tělesné výchovy z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých
- využívá své znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje
- pomocí her a soutěží se učí týmové práci a rozšiřuje si své pracovní komunikační schopnosti
- je důsledně veden ke znalosti a dodržování pracovního režimu, řádu odborných učeben a zásadám první pomoci
- má pozitivní vztah k pohybu a zdraví
- usiluje o přiměřenou tělesnou výdrž a koncentraci na sportovní výkon

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a řešení problémů, **Sebepoznání a sebepojetí** – můj vztah k druhým lidem i k sobě samému, zdravé a vyrovnané sebepojetí, **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání i prožívání a vůle, organizace vlastního času, **Psychohygienu** – dovednost pozitivního naladění mysli, dobrý vztah k sobě samému, zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy **Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině, **Komunikace** - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba, žádost, odmítání), pravda a lež v komunikaci, spolupráce a soutěživos,t **Mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, empatie, respekt, pomoc, podpora, lidská práva, vztahy v naší třídě (skupině), **Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci a zvládání soutěže a konkurence

- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh **Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování, pomáhající a prosociální chování

Vzdělávací oblast: Výchova ke zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - získat kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám - pod vedením připravit svůj organismus na pohybové aktivity - reagovat na základní pokyny a povely k osvojované pohybové činnosti - v souladu s individuálními schopnostmi zvládat osvojované aktivity - sportovní aktivity provádět ve vhodném oblečení a obuvi - uplatňovat hlavní zásady hygieny při pohybových aktivitách - vědět, jak a kde sehnat pomoc v případě potřeby 	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>význam pohybu pro zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový režim žáků, spontánní pohybové činnosti a hry <p>příprava organismu před pohybovými činnostmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - průpravná cvičení, protažení hlavních svalových skupin <p>zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití</p> <ul style="list-style-type: none"> - správné držení těla, kompenzační, průpravná, koordinační, relaxační, psychomotorická a dechová cvičení <p>pohybové hry se zaměřením na rozvoj koordinačních, silových, rychlostních, vytrvalostních schopností</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost při pohybových činnostech, organizace cvičebního prostoru - první pomoc při úrazech <p>hygiena při TV (osobní hygiena, vhodné oblečení a obutí, šatny)</p> <p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>pohybové hry s různým zaměřením</p> <p>základy gymnastiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - průpravná cvičení, jednoduchá akrobatická cvičení, cvičení na nářadí a s náčiním 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Poznávací schopnosti</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce a soutěživost</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	<p>Poučení o bezpečném chování v hodinách tělesné výchovy, při cvičení na nářadí a s náčiním a při manipulaci s nářadím a náčiním</p>

<p>- dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách v tělocvičně i na venkovních sportovištích, v přírodě, v bazénu, při lyžování, sáňkování</p> <p>- překonávat případné obavy z pohybu ve vodě</p>	<p>- kotoul vpřed - odraz z trampolínky a výskok, odraz z můstku, přeskok – snížená bedna - lavička – překonávání různými způsoby</p> <p>rytmické a kondiční cvičení - vyjádření rytmu a melodie pohybem - jednoduché tance založené na kroku poskočném, přísunném,...</p> <p>průpravná úpolová cvičení - přetahy</p> <p>základy atletiky - běh rychlostní do 60 m - skok z místa - hod míčkem z místa</p> <p>základy sportovních her -základní manipulace s míčem, základní herní činnosti jednotlivce - průpravné sportovní hry se zjednodušenými pravidly</p> <p>turistika a pobyt v přírodě - chůze v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody</p> <p>plavání - hygiena plavání - adaptace na vodní prostředí - hry ve vodě</p> <p>pobyt v zimní přírodě - hry na sněhu, lyžování - bezpečnost při lyžování, ochrana organismu - základní techniky pohybu při jízdě na lyžích, sáňkách a bobech</p>		<p>Plavecký výcvik 3. ročník v rozsahu 20 hodin</p> <p>Poučení o bezpečném chování při plavání v bazénu i ve volné přírodě</p> <p>Poučení o bezpečném chování při lyžování, sáňkování a bobování</p>
---	---	--	--

	<p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace v TV, základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály - zjednodušená pravidla her a soutěží - zdravé soutěžení v duchu fair play - nabídka informací o pohybových činnostech v místě		
--	--	--	--

Vzdělávací oblast: Výchova ke zdraví	Předmět: Tělesná výchova - 4. - 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - získat kladný postoj k pohybovým aktivitám - uvědomovat si význam sportu pro rozvoj vlastního zdraví a sportovat ve volném čase - pod vedením připravit svůj organismus na pohybové aktivity - uklidnit organismus po ukončení pohybových aktivit - umět využívat relaxační a kompenzační cvičení - zařazovat do pohybového režimu korektivní cvičení především v souvislosti s vlastním svalovým oslabením - rozvíjet svou tělesnou zdatnost, zdokonalovat pohybový projev a správné držení těla - zdokonalovat své základní pohybové dovednosti podle svých individuálních pohybových možností a schopností - sportovní aktivity provádět ve vhodném oblečení a obuvi - uplatňovat hlavní zásady hygieny při pohybových aktivitách - vědět, jak a kde sehnat pomoc v případě potřeby 	<p>Činnosti ovlivňující zdraví</p> <p>význam pohybu pro zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> - pohybový režim žáků, délka intenzita pohybu, spontánní pohybové činnosti a hry příprava organismu před pohybovými činnostmi - průpravná cvičení, protažení hlavních svalových skupin - uvolnění po zátěži, protahovací cvičení zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití - správné držení těla, kompenzační, průpravná, koordinační, relaxační, psychomotorická a dechová cvičení pohybové hry se zaměřením na rozvoj koordinačních silových, rychlostních, vytrvalostních schopností - bezpečnost při pohybových činnostech, organizace cvičebního prostoru - první pomoc při úrazech - hygiena při TV (osobní hygiena, vhodné oblečení a obutí, šatny) 	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj schopností poznávání Seberegulace a sebeorganizace Sebepoznání a sebepečení Psychohygiena Poznávací schopnosti Komunikace Mezilidské vztahy Spolupráce a soutěživost Hodnoty, postoje, praktická etika 	<p>Poučení o bezpečném chování v hodinách tělesné výchovy, při cvičení na náradí a s náčiním a při manipulaci s ním</p>

<ul style="list-style-type: none"> - reagovat na základní pokyny a povely k osvojované pohybové činnosti - mít osvojeny základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů - dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách v tělocvičně i na venkovních sportovištích, v přírodě, v bazénu, při lyžování, sáňkování - dodržovat pravidla her a soutěží - jednat v duchu fair play - v tabulce najít své výkony a snažit se je porovnat s ostatními 	<p>Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností</p> <p>pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> - s různým zaměřením - s využitím tradičního i netradičního náčiní - pohybová tvořivost - vytváření vlastních modifikací osvojených pohybových her <p>základy gymnastiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - průpravná cvičení, jednoduchá akrobatická cvičení, cvičení na nářadí a s náčiním - kotoul vpřed - odraz z trampolínky a výskok, odraz z můstku, přeskok – snížená bedna - lavička – překonávání různými způsoby - jednoduchá akrobatická řada - přeskok – snížená bedna, koza, skrčka, roznožka <p>rytmické a kondiční cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> - vyjádření rytmu a melodie pohybem - jednoduché tance založené na kroku poskočném, přísunném,... <p>průpravná úpolová cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> - přetahy, přetlaky, odpory <p>základy atletiky</p> <ul style="list-style-type: none"> - běžecká abeceda - polovysoký a nízký start - běh rychlostní do 60 m - motivovaný vytrvalostní běh podle schopností žáků - skok z místa - hod míčkem z místa <p>základy sportovních her</p> <ul style="list-style-type: none"> -základní manipulace s míčem a jiným herním 		
--	---	--	--

	<p>náčiním odpovídající velikostí a hmotností základní herní činnosti jednotlivce</p> <ul style="list-style-type: none"> - průpravné sportovní hry se zjednodušenými pravidly <p>turistika a pobyt v přírodě</p> <ul style="list-style-type: none"> - chůze v terénu - chování v přírodě a ochrana přírody <p>plavání</p> <ul style="list-style-type: none"> - hygiena plavání - adaptace na vodní prostředí - hry ve vodě - základní plavecké dovednosti - orientace ve vodním prostředí, dýchání do vody, splývání, potápění - jeden plavecký způsob - skoky a pády do vody <p>pobyt v zimní přírodě</p> <ul style="list-style-type: none"> - hry na sněhu, lyžování - bezpečnost při lyžování, ochrana organismu - základní techniky pohybu při jízdě na lyžích, sáňkách a bobech - lyžařská turistika - zdolávání terénních nerovností a překážek - zásady bezpečnosti při lyžařské turistice <p>Činnosti podporující pohybové učení</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikace v TV, základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely, signály - zjednodušená pravidla her a soutěží - zdravé soutěžení v duchu fair play - olympijské symboly a myšlenky - měření výkonů a posuzování pohybových dovedností, základní pohybové testy - nabídka informací o pohybových činnostech v místě 		<p>Plavecký výcvik 4. ročník – v rozsahu 20 hodin</p> <p>Poučení o bezpečném chování při plavání v bazénu i ve volné přírodě</p> <p>Poučení o bezpečném chování při lyžování, sáňkování a bobování</p>
--	--	--	--

4.7 Člověk a svět práce

4.7.1 Pracovní činnosti (1. – 5. ročník)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí v základním vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum nejen manuálních činností, ale i činností rozvíjejících klíčové kompetence, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení komunikačních, motorických a tvořivých schopností, zmírňuje motorické poruchy, zdokonaluje kognitivní funkce, stimuluje řeč a myšlení. Vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci a přispívá k vytváření životní a profesní orientace.

Předmět **Pracovní činnosti** vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a pomáhá žákům nalézt cestu k dalšímu profesnímu uplatnění v budoucím životě.

Předmět využívá znalostí získaných v jiných oblastech vzdělávání, zkušeností žáků z běžného praktického života a jejich dovedností. Rozvíjí jejich manuální, motorické, tvořivé schopnosti a základní pracovní dovednosti a návyky. Vede žáky k samostatné práci i práci v týmu, učí je vážit si práce své i druhých.

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti, zásady bezpečnosti a hygieny při práci. Předmět rozvíjí u žáků schopnost komunikace a spolupráce ve skupině.

Předmět je vyučován v celkové dotaci 15 hodin týdně, tj. po 3 hodinách v jednotlivých ročnících.

Vzdělávací obsah výuky je rozčleněn na 4 tematické okruhy Práce s drobným materiálem, Práce montážní a demontážní, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů. Ve všech tematických okruzích jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny práce.

Cíle a pojetí výuky

Prvořadým cílem je rozvíjet u žáka motoriku a manuální zručnost, vytvářet pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí. Při plnění pracovních úkolů jsou žáci vedeni k přesnosti, systematickosti, vytrvalosti a rozvíjí se schopnost zvládnout různé pracovní postupy. Žáci jsou vedeni k práci v kolektivu, účinné spolupráci s ostatními, k odpovědnosti za výsledky své práce.

Žáci si osvojují dovednosti zacházet s různým náčiním, nástroji, pomůckami a drobným náradím. Jsou vedeni k systematickosti, přesnosti, a vytrvalosti při plnění pracovních úkolů.

Poznáváním různých pracovních činností si pomáhají vytvářet spektrum možných zálib a využití volného času. Učí se orientovat v různých oborech lidské činnosti.

Při práci jsou vedeni k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel.

Maximálně je podporován pozitivní vztah k manuálním činnostem.

Formy a metody práce

V předmětu Pracovní činnosti jsou rozvíjeny různé formy práce s drobným materiálem, práce montážní a demontážní, pěstitelské práce a pracovní postupy při přípravě jednoduchých pokrmů. Žák je veden k tomu, aby pracoval dle instrukcí a návodů, modelu, předlohy, slovního pokynu. Dále využíváme vycházky, exkurze, pozorování či krátkodobé projekty. Žák si ověřuje v praxi různé pracovní postupy. Žáci v hodinách pracují individuálně nebo ve skupinách.

Klíčové kompetence

Ve vyučovacím předmětu Pracovní činnosti využíváme strategií pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí:

a/ Kompetence k učení

- získané dovednosti využívá i v jiných vyučovacích předmětech
- při práci je uplatňován individuální přístup zohledňující úroveň a míru postižení, tempo každého žáka
- žák je motivován kladným hodnocením k další tvořivé práci, je hodnocen, za to co umí, co se mu povedlo, ne co nezvládl
- žák je pomocí porovnávání a hodnocení dosažených výsledků veden k poznání vlastních možností, rozvíjí se sebehodnocení a sebekontrola (prezentace výsledků - třídní a školní výstavky)
- žák je veden k vyhledávání a využívání informací v praktickém životě
- v praktických činnostech si upřesňuje představy o předmětech, tvarech, jevech
- rozvíjí řeč a myšlení, vytváří si základy technického myšlení
- rozvíjí přesnost, systematickosti, vytrvalost

b/ Kompetence k řešení problémů

- pomocí kladného hodnocení žák získává větší sebedůvěru k vlastním rozhodnutím a uvědomění si svých kvalit a možností
- snaží se vyjádřit vlastní postoje a názory
- ví na koho se obrátit s prosbou o pomoc, dokáže popsat problém, požádat o pomoc a radu
- překonává překážky, nenechá se odradit nezdarem
- žák je veden ke zvládnutí krizových situací a upevnění si správného jednání v případě vlastního ohrožení nebo ohrožení jiné osoby
- aplikuje postup podle návodu na práci podobného zadání
- volí různé postupy práce
- pracuje s chybou jako s příležitostí hledat správné řešení, poznává význam kontroly

c/ Kompetence komunikativní

- kladením jednoduchých a srozumitelných otázek učíme žáky naslouchat, co nejlépe porozumět obsahu sdělení a vyjadřovat se celými větami
- správně klade a formuluje otázky, zeptá se na doplňující údaj

- samostatně se vyjadřuje k prováděným činnostem
- dorozumívá se v běžných komunikačních situacích
- zná pravidla komunikace a zapojuje se do diskuse
- žák je veden ke klidnému a věcnému řešení situací
- používá správně názvy pracovních činností, nástrojů, materiálů a pomůcek
- účelně komunikuje při práci v týmu, konflikty řeší v klidu

d/ Kompetence sociální a personální

- je veden k vzájemné pomoci a práci v týmu prostřednictvím her a skupinové práce
- vhodným způsobem žádá o pomoc
- pomocí diskusí a rozborů se učí rozpoznávat a pojmenovávat vlastní chyby, nedostatky a způsoby chování
- posiluje své sebevědomí na základě vlastních úspěchů
- podílí se na utváření pravidel při činnostech, pravidla sám dodržuje
- respektuje nápady a názory druhých
- je ohleduplný k druhým
- projeví svůj názor a zkušenost
- rozpozná nevhodné a nebezpečné chování

e/ Kompetence občanské

- dodržuje pravidla bezpečnosti, předchází nebezpečím, chrání si své zdraví
- respektuje společenské normy
- je posilována žákova sebeúcta a kladné osobnostní vlastnosti žáka, a tím je posilována snaha o eliminaci jeho psychického nebo fyzického týrání
- prožitkovým vyučováním je žák veden k maximální toleranci a schopnosti empatie
- je veden k aktivní péči o životní prostředí (sběr papíru, třídění odpadu, péče o třídu, školu, šetření energiemi)
- šetrně zachází s materiály

f/ Kompetence pracovní

- využívá své znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje
- pomocí pracovních činností ve skupině se učí týmové práci a rozšiřuje si své pracovní komunikační schopnosti
- žák je veden k upevnování základních pracovních postupů a návyků, nejprve napodobováním, později důsledným dodržováním
- připraví si a udržuje svůj pracovní prostor
- je veden k rozvoji hrubé i jemné motoriky
- je důsledně veden ke znalosti a dodržování pracovního režimu, řádu odborných učeben a zásadám první pomoci
- seznamuje se s nástroji, pomůckami a nářadím, a s bezpečností práce s nimi
- je veden k schopnosti vydržet pracovat a koncentrovat se až k dokončení výkonu
- vytvoří si pozitivní vztah k manuálním činnostem
- posuzuje reálně výsledky své práce
- snaží se o dokončení práce a provedení v co nejlepší kvalitě
- vytvoří si představu o konkrétních činnostech běžných profesí

Začleněná průřezová témata

Začleněná průřezová témata jsou integrována do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu a prolínají učivem 1. – 5. ročníku.

Osobnostní a sociální výchova

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti a hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem.

Z tématu **Osobnostní a sociální výchova** jsou začleněny

- v oblasti osobnostního rozvoje tematické okruhy **Rozvoj schopností poznávání** – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění a řešení problémů, **Sebepoznání a sebepojetí** – můj vztah k druhým lidem i k sobě samému, zdravé a vyrovnané sebepojetí, **Seberegulace a sebeorganizace** – cvičení sebekontroly, sebeovládání, regulace vlastního jednání i prožívání a vůle, organizace vlastního času, **Psychohygienu** – dovednost pozitivního naladění mysli, dobrý vztah k sobě samému, zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích a **Kreativita** – pružnost nápadů, originalita, tvořivost
- v oblasti sociálního rozvoje tematické okruhy **Poznávací schopnosti** – vzájemné poznávání se ve skupině, **Komunikace** - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, komunikace v různých situacích (omluva, pozdrav, prosba, žádost, odmítání), pravda a lež v komunikaci, spolupráce a soutěživost, **Mezilidské vztahy** – chování podporující dobré vztahy, empatie, respekt, pomoc, podpora, lidská práva, vztahy v naší třídě (skupině), **Spolupráce a soutěživost** – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci a zvládání soutěže a konkurence
- v oblasti morálního rozvoje tematický okruh **Hodnoty, postoje, praktická etika** – vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spravedlivost, respektování, pomáhající a prosociální chování, **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** – dovednost pro řešení problémů v různých rolích a situacích, při práci, rozhodnout o vhodném postupu, materiálu, nástrojích

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 1. - 3. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>Žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotovovat různé výrobky z daných materiálů přiměřenými pracovními postupy - zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami - využívat vlastní fantazii - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami - udržovat si v pořádku pracovní prostor - podle použitého materiálu zvolit vhodné pracovní pomůcky a nástroje - pracovat podle slovního návodu, demonstrace a přiměřeně náročné předlohy - využívat prvky lidových tradic - zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi - znát funkci a užití jednoduchých nástrojů a pomůcek - pracovat podle slovního návodu - provádět jednoduché montážní a demontážní práce 	<p>Práce s drobným materiálem</p> <p>Vlastnosti materiálu a jeho užití</p> <ul style="list-style-type: none"> - různé druhy papíru, karton, provázky, nitě, krabičky, korek, špejle, textil, různé druhy přírodnin a modelovacích hmot, korálky, knoflíky, drát <p>Funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> - nůžky, tužka, pravítko, lepidlo, nůž, špachtle, podložka, nit, tupá jehla <p>Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - skládání, ohýbání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, obkreslování, šití, navlékání, propichování, svazování, hnětení, válení, přidávání a ubírání hmoty <p>Lidové zvyky, tradice, řemesla</p> <ul style="list-style-type: none"> - užití tradičních i netradičních materiálů a jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů - Velikonoce, Vánoce, Svátek matek... <p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), krabičky - sestavování jednoduchých modelů 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Poznávací schopnosti</p> <p>Kreativita</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce a soutěživost</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popsat jeho výsledky - pečovat o nenáročné rostliny v bytě - upravit stůl pro jednoduché stolování - chovat se vhodně při stolování - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami, poskytnout první pomoc při drobném úrazu - udržovat si v pořádku pracovní prostor 	<p>Pěstitelské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní péče o pokojové rostliny - základní podmínky pěstování rostlin (půda, výživa rostlin...) - pěstování rostlin ze semene v místnosti <p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchá úprava stolu - pravidla slušného stolování 		
--	---	--	--

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce	Předmět: Pracovní činnosti - 4. a 5. ročník	Průřezová témata	Poznámky
Očekávané výstupy:	Učivo:		
<p>žák by měl</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhotovovat různé výrobky z daných materiálů přiměřenými pracovními postupy - využívat vlastní fantazii - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami - udržovat si v pořádku pracovní prostor - podle použitého materiálu zvolit vhodné pracovní pomůcky a nástroje - pracovat podle slovního návodu, demonstrace a přiměřeně náročné předlohy - využívat prvky lidových tradic - znát funkci a užití jednoduchých nástrojů a pomůcek - pracovat podle slovního návodu, předlohy a jednoduchého náčrtu - provádět jednoduché montážní a demontážní práce - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami, poskytnout první pomoc při drobném úrazu - udržovat si v pořádku pracovní prostor 	<p>Práce s drobným materiálem Vlastnosti materiálu a jeho užití</p> <ul style="list-style-type: none"> - různé druhy papíru, karton, provázky, nitě, krabičky, korek, špejle, textil, různé druhy přírodnin a modelovacích hmot, knoflíky, drát <p>Funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> - nůžky, tužka, pravítko, lepidlo, nůž, špachtle, podložka, nit, tupá jehla <p>Jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - skládání, ohýbání, stříhání, trhání, vystřihování, nalepování, slepování, obkreslování, šití, navlékání, propichování, svazování, hnětení, válení, přidávání a ubírání hmoty <p>Lidové zvyky, tradice, řemesla</p> <ul style="list-style-type: none"> - užití tradičních i netradičních materiálů a jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů - Velikonoce, Vánoce, Svátek matek... <p>Práce montážní a demontážní</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), krabičky - montáž a demontáž jednoduchých předmětů - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem 	<p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Kreativita</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Poznávací schopnosti</p> <p>Komunikace</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Spolupráce a soutěživost</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

<ul style="list-style-type: none"> - provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popsat jeho výsledky - pečovat o nenáročné rostliny v bytě - znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin - pečovat o rostliny podle jejich specifických potřeb - pozorovat růst rostlin - volit podle druhu činnosti vhodné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny při práci s danými nástroji a pomůckami, poskytnout první pomoc při drobném úrazu - znát základní vybavení kuchyně - uplatňovat zásady správné výživy - připravit jednoduché pohoštění - umět si zorganizovat pracovní plochu - vhodně se chovat při stolování - při všech činnostech dodržovat zásady bezpečnosti práce - poskytnout první pomoc při úrazu 	<p>Pěstitelské práce</p> <ul style="list-style-type: none"> - péče o pokojové rostliny podle daných zásad - rostliny okrasné, léčivé, koření, zelenina a jiné - půda a její zpracování - výživa rostlin - osivo - pěstování rostlin ze semene, různé fáze vývoje - zásady bezpečné práce s rostlinami <p>Příprava pokrmů</p> <ul style="list-style-type: none"> - základní vybavení kuchyně, elektrospotřebiče (historie, současnost) - výběr, nákup a skladování potravin - příprava pokrmu - jednoduchá úprava stolu - pravidla správného stolování - bezpečná obsluha spotřebičů 		
---	--	--	--

5. Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Zařazení průřezových témat je důležité pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, protože mají silný výchovný aspekt a pomohou v osobnostním a charakterovém rozvoji žáků s lehkým mentálním postižením, především pak v jejich postojích a utváření hodnotového systému.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Všechna průřezová témata uvedená v ŠVP ZV jsou do vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením zařazena s tím, že budou korespondovat s náplní a očekávanými výstupy jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů.

Osobnostní a sociální výchova

Smyslem tohoto tématu je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti a hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu. Každodenní verbální komunikace slouží jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Vede žáka k sebepoznání, zdravému sebepojetí a k udržení psychického zdraví, komunikaci, mezilidským vztahům. Klade důraz na získávání praktických dovedností. Vytváří možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Zaměřuje se na rozvoj smyslového vnímání a kreativity, vnímání estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa.

Přispívá k rozvoji sociálních vztahů, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Přispívá k zdokonalování dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Výchova demokratického občana

Toto průřezové téma v obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech demokratické společnosti. Její získání má umožnit žákovi řešit problémy se zachováním své

lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace.

Žáci se učí uplatňovat své názory v diskusích a možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat. Průřezové téma má vazbu i na vzdělávací oblasti, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Jde o výchovu budoucích evropských občanů, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Multikulturní výchova

Toto téma umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty. Zprostředkovává porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. Pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování různých kultur, společné aktivity a spolupráci. Tím přispívá ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Environmentální výchova

Vede žáky k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si vztahy mezi člověkem a prostředím. Vede žáky k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního, odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě.

Mediální výchova

Média a komunikace se stávají stále významnějším zdrojem zkušeností, prožitků a poznatků. Proto je důležité umět zpracovat, vyhodnotit, kriticky posoudit sdělení a využít podněty, které přicházejí z okolního světa. Média mají výrazný vliv na chování jedince a

společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti, orientovat se v poznacích o fungování a společenské roli současných médií. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb – od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality.

Konkrétní zařazení tematických okruhů průřezových témat je uvedeno v tabulkách učebních osnov.

5.1 Tabulky začlenění průřezových témat do výuky

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA (OSV)
--

TEMATICKÉ OKRUHY	1.	2.	3.	4.	5.
1. Rozvoj schopností poznávání	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Inf, Hv, Př, Vv, Tv, Pč, VI	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč, VI, Př
2. Sebepoznání a sebepojetí	Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Hv, Vv, Tv, Pč, VI, Př	Hv, Vv, Tv, Pč, Př
3. Seberegulace a sebeorganizace	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, VI	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč
4. Psychohygiena	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, VI	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč
5. Kreativita	Vv, Pč	Vv, Pč	Vv, Pč	Vv, Pč	Inf, Vv, Pč
7. Mezilidské vztahy	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, Prv	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, VI	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč, VI
8. Komunikace	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč, VI
9. Kooperace a kompetice	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, M, Inf, Hv, Vv, Tv, Pč
10. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	M, Pč, Prv	M, Pč, Prv	M, Pč, Prv	M, Inf, Pč, VI	M, Inf, Pč
11. Hodnoty, postoje, praktická etika	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč	Čj, Hv, Vv, Tv, Pč, VI

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA (VDO)

TEMATICKÉ OKRUHY	1.	2.	3.	4.	5.
1. Občanská společnost a škola				VI	
2. Občan, občanská společnost a stát					
3. Formy participace občanů v politickém životě					
4. Princip demokracie jako forma vlády a způsoby rozhodování					

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH (EGS)

TEMATICKÉ OKRUHY	1.	2.	3.	4.	5.
1. Evropa a svět nás zajímá	Čj				VI
2. Objevujeme Evropu a svět					VI
3. Jsme Evropané	Čj				

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA (MKV)

TEMATICKÉ OKRUHY	1.	2.	3.	4.	5.
1. Kulturní diference			Prv	VI	
2. Lidské vztahy					
3. Etnický původ					VI
4. Multikulturalita					VI
5. Princip sociálního smíru a solidarity					

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA (EV)

TEMATICKÉ OKRUHY	1.	2.	3.	4.	5.
1. Ekosystémy				Př	Př
2. Základní podmínky života	Prv	Prv	Prv	Př	Př
3. Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prv	Prv	Prv	Př	Př
4. Vztah člověka k prostředí	Prv	Prv	M, Prv	M, Př	M, Př

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA (MV)

TEMATICKÉ OKRUHY	1.	2.	3.	4.	5.
1. Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					Inf
2. Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality					Čj, Inf
3. Stavba mediálních sdělení					
4. Vnímání autora mediálních sdělení					
5. Fungování a vliv médií ve společnosti					Inf
6. Tvorba mediálního sdělení					
7. Práce v realizačním týmu					

Vysvětlivky použitých zkratk názvů předmětů:

Čj - Český jazyk

M - Matematika

Inf - Informatika

Prv - Prvouka

Př - Přírodověda /4. – 5. ročník/
Přírodopis /6. – 9. ročník/

VI - Vlastivěda

D - Dějepis

Vo - Výchova k občanství

F - Fyzika

Ch - Chemie

Z - Zeměpis

Hv - Hudební výchova

Vv - Výtvarná výchova

Vz - Výchova ke zdraví

Tv - Tělesná výchova

Pč - Pracovní činnosti

Nj - Druhý cizí jazyk -německý

Psa - Pohybové a sportovní aktivity

Aj - Anglický jazyk

6. Hodnocení žáků

Při hodnocení se přihlíží ke stupni postižení, individuálním možnostem a schopnostem žáka. Hlavním účelem je především poskytnutí zpětné vazby a motivace žáka. K ověřování výsledků vzdělávání se používají specifické formy a metody, hodnocení respektuje individualitu, věk, pokroky, toleruje chyby a omyly, motivuje ke zlepšení a vyšším cílům.

Při celkovém hodnocení žáka se užívá hodnocení známkou, dále lze na základě žádosti zákonných zástupců žáka užít slovní hodnocení, či kombinaci hodnocení známkou a slovního hodnocení.

Třídní učitel vysvětlí vhodným způsobem ostatním žákům ve třídě podstatu individuálního přístupu, odlišnost učiva, zadávaných úkolů, odlišnost náročnosti, požadavků, způsobu hodnocení a klasifikace žáků.

Dále viz. příloha ŠVP – Klasifikační řád ZŠ Harrachov

7. Zabezpečení výuky podle RVP ZV - LMP

Do výuky podle RVP ZV – LMP jsou zařazováni žáci na základě žádosti zákonných zástupců a na základě vyšetření a doporučení PPP nebo SPC Jsou to žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Formou individuální integrace je možné vzdělávat žáky s lehkým mentálním postižením, pro ně je vypracován individuální vzdělávací plán, v němž jsou uvedeny základní údaje o žákovi, výchozí učební dokumenty, cíle výuky v jednotlivých předmětech, konkrétní způsoby práce s žákem, organizace výuky, způsob hodnocení, výčet kompenzačních a učebních pomůcek, účast dalších pedagogických pracovníků tak, aby umožňoval osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobního maxima.

Metody a formy práce jsou přizpůsobeny individuálním možnostem, schopnostem a potřebám žáka. Jsou respektovány potřeby jedince a jeho osobní problémy.

Důraz je kladen na samostatnost, sebeobsluhu, upevňování základních hygienických návyků, vytváření pracovních návyků, udržování pořádku na svém místě, osvojování základů společenského chování, vytváření dobrých vztahů se spolužáky, prostředí, ve kterém se cítí žáci dobře a bezpečně. Žáci jsou chráněni před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Jde o vytváření příznivého sociálního klimatu – otevřenost a partnerství v komunikaci, úctu, toleranci, uznání, empatii, spolupráci a pomoc druhému, sounáležitost se třídou, školou. Důležitá je spoluúčast žáků na vzdělávání a životě školy.

Usilujeme o vzdělávání propojené se skutečným životem tak, aby si žáci osvojovali to, co pro ně má praktický smysl.

Důraz je kladen na úzkou spolupráci s rodinou a odborníky, včasnou informovanost o věcech uvnitř školy i mimo ni.

Nabízíme možnost individuálních konzultací, návštěvu výuky, kontakty na odborníky (psycholog, asistent, SPC, PPP).

Příloha ŠVP ZV upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením

Projednána školskou radou dne: 23. 6. 2014

a zapsána pod č. j.: 348/2014

V platnost vstupuje dnem: 1. 9. 2014

Koordinátor ŠVP ZV: Mgr. Ivana Portyková

V Harrachově dne: 24. 6. 2014

razítko školy

.....
Ing. Helena Stříbrná, ředitelka školy